

Notes du mont Royal

WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM

Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

Hæc editio reperta est. à 1622: L. B.

ΗΣΙΟΔΟΥ ΑΣΚΡΑΙΟΥ
τὰ διεισκόμματα.

HESIODI
ASCRAEI
quæ extant.

DANIEL HEINSIUS

*Interpretationem infinitis locis emendavit. Introdu-
ctionem in Opera & Dies, in qua Hesiodi philosophia
nunc primum exponitur, item Notas, addidit.*

LVGDVNI BATAVORVM.

Ex officina Ioannis Patij, Iurati & Ordinarij Aca-
demie Typographi, clo. m. cxiii.

In Bibliotheca Comendatiana.

Acquired from the University of Toronto Libraries

HESIODI VITA

*Ex Liliij Gyraldi De Poëtarum
Historia, Dialogo II.*

DE Homero iam satis. A quo non longe abfuit senex, rusticana agrestique facie. Iamdudum, inquit Piso, Hesiodum nobis affers. Ipsum inquam profecto Hesiodum, quem & aliquo tempore cum Homero floruisse accurati quidam prodidere scriptores, alicubi licet Cicero noster Homerum longe faciat antiquiorem. Vetus certe disceptatio inter Grammaticos, Gellio & Seneca & Pausania testibus, vter ætate præcesserit: qua de re & dialogos duos Ponticus Heraclides scripsit. & Cyrillus libro primo contra Iulianum Cæsarem, Centesimo, inquit, LX & quinto anno post captam Troiam Homerum & Hesiodum fuisse dicunt, & reliqua. Tum paulo post subdit idem Cyrillus: Tradunt autem quidam, quod Homerus non fuit coætaneus Hesiodi, sed in illis fuerit temporibus, regnantibus apud Hebræos Azaria & Ozia, apud Medos Arbace, apud Latinos autem Proca Syluio, ante scilicet constitutionem Olym-

H E S I O D I

piadum. Quæ cum dixissem: Nos, inquit Piso, summopere auemus de te audire, quæ tu assidua lectione super hac re annotaueris. Quibus ego, Libenter sic agam, inquam, remque ideo altius aliquanto repetam. Porphyrius enim & plerique alij, Hesiodum Homero iuniorem annis centum faciunt, atque ante primam Olympiadem: quam opinionem sequi videtur Solinus, qui ita scribit: Inter Homerum & Hesiodum poetam, qui in auspiciis Olympiadis primæ obiit, centum xxx anni interfuerunt. Alij eadem Homeri ætate floruisse scriptum reliquere. quam opinionem & Philostratus habuisse videtur, & Velleius non damnandus historicus (tamen si quidam insulse nullum fuisse Velleium suspicantur) & M. Varro in primo de imaginibus, ut est apud Gellium, Non est, inquit, dubium, quin aliquo tempore eodem vixerint Homerus & Hesiodus: idque ex epigrammate comprobatur, quod in tripode inscriptum fuerat, qui in Helicone Musis positus erat. Epigramma quod apud Dionem legi, & inter Græca epigrammata, tale est:

Hesiodus posuit Musis Heliconibus istum,

Cum cantu vicit diuinum in Chalcide Homerum.

Græcum vero si mauultis, hoc est:

Ἡσίοδ' ὃ Μῆσας Ἑλικωνίσι τ' ἐν δὲ ἀνέθηκε,

Ἵμνῳ νικήσας ἐν Χαλκίδι θεῖον Ὅμηρον.

Verum ubi in hunc sermonem incidimus, hanc
vobis,

vobis, vtcunque meis verbis potero, historiam ex Plutarcho recitabo, qui eam tum in quinto Symposiacôn attrigit, tum in eo, quod Septem sapientum conuiuium inscribitur, copiose explicauit. Homerus, inquit, & Hesiodus in O Elyci Thessali exeqnijs & Amphidamantis Chalcidensis, carminibus certarunt, qua in re dubia atque anceps iudicium fuit sententia. Conuersi, inquit, sunt ad huiusmodi interrogationes, & proposuerunt inanes, vt aiunt, quasdam nugas (si modo recte interpretamur, ὡς Φασὶ λέχας, non ὡς Φησὶ Λέχης, vt passim legitur: non tamen decerno, conicius & Lesches nomen esse proprium poetæ Lesbij.) Homerus quidem sic:

*Musa mihi referas, qua non vquam ante fuere;
Neve futura retro.*

Tum vero ex tempore respondit Hesiodus:

*Verum cornipedes quando Iouis ante sepulchrum
Festinantes propter palmam plaustra terebant?*

Ob hoc ferunt Hesiodum maxime omnibus fuisse admirationi, atque tripodis præmiuū affectum. Sed Græca, inquit Piso, ipsa carmina audire cupio: dure enim admodum & incondite ea veruisse videris. Audite ergo ea Græce, inquam, non enim eo inficias quod ais. Homerus quidem ita:

*Μῆσά μοι ἔνεπ' ἑκείνα τὰ μήτ' ἐγρόν το πάροιθεν,
Μήτ' ἔσται μελὸς πιδεν.*

Sic vero Hesiodus:

H E S I O D I

Ἄλλ' ὅταν ἀμφὶ Διὸς τύμβῳ παλαιήτορες ἴπποισι
Ἄρματα λυγρὴ ψῶαν ἐπιγόμενοι πρὸς νίκης.

Porro ne & hoc vos lateat, iudicem inter Homerum & Hesiodum Panidem Chalcidis regem fuisse, res usque in proverbum deducta ostendit, Πανίδας ψῶαν, Panidæ suffragium: quod in eos ferri solet, qui inerudite minusque sapienter iudicant. Pulchre, inquit Piso, & sane simul monstrasti, eadem Homerum & Hesiodum ætate fuisse: sed nihil vetat quo minus eadem diligentia reliquam eius poetæ vitam, ab Atticis usque literis (quod aiunt) nobis repetas. Faciam id libenter, inquam, quando parum hoc a nostris hætenus hominibus est, quod sciam, factum. Hesiodi igitur nomen, ut ab hoc incipiam, a caste & pudice loquendo deductum videtur, ὅθεν τὸ ἥσιν ἄδω, Patria vero illi Cuma: quæ vrbs inter Æolicas numeratur, ante Lesbum sita. Num tu, inquit Piso, Hesiodum Ascræum fuisse negas? eo enim nomine a Græcis & Latinis vocatur. Recte tu quidem, inquam, sed si me vos audire volueritis, quid id ratione factum intelligetis. Hesiodi quidem patria Cuma fuit Æolica, ut ab Herodoto, Strabone & Stephano traditum est. Valerius quoque Probus, non alium, quam Hesiodum intelligere Vergilium autumat illo carmine:

Prima Cumæi venit iam carminis ætas.

quod scilicet Hesiodus Cumæus primus ætates ex
metal-

Hesiodi
Cumaion.

metallis commentus est ; vt liquido videtur in eo quod *Egææ* inscribitur poemate. Natus ergo Hesiodus Cumæ, patre Dio Ampelidis filio, qui ex Menalopo Ithagenæo Critonis filio natus erat, matre vero Pycimede : qui utique parentes ære alieno oppressi, cum vnde dissoluerent nomina non haberent, in Ascræ Boeotiæ vicum demigrarunt, vbi est puer Hesiodus educatus, atque inde Ascræus cognominatus. Plutarchus ex Ephori Cumæi sententiâ refert, Attelen, Mæona, & Dion, Cumæos, fratres fuisse, quorum Dius, quem nauticam exercuisse comperi, ob eam quam attulimus causam in Ascræa migravit, vbi (ait) Pycimeden uxorem duxit, ex qua natum ferunt Hesiodum : qui dum paterna armenta puer custodiret, a Musis amatus fuisse perhibetur : quæ illi gustandam laurum dedere : eam enim lauri naturam esse scribit ipsius poetæ interpretes Proclus, & Isaacius Zezes, vt qui eam mandunt, vates fiant : vnde & Lycrophon poeta ea causâ *δαφνηφόρον* vatem nominat. Idem & in Cassandra Sophocles, & noster Tibullus agens de Sibylla :

Vera cano, sic usque sacras innoxia laurus

Vescar, & æternum sit mihi virginitas.

Aphthonius quoque rhetor, laurum vaticiniij symbolum esse prodidit : quare & laurum ipsam veteres *παιλὴν φύλον* appellauere. hoc est, Vaticinam plantam. Et Claudianus ait :

HESIODI

Venturi præscia laurus.

-anrus.

Eadem ratione Apollini sacra dicitur, qui vaticinij Deus a gentibus est creditus. Quin & huius arboris foliorum crepitu, dum cremantur, antiqui futura (vinam non & hoc nostro tempore) prædicebant: quod & philosophus Porphyrius credidit. Si enim magno strepitu in igne crepuissent, felicitatem significabant: si siluissent, unde & tacita laurus est dicta, infelicitatem. Et perinde de illa idem Tibullus:

Laurus ubi bona signa dedit gaudete coloni.

Et Propertius:

Et tacet extincto laurus adusta foco.

Lauri c'z
ty non.

Lauri insuper folia si noctu puluino subiecta fuerint, somniorum veritatem conciliare produntur. Dictam autem Daphnen prodit Eustathius, a δα particula intentiua, & φωνέω verbo, quod voco & cano significat, quod laurus in igne posita crepet & sonet: unde fortasse & ipsi nos Latini Laurum deduximus, a λα, ut δα, particula intentiua, & vro, ut si non voce, at significatu conueniat. Si plura vero de lauro discere cupitis, præter ea quæ a nostris traduntur, legite Parthenij librum ἐρωτικῶν, & Constantini librum x i De re rustica, quo loco plura leguntur parum Latinis nota. Sed iam a Lauro ad Hesiodum reuertar, qui lauro gustata, haustaque Hippocrenes vnda, repente poeta prodiiit. Id cum alij, tum ipse de se in Theogonia cecinit.

cinit. Quam rem ita Maximus Tyrius interpre-
tatur, ut Hesiodum putet voluisse, qui sui ingenij
& artis esset foetura in deas referre, ut se Musis gra-
tum testaretur: ut si quis arariam calleat, Vulcano
tamen sua assignet opera. Sed hac de re plura apud
ipsum Maximum legetis. Delectarum quidem
peregrinationibus Hesiodum legimus, sicuti &
Homerum: quam rem tamen in somnium qui-
dam retulere. Alij, quod qui peregre proficiscun-
tur, facilius prudentiam ceterasque virtutes com-
parare existimantur, quod mores scilicet homi-
num multorum videant. Vxorem quoque duxis-
se proditum est Ctemenen Phrygei filiam, & ex
ea Stesichorum poetam natum. Alij non vxor-
em fuisse, & ob hanc ipsum Hesiodum occisum:
nam cum de se scitatum oraculum Delphos iuis-
set, eique responsum foret, ut Nemeæ Iouis tem-
plum vitaret, quod ibi esset vitæ finem habiturus,
cumque ea causa Nemeam Peloponnesi fugeret,
forte in Oeneonem Locridis peruenit, ubi Ne-
meæ Iouis templum fuerat, ut scribit Thucydides,
quo in loco incautus ab Amphiphane & Gane-
tore Phrygei liberis interemptus est, quod ab eo
vitiatam sororem Ctemenen crederent. Cade-
ner ab ijs in pelagus proiectum est: id quod cum
occulte fecissent, ab Hesiodi cane facinus est pro-
ditum, ut scribit Plutarchus. Alicubi tamen non
Phrygei filij, sed Ganyctoris Naucletij dicti sunt;

Ab Pri-
grinath

Hesiodi
mors a
no prodi

H E S I O D I

ut in illo est, cui titulus, Quænam animalia prudentiora, terrestriane an aquatilia. Pausanias quoque in Bœoticis, Hesiodi interitum ita recitat: Filij, inquit, Ganyctoris, Ctimenus & Antiphus, in Molycrian ex Naupacto fugerunt ob Hesiodi necem, ubi in Neptunum impij existimati sunt, de illisque est facta quæstio. & cætera quæ ille profequitur. Mortis Hesiodi causam Plutarchus sic in Dioclis conuiuio explicat. Cum Milesio, inquit, comite & Troilo puero Hesiodus apud quendam hospitatus est: noctu Milesius hospitis filiam vitiauit: rei conscium Hesiodum rati puellæ fratres, illum inter pascua cum puero occiderunt, & cadauer in mare proiecerunt: pueri vero corpus in litore reliquerunt, a quo & loco nomen inditum. Ferunt, inquit, Deorum voluntate a Delphinis cadauer ad litus delatum, ubi tum forte Neptunalia celebrabantur. Id scelus ubi incolæ intellexerunt, interfectorum domos diruerunt; viuos ipsos, qui facinus admiserant, aquis suffocarunt. Alij post diem tertium a Delphine in litus cadauer deuectum tradunt. Recognita, occisores nauigatione sibi consulere volentes, vi coortæ tempestatis ad vnum omnes deprehensi, naufragio periisse dicuntur. Post hæc Hesiodi corpus in Nemea Locridis sepultum perhibetur, qua de re extat Alcæi poetæ carmen. Dein vero oraculo monente, eius ossa exportata ab Orchomenijs; & in medio foro,

Hesiodi
mors.

V I T A.

ro, hoc addito elogio, tumultata:

Ἀσκηρὴ μὲν πατρίς πολυλήϊος, ἀλλὰ θανόντῃ
 Ὅσέα πλεῖστον γῆ Μινυῶν κατέχῃ
 Ἡσιόδῳ, ὃς πλεῖστον ἐσὶ ἀνθρώποις κλέϊσιν
 Ἀνδρῶν κεινομένων ἐν βασιλῆϊ Σοφίῃς.

Tum Picus puer: Cur non & hos Latine, vt alios
 versus nobis exprimis? Vt, inquam, noster Piso
 hos ipse conuertat, & ego interea ad memoriam
 cætera reuocem. Et Piso: Faciam equidem, inquit,
 vtcunq̃ue potero: & non diu cunctatus, sic coe-
 pit:

*Fertilis Ascra quidem patria est: verum morientia
 Pugnaces Minya condita membra tenent
 Hesiodi, cuius supra omnes plurima laus est,
 Spectatosque viros iudicio sophia.*

Quos cum Piso recitasset, mirum est quanto sit
 rubore suffusus. quod animaduertens ego, cau-
 samque intelligens, statim subditi. Legimus &
 & Græcum alterum Pindari, quod ita noster Cæ-
 lius Latine vertit:

*Salve cui pubes, tumulusque bis obtigit vnus,
 Tu sapias Hesiode, quantum homini sapere est.*

Sed & Aldus ita prius:

*Hesiode ante alios sophia præstantior omnes,
 Salve bis quondam qui puer atque senex.*

Græcum Pindari si vultis, sic habet:

Καῖρε δὲς ἡγήσας, καὶ δὲς πέφου ἀνέβωλήσας
 Ἡσιόδῳ, ἀνθρώποις μέγιστον ἔχων Σοφίῃς.

H E S I O D I

Verum iam tempus est, inquam, ut quæ ab Hesiodo scripta sint, commemoremus, si tamen prius illud vnum, quod in Græcis commentarijs repperi, attulero, super ea in ἔργαῖς verba, μήτ' ἐμὸς υἱός. Filius, aiunt, Hesiodi Mnaseas est. Philochorus vero Stesichorum dixit ex Clymene: ego tamen legendum puto Ctemenem, ut iam ostendi. Alij tamen ex Archiepe: quo fit ut eos mirer, qui scribunt, Hesiodum præter Stesichorum & filiam habuisse Mnasean nomine, quam Archiepen vocant alij. Porro sexdecim Hesiodi legitima feruntur volumina: in primisque Theogonia, a philosopho Zenone inter alios interpretata. Deinde Ἔργα καὶ Ἡμέραι, id est, Opera & Dies. In quo opere de re rustica præcepta tradit ad Persen fratrem, quem & ipsum poetam aliqui scribunt. Sunt & qui putent ἡοίαι μεγάλας, sic vocata carmina, Hesiodi esse, ut Eunapius Græcus historicus, & in Bœoticis Pausanias. quo loco & alia Hesiodi opera commemorat, de quibus iam ante plane meminimus. Posthæc Astronomica scripsit, tum Hypothecas, quas tamen Fabius Quintilianus ex Aristophanis Grammatici sententia, Hesiodi esse negavit: at vero Aristoteles & Grammatici nonnulli, ut Hesiodi legitimum opus in medium afferunt. Scripsit item Heroum & Heroïdum genealogias: ad hæc & de mulieribus: quo in opere heroidas multas induxit virorum fortium

tium nuptias, ut ait Seruius, optasse. Dion vero Chrysostomus ex Alexandri Macedonis sententia, Hesiodum ea causa de mulieribus scripsi se dixit, quod Homero concederet, qui de heroibus ante scripisset. Et quidem Lucianus ait Hesiodum mulierum virtutes concinuisse. Tradit Pausanias, Hesiodum vaticinandi artem ab Acarnanibus edoctum, de ea carmina scripisse. Scribit Nicocles, quod & in Pindarum Grammatici notant, Hesiodum primum *ῥαψωδῆσαι*, hoc est, per rhapsodias carmina cecinisse. At vero Hesiodus ipse, se cum Homero, in Delo, in Apollinem huiusmodi versus primum concinuisse prædixit, dum sic cecinit, ut pridie diximus :

In Delo tum primum ego Meonidesq; poeta

Lusimus, in q; nouis carmen cantauimus hymnis

Auricomum Ithæbum, quem Latona edidit alma.

Sed videte, rogo, quam ille dulcius suauiusque sua lingua :

Ἐν Δήλῳ τότε πρῶτον, ἐγὼ καὶ Ὅμηρος ἀοιδῶν

Μέλπομεν, ἐν νεαροῖς ὕμνοις ῥαψάντες ἀοιδῆν.

Φοῖβον Ἀπόλλωνα χρυσάορον, ὃν τέκε Λητώ,

Scripsit item Hesiodus Pelei & Thetidis Epithalamium, sicuti priore sermone retulimus. Scripsit & de Dactylis Idæis. Item Epicedium in Batrachum amicum, & quod adhuc legitur poema inscriptum Herculis Scutum : quod tamen Aristophanes Grammaticus non Hesiodi esse suspicatus

H E S I O D I

est, sed cuiuspiam alterius, qui Homericum sit imitatus. Megacles autem Atheniensis, & Apollonius Rhodius, Stesichorusque, ipsius Hesiodi legitimum carmen esse censuere. Scripsit idem de medicina. qua de re Plutarchus in Symposio Dioclis. Hesiodus, inquit, in medicina plurimum valuit, quod manifeste apparet cum de victus ratione, de vini temperamento, de aquarum vi, de balneis, de foeminis, de temporum connexione, deque infantium statu differit. & hæc quidem Cleodemus medicus apud Plutarchum. Sunt & qui Hesiodum De herbis scripsisse tradant, quod ex Plinio colligitur. Nec desunt qui Hesiodum scribant autorem eorum apologorum qui Æsopi dicuntur. Quæ ego cum dixissem, Vide, inquit Piso, quam paucis carminibus M. Manilius in secundo Astronomicôn ista fere omnia Hesiodi opera complectatur. Nam cum Homerum laudasset, mox ita de Hesiodo subiunxit:

——— *sed proximus illi*
Hesiodus, memorat diuos diuûmq; parentes,
Et chaos enixum terras, orbemq; sub illo
Infantem, & primum titubantia sidera corpus,
Titanas iuuisse senis cunabula magni,
Et sub fratre viri nomen, sine fratre parentis,
Atq; iterum patris nascentem corpora Bacchum,
Omniaq; immenso volitantia corpore mundo.
Quin etiam ruris leges cultusq; rogauit,

Mili-

V I T A;

*Militiamq; soli, quod colles Bacchus amaret,
Quid fecunda Ceres campos, quod Pallas utrunq;
Atq; arbuscula vagis essent quod adultera pomis,
Sylvarumq; deos sacratq; nomina nymphas,
Pacis opus, magnos natura condit in usus.*

Cum recitasset hos versus Piso. Si velim, inquam
ego, quaecunque omnia de Hesiodo legi vobis in
praesentia recensere, in longum nimis noster ser-
mo procederet: quaedam tamen haud indigna re-
latu nequaquam praeteribo. Scribit in primis Dia-
logum Lucianus, qui Hesiodus inscribitur, in quo
Hesiodum ipsum de se multa narrantem inducit,
cumque ipse, ut solet, irridet. Sunt & inter Graeca
epigrammata, in Hesiodum multa. Extat & apud
Graecos proverbum, de ijs qui supersenescunt,
Hesiodia senectus: de quo & Pindari distichon le-
gitur, quod ante ab Aldo & Caelio nostro inter-
pretatum attulimus. Pythagoram scribit philoso-
phus Hieronymus, cum ad inferos descendisset,
Hesiodi animam vidisse ad columnam aeream
suspensam astrictamque adeo, ut stridere videre
tur & cum ea Homeri quoque animam serpenti-
bus undique incinctam, ea videlicet solummodo
causa, quod de deis falsa suis carminibus confin-
xissent. Qua re factum puto, ut Ponticus Heraclides
contra Homeri calumniatores librum illum edi-
derit, qui est inscriptus, Allegoriae in ijs quae de
deis ab Homero dicuntur, & responsiones in eius

Hesiodi
anima
inferis
aristophanes
Homeri
calumniatores
librum illum
ediderit

HE S I O D I V I T A.

calumniatores. Videri enim, inquit, posset Ho-
 merus, Salmonus vel Tantalus, immoderatam
 atque intemperatam linguam habens, si quæ de
 deis cecinit, sub alia significatione non intellige-
 rentur. Et quidem de Homero Heraclides, quod
 & de alijs Poetis bonis, vt hesternæ die diximus,
 intelligi potest. Sed tamen si excellentis ac prope
 diuini ingenij fuerit Hesiodus, non tamen ideo
 obrectatoribus illum caruisse accepimus: siqui-
 dem iniquas aduersus eum controuersias exercu-
 isse Cercopem legimus: in tantum excellentissi-
 mus quisque aliquo detractore est vexatus. Ho-
 merus quidem, vt Zoilum mittam, a Siagro poeta
 laceffit, Pindarus ab Amphimane Coo, Simo-
 nides a Timocreonte. Nec Vergilio Horatioque
 nostris, defuere Parones, Mæuij, Bauij atque Suf-
 feni, alijque de quibus in nostris his sermonibus
 sparsim, vt feret locus, plura dicemus. Sed & hoc
 Homeromastigôn genus nostro hoc tempore
 non minus, quam pridem, viget. Plures qui-
 dem nunc Critici & Zoili quam ver-
 sificatores & poetæ. At de
 Hesiodo iam satis.

DANIE

Viro Clarissimo

BONAVENTURÆ
VULCANIO, GRÆCA-

rum literarum Professori & Interpreti

S. D. Daniel Heinſius.

Non ignoras, Vir Clarissime,
Hesiodum maiori olim forma
editum a nobis fuisse: in qua ve-
teres poetæ illius interpretes con-
iunxeramus. Qua in re præclaram a te nobis
operam navatam memini. Joannis enim Tet-
ze, Grammatici non plane contemnendi, glos-
sas aliquanto auctiores, singulari quadam hu-
manitate nobis suppeditaveras. Dederamus au-
tem operam tum temporis, ut suavissimos et
auro contra non caros, (perum et) Dierum li-
bellos illustraremus: quod in ijs vestigia veteris
illius et sanctissimæ philosophiæ primi obser-
vasse nobis videremur, quam Pythagoras et
Plato postea excoluerunt. Quæ res ita grata;
ut pote in adolescente, viris maximis tum fuit,

):( ):(

ut quam ex scribendi genere extemporaneo,
neque elaborato, ne speraucamus quidem, eam
nobis ita cumulate laudem tribuerent, ut ad-
mittere eam vel putiditas vel mera esset inue-
recundia. quod putarent noua esse omnia, sed
que antiquissimo scriptori lucis haud parum
adferrent. Cum autem iterum minore hac facie,
sine veterum interpretatione Hesiodum sub
prælum reuocarent opera, feci quod petebant.
Versionem aliorum correxi: quædam etiam in
meis emendavi. In quibus non sine admiratione
quædam repperi, quæ per festinationem opera-
rum tum commissa, necessario erant emendan-
da: cum nec Græca essent nec Latina. Ut ana-
chronismum omittam, qui in Prolegomenis quæ
hic non comparent, mutatione numerorum,
quod non raro accidit typographis, in atata
Tzetza, erat commissus. Ceterum in reliquis,
quæ tum rudi, ut est vetus verbum, Minerva
conceperam, nihil admodum mutandum pu-
taui: ne eam, quæ præcipue tum placuit, simpli-
citatem in crustarem. Libui autem hic te affa-
ri,

ri, cui & tum partem aliquam illius operis in-
scripsi, & nunc quantum debeam, non pudet
profiteri. Quis autem excellentem tuam huius
lingua peritiam ignorat, nisi qui est prorsus ^{profanus} ~~τ~~ ^{vulgo.}
Βεβήλων? Agathiam & Callimachum qui le-
gunt, Romanum in altero historicum, in alte-
ro habent poetam: ita tamen ut in neutro desi-
derent interpretem. Ne de alijs hic dicam.
Mihi autem maxima voluptas fuit, cum pu-
rissimum scriptorem, & qui optima virtutis
cōtinet praecepta, de nouo essem editurus, statim
in ipso limine pietatem erga praeceptorem profi-
teri. Ut & hoc quoque inter reliqua Hesiodi
praecepta discat iuuentus. Vale, Vir
Clarissime, & me ama.

):( ):(2

Εκ τῶν Σειδᾶ.

Η Σίοδος Κυμαῖος καὶ ἡ κομιοδεὶς ὑπὸ τῶν πα-
 τρὸς Δίου, καὶ μητρὸς Πυκτιμήδης ἐστὶ Ἀσκηρὶς Βοι-
 ολίμης. Γενεαλογεῖται ὅτι εἶναι τῶν Δίου τῶν Ἀμπελίδου τῶν
 Μελανώπου. ὃν Φασίπνες τῶν Ὀμήρου πατρὶς εἶναι
 πάντων, ὡς ἀνεψιῶν εἶναι Ἡσιόδου τῶν Ὀμη-
 ρον ἐκείνους ὅτι ἀπὸ τῶν Ἀτλαντίου κατὰ γένεσιν. ποιή-
 ματα δὲ αὐτῶν πάντα Θεογονία, Ἔργα καὶ Ἡμέραι,
 Λαοί, Γυναικῶν κατὰ λόγον ἐν βιβλίοις ἐστίν. Ἐπική-
 δεῖς εἰς Βάτραχόν τινα ἐρώμενον αὐτῶν. Περὶ τῶν Ἰδαί-
 ων Δακτύλων, καὶ ἄλλα πολλά. Ἐτελεύτησε δὲ ὅστις
 ξενωθείς παρ' Ἀντίφω καὶ Κισμένω· οἱ νύκτωρ δόξαν-
 τες ἀναιρεῖν Φθορέα ἀδελφῆς αὐτῶν, ἀνείλον τῶν Ἡσίο-
 δου ἀκρότης. ἔπειτα καὶ Ὀμήρου κατὰ πινυς πρεσβύτε-
 ρος καὶ ἄλλου, Σύγχρονος. Πορφύρεος καὶ ἄλ-
 λοι πλείους νεώτερον ἐκαστὸν ἐξ αὐτῶν ὀρίζεσσι.

Εκ τῶν Διονυσίων τῶν Ἀλικαρνασέως.

Η Σίοδος μὲν γὰρ ἐφρόνησεν ἡδονῆς, ἐπὶ ὀνομάτων
 λειότητι καὶ ζωθεσίως ἐμμελούς.

Ex Suida.

Hesiodus Cumæus. Cæterum a patre Dio & Pycimede eius matre, in Ascra, translatus eo, vixit. Genus ac familiam illius ab Ampelide Dio, Melanopi filio deducunt. Quem nonnulli Homeri abauum fuisse volunt. Vt Hesiodi consobrinus filius fuerit Homerus. Vtrumque autem ab Atlante volunt oriundum esse. Eius autem hæc sunt poemata: Opera & Dies, Scutum, Mulierum Catalogus, libris quinque. Epicedium Batrachi, quem in delicijs habuit. De Dactylis Idæis. Alia item multa. Obijt autem, cum ad Antiphum & Ctimenum hospes diuertisset. Qui cum noctu sororis suæ stupratorem, tollere se existimarent, Hesiodum ignari sustulere. Fuit autem Homero, vt quibusdam videtur, antiquior. Alij eadem tempestate vixisse autumant. Porphyrius & alij, centum omnino post annis floruisse tradunt.

Ex Halicarnassensi Dionysio.

Hesiodo autem magna voluptatis fuit cura, tum æquabilem dictionem accuratamque amat compositionem.

Velleius Paterculus Hist. lib. i.

Huius temporis æqualis Hesiodus fuit, circa
cxx annos distinctus ab Homeri ætate, vir
perlegantis ingenij, & mollissima dulcedine car-
minum memorabilis, otij quietisque cupidissi-
mus, ut tempore tanto viro, ita operis auctoritate
proximus. qui vitauit, ne in id, quod Homerus,
incideret: patriamque & parentes testatus est.
Sed patriam, quia multatus ab ea erat, contume-
liosissime.

Fabius lib. x.

Raro assurgit Hesiodus, magna que pars eius in
nominibus est occupata. tamen utiles circa
præcepta sententiæ, lenitasque verborum &
expositionis, probabilis: daturque
ei palma in illo mediocri
genere dicendi.

DANIEL

DANIELIS HEINSII
HYMNVS

in Hesiodi

PANDORAM.

Ex quo, quæ Hesiodi Pandora
fit, intelligitur.

Θανάτων βασιλῆας αἰδομεν, ἡ δὲ ἔ ἀνδρῶν
Νόσφιν αἰὲν κραίεσσαν ἐπεὶ κατ' ἀπείρινον
γαῖαν

Πλαζόμεναι λιπόμεθα θεῶν, ἀσίφρονοι θυμῷ·
Ἀρξάμενοι, ὡς πρῶτα Φεοῖσδ' αὖρα καλύψας
Ἰαπετιονίδαο χολωσάμην Διὶ βελας
Ζῶς κρατερὸς γλυκύπικρον ἐπήγαγε πῆμα βροτέισι.
Ἴλαθι πασιμέλῃσιν, παρόλβιε, πότνα θεῶν,
Εὐφροσύνης δώτρεα, καὶ εὐάντησιν ἰόντι

Ὡς πότρε γῆ πεδάνυστο, ἔ ουρανὸς εὐρύς ὑπερθεῖν
Ἀμφίταλαοιεύεσσαν ἑλισσόμεν πῆμα γαῖαν
Τήρεσσιν ἐσεφάνωτο, ἔ ἡελίος γλυκὺ φέρει
Αὐτοκασιγνήτης ἐσέψατο κύκλα Σελήνης,
Ἡδὲ χθὼν λιανοῖσι καλυψαμένη Διὸς ὄμβροισι
Ἀνθρώπων τέκε φύλα, καὶ εὐρυπόρος Διὶ κάλπου
ἔθνη βοτρυσδὸν χρυσίων ἀνείελλετο λαῶν.
Χρυσίων μὲν πρῶτισται καὶ ἀργυρίων γὰρ ἀνδρῶν

DAN. HEINSII

Μήτηρ Πύκτεο γαῖα, θεοῖς πάντας μεμηλός,
 Ἐκτ' ἀλιτροσιῶης λυσώδεσσι, ἑκτὸς ἀνάγκης,
 Τοῖσι βίον πόρε δένδρα, καὶ ἡ πρόπρον τέκε μήτρας,
 Πήχεας ἀμπελάσασα. Φίλα μαγώσατο τέκνα,
 Πάντα χαρολαμένη. δεινὴ δ' ἀπέκλυτο θάλασσα,
 Οὐδὲ βίον μερόπεσιν ἀπὸ προθεν ἄρματα πόντου
 Νῆες ἀγίνεσκον, βορέω πνεύοντι ἀπὸ λῆν
 Λαίφισι πεπταμένοισιν ἀκαμέγας κόμα θέουσαι.
 Τοὶ δ' ἔθροισι μερόπεσσι μεμιγμένοι εἶδαρ' ἔδασσι,
 Πάντοθεν ὀρύσσονον ἀνεστροφῶν κατ' αἶαν.
 Ζεὺς δ' ὅτε δὴ χεῖρεσσι ἔευρεῖ καρτὶ πεποιθὼς
 Οὐ γνέτω κρατερῆσιν ἀλυστοπέδησι πελάσας
 Οὐρανὸθεν βιάοντα κατήγαγεν, ἐκ δ' διώξας
 Ἰάπεϊον θολόεντα, νέης ἐπέδησάτο πμῆς.
 Δὴ τότε χάλκειον γυνεῖ, ὄβριμον, ἑκάετ' ἀνεκτόν,
 Ἀθανάτισι θεοῖσιν ἀπαχθόμενον, τέκε γαῖαν.
 Ἄρει πεφελκός, καὶ ἀναιδείῃσι νόοιο
 Ἰστῆρα θεσμά θεῶν τέλεσσε κενεόφρονι ὀρμῇ.
 Τοὺς δ' ῥέα λείπυσκον ὅσοι ναετῆρες Ὀλύμπου
 Ἀνδράσιν ὠκυμόροισι πάλας μίγνυντο κατ' αἶαν.
 Οἱ δ' ἔμην οἰώθησαν, ἀκινήτοισι δ' ἰμὸχθοις.
 Καὶ θανάτων συγχεῖσιν ἐδελώθησαν ἀνάγκης.
 Δῶρα δ' ὅτε πάντα θεῶν μοίνυθον Ζεὺς δ' ἀφῆκε εἰδὼς
 Κρύψατο πῦρ, πενίης ἀκρὶ ἄμμορον, ἔρμα βίοιο,
 Σύμφερον εὐπορίας. Τὸ μὲν αὐτῶνα μέρμερ ἔχοντος
 Ἰαπετοῦ, χροῖοισιν ἐνὶ νάρθηξι καλύψας.
 Ζεῦα λαθὼν κλέπτεσκε, θεῶν πρέμονι ἡδὲ ἑ ἀνδρῶν.
 Οὐδ' ὅπιν ἀθανάτων πεφυλαγμῶν, οὐδ' ὅγε μῆκν.

Εὐρυπ.

HYMNVS IN PANÐORAM.

Εὐρυβίου κρονίων ἐνὶ στήθεσσι κεύθεσσι,
 Νήπιον. ἥ μιν δα μέλλεν ἀτρέσσων ἡλίοιο θεσμόν
 λήπεμεν ἀνθρώποισι, καὶ αὐτὸς πῆμα λικύροισι.
 Ἀλλ' ὅτε δὴ γένωσκε καὶ φρένας ἔνδον εἶσας
 Ζεὺς ἀπαφ. σκέ μιν, καὶ ἀμεροσέ μιν φλογὸς αὐγῆς,
 Δεινὰ παθὼν κεχόλωτο καὶ ὅσος μιν καὶ θυμὸν
 Ἀργαλέας ὀδυίας (αἷτ' ὥφελαν οὐδ' ἐχέοντο
 Ἀμφί τε χλωὴ πονέεσσι, καὶ ἀλμυρὰ ῥῶτα θαλάσσης)
 Παρθένον αἰδοίην διερῆς ἐπ' ἀσάπτο γαίης,
 Παρθένον αἰολόμορφον, ἀπὲρ φιλότιος ἀναγκῆς,
 Παρθένον, ἥ χθονὶ πάσαι καὶ ὕδατες ἐναυλοί,
 ὅσας τε γῆ κοίλῃσιν ὑπὸ ῥίζησι κέκλυθε,
 Τῇ δ' ὀπιτέτραπ' ὀφύα μιν, καὶ μέγας ὄλβος
 Εἰθάδε τ' ἐπ' αὐτῇ πύρρ' εἰς ἠφαιστὸς ἐκδύξε,
 Πᾶν δ' ὀπιβέβλησται ὅσων μέγ' ὀπείσιν ὄνειαρ
 Πάντα θεῶν λαχέας ὄλβον, ἢ γεγαυῖα περ αὐτῇ.
 Χαῖρέ μοι αὖτις ἀκασα, πολύλλιτε μήτερ ἐχών,
 Μήτηρ ἀπρμονίας. τίνα σοι τίνα μάθον ἀναψῶ;
 Πῶς δέ σε καλέσκειν, σεθεν ἰλέω ἀνέβρολήσω;
 Χαῖρε θεῶν κρείσσει, θεῶν θεὸς αὐτῇ ἔσσει,
 Δημήτηρ μὲν εὐούσα, εὐρύστερ' Ἀθήνη,
 Ἐν χθονὶ Δημήτηρ, εὐὶ πτολίεμοισιν Ἀθήνη,
 Ἐν ᾧ ποθοῖς Κυθέρεια εὐ' ἱμερὸν. ἥ μάλα κᾶν
 Ὀλβίῳ, ὥ τιν' ἡ λυκώπιδ' εἵνεκα κούρης
 Ἦπ' ἡδ' αὖ θεός, καὶ ἐπέβλεπες ὀμμασι λυκῶν,
 Ἐκ δ' ἔβαλες πενίην θυμοφθόραν· ἐδὲλα τε πολλὰ,
 Χρυσὰ δ' ἱμέροεν· ἐπὶ γὰρ ἔδνα γάμοιο.
 Ἐν δ' ἔρον, ἐν δ' ὀάρεσσιν, καὶ ἡδ' αὖ Κύπριδος ἔργα.
 Τῶν ἀμα γ' ἀνέων παλαιὰ ἔμμορες, ἐξέπ' κείνου

DAN. HEINSII

Ὅπποτε δὴ τὴ πρῶτῃ διὰ μερόπιοι φάνηται
 Ζῶνι χαροδομένη. πρῶτῳ δέ (ε) φασὶ γυναικὰ
 τῶνδε γὰρ ἀντίετρε, ἑ ἀγλαὸν ἔλλαχε ἑδῶ
 Παρθενικῆς, ἄνασσα, χάριν εἰλῶσαι καὶ αἰδῶ.

Τῷ καὶ ἐγὼ τοι πρῶτῳ, ἐπὶ χυθὸν ἄβρον αἰξων,
 Ἦθης χρύσεον ἄνθῳ, ἐπὶ νέῳ, οὐδὲ βολάων
 Νῆις ἐὼν πάντῃ τῶν Κύπριδῳ, οὐδὲ πόθοιο,
 Εὐεπίης (πένδω μαλακὸν γαῖῳ. ἴλαθι πότνα,
 Ἰλαθι· δὸς δ' ἡμῖν γλυκερῆς Ἰπιθήμεναι δ' ἡς.

Χαῖρε πάλιν τρέλλισε, θεῶν Ἰπιθήμενη Ἀλκίῳ.
 Ἀλκίῳ μὲν πάντων τε θεῶν, πασῶν τε θειαινῶν,
 Εἰρήνης ὀχετηγέ, καὶ ἰθιῳτέρῳ κυδοιμοῦ,
 Ἐλπίδῳ ἡγήτῳ· τίς ἂν (οἱ καρτὶ μάχοιτε,
 Ἦ πολυωνυμία θεῶν οἱ ὀλυμπον ἔχασι.

Δήμητρε μέγα χαῖρε, καὶ Ἀμφιτέτῃ ἄνασσα,
 Ξενὸν χθονὶ Δημήτρη, Ἀμφιτέτῃ καὶ πότνῃ.

Τῷ καὶ ὅσοι (πυύδουσιν δρόμμεναι ἡδὲ Φυλῶν,

Ὅσοι ἐπαδυστέρησι πέδον κρούουσι μακίλλης,

Ὅσοι ἀρησάμενοι πολυγηθεῖα καρπὸν δέξερης,

Ἐκπελία, βεῖθοιτα, πείσφίγῃσιν ἀμάλλαις,

Σὸν πρῶτόν τε μέσόν τε εὐσέπον περὶ βωμόν

Αἰὲν ἐλέσων, καὶ ἐλίσσόμενοι ποτὶ δῶμα.

Παραπλήθεις πεφύρασι καὶ οὐ φάλλον. Ἰλαθι πότνα,

Ἰλαθι· μὴ δὴ ποί τις ἐμοὶ φίλῳ ἢ ἀπὸ θυμοῦ.

Νόσφι (εἶθεν γὰρ, ἄνασσα, μαίτῳ φυτεργὸς ἀλαϊνός

Τετράγυον καὶ νεῖον, ὁμῶς δοῦλός τε καὶ αὐτός.

Ὡλκα πέρι μογιόντε, κατὰ τρέιβουσιν ἄροισον.

Χαῖρε πάλιν κρείσσει θεῶν, κρείσσει θειαινῶν.

Ἐξέτι

HYMNVS IN PANDORAM.

Εἴετι γὰρ κείνου, ὅποτε Νέμεσις τε καὶ Αἰδώς,
Αἰδώς τε Νέμεσις τε, θεῶν δειδείκετ' ἀπὸ πικρῆς,
Ἰσάτω ἀθανάτων λιπέτω χθόνα καὶ μὲν ἄνδρῶν
Νόσφι ζαοφροσύνης, ὥσθ' αἰτὶ τέλει ἐς ἡν ἀπάντων.

Χαῖρε πάλιν κρείσσει θεῶν, τραφερῆς τε καὶ ὑγρῆς,
Ἰγρῆς καὶ τραφερῆς τῷ καὶ παλάμῃσιν αἰερεῖς,
Τῇ μὲν Ἀμαλθείης κέρως ἀγλαόν, οὐθαρ δροῦρης,
Εὐφορίης μέγα ζῆμα, πρὶ σαχύεσσι βεβρυχθῆς,
Ἀμφοτέρων σαχύεσσι ἔσθ' ἀνθεσιν ὅσῃα τε γαῖαν
Εἰαρινὸν Ζεφύροιο χεῖρ μεθυονίῃ ἐέρση,
Πηδάλιον δ' ἐτέρηφι τόθεν ζεθεν ἄμφι θεαίνῃ
Δεινὰ παλαιγυρίων ἐψεύσατο βιβλία φωλῶν.
Ἥ γὰρ ἀνακτορίῳ τε μόνῳ κόσμοιο καὶ δέχεται
Σημαίνειν ἡγούντο· ζῶ δ' εἰναλίῃ θεὸς ἦδα,
Εἰναλίῃ θεὸς ἦδα, Τύχῃ δέ γε φανὲ καλεῖσθαι
Νηρέῃ ἐν βένθεσσι, καὶ Ὠκεανοῖο γέρονι.
Πάντῃ δ' ἐπέρχεται κατ' ἄσπετον οἶδμα θαλάσσης
Ἰσάτω ἔκπεσσαι, πρὶ πλομένοισιν εἰοικας.
Ναυιλίῃ σοὶ πάντων ἐπεύαδεν ὅς σε, πόροιο
Νῆα θοὴν ὅπῃ πόντον ἐκαύνει ἄμφι καὶ ἄλβον,
Σοὶ ἀνὰ χεῖρα πίπνε· σὺ δ' ἐμεδέσθαι κατίσης
Εμπορίας πόντιο, ἔσθ' εὐφορίης καὶ γαῖαν.

Χαῖρέ μοι Ἀντήν μεγαλῶνυμι, μήτηρ ἀνάγκης,
Ἥδ' Ἰδίοις μεγάλοιο· ζῶ γὰρ Τιτῇσι μέγιστος
Παπὶς ἐπικρατῆσι, ὥσθ' ἀπὸ πρὸς τοῖσι θεοῖσι,
Ῥεῖν πατρὸς δότρεα μόνῃ δ' Αἰδῶο θεῶν
Ὡς πρὸ ἐλαχέσσι αἰσῶν, ἐπ' ἐμπέδα πάντων φυ-
λάσσει.

DAN. HEINSII

Μουνογυρῆς Ἑκάτη, δεινὴ κλωστήρος ἀναστα,
 Γαίης κοίρανέεσσα, καὶ ἰθυώεσσα θαλάσσαν.
 Χαῖρε Διὸς δεσποίνα, Ποσειδάωνος ἐταῖρη.
 Χαῖρε παλιν κρείεσσα θεῶν, κρείεσσα θεαινῶν,
 Ἄρτεμι θηρήτρα, καὶ Εὐνομίη, καὶ ἈπOLLON,
 Ἄρτεμις ἐν βήσσησι, καὶ ἐν νούσοισιν ἈπOLLΩΝ,
 Εὐνομίη δ' ἀγορήσι. Σὺ δ' ἰσονόεντας οἴσους
 Ἡ' λύκου ἢ χλῆνου καλεναλκίονες (καπὸν ἔλκεας
 Οὔτε παρὲς Φηλές γε, εἰ μάλα τηλόθεν ἔση
 Ἰθὺ πτυσκόμῃ. τύχε δ' ἢ μάλα κείρον αὐτῆς
 Ἦς μεγάλη βληθεῖσαι, καὶ ἀσπαίρεσσα ποδοῖται
 Ἰσάπρον θανάτοιο μέλ (κρυόεν (αἰδέη.
 Καὶ (εἰς ἡγεμόνῳ γλυκερῆς αἰτ' ὄμεν (ἀγρη
 Καὶ ἐλάφῳ πείπτε, καὶ ἐν νιφάδεσσιν λαγῶν.
 Ὄρεσσιν ὡς ἐκ κελύων, γλυκερὸν (κυλάεσσιν ἀγῶμα.
 Τοῖς δ' ἐμὲν εὐφρηγεν κραδίῳ, μάλα δ' ἀμφὶ πα-
 νεύσιν,
 Ἰχθυον ἔνθα καὶ ἔνθα διωκόμεναι. πεί δ' εὐνίω
 Πολλὰ πείσῃσι γίγνεται, αἰεὶ δ' ἐλελίος (οὐρή,
 Ἀΐελ (εὐφροσύνης θελξίφρανος, εἰκελος αὐδῆ,
 Μείλιον ἀγρώσσει, μέγα απευδῶσιν ἀγαλμα.
 Χαῖρε μοι αὖτις ἀναστα θεῶν πέρι μῆτιν εὐδοῖσα,
 Κηρὸς ἀλεξήτρα, πῶς αὖτε ψάσα δ' πῶτμον
 Εὐσεβέων παίδεσσιν νοσον δ' ἀπὸ πάντων ἀλάλ-
 κεις.

Σοὶ δ' ἅμα γεινομένη νόσοι αἰόλαι ὀξύ πωῆμα,
 Ἰκελαὶ ὀρνίθεσσιν ἢ ὀρνυμένῃσι μελίσσης
 Ἀνδρόμεον βίον ἀμφὶ δειδραμον, οὐδέ τις ἔχεν

Ἀθανάτι

HYMNVS IN PANDORAM.

Ἀθανάτων ἑὸν νόσφι, Διὸς Βαλῆσιν, δέξην,
 Οὐδὲ παρὰ τῆσδε συγερῶ μερόπεσιν ἀνάγκην,
 Οὐδὲ κασιγνήτας, τῆσιν σ' ὁμότροπον ἔθηκε
 Ζεὺς Κρονίδης, Λάχεσιν τε καὶ Ἀτροπον' ἦντε λέγασσι
 Ἀνδράσιν ἐσομένοισιν ὀπικλώθασαι ἐφῆναι
 Δαίμονα δυσφρονέοντα, καὶ ἠθάδα κῆρε μέλαιναν.

Χαῖρε πάλιν κρείσσει θεῶν, κρείσσει θεαινῶν,
 Εὐνομίη τε Θέμις τε· σὺ γὰρ κρείσσει δίκασθαι
 Ἡ' κυάμοις λωχῶσι τ', ἢ ψήφοισι καθίζεις,
 Ξεῖνσις ἰθιῶντα δίκας καὶ ὀπιφρονι λαῶ.
 Κλήρων γὰρ μεδέσσει, σὺ τ' ἔμεγαν ὄλβον ἀφαιρεῖς,
 Τῷ δ' ἔτι πάλιν πόρες ἄλλον· ἐπεὶ βασιληίδες δέχαι
 Χρυσὸν τε πλῆθος· παρὲς σίον, ἔρχες ἀνάκτων,
 Παίγματά σοι τελέθσει· σὺ δ' ἐσφανόν τε καὶ εὐχῶ
 Τῷ μὲν αἰσῶσαι, τῷ δ' αὖ πολὺ μείζον ἔθηκες.

Χαῖρε μέγα κρείουσα θεῶν, κρείσσει θεαινῶν,
 Ἰστέτιόν μοι χαῖρε, καὶ ἡμερόεντας αἰοιδούς,
 Μουσῶν φίλα τέκνα, κακῶ δ' ἀπὸ λιμὸν ἄγουσαι,
 Ἡ δέ μοι ἐστὶν ἀνάστα, τύχης ὀπίσθηται δέξις.

DANIELIS HEINSII
in Hesiodum
EPIGRAMMATA.

Δ Ἡμητερ τείλυστ, σε μὲν πολυγυθία καρπὸν
 Ἄλδ' αἰνεῖν σοφίης εἰκός, ἅτε σαχύν.
 Τὸν μὲν παῖς Δίοιο καὶ ἀγχινοῦ Πυκιμήδης,
 Ἄσκλης ἐναίτης, οἶδεν ἀμυσσάμενος.
 Σὺ γὰρ ὕπο τρεφθεὶς μεγαλάνυμ' ἐχέτλη
 Τῇ μὲν ἀερίῳ, τῇ δὲ μέγα δρέπανον,
 Ἄρτον τ' ὀκτάβλωμον, αἰκέα λιμὸν ἀμύνειν,
 Παντοίης κερυφὲν δρέψατ' ἀπ' ἰδροσυῆς.
 Τῶν δέ σοι ἀγλαόκαρπε θαλύσια δῶκε κομίζειν,
 Μελπόμεν γλυκερῆς ἔργα γηπονίης.
 Σωφροσύνην δ' ἐδίδαξε, καὶ ὡς πλείον ἡμῖν πάντες,
 Ἐκ Μουσέων σοφίης μέτρα διδασκόμενος.
 Ἀλλὰ γέρον μάλα χαῖρε, πανόλβιε· σοὶ γὰρ ἐνεγκέ
 Πολλὴν καὶ πινυτὴν ζωὴν φυττωσάμενος.

Ad eundem.

Δαφνὸφάγον, γλυκύμυθον, ἀνὴρ φίλον οὐρα-
 νίδητι,
 Τῆς δρότρε θεῖον δείκνυεν Ἡσίοδον,
 Περὶ δὲ γείτων πολυάνυμον ὡς πόποι, ὦ Ζεῦ,
 Ἡ γλαφυρῶς ταύτης ὤνατο γείρονίης.

Ad

Ad eundem.

Πῆμα παῖς γάτων, ὄσωντ' ἀγαθὸς μέγ' ὄνειαρ,
Λιζελίδες θεῖου Φαντ' παθ' Ἡσίοδου.
Ταῦτ' ἄρα φρασαίμῃ, γλυκερῆς φίλος ἦλθαί
Μούσης,
Γειτοίης αὐτῶν ἔμμορε Πιερίδων.

Ad eundem.

ὦ μάκαρ, ὃ ξανθῆς Δημήτερος ἔργα κομίζεις,
Βέλῃς Εἰρήνης παῖ, γέρον Ἡσίοδε,
Δαίμοσιν οἷος ἔηδα, νέμων ἐνὶ βένθεσιν ὕλης
Ποίμνῳ ἡδ' ἀγέλλῳ τ' Ἐλικωνιάδος.
Ἐνθά σε βεκαλέοντα θεῶν καλὰ τέκνα θεῶντ',
Πηκτίδι σῇ φίλῳ τερπόμενον κραδίῳ·
Ἥ τέχα πεμπάζοντα βόας, καὶ μακάδας αἴγας,
Ἥ τέχα καὶ λεπτοὺς πηγυμένον δόνακας,
Ἐῖθε πόθις ραδινῇσι ἔσθλ' ἀνθεσιν εἰαλεκτοῖσιν,
Οἷα φιλεῖ λιγυρῶν σῆθεα μηλονόμων.
καί τοι κῆπτον ἔδον Μυσίων βασιλῆα γλυκάδα,
Αὐτοφυῆς θεῖον σῆμα δαημοσύνης.
Χαῖρε πάτερ πίδεοσι, καὶ ἔλαος ἄμμι χροῖο,
Διπέλε μὲν πρότερον, νῦν δ' ἄρ' αἰδοπόλε.

Ad

Ad eundem.

Ἵψαρόθεν ποτ' αἰεὶ δαῖ' ἀναζητῶν ἄρη;

Ἡ Φύσις δ' ἄρα οἱ δειξάτο Μαιονίδην.

Δαίς δ' ἄρης μέγ' ἔχαιρε, καὶ οἱ πολέμοις τι μά-
χας τε

Κέκλετο, καὶ δῖον μελπέμεν Αἰακίδην.

Τοῦ δ' ἄρα γινόμενοις πάλαι κλύε πότνια
Δῖω,

Βῆ δ' ἴμεν ὑψηλῆς ἄγκυα Πιερίης.

Ἐνθ' ἄρα οἱ κλυτὰ τεύχε' ἐνάντιον ἦλθεν Ἀπόλ-
λων,

Ὡκαρὰ δ' Ἀσκραῖον δείξα' οἱ δ' Ἡσίοδον,

Ἡσίοδον Φιλόμυθον, εἰζυρῇ ἐνὶ κώμῃ

Βοσκέμενον γλυπερῶν ἀγχ' Ἑλικῶν ᾠδῶν.

Ὡς ὁ μὲν ἦδε μοθὸν Πηληϊάδεω Ἀχιλῆϊ,

καὶ προσέειπεν ὁρμαῖς καὶ μὲν ἡμιθέων.

Αὐτὰρ ἐπεὶ γῆς ἀρότρους καὶ ἀρηρότα τῆσι μαλίστ'.

Ἐκ Διὸς οὐρανὸς ἔρματα πάς τ' ἐριδας.

Ὡς ἐρίδων μεγάλων διατῶν ἀναγαῖα ἐκσῶν,

Ὅς γ' Ὀππωμητίῳ ἦνεεν, ὅς δ' ἀγαθὸν.

Ad

Ad eundem.

Καῖρε θεῶν Ἀσχεραῖε τοὶ οὐρανὸν εὐρυὸν ἔχουσι
Μήδεα ἔσπληθη καὶ γῆν ἔξανύσαις,
Μυσάων ἔσποφῆτα παλαιγενέσ. ἦτοι ἔκλυθες
Πολλὰ πάτερ θυμῷ δῆνεα ἔπραπίδας,
Τεῖρεα πάντα μαθὼν, τὰ περ οὐρανὸς ἐσεφάνων,
καὶ Κρονίδα βχλας, καὶ Φάει ἡελίου,
Τήντε Σεληναίης λιπαρὴν φλόγα, μαῖαν δροῦ-
ρης,
Ἄγλαον δρχαίης ὤμα φυλοπορίης.
Ἀρκάδες ἰλήκειτε μόνον προσέλην ἔσχε
Πάντα Σεληναίης γούς πόρον Ἡσίοδος.

):( ):( ).(

ARGUMENTVM IN LIBROS HESIODI QVI OPERA & Dies inscribuntur: sicut eos esse

intelligendos in Introductione docetur,

Græce conscriptum olim a Daniele

Heinsio, & nunc Latine redditum.

EActo a contentionum di-
uisione initio Poeta, alte-
ram quam esse reprehensione
dignam & vituperio ostendit,
reijcit: alteram vero ut rebus
præferat omnibus, fratrem
suum Persen moneat. Quod
altera in fori molestiis omne
fere tempus ponit: altera an-
tem, qua honesta est & bo-
na, solo labore cum iustitia,
que ad vitam requiruntur,
sibi comparat. Postquam
enim mentis, ut poeta loqui-
tur, vaferrime Prometheus,
Ioui ignem, hoc est, vita ab-
undantiam (sicut huc allu-
des ait alibi diuinus Plato) sur-
ripiuisset, Iupiter homi-
nibus quos industrios vocat,
ac solertes, hoc est de compa-
randis facultatibus sollici-
tis, malum magnum, Pando-
ram pepigi, hoc est, Fortu-

Eκ τῆς ταῖν ἐρίδων δια-
ρέσεως ἀρξάμενος ὁ
ποιητὴς, & ἐπιμνησκόμενος ἡτοί-
ματον, ἀποδοκιμάζει τὴν
ἑτέραν περὶ πάντος ποιῆν
τῷ ἰδίῳ ἀδελφῷ τῷ Πέρσῃ
ὑποτίθει. ὡς ἐκείνης μὲν
περὶ φιλονεικίας καὶ τὰς τῶν
ἀγρῶν διαλείβας & πλείστον
χρόνον ἐχούσης, τῆς δὲ, τῆς κα-
λῆς τε καὶ ἀγαθῆς, μόνῳ τῷ τό-
τῳ μὲν διχαιοσύνης τῶν ὀπιτη-
δείων μελοποιούμενης. Ἐπεὶ γὰρ
ὁ ἀγκυλομήτης Προμηθεὺς
τῷ Διὶ τὸ πῦρ, τυτέσι & ἑ-
βίου εὐπορίαν, (ὡς φησὶ που
πρὸς ταῦτα νεανισκόμενος ὁ
δῆμιος Πλάτων) κλέψας ἔλα-
θεν, ὁ Ζεὺς τοῖς ἀνθρώποις.
τοῖς ἀλφειαῖς καὶ εὐρείκοις,
ἤγειν τοῖς περὶ τὰ ἑσπέρου
σπουδάζουσι, κακὸν μέγα, τὴν
Πανδώραν, ἡτοί & τύχην, &
πάντα τὰ τῶν θεῶν δῶρα τὰ
φθινύ-
ου.

φυσικὰ δὲ λαδὴν εὐεργετήματα,
 παρὰ πειθεσμένην, παρα-
 κεύουσι. Καὶ οὕτω μὲν ἔστι βίον
 πόρον ἢ τύχην ἐπιτέτρεχθαι,
 τῇ δ' ἀνθρωπίνῃ προνομίᾳ
 τε καὶ ὀφειλῇ τῶν ἐπιτε-
 λῶν. Χάριτον ἐν γένει. Τὸ πά-
 λαιον γὰρ, μήπω ἐκδιανεγ-
 οντο. Ἐπενομήσας, πάλαι
 καὶ πρὸς τὸν βίον ἐπιτίθειτο
 εὐθείαι διὰ καὶ παρὰ πό-
 ρον. Κεῖντο γὰρ τοῦ πρώτου γέν-
 ος οὐκ ὅσον ἀνθρώπων γένος
 ἐμνησάμενος, ὃν πρὶ πάντων
 αὐτομαλίζουσαν ἢ γὰρ ἐδωρήσα-
 το. Αὐτοὶ οὖν τὸ γενεῖον γένος
 ἀναίτου πρὶ μάλα καὶ τὴν καὶ
 ἀνταρξίαν παρὰ τὸν, ἀνα-
 τίς ἀλλήλους τε καὶ ὀνομασίαν
 ἐπύχε. Τῷ τῷ γένει ἀκολυ-
 θεῖ τὰ δέκναι, τὸ ἀργεῖον ἔ-
 χουσαν χάριτον μὲν τὴν πάντων ἐν
 καθαρόν, ὃ μᾶλλον τῶν ὑπερ-
 ῖνον ἡνομήσαν. Ὁ θεὸς οὖν, ἡ γὰρ ἡ
 ἀναρμένη, καὶ τῷ τὸ γένος
 ἀνταρξίαν καὶ οὕτω μὲν ἔστι βίον ἐ-
 πησάμενος, τῆς πάντων ἐπορ-
 θῆναι ἀνταρξίαν μακάρων ἀλλήλους
 ἐπὶ ὅλον ἐπορίσασθαι. Ἐπει-
 μὲν οὖν ἔστι τρίτον γένος ἔστι χα-
 ρὸν αὐτῶν εὖθις διαλαβάναι,
 δεινὸν τε φησὶ καὶ οὐβρίμου ρί-
 πης οἱ ἀνθρώποι ἀληκορτο-
 ρῆς εἶναι ὅτι ἰμπεριόφοντος docet. Qui quidem homines ca-

nam, quae omnia Deorum
 dona id est, beneficia natu-
 ra sibi vindicare cepit, in me-
 dium produxit. Ita tota vine
 comparanda ratio, Fortune
 est commissa: prudentiae au-
 tem hominum ac cura ea sibi
 comparare cepit esse difficilli-
 mum. Olim ergo, ante va-
 frum hoc Promethei factum,
 omnia quae ad viuendum erant
 necessaria, facillime compara-
 bantur, & ad manus erant.
 Saturnus enim primo omnium
 genus quoddam aureum fa-
 bricabat hominum. Cui suffi-
 spante omnia suppeditabat
 terra. Hoc genus, leni ac iu-
 cunda morte cum hac vita
 defungeretur, vitam demo-
 num & nomen post obitum
 consequebatur. Hoc autem,
 alterum est secutum, quod ar-
 genteum dixerunt: quod ex
 aureo in omnibus deterius, im-
 purius fuit quam sequentia.
 Iupiter ergo, hoc est, Faunus,
 etiam hoc genus aufert: quod
 defunctum, vitam eorum du-
 xit, quos Beatos Subterrestres
 vocat. Ita ad tertium, arcum
 nimirum transiit, quod scete-

de mutua & imprudentia ce-
cidere : ceterum nec nomen,
nec ut alij certam vivendi
post obitum consecuti sunt ra-
tionem, ut qui funditus extin-
cti, ad inferos descenderent.
Hoc tertium iam genus, He-
ctores sequuntur (ita tum Eteo-
ctem ac Polynicen, reliquosq;
qui primum & antiquissimu,
Thebanum bellum, tum Aga-
memnona & Menelaum, re-
liquosque qui Troianum con-
stituerunt, vocat : quos Ho-
merus describit. Quorum alij
mortē sublatis, penitus interie-
runt : alij eorum etiam nunc
Beatorum insulas colunt.
Hinc ferreum, eiuque iniu-
stitiam describere pergit : ma-
xime autem tangit iudices,
quorum brevis ac venusta fa-
bella, corruptelas taxat. Reli-
qua pars libri, iustitia ac iniu-
stitia premia ob oculos ponit :
tum & monita quaedam sapi-
entissima Persa proponit. Ma-
xima ex parte autem ratio
scribendi, quae praecepta conti-
net, parum inter se cohaeret :
ita ut soluta quasi & nihil
firmius quam astricta sit ora-

νίη τε ἢ ἀφροσύνη ἡλλήλων
ἔπεισον, τανύμως, ἥ γε γλῆ-
ξας μὲν οὐδὲ μίαν τυχόντες,
παρολεθρίως δὲ εἰς ἄδου κα-
ταβαίνοντες. Τῷ τρίτῳ τῦτα
τὸ τῶν ἡρώων ἐπεὶ, ἥ ἀμφὶ τῷ
Ἑκτορὶ καὶ τὸν Πολυνείκην
μάλιστα, τῶν δηλαδὴ τόντος
πρώτον, πόλεμον καὶ ἀρχαίον
Θηβαϊκὸν λεγόμενον καὶ
τῶν ἀμφὶ Ἀγαμέμνονα καὶ
Μενέλεων, τῶν τε ἀγῶν ὧν
ἡ πόσις μέμνη, καὶ Τρω-
κὸν (ὕσπασμένων ὧν οἱ μὲν
τῷ θανάτῳ ὑποπεσθαι κόττε
παυτοὶ δὲ ἀπώλοντο· οἱ δὲ πε-
νὲς αὐτῶν ἐπὶ νῦν καὶ μακά-
ρον νόστος οἰκῶσι. Ἐκ τούτου
τὸ (ῥιθρὸν, καὶ τὰς αὐτὰς ἀν-
μίας διαλθεῖν ὀπιθεῖν), τὰ
τε τῶν δικαστῶν μάλιστα, ὧν
αἶψα πινὶ βροχεῖ τε καὶ χαρί-
εντι τῆς δωροδοκίας ἀπεί-
το λοιπὸν ὃ δὲ λόγου τὰ καὶ τῆς
ἀδικίας τε καὶ ἀφροσύνης
ἐπιχειρᾶ ὑπερπῶν διαλεί-
πει καὶ παραινέσεις πινὰς τῶν
σοφωτάτων τῷ Πέρσῃ ὑπο-
βάλλει. Τὸ πλεῖστον δὲ τῶν ὑ-
ποθηκῶν τῶν ἐν ταῦθα κειμέ-
νων ὁ χαρακτὴρ ἀφοριστικὸς
ἐστὶ καὶ ἀπολυτὸς αὐτῶν καὶ ἀ-
σύνητος ὡς ἐκίπαι ὁ λό-
γος.

γ. ἔστιν ὅτε καὶ ἀρχαιοδο-
 κῆ παυτολογία κεχρημέ-
 νῃ, οὐδέ τι καὶ αὐτὴ γυμνῶ
 τῆς τῶν νεωτέρων γνωμολο-
 γίας παρενθήκεν ὑποφαίνων.
 Κέχρηται δὲ καὶ παρεκβάσει ἐν
 ὀλίγῃ, καὶ ἀδελφὸν ἀπὸ τοῦ
 ταῦ ὑποθέκας καὶ παρεγινέ-
 σθαι ταύτας κόρον ἐνδοξα-
 μόνων καὶ ἀνακρίνμεν. Μετὰ
 ταῦτα εἰσβάλλει καὶ οἰκονομι-
 κὴν διδασκίαν, ἀπὸ τῆς γεω-
 ργίας ἐκθὺς ἀρξάμεν. Ἐχθρὸν
 δὲ πᾶσα ἡ διδασκαλία αὐτῇ
 περὶ κερμὲς προσφόρους ἀεθ-
 λειάσεως καὶ ἀμύλου, περὶ τρυφῆς
 τὸν ἐυλογομίαν, περὶ τὰς ἀπο-
 βάσεις τῶν γεορθῶς καὶ κατὰ
 κερμὸν περαιομένων, καὶ τὰ πα-
 ραλειπόμενων τὰς ζημίας,
 καὶ ὅσα τοιαῦτα. Ἐπὶ τῶν ὁ-
 ρῶν δὲ δάκρυα, καὶ πρὸς ἀ-
 πῆν μάλιστα τῶν ἔργων οἰ-
 κείως αὐτῶν ἐκείνη διακρίνεται,
 μέχρι εἰχῶν καὶ ἡ πρῶν καὶ
 ἀδ. Ὡς μέχρι τούτου μὲν ἡ
 πρώτη τῆς οἰκονομικῆς. Τῶν
 δὲ ἀνθρώπων προσηνῆς καὶ
 ἡρόνου καὶ ἐπιδομένης ἀ-
 ρίας τῆς ἐπιθυμίας, ὅτι περὶ μόν-
 ῶν τι προσόδου ἐλάττω (πρου-
 δαζόντων, ὅτι περὶ πάντων,
lucris desiderio, non vnum tantum aliquem lucrandi modum

*tia. Quae subinde quoque an-
 tiquitatem spirat, & non se-
 mel idem repetit: prorsusque a
 scribendi ratione, quae recen-
 tiores sunt usi, qui nudas ora-
 tioni sententias intexunt, ab-
 horret. Non raro & digredi-
 tur: ut videlicet tedium fra-
 tris, quod ex admonitionibus
 haurire ac preceptis poterat,
 dilueret. Post haec ad O Eco-
 nomicam transit, cuius ratio-
 nem initio ab agricultura fa-
 cto praescribit. Tota autem
 hac doctrina in describendo
 tempore ad arandum idoneo,
 tum delineando messis & vin-
 demiae, & serendi ligni tem-
 pore versatur. Praeter hac, cum
 eorum quae recte ac ordine ge-
 runtur successum & exitum,
 tum eorum quae negliguntur,
 damna ac noxas ostendit. Hinc
 accedunt, tempestatum anni
 distinctiones: tum quibus
 quaeque robur sit idonea. Usque
 ad viginti & octo aut trigin-
 ta & quatuor fere versus. At-
 que haec tenus quidem prima
 Oeconomica pars. Ceterum
 cum homines, partim tempo-
 ris progressu, partim acriori*

ἔκαστος συμπλήρουντες, ὅτι πάντα
ἐννοία, ὅταν ὅτι modo lu-
crum aliquod promitterent,
ἀδωρῆται, alteram O Econo-
μία aggredditur partem: qua
occasione de natura ac ratio-
ne maris loquitur. Ita enim
tempus ad navigandum ma-
xime idoneum, videtur vo-
care. Post haec rursus in pre-
ceptis desinit. Cum autem de
debita diis reuerentia inter
alia loquatur, diuisionem eius
subiungit: & cum initium a
genere, hoc est, Deorum ve-
neratione fecisset, ad singula,
hoc est, eius species pergit. At-
que ita quidem totum Ope-
rum ac Dierum argumen-
tum absoluitur. Quod autem
est reliquum, de bonorum ac
malorum, tum vero medio-
crum dierum obseruatione
incipit: tum qui eligendi, qui re-
spiciendi sint, breuiter prae-
cipit.

μᾶλλον δ' οἰονδίποτε, οὐ κερ-
δὲς πικρὰ τὸν ποιητὴν, ἐν
χεραὶ φανῆν, ἀχολυμένων, τὸ
ἔπερον τῆς οἰκονομίας μερῶ
διόρχεῖ φεράων, καὶ τὰ τῆς
θαλάσσης μέτρα διαλαμβά-
νων ἔτω ᾧ ᾧ ᾧ πλὴν ἀκμῶ
καὶ τὰν χειρῶν τὸν ὀπτηδὲς
ταύτον μάλιστα, καὶ ὡς φαίνεται
Πάρεν ᾧ ᾧ ταῦτα ἐν ὑποθή-
καις καὶ ἀλήθει. Περαδὲς ᾧ ᾧ
τῶν ἀθανάτων ὅπεν, ὑποδι-
αίρεσιν αὐτῆς ἐν ταῦτα πει-
ποίηκεν, καὶ ἀκολουθῶν, ἀπὸ
γένους, ἤγειν, ᾧ τῶν δειῶν (ε-
λάσμα, ἀρχόμεν, εἴτα
αἰς τὸ καθέκαστον, καὶ τὸ εἶδον,
ὑπάγει. Καὶ ἔτω μὲν πᾶς δ
τῶν ἔργων λόγος, καὶ τὰ τῶν
κομικῶν, ἐκτετόξευ. Τὸ δ'
ὑπόλοιπον, τῶν τε ἀγαθῶν καὶ
φάυλων ἡμερῶν, περὶ καὶ τῆς
τῶν μέσων παραστήσεως,
τῆς τε ἐκλογῆς αὐτῶν καὶ
τῆς ἀπεκλογῆς, ἐν βερίχ
παιεῖται.

Η Σ Ι Ο

2
HESIODI
OPERA

Μ
HΣΙΟΔΟΥ ΤΟΥ
ΑΣΚΡΑΙΟΥ ΤΑ ΕΥΡΙΣ-

κόμματα πάντα.

HESIODI ASCRAEI
OPERA QVÆ REPERIVN.

TVROMNIA

A

HESIODI ASCRÆI OPERA ET DIES.

M Vse Pierides carminibus celebres,
Agite, dicite vestrum patrem laudantes,
Et per quem mortales homines pariter ob-
scu-
rique, sint clarique,

Nobiles, ignobilesque, Iquis magni voluntate.

Facile enim extollit, facile etiam elatum deprimit:

Facile præclarum minuit, & obscurum adauget:

Faciteque corrigit incurvum, & superbum contrahit

Iupiter altitonans, qui supremas domos incolit.

Audi intuens & ausculas, & iustitiã in iudicijs sequere,

Tu: Ego vero Persa vera monebo

Non unum est contentionum genus, sed in terra

Sunt duo. alteram quidem probauerit sapiens,

Alteram vituperio est digna. Differunt autem inter se

Nam hæc bellum exitiosum, & discordiam auget

Noxia: nullus hanc amat mortalis, sed necessario

Immortalium consilijs litem colunt molestant.

Alteram vero, priorem genuit nox obscura,

Posuit vero ipsa Saturnius sublimis, in æthere habitans,

Terræ in radicibus hominibus longe meliorem.

Hæc quantumvis inertem, tamen ad opus excitat.

In alterum enim quispiam intuens ociosus

Diuitem, qui festinat arare atque plantare,

Domumque recte gubernare, emulatur vicinum vi-
cinus,

3 Η ΣΙΟΔΟΥ ΤΟΥ ΑΣ-

ΚΡΑΙΟΥ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

Μοῦσαι Πιερίηθεν ἀοιδῇσι κλείεσσαι,
Δεῦτε δὴ ἐνέπιτε, ζφίτερον πατὴρ ὑμεῖς
οὔσαι.

Ὅν πεδῖα βροτοὶ ἄνδρες ἰμῶς ἀφατοῖτε φατοῖτε,
ῤῥητοῖ τ' ἄρρητοῖ τε. Διὸς μεγάλοιο ἑκλή.
ῤῥέα μὲν γὰρ βεράει, ῤῥέα ἧ βεράοντα χαλῆπαι.
ῤῥέα δ' ἄριζήλον μινύθη, ἔσθλητον ἀέξδ.
ῤῥέα δέ τ' ἰθυώει ζωλίον, καὶ ἀγνήνορα κάρφ.
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, ὃς ὑπέρτατα δώματα ναίει.
Κλυθι ἰδὼν αἶων τε δίκη δ' ἰθυωε θέρμιας
Τιῶν· ἐγὼ δέ κε Πέρση ἐτήτυμα μυθησαίμεν. 10

Οὐκ ἄρα μόνον ἔλω ἐρίδων γύρῳ, ἀλλ' ὅππῃ γαῖαν
Εἰσὶ δύω· τῷ μὲν κεν ἐπαινεύσεται νοήσας,
Ἦ δ' ὅππῃ μωμητὴ· ἀλλ' ὅππῃ αὐδὶ χα θυμὸν ἔχουσιν.
Ἦ μὲν γὰρ πόλεμόν τε κακὸν καὶ δῆριν ὀφείλλει,
Σχελίη. οὔτις τῷ γε φιλεῖ βροτὲς, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης
Ἀθανάτων βελήσιν ἔριν πρῶσι βαρεῖαν. 15
Τῷ δ' ἐτέρῳ, περὶ τῷ μὲν ἐγείνατ' νύξ ἐρι-
Βεννή,

Θῆκε δέ μιν Κρονίδης ὑψίζυγῳ αἰθέρι ναίων
Γαίης τ' ἐν ῥίζησι, καὶ ἀνδράσι πολλὸν ἀμείνω.
Ἦ τε καὶ ἀπάλαμνόν περ ὁμῶς ὅππῃ ἔργον ἐγείρει. 20
Εἰς ἔπρον γὰρ τίς τε ἰδὼν ἐργαῖο χαλῆζων
Πλούσιον, ὃς ζεύδει μὲν ἀρῶμεναι ἠδὲ φύλακιν,
Ὅκον τ' εὖ θάλασσαν· ζῆλαί δέ τε γέττοα γαίῳ.

- 11 Εἰς ἄφρονον πατάδοντ' ἀγαθὴ δ' ἔρε ἥδε βροτοῖσι
 11 Καὶ κεραμεὺς κεραμῇ κατέβη, ἔκπεινι τέκτων, 25
 11 Καὶ πλωχὸς πλωχῷ φθονέει, καὶ αἰιδὸς αἰιδῷ.

ὦ Πέρση, σὺ δὲ ταῦτα πῶς ἐνικάτθης θυμῷ,
 Μηδὲ σ' εἰς κακὸν χαρίσθαι ἀπ' ἔργου θυμὸν ἐρύχθαι
 Νεῖκε' ὀπιπύδοντ', ἀγορῆς ἐπακχὸν ἐόντα.

Ὄρη γάρ τ' ὀλίγη πείλει νεικέων τ' ἀγορέων περ 30
 ὧς πινι μὴ βίῃ ἐνδον ἐπηρεζάνος κατὰ κει
 ῥαδί, τὴ γαῖα φέρει Δημήτηρ ἀκτῶν.

Τοῦ κε κορεσάμεν, νείκεα καὶ δῆριν ὀφέλλοις
 Κτήμασ' ἐπ' ἀλλοτρίοις. ῥοὶ δ' ὅσκιπ' δεύτερον ἔργον
 ὦ δ' ἔρδειν. ἀλλ' αὖθι' ἀσπερνάμεθα νείκῃ 35
 ἰθείησι δίκῃσι, αἵ τ' ἐκ Διὸς εἰσιν ἀρχαί.

Ἥδη μὲν γὰρ κλῆρον ἐδάσσαμεθ' ἄλλα τε πολλὰ
 Ἀρπαγῶν ἐφόρεις, μέγα κυθαίνων βασιλῆας
 Δωροφάγους, οἱ τῶνδε δίκῃν ἐθέλωσι δικάσαι

Νήπιον, οὐδ' ἴσασιν ὅσῳ πλεον ἤμισιν πασι, 40
 Οὐδ' ὅσον ἐν μάλαχῃ τε καὶ ἀσφοδέλω μέγ' ὄνειρα.
 Κρύψαντες γὰρ ἔχουσι θεοὶ βίον ἀνθρώποισι.

ῥηιδίως γάρ κεν καὶ ἐπ' ἡμεῖς ἐργάσοιο,
 ὧς τέ σε καὶ εἰς ἐν αὐτὸν ἔχειν, καὶ ἀεργὸν εἶναι.

Λῆψά κε πηδάλιον μὲν ὑπὲρ καπνοῦ κατὰ θέει, 45
 Ἔργα βοῶν δ' ἀπόλοιτο ἑμίωνων παλαεργῶν
 Ἀλλὰ Ζεὺς ἐκρύψε χολωσάμεν φρεσὶν ἦσιν,

ὅθι μιν ἐξαπάτησε Προμηθεὺς ἀγκυλομήτης.
 Τοιῦνεκ' ἄρ' ἀνθρώποισιν ἐμήσατο κήδεα λυγρὰ
 Κρύψε δὲ πῦρ τ' μὲν αὖθις εὖς πάρος ἰάντεσσι
 Ἐκλεψ' ἀνθρώποισι Διὸς πῦρ, μή μιν εἴδῃ.

Ad diuitias festinantē: bona ergo hac contentio homi.
 Et figulus figulo succenset, & fabro faber, (nibus.
 Et mendicus mendico inuidet, cantorq; cantori.

O Persa, tu vero hac tuo repone in animo: (duc at,
 Neq; malis gaudens contentio animū tuum ab opere ab-
 Lites spectantem, forique auscultatorem existentem.
 Parum enim ei temporis est, quod litibus & foro impendit.
 Cui non est victus domi in annum repositus, (dat.
 Tempestiuus, quem terra fert Cereris munus.

Quo satiatus lites ac rixam moueas.
 De facultatibus alienis: Tibi vero non amplius licebit
 Sic facere: sed in posterum discernamus litem.
 Rectis iudicijs, quæ ex Ioue sunt optima.

Nam nuper quidem patrimonium diuisimus: alia autem
 Rapiens ferebas, valde demulcens reges (maltra
 Doniuoros, qui hanc litem volunt iudicasse,
 Stulti: neque sciunt, quanto plus dimidium sit toro,
 Neq; quam magnum in malna & asphodelo bonum.

Occultarunt enim Dī victum hominibus:
 Facile enim alioqui vel uno die tantum operatus esses.
 Vt in annum quoque satis haberes, etiam ociosus,
 Statimque temonem in fumo poneres,

Opexa vero bouum cessarent malorumq; laboriosorum.
 Sed Iupiter abscondit, iratus animo suo,
 Quia ipsum decepit Prometheus versutus.

Quocirca hominibus parauit tristia mala.
 Abscondit vero ignem: quem rursus Iapeti puer
 Surripuit ad hominum usum, Ioue tunc consulto.

In caua ferula, fallens Iouem fulminibus gauderem.
Huncque inaignatus affatus est nubicoga Iupiter:

Ia perionide, omnium maxime versute,
Gaudes ignem furatus, quodque animum meum deceperis?

Quod tibi que ipsi magnum erit malum, & posteris
Ipsis. namque pro igni dabo malum, quo omnes
Se oblectent animo, suum malum amplectentes.

Sic ait, risitque pater hominumque deumque.
Vulcanum uero insignem iussit, quam celerrime
Terram aqua miscere, hominisque imponere vocem,
Et robur, immortalibus uero deabus facie assimilare
Virginibus pulchram formam peramabilem. at Minervam,
Opera ducere, ingeniose telam texere:

Et venustatem circumfundere capiti auream Venerem,
Et desiderium molestum, & membra fatigantes curas.
Imponere uero impudentem mentem, & fallaces mores,
Mercurium iussit, nuncium Argicidam.

Sic dixit. illi autem obtemperarunt Ioui Saturnio regi.
Moxque ex terra finxit inclytus Ambiclaudus
Virgini verecunda similem, Iouis consilijs.

Cinxit uero & ornavit dea glaucocula Minerva:
Circum uero Charitesque deae, & veneranda Suada,
Monilia aurea imposuerunt corpori. ipsam porro
Herae pulchricoma coronarunt floribus uernis.

Omne uero illius corpori ornatum adaptauit Pallas Mi.
At in pectore illi nuncius Argicida, (nerua
Mendacia blandosque sermones, & dolosos mores

Ἐν κοίλῳ νάρθηκι, λαθὼν Δία τερπικέρανον.
 Τὸν ᾧ χολωσάμην περσέφηνε φεληγερέτα Ζεὺς.
 Ἰάπειονίδη, πάντων περὶ μῆδεα εἰδώς,
 Χαίρεις πῶρ κλέψας, καὶ ἑμὰς φρένας ἠπεροπεύσας; 55
 Σοίτ' αὐτῷ μέγα πῆμα καὶ ἀνδράσιν ἐδομένοισι.
 Τοῖς δ' ἐγὼ ἀντὶ πυρὸς θάσω κακὸν, ὃ κεν ἀπάνης
 Τέρπων ᾧ καὶ θυμὸν, εὖ κακὸν ἀμφαροπῶντες.
 Ὡς ἔφατ'· ὅκ' δ' ἐγέλασε πατὴρ ἀνδρῶν τε
 θεῶν τε

Ἦφαιστον δ' ἐκέλευσε περικλυτὸν ὀπίσθαι τε 60
 Γαῖαν ὕδαι φύρειν, ἐν δ' ἀνθρώπου θέμεν αὐδῶν
 Καὶ δένει· ἀθανάτους δ' θεαῖς εἰς ὧπα εἰσκήν
 Παρθενικῆς καλὸν εἶδ' ἐπήρατον· αὐτὰρ Ἀθηνῶν
 Ἔρκα διδασκῆσαι, πολυδαίδαλον ἰσὺν ὑφαίνειν·
 Καὶ χάριν ἀμφιχέαι κεφαλῇ χρυσῷ Ἀφροδίτῃ, 65
 Καὶ πόθον δρυαλέον, καὶ γυόχερς μελεδῶνας.
 Ἐν δ' ἔμεν κύτειον τε νόον καὶ ὀπίκλοπον ἦθ'·
 Ἐρμείῳ ἦνωγε Διὶ κλειστόν δρυαφόντῃ.

Ὡς ἔφατ'· οἱ δ' ὀπίθοντο Διὶ Κρονίωνι ἄνακτι.
 Αὐτὰρ δ' ἐπεὶ γαίης πλάσσει κλυτὰς Ἀμφιγυήεις 70
 Παρθένω αἰδοίῃ ἱκελον, Κρονίδεω Διὶ βελας.
 Ζῶσε δ' καὶ κόσμησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθηνῆ·
 Ἄμφι δ' οἱ Χάριτες τε θεαὶ καὶ πότνια Πειθὼ
 Ὀρμυς χρυσείας ἐθεσάν· χρὸς ἄμφι δ' ἔπυνε
 Ὄραι καλὴ κῆμοι σέφον αὐθεσιν ἐαρινόισι· 75
 Πάντα δ' οἱ χρὸς κόσμον ἐφήρμοσε Παλλὰς Ἀθηνῆ,
 Ἐν δ' ἄρα οἱ στήθεσι Διὶ κλειστόν Ἀρυαφόντης
 Ψεύδεά θ' αἰμυλίστας τε λόγους καὶ ὀπίκλοπον ἦθ'·

✠

Η ΕΣΛΟΔΙ

Τεῦξε, Διὸς θεῶν λῆσι βαρυκτύπε· ἐν δὲ ἄρα Φαίλῳ
Θῆκε θεῶν κήρυξ· ὀνόμηνε δὲ τῶνδε γυναικῶν
Πανδώραν, ὅτι πάντες ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
Δῶρον ἐδώρησαν, τῇ μὲν ἀνδράσιν ἀλφειστῆσιν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ δόλον αἰπιὴν ἀμήχανον ἐξεπέλεσαν,
Εἰς Ἐπιμηθεά τ' ἐμπε πατὴρ κλυτὴν δαΐφροτίν,
Δῶρον ἄγοντα, θεῶν περὶ ἄγγελον· οὐδ' Ἐπιμη-
θεὺς

Ἐφρασάθ' ὥς οἱ εἶπε Προμηθεύς, μή ποτε δῶρον
Δέξασθαι παρ Ζήτιος ὀλύμπιος, ἀλλ' ἀποπέμπει
Ἐξοπίσσω, μή περ τι κακὸν θνητοῖσι γῆν.
Αὐτὰρ ὁ δέξαμεν, ὅτε δὴ κακὸν εἶχ', ἐνόησε.
Πρὶν μὲν γὰρ ζώεσκον ἔπι χθονὶ Φύλ' ἀνθρώπων
Νόσφιν ἀπὸ τε κακῶν, καὶ ἄτερ χαλεπαῖα πόνοιο,
Νούσων τ' ἀεζαλίαν, αἶγ' ἀνδράσι γῆρας ἐδῶκαν.
Αἴψα γὰρ ἐκ κακότητι θρόνῳ κατακρησάσκουσι.
Ἀλλὰ γυνὴ χεῖρεσσι πῖθ' ἐμείρατ' αἰφελῶσαι
Ἐσκέδασ' ἀνθρώποισι δὲ ἱμῶσιν κήδεα λυγρὰ.
Μοῦνη δὲ αὐτῇ Εὐλπίς ἐν ἀρήκταισι δόμοισι
Ἐνδον ἐμίμνε, πῖθ' ὑπὸ χεῖλεσιν, οὐδὲ θυρεῶν
Ἐξέπη. πρῶθεν γὰρ ἐπέμβαλε πῶμα πύθοιο
Αἰγιόχῃ Βελλῆσι Διὸς νεφεληγερέτῃ.
Ἀλλὰ δὲ μυρία λυγρὰ κατ' ἀνθρώπους ἀλάλη·
Πλείη μὲν γὰρ γαῖα κακῶν, πλείη δὲ θάλασσα.
Νόστοι δὲ ἀνθρώποισιν ἐφ' ἡμέρη ἢ δὲ ἔπι νύκτι
Αὐτῶν μάλιστα φοιῶσι, κακὰ θνητοῖσι φέρωνται.
Σιγῇ, ἐπεὶ Φωνὴν ἐξέλετ' μηδέτα Ζεὺς,
Οὕτως οὐτι ποῦ ἐστὶ Διὸς ἵκον ἐξαλέασθαι.

Fecit Iouis consilijs grauiſt repi. ſed vocem illi
 Impoſuit deorum præco. appellauit autē mulierē hancce
 Pandoram: quia omnes cæleſtium domorum incolæ
 Donum conſulerunt, detrimentum hominibus indiſtrijs.
 At poſtquam dolum pernicioſum & inenitabile abſoluit,
 Ad Epimethea miſit pater inclytum Argicidam
 Munus ferentem, deorum celerem nuncium. neque

Epimetheus

(munus

Cogitauit quod illi præcepiſſet Prometheus, ne quando
 Suſciperet a Ioue Olympio, ſed remitteret

Retro, nec ubi mali quippiam mortalibus eueniret.

Verum ille recepto eo, cum iam malum haberet, ſenſit.

Prius namque in terra vivebant familia hominum

Seorſim a malis & abſque ijs, & ſine difficili labore,

Morbisq; moleſtis, qui hominibus ſenectam afferunt.

Statim enim in afflictione mortales conſeneſcunt.

Sed mulier manibus vaſis magnū operculū cū dimoniſſet

Diſperſit, hominibus autē machinata eſt curas graues.

Sola vera illic ſpes infracta in domo.

Intus manſit, doli, ſub labris, neque foras

Euolauit, prius enim iniecit operculum doli,

A Egiochi conſilio Iouis rubicogæ.

Alia vero innumera mala inter homines errant.

Plena enim terra eſt malis, plenumque mare.

Morbi autem hominibus tam inter diu quam nocte

Vltro oberrant, mala mortalibus ferentes

Tacite: nam vocem exemit prudens Iupiter.

Sic nuſquam licet Iouis mentem euitare.

Ceterum si voles, alium tibi sermonem paucis absolvam
Belle ac scienter: tu vero prae cordijs imposito tuis.

Ut simul nati sunt dii, mortalesque homines,
Aureum primo genus diuersiloquentium hominum
Dij fecerunt, caelestium domorum incola.
Et ij quidem sub Saturno erant, cum in caelo regnaret:
Et ut dii vivebant, securo animo praediti,
Plane abque laboribus & aerumna: neque molestia
Sinecta aderat: semper vero pedibus ac manib. similes
Delectabantur in conuiujs, extra mala omnia.
Mori bantur autē ceu somno domiti: bona vero omnia
Illis erant: fructum autem ferebat fertile aruum
Sponte sua, multumque & copiosum: ipsique ultro
Quieti partis fruebantur, cum bonis multis.
Verum postquam hoc genus terra abscondit,
Ii quidem demones facti sunt, Iouis magni consilio,
Eoni, in terris versantes, custodes mortalium hominum:
Qui quidem observant & iusta & prava opera,
Caligine inuoluti, passim oberrantes per terram,
Opum datores: atq; hoc munus regale consecuti sunt.

Secundum inde genus, multo deterius postea
Argenteum fecerunt caelestium domorum incola,
Aureo neq; corporis proceritate simile, neq; intellectu.
Sed centum annis puer apud matrem sedulam
Nutriebatur crescens, valde rudis, domi suae:
Cum vero adoleuisset, & pubertatis terminum at-
gisset,
Pauillam vivebant ad tempus, dolores habentes

Εἰ δ' ἐθέλεις, ἑπρόντι ἐγὼ λόγον ἐκχευφάσω
 ἔν κ' Ὀπταμένως. Σὺ δ' ἐνὶ Φρεσὶ βάλλεο (ῆσιν.

Ὡς ὁμόθεν γεγάασι θεοὶ θνηταὶ τ' ἄνθρωποι,
 Χρῦστον μὲν παρώπασαι γῆθ' μερόπων ἀνθρώπων
 Ἀθάνατοι ποίησαν ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες. 110

Οἱ μὲν δ' ἔτι Κρόνου ἦσαν, ὅτ' οὐρανῷ ἐμβασίλῳεν·
 Ὡς τε θεοὶ δ' ἔζων, ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες,

Νόσφιν ἄπρτε πόνων κ' οἰζύν' οὐδέ τι δαίμον·
 Γῆρας ἐπ' αὖ, αἰεὶ δ' ἄποδας κ' χεῖρας ὁμοῖαι
 Τέρποντ' ἐν θαλίῃσι κακῶν ἐκπαθεῖν ἀπάντων. 115

Θνησκον δ' ὡς ὕπνῳ δεδημένοι· ἐσθλὰ δ' ὅπαντα
 Τοῖσιν ἔλω· καρπὸν δ' ἔφερε ζείδωρ' ἄρυσσιν
 Αὐτμάτη πολλόν τε κ' ἄφθονον· οἱ δ' ἐθέλημοι
 Ἦονχοι ἔργα νέμοντο, (ὡς ἐσθλοῖσιν πολέεσσιν.

Αὐτὰρ ἐπεὶ κεῖν πύρ' γῆθ' κτ' γαῖα κάλυψεν, 120
 Τοὶ μὲν δαίμονες εἰσι Διὸς μεγάλου Διὰ βουλας,

Ἐσθλοὶ, Ὀπτιχθάνοι, Φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων·
 Οἷρά φυλάσσουσιν τε δίκας κ' χέτλια ἔργα,
 Ἦερα ἐσάμενοι, πάντα φοιῶντες ἐπ' αἶαν,
 Πλεττόν τε κ' τῆρ' ἡέρας βασιλῆϊον ἔχον. 125

Δώπρον αὖτε γῆθ' πολὺ χειρότερον μετόπισθεν

Ἀρχῦρεον ποίησαν ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες.
 Χρυσῆω οὔτε Φυλῷ ἐναλίγκιον οὔτε νόημα.

Ἀλλ' ἐκατὸν μὲν παῖς ἔτα πῶρ' ἀμῆτις κεδνῇ
 Ἐτρέφετ' ἀτάλῳ, μέγα νήπτ', ὡς ἐνὶ οἴκῳ. 130

Ἀλλ' ὅταν ἡβήσῃ κ' ἡβης μέτρον ἴκοιτο
 Παιδείδιον ζώσκειν δ' ἔτι χρόνον, ἄλγος ἔχοντες

Ἀφραδαίης ὕβριν γὰρ ἀτάσθαλον τῆς ἐδύνατο
 Ἀλλήλων ἀπέχαι, οὐδ' ἀθανάτῃσι θεράπυεν
 ἠθέλον, οὐδ' ἔρδειν μακάρων ἱερῆς ὄψι βαμοῖς, 135
 ἠὶ θεμὲς ἀνθρώποισι κατ' ἠθεα, τὰς μὲν ἐπὶ πα
 Τεὺς Κρονίδης ἐκρυψε, χολοῦρ' ἔνεκα πρῶτος
 Οὐκ ἐδίδεν μακάρεσσιν, θεοῖς οἱ δ' αὖτις ἔχουσιν.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ τὸν γῆρ' ἔχ' γαῖα κάλυψε,
 Τοῖ μὲν ὑποχθονίοι μακάρες, δῖητι καλέον, 140
 Δεῦτεροι, ἀλλ' ἐρπῆς τιμὴ καὶ τοῖσιν ἄπῃδαι.
 Ζεὺς δ' ὡς αὐτῆς τέτον ἀπλο γῆρ' ἀνθρώπων ἀνθρώπων
 Χάλκειον ποίησ', ὅτε δ' ἄρ' αὖ οὐδ' ὅμοιον,
 Ἐκ μελιᾶν, δεινόν τε καὶ ὀμβριμον, ὅσιν Ἀρη
 Ἐργ' ἐμελε σονόεντα καὶ ὕβρις, οὐδέ τι 145
 ἠάδιον, ἀλλ' ἀδάμαντ' ἔχον κρατερόφρονα θυμὸν,
 Ἄπ' ἀσσοῖς μεγάλη δ' ἔβη καὶ χεῖρες ἀαπῇ
 Ἐξ ὧμων ἐπέφυκον, ὅππ' ἐσθάραις μελέεσσιν.
 Τοῖς δ' ἔκ' χάλκεα μὲν τόξα, χάλκεοι δ' ἐπὶ ὄψι,
 Χαλκῷ δ' ἐργάζοντο μέλας δ' ἐσθ' ἐσθ' ἐσθ' ἐσθ' 150
 Καὶ τοῖ μὲν χεῖρεσσιν ὑπο σφενδαῖσι διαμέντες
 Ἐπὶ δ' ἐς εὐρώεντα δέμον κρυεροῦ αἵματος,
 Νώνυμοι θάνατ' ἔχ' ἐκπύχλας περ ἰόντας
 Εἶλε μέλας λαμπρὸν δ' ἐλίπον Φάτ' ἡελίοιο.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ ἐ τοῦτο γῆρ' ἔχ' γαῖα κάλυψε, 155
 Αὐθις ἐτ' ἄλλο τέταρτον ὅππ' ὑποχθονὶ πελοβοταίρη
 Ζεὺς Κρονίδης ποίησε δικαιοτέρου καὶ ἀρείου,
 Ἀνδρῶν ἡρώων θείων γῆρ', οἱ καλέον
 Ἡμίθεοι, περὶ τῇ γῆρ' κατ' ἀπείρονα γαῖαν.
 Καὶ τὰς μὲν πόλεμους καὶ πᾶσι καὶ φύλοισι αἰνῇ, 160
 Τὰς

Obstulitias iniuriam enim pravam non poterant
 A se mutuo abstinere, neque deos colere
 Valebant, neque sacrificare beatorum sacris in aris,
 Ut fas hominibus ex more. Hos quidem deinde
 Iupiter Saturnius abscondit iratus: quia honores
 Non dabant beatis dijs qui olympum habitant.

At postquam & hoc genus terra occultavit,
 Hi quidem subterranei beati mortales vocantur
 Secundi: sed tamen honor etiam hos sequitur.
 Iupiter vero pater tertium aliud genus hominum
 Aeneam fecit, omnino argenteo dissimile,
 E fraxinis, vehemens & robustum, quibus Martis
 Opera curae erant luotuosae, ac iniuria: neq; ullum cibum
 Edebant, sed ex adamante habebant durum animum,
 Feroces: magna vero vis & manus inuicta
 Ex humeris nascebantur in validis membris.
 His erant aenea arma, aeneaeque domus:
 Aere vero operabantur: nigrum autem nondum erat ferum.
 Et hi quidem manibus proprijs interfecti,
 Descenderunt amplam in domum frigidi inferni,
 Ignobiles: mors vero tametsi stupendi essent,
 Inuasit atra, splendidaeque liquerunt lumen solis.

Sed postquam & hoc genus terra operuit,
 Rursum aliud quartum in terra multorum alterice
 Iupiter Saturnus fecit, iustus & melius,
 Virorum heroum diuinum genus qui vocantur
 Semidei, prior generatione, per immensam terram.
 Hos quoque bellumque malum & pugna gravis,

*Alios quidē ad septipories Thebas, Cadmeam terram,
Perdidit pugnantes propter oues OEdipi:*

*Alios vero in nauibus per ingentem maris vastitatem
Ad Troiam ducens, Helena gratia pulchricoma:
Vbi mors quoque circumdedit ipsos.* (buens

*Iis autem seorsim ab hominibus victum & sedem tri-
Iupiter Saturnius pater constituit eos ad terra fines.*

*Et hi quidem habitant securum animum habentes
In beatorum insulis, iuxta Oceanum profundum,
Felices heroes: his dulcem fructum*

Ter quotannis florentem profert fœcundatellus.

O utinam ego quinto non interessem (ea natus.

*hominum generi: sed aut mortuus essem prius, aut post-
Nunc enim genus est ferreum: neq. unquam aut die*

Quiescent a labore & miseria aut nocte

Corrupti: graues vero dii dabunt curas.

Sed tamen & hisce admiscebuntur bona malis:

Iupiter autē perdet etiā hoc genus varie loquentium ho-

Post quā facti circa tempora cani fuerint. (minum,

Neque pater liberis similis, neque liberi patri,

Neque hospes hospiti, neque amicus amico,

Neque frater amicus erit, ut antehac

Statim vero senescentes dehonorabunt parentes.

Incusabunt autem illos molestis alloquentes verbis

Impij, neque deorum oculum veriti. neq. hi sane

Senibus parentibus educationis premia reddent,

Violenti, alter vero alterius ciuitatem diripiet:

Neque ulla pij gratia erit, neque iusti,

Neque

Τὲς μὲν ἐφ' ἐπαπύλῳ Θήβη Καδμηΐδι γαίῃ
 ὦλεσε μάρναμένους μῆλων ἕνεκ' Οἰδιπόδαο.
 Τὲς ᾗ ἔσυνήεσιν ὑπὲρ μέγα λαΐτμα θαλάσσης
 Ἐς Τροίην ἀγαγὼν Ἑλένης ἔνσι ἠὺ χέμοιο.
 Ἐνθ' ἦτι τὲς μὲν θανάτῳ πύλῳ ἀμφεκάλυψε 165
 Τοῖς ᾗ δὴ χ' ἀνθρώπων βίον κ' ἤθε' ὁ πάσας
 Ζεὺς Κρονίδης κατένασσε παῖθ' ἑς πείρατα γαίης.
 Καὶ τοὶ μὲν ναῖουσιν ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες
 Ἐν μακάρων νήσοισι, παρ' Ὀκεανὸν βαθυδύνῳ,
 Ὀλβιοὶ ἥρωες ῥῖσιν μελιηδέα καρπὸν 170
 Τρεῖς δ' ἔτῃς θάλλοντα φέρει Ζεῖδωρ ἄρ' ἄρα·
 Μῆκέτ' ἐπὶ τ' ὠφειλὸν ἐγὼ πῆμπλοισι μελῖναι
 Ἀνδράσιν, ἀλλ' ἢ πρὸς θεὸν θανεῖν, ἢ ἐπὶ τῷ γυῖατι.
 Νῦν γὰρ δὴ γνῶμι ἐστὶ ζιδήρεον οὐδέ ποτ' ἤμαρ
 Παύσων καμάτῳ κ' οἰζύνῳ, οὐδέ τι κύνῳ 175
 φθειρόμενοι· χαλεπὸς δ' ἐστὶ θεοὶ δώσσει μερίμνας.
 Ἀλλ' ἐμπης καὶ τοῖσι μεμίζε' ἐσθλὰ κακοῖσιν.
 Ζεὺς δ' ὁ λείπῃ τούτῳ γνῶμι μερόπων ἀνθρώπων,
 Εὐτ' αὖ γεινόμενοι πολιοκρόταφοι τελέθωσιν.
 Οὐδέ πατήρ παίδεσσιν ὁμοῖον, οὐδέ τι παῖδες, 180
 Οὐδέ ξείνον ξειναδόκῳ, ἔτι πᾶρ ἐπύρῳ,
 Οὐδέ πασὴν ἡλῶ φίλον ἔοσε, ὥς το πάρ πᾶρ
 Αἴψα δ' ἡμετέρων ἀλμύρῃσι τοκῆας.
 Μίμψον δ' ἄρα τὲς χαλεποῖς βαζοντ' ἐπίεσσε
 Σχέτλιοι, οὐδέ θεῶν ὅπιν εἰδότες, οὐδέ μὲν οἷγε 185
 Γηράνιεσσι τοκεῦσιν δόπῳ θρεπτήρια δοῖεν,
 Χειροδίκαι ἕτερ' ὅλ' ἐπὶ πρὸ πόλιν ἐξαλαπάξῃ.
 Οὐδέ τις εὐόρκου χάρις ἔοσε, οὔτε δικαίῳ,

C' ὅτ' ἀγαθοῦ μάλλον ἢ κακῶν ῥεκτήσῃ καὶ ὕβριν
 Ἀνέρα πμήσῃσι· δίκη δ' ἐν χερσὶ, καὶ αἰδώς 190
 Οὐκ ἔστι· βλάψει δ' ὁ κακὸς τ' ἀξέστονα Φῶτα,
 Μύθοισι (χολοῖς ἐνέπων, Ἰπὶ δ' ὄρκον ἑμείπα.
 Ζῆλ' δ' ἀνθρώποισιν οἷζυροῖσιν ἀπάσιν
 Δυσκέλαδ' ἔχ', κακὸν χαρὶ, ὁμαρτήσῃ, συγερῶπης·
 Καὶ τότε δὴ πρὸς Ὀλύμπῳ Διὸς χθονὸς εὐρύοδ' αἰσῆς, 195
 Ἀδελφεῖσιν Φαρέεσσι καλυψαμένῳ χεῖρ' ἀκάλον,
 Ἀθανάτων μὲν Φόλον ἵπον· περλιπόντ' ἀνθρώπων
 Αἰδώς καὶ Νέμεσις· τὰ δ' ἡ λείψει ἅλγεα λυγρὰ
 Θνητῶν ἀνθρώποισι· κακὸν δ' ὅσ' ἔοσε ἅλκῃ.
 Νῦν δ' αἶνον βασιλεῦσ' ἐρέω Φρονέεσσι καὶ αὐ-
 τοῖς. 200

Ωτ' ἰρήν περ σέειπεν Ἀηδόνα ποικιλόδειρον,
 ἤ μάλ' ἐν νεφέεσσιν φέρων, ἐνύχεσσι μεμαρπύων·
 ἦ δ' ἐλέον, γαμψοῖσι πεπαρμένῃ ἀμφ' ὀνύχεσσι,
 Μύρετο τῶν δ' ὅγ' Ἰπικρατίως πρὸς μῦθον ἔειπε·
 Δαίμονίη, τί λέλακας; ἔχει νῦν σέ πολλὸν ἄ-
 ρείων. 205

ἦ δ' εἰς ἣ σ' αὖ ἐγὼ περ ἄγῃ καὶ Ἀοιδὸν εὐῖπας·
 Δείπνῃ δ' αἶψ' ἐθέλω ποιήσασθαι, ἢ μεθήσω.
 Ἄφρων δ' ὅς κ' ἐθέλοι πρὸς κρείσοντας ἀντιφείζων·
 Νίκης τε σέρε', πρὸς τ' αἰχμασίν, ἄλγεα πάσῃ.
 Ὡς ἔφατ' ὠκυπέτης ἰρήν πανυσίπτερος ὄρνις. 210
 Ἡ Πέρση δ' αἶψ' ἀκχεῖ δίκης, μηδ' ὕβριν ὀφείλει.
 Ὑβρις γάρ τε κακὴ δειλῶ βροτῶν· οὐδὲ μὲν ἐδδλὸς
 Ῥηιδίως φερέμεν διὰ, βαρύνθει δὲ θ' ὑπὸ αὐτῆς.
 Ἐγκύρους αἴτησιν ὁδὸς δ' ἐτέρηφι παρελθεῖν

*Necq. boni. magis vero maleficum & iniurium
Virum colens. Iustitia vero in manibus, pudor autem
Non erit. Lædetque malus meliorem virum,
Verbis iniustis alloquens, periurium vero iurabit.*

*Liur autem homines miseros omnes (inuiso vultu
& Maiores rumores spargens, malis gaudens, comitabitur,
Tum demum ad cælum a terra spatiosa,
Candidis vestibus ectæ corpus pulchrum,
Deorum ad familiam abierunt, relictis hominibus,
Pudor & Nemesis. relinquentur autem dolores graves
Mortalibus hominibus. mali vero non erit remedium.*

*Sed nunc fabulam a brutis desumptam regibus nar-
rabo, quamvis ratione præditis.*

*Sic accipiter affatus est lusciniam canoram,
Alte in nubibus ferens, unguibus correptam:*

Illam vero misere, curvis confixa unguibus

Lugebat: eam autem violento ille sermone allocutus est.

Infelix quid strepis? habet te multo fortior:

Hac vadis, qua te duco, licet sis cantatrix.

Vtrum vero libet velepulabor te, vel dimittam.

*Imprudens autem, quicumque velit cum potentioribus
contendere: (patitur.*

Quippe victoria priuatur, & præter conuitia dolores

Sic ait velox accipiter, latis alis prædita avis.

O Persa, tu vero audi iustitiam, neque iniuriam fove.

Iniuria enim perniciofa est misero homini. nam nec bo-

Facile ferre eam potest, grauaturque ab ipsa, (nus

Quoties in damna incidit. Via vero altera perueniendi

*Melior ad iusta: Iustitia enim super iniuriam valet,
 Tandem: quod & stultus cum malo suo ridet.
 Continuo enim sequitur periurium iniusta iudicia. (nes
 Iustitia vero strepitus excitatur tracta quocumq; homi.
 Doniiori, prauisq; iudicijs iudicant causas, (duxerint
 Hac vero sequitur deflexus urbemq; & mores populorum,
 Caligine inuoluta, malum hominibus adferens
 Qui ipsam expellunt, neque recte distribuunt.
 At qui iura tam hospitibus quam popularibus dant
 Recta, neque a iusto quicquam exorbitant,
 Iis viget urbs, populiq; florent in ipsa:
 Pax vero per terram alma, neque unquam ipsis
 Molestum bellum parat late cernens Iupiter,
 Nec umquam iustos inter homines fames versatur,
 Neq; noxa: fructus autem colligunt florentes. (quercus
 Fert quippe ijs terra multum victum: in montib. vero
 Summa quidem feri glandes, media vero apes:
 Lanigerae autem oves velleribus onustae sunt:
 Pariunt vero mulieres similes parentibus liberos;
 Florentque bonis perpetuo, neque nauibus
 Nauigant: fructum vero profert fecundus ager.
 Quibus vero contra iniuria mala cura est, prauaq; opera,
 Iis poenam Saturnius parat late cernens Iupiter:
 Saepaque uniuersa ciuitas malum ob virum punitur,
 Qui peccat, & iniqua machinatur.
 Illis autem calitus magnum adduxit malum Saturnius,
 Famem simul & pestem: intereunt vero populi.
 Neque mulieres pariunt, decrescuntque familiae,*

Κρείσσων ἐς τὰ δίκαια δίκη δ' ὑπὲρ ὕβριος ἴχθ',
 Ες τέλος ἐξελεύσῃ παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω. (215)
 Αὐτίκα γὰρ τρέχῃ ὄρκος ἅμα Κηλιῇσι δίκησιν
 Τῆς ἣ Δίκης ῥόθ' ἐλκομένης ἥ κ' ἄνδρες ἀγασθῇ
 Δωροφάγοι, Κηλιαῖς ἣ δίκαις κρίνωσι θέμισας.
 Ἦ δ' ἔπειτα κλαίῃσι πόλιν τε καὶ ἡθεὶς λαῶν, 220
 Ἥερα ἰοσαμένη, κακὸν ἀνθρώποισι φέρουσα
 Οἳ τὴν ἐξελεύσῃ, καὶ σὺκ' ἰθείαν ἐνειμαν.
 Οἳ δ' ἡ δίκας ξείνοισι ἐν δῆμοισι διδοῦσιν
 Ἰθείας, καὶ μὴ τι παρὰ κερδαίνουσι δικάϊον,
 Τοῖσι πέθηλε πόλις· λαοὶ δ' ἀνθεῦσιν ἐν αὐτῇ. 225
 Εἰρήνη δ' ἀνὰ γλῶκρυόρροφον, οὐδέ ποτ' αὐτοῖς
 Ἀρχαλέον πόλεμον τεκμαίρεται εὐρύοπα Ζεὺς.
 Οὐδέ ποτ' ἰθυδικαίσι μετ' ἀνδράσι λιμὸς ὀπηδεῖ,
 Οὐδ' ἄτη, θαλῆς ἣ μεμηλότα ἔργα νέμονται.
 Τοῖσι φέρει μὲν γαῖα πολὺν βίον, οὔρεσι δ' ὄρος 230
 Ἀκρὴ μὲν τε φέρει βαλάντας, μέσση δὲ μελίστας.
 Εἰροπόκοι δ' οἷες μαλλοῖς καταβιβρίθασιν·
 Τίκτεσιν δὲ γυναικες εἰκότα τέκνα γονεῦσιν·
 Θάλλουσιν δ' ἀγαθοῖσι διαμπερές οὐδ' Ἰπὲρ νηῶν
 Νείστον, καρπὸν δὲ φέρει ζείδωρον ἄρδρα. 235
 Οἷς δ' ὕβρις τε μέμηλε κακὴ καὶ χέτλια ἔργα,
 Τοῖς δὲ δίκην Κρονίδης τεκμαίρεται εὐρύοπα Ζεὺς.
 Πολλάκι καὶ ἔξυμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρός ἐπαυρεῖ,
 Ὃς τις ἀλίθαινε καὶ ἀτάτθαλα μηχανάαται.
 Τοῖσιν δ' οὐρανὸθεν μέγ' ἐπήγαγε πῆμα Κρονίων, 240
 Λιμὸν ὁμοῦ καὶ λοιμὸν. δόποφθινύθουσι δὲ λαοί.
 Οὐδέ γυναικες τίκτεσιν μινύθουσι δὲ οἶκoi,

Ζῆνός φραδμοσύησιν Ὀλυμπίου. ἄλλοτε δ' αὖτε
 ἦ τ' ἤ γε στρατὸν εὐρυὸν ἀπώλεσεν, ἢ ὅγε τείχεσσι,
 ἦ νέας ἐν πόλει Κρονίδης ἀποτίννυ' αὐτῶν.

245

ὦ βασιλεῖς, ὑμεῖς ἢ κατὰ φράζεσθε καὶ αὐτῶν
 Τήνδε δίκην ἐγχεῖν γὰρ ἐν ἀνθρώποισιν ἑόντες
 Ἀθανάτοι λεύσασιν ὅσοι Κηλιῆσι δίκῃσι

Ἀλλήλους τρέβουσι, θεῶν ὅπιν οὐκ ἀλέγοντες.

Τεῖς γὰρ μύριοι εἰσιν Ἰπὶ χθονὶ πολυβολεῖρη
 Ἀθάνατοι Ζῆνός, Φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων·

250

οἷρά φυλάσσωσιν τε δίκας καὶ χέτλια ἔργα,

ἥερα ἐσάμενοι, πάντα φοιτῶντες ἐπ' αἶαν.

Ἡ δέ τε παρθένος ἐστὶ Δίκη, Διὸς ἐκγεγαῖα,

Κυδνή τ' αἰδοίη τε θεοῖς οἱ ὄλμπον ἔχουσιν.

255

καί ῥ' ὅπότε αὖ τις μιν βλάβῃ Κηλιῶς ἐνοτίζων,

αὐτίκα πᾶρ Διὶ πάρε' καθεζομένη Κρονίωνι

Γηρύετ' ἀνθρώπων ἄδικον νόον, ὅφρ' ἀποτίσῃ

Ἄημι καταθαλίας βασιλέων, οἱ λυγρὰ νοστῶντες

Ἀλλῃ παρκλίνουσι δίκας, Κηλιῶς ἐνέποντες.

260

Ταῦτα φυλασσόμενοι βασιλῆες ἰθιῶέε μύθους,

Δωροφάγοι, Κηλιῶν ἢ δίκων Ἰπιπάγχῃ λάθεσθε.

οἱ αὐτὰ κακὰ τέχῃσι ἀνὴρ ἄλλω κακὰ τέχων.

Ἡ ἢ κακὴ βεβλή τῷ βουλευσάντ' ἐκακίση.

Πάντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμὸς καὶ πάντα νοήσας,

265

καί νυ πάσι, αἰὲν ἐθέλησ', Ἰπιθερκεῖ, οὐδέ ἐλήθη.

οἷον δὴ καὶ τῷδε δίκῃ πόλις ἐντὸς ἔεργα.

Κυῶ ἢ ἐγὼ μήτ' αὐτὸς ἐν ἀνθρώποισι δίκαιος

εἶλον, μήτ' ἐμὸς υἱὸς ἐπεὶ κακὸν ἀνδρα δίκασον

Ἐμμεναί, εἰ μείζω γε δίκῃ ἀδικώτερος ἔσθ'.

270

ΑΛ-

*Iouis Olympij consilio interdum vero rursus
Aut horum exercitum ingentem perdidit aut murum,
Aut naues in ponto Saturnius punit ipsorum.*

*O reges: vos autem considerate etiam ipsi
Iustitiam hanc. prope enim inter homines versantes
Dij vident, quotquot pravis iudicijs (tes.
Se mutuo atterunt, nullam deorum reuerentiam curan-
Ter enim decies mille sunt in terra multorum alitice,
Dij Iouis, custodes mortalium hominum:
Qui iudicia obseruant, & praua opera,
Caligine inuoluti, passim oberrantes per terram.
Virgo autem est Iustitia, Ioue prognata,
Claraque & veneranda dijs qui cælum habitant.
Et certe cum quis ipsam laeserit, iniuste conuiciando,
Sta: im apud Iouem patrem confidens Saturnium,
Conqueritur hominum iniquam mentem: ut luat
Populus peccata regum, qui praua cogitantes (tes.
Alio deflectūt iudicia, iniuste sententiam pronuntian-
Hac cauentes, o reges, corrigite ea quæ dicitis,
Doriori: iniustorum iudiciorum prorsus obliuiscamini.
Sibi ipsi mala fabricatur vir, alij mala fabricans,
Malum vero consilium ei qui concepit, pessimum.
Omnia videns Iouis oculus, omniaque intelligens,
Et hæc (siquidem vult) inspicit: neque ipsum latet
Qualenam hoc quoque iudicium ciuitas intus exerceat.
Ego porro nec ipse nunc inter homines iustus
Sim, nec meus filius: quando malum est iustum
Esse: siquidem plus iuris iniustior habebis.*

Sed hac nondū arbitror facturū Iovē fulmine gaudentē.

*O Persa, ceterū tu hac in animo tuo repone, (prorsus.
Et iustitiæ quidē animū adijce, violetia vero obliuiscere
Namque hanc hominibus legem posuit Saturnius:
Piscibus quidem & fori; & auibus volucris,
Se mutuo ut deuorent, quandoquidem iustitia carent:
Hominibus autem dedit iustitiam, quæ multo optima
Est. Si quis enim velit iusta in publico dicere,
Quæ nouit, ei opes largitur late videns Iupiter:
Qui vero testimonijs volens periuriū iurando leditur,
Mentietur, aduersus iustitiā delinquēs immedicabiliter
Eius vero obscurior posteritas postea relinquitur:
Viri autem iusti generatio apud posteros præstantior,
Ceterum tibi ego bene cupiens dico, stultissime Persa.
Malitiam quidem cumulatiim etiam capere
Facile est: brevis quippe via est, & in proximo habitat.
Ante virtutem vero sudorem dii posuerunt
Immortales, longa vero atq; ardua via est ad ipsam,
Primumq; aspera. ubi vero ad summū ventum fuerit,
Facilis deinceps est, quantumuis difficilis fuerit.
Ille quidem optimus est, qui sibi ipsi per omnia sapit,
Cogitans quacūq; dein & ad finem usq; sint meliora.
Sed & ille bonus est, qui bene monenti paruerit,
Qui vero nec sibi sapit, neq; alium audiens
In animum admittit, ille contra homo inutilis est.
Verum tu nostri semper præcepti memor,
Operare, ô Persa, diuinum genus, ut te fames
Oderit, amet autem pulchre coronata Ceres.*

Vene.

Ἀλλὰ τάγ' οὐπὼ ἔολπα τελεῖν Δία τερπικέρανον.

Ω Πέρση, σὺ δὲ ταῦτα μὲν Φρεσὶ βάλλεο (ῥῆσιν·
καὶ νῦν δίκης ἐπάκχε, βίης δὲ ὅππῃ λήθεο πάμπαν.

Τόνδε γὰρ ἀνθρώποισι νόμον διέταξε Κρόνιον.

Ἰχθύσι μὲν καὶ θηρσὶ ἐοικωνοῖς πέλεινοῖς,

275

ἔδειν ἀλλήλους, ἐπεὶ οὐ δίκη ἐστὶν ἐπ' αὐτοῖς·

Ἀνθρώποισι δὲ ἔδωκε δίκην, ἥ πολλὸν δέξῃ

Γίνεσθαι. εἰ γάρ τις κ' ἐθέλῃ τὰ δίκῃ ἀγορεύειν

Γινώσκων, τῷ μὲν τ' ὄλβον διδοῖ εὐρύοπα Ζεὺς·

280

Ὅς δέ κε μαρτυρήσιν ἐκὼν ὀπίσκειν ὁμόσας

Ψεύσει, σὺ δὲ δίκην βλάψας, νήκεσον αἰάτῃ,

Τοῦδ' ἐγὼ ἀμαυροτέρῃ γῆρῃ μελόπισθε λέλειπαι·

Ἀνδρὸς δὲ εὐόρκου γῆρῃ μελόπισθεν ἀμείνων.

Σοὶ δὲ ἐγὼ ἐσθλὰ νοέων ἐρέω μέγα νήπιε Πέρση.

Τὴν μὲντοι κακότητ' αἰλαδὸν ἐστὶν ἐλέσθαι

285

Ρῆϊδίως· ὀλίγη μὲν ὁδὸς, μάλα δὲ ἐγγύθε ναίει·

Τῆς δὲ δρετῆς ἰδρῶτα θεοὶ προπαρόιθεν ἔθηκαν

Ἀθάνατι, μακρὸς δὲ καὶ ὄρθι' οἴμ' ἐπ' αὐτῷ,

καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον· ἐπὶ δὲ εἰς ἄκρον ἵκηται,

Ρῆϊδίῃ δὲ ἤπεται πέδιλ', χαλεπὴ περ ἐοῦσα.

290

Οὐτ' αὖ μὲν πανάρετος ὅς αὐτῷ πάντ' ἐνοήσῃ,

φρασάμενος τὰ κ' ἐπὶ τὰ ἐς τέλος ῥῆσιν ἀμείνω·

Ἐσθλὸς δὲ αὖ κακῆν ὅς εὖ εἰπόνῃ πείθῃ·

Ὅς δέ κε μήθ' αὐτῷ νοέῃ, μήτ' ἄλλ' ἀκούων

Ἐν θυμῷ βάλλῃ, ὅσῃ αὐτ' ἀχρήϊ' ἀνὴρ.

295

Ἀλλὰ σὺ γ' ἡμετέρης μεμημέν' αἰὲν ἐφετμῆς

Ἐργάζεαι Πέρση, δῖον γὰρ, ὅφρα σε λιμὸς

Ἐχθαίρῃ, Φιλέῃ δὲ εὐσέφει Διμήτῃ

Αἰδοίη·βίοντι ᾗ τελὺ πῖμπλησι καλιῦ.

Λιμός γάρ τι πάμπαν ἀεργῶ ζύμφορ⊕ ἀνδρεί. 300

Τῷ ᾗ θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἄνδρες ὅς κεν ἀεργὸς

Ζῶη,κηφήνεας καθέροις ἱκελ⊕ ὀρμῶ,

Οἷτε μελίσσάων κάματον τρύχασιν ἀεργοῖ

Ἐδόντες·(οἱ δ' ἔργα φίλ' ἔσω μέτεια χρσμεῖν,

ὥς κέποι ὠραίου βίοντα πλήθωσι καλιαί·

305

Ἐξ ἔργων δ' ἄνδρες πολύμηλοί τ' ἀφνειοίτε.

Καὶ τ' ἐργαζόμεν⊕, πολλὸ φίλτερ⊕ ἀθανάτοισιν

σιν

Ἔσται ἡδὲ βροτοῖς·μάλα γὰρ συνεχέσσιν ἀεργέες.

Ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδ⊕ ἀεργίῃ δέ τ' ὄνειδ⊕.

Εἰ δέ κεν ἐργάζῃ,πάχα σε ζηλώσῃ ἀεργὸς

310

Πλῆγευντα·πλούτῳ δ' ἀρετῇ καὶ κῦδ⊕ ὀπηδεῖ.

Δαίμωνι δ' οἷ⊕ ἔησθαι τὸ ἐργάζεσθαι ἀμεινον,

Εἴ κεν ἀπ' ἀλλοτρίων κλεάνων ἀεσίφρονα θυμὸν

Εἰς ἔργον τρέψας,μελετᾷς βίου ὥς ζε κελεύω.

Αἰδῶς δ' ὅκ' ἀγαθὴ κεχρημένον ἄνδρα χερμίζει, 315

Αἰδῶς ἦτ' ἄνδρας μέγα ζινεῖ) ἢ δ' ὀνίσσησι.

Αἰδῶς τι πρὸς ἀνολβίῃ,θάρος⊕ ᾗ πρὸς ὀλβῳ.

Χρήματα δ' οὐχ' ἄρπακτα,θεὸς δότα πολλὸν ἀμείναι.

Εἰ γάρ τις ἔχειρσι βίῃ μέγα κ' ὀλβον ἔλη),

Ἦ ὅγ' ἀπὸ γλώσσης ληΐσσει), (οἷα τε πολλὰ

320

Γίνε), εὖτ' ἂν δὴ κέρδ⊕ νόον ἐξαπατήσῃ

Ἀνθρώπων, αἰδῶ δέ τ' ἀναιδείῃ καταπά(η)

ῥεῖα τέ μιν μαυροῦσι θεοί,μινύθασι ᾗ οἶκοι

Ἀνέρι τῷ,παύρον δέ τ' ὀπί χρονον ὀλβ⊕ ὀπηδεῖ.

Ἰσση δ' ὅς θ' ἱκέτῳ ὅς τε ξείνονα κακὸν ἐρξῇ·

325

ὅς

Veneranda, victuque tuam impleat casam;
Fames namque perpetuo ignauo comes est viro.
Atque eundem & dii oderunt, & homines, quicunque
ociosus
Viuat; fucis aculeo carentibus similis studio,
Qui apum laborem absumunt ociosi,
Vorantes tibi vero opera maxima obire gratum sit,
Ut tibi tempestiuo victu impleantur horrea.
Ex laboribus autem viri euadunt pecorosi & opulenti,
Et laborans multo etiam charior iam immortalibus
Eris, ac hominibus valde enim oderunt ociosos.
Operari autem non est dedecus, sed ignavia dedecus est.
Quod si laboraueris, mox te emulabitur & ociosus
Ditescentem: diuitias vero virtus & gloria comitatur.
Deo autem similis fueris. Laborare inquam melius:
Si quidem ab alienis facultatibus solidum animum
Ad opus conuertens de victu sis sollicitus, sicut te iubeo.
Pudor autem non bonus indigentem virum tenet.
Pudor qui viros valde & ledit & iuuat.
Pudor quidem paupertati adsit, audacia vero diuitijs.
Opes vero non raptae, diuinitus vero datae, multo meliores.
Si quis enim & manibus per vim magnas opes traxerit,
Aut lingua spoliarit qualia multa
Fiunt, quam primum lucri amor mentem deceperit
Hominum: pudorem vero impudentia expulerit)
Facile & illum obscurant dii, minuuntur vero familiae.
Viro illi: exiguum vero ad tempus diuitiae adsunt.
Par est delictum, si quis supplicem & hospitem male afficiat:

Quique fratris sui cubilia ascenderit,
 Sec' eri causa lecti uxoris, scelerata patrans: (ros:
 Quiq; mala cuiuspiam fraude, deceperit orphanos libe-
 Quiq; parentem senem misero in senecta limine,
 Probris affecerit, grauib' incessens verbis:
 Huic certe Iupiter irascitur, ad extremum vero
 Pro operibus iniquis grauem exhibet talionem.
 Verum tu quidē ab his omnino cohibe stultum animum.
 Pro virili autem sacra facito immortalibus dijs
 Caste & pure, splendidaq; femora adurito.
 Interdum certe libaminibus atq; hostijs placa, (rit:
 Et quādo cubitū ieris, & quando matutinū tēpus vene-
 Ut beneuolum erga te cor atque animum habeant,
 Ut aliorum emas sortem, non tuam alius. (que.
 Amicum ad conuiuium vocato, inimicum vero relin-
 Eum vero potissimū vocato, quicunq; te prope habitat.
 Si enim res aliqua fortuita eueniat,
 Vicini discincti accurrunt, cinguntur autem cognati.
 Noxa tam magna est malus vicinus, quantum bonus
 commodum, (num.
 Nacl'us est bonum, quicunq; nacl'us est vicinum bo-
 Neque bos interierit, nisi vicinus malus sit. (redde:
 Recta quidē mensura a vicino mutuum accipe, rectaque
 Eadem mensura, & amplius, si quidem possis.
 Ut indigens, & in posterum promptum inuenias.
 Ne mala lucra captes: mala lucra equalia damnis.
 Amantem te ama, & iuuantem te iuua.
 Et da ei qui dederit, neque da qui non dederit.

Datori

Ὅς τε κασιγνήτιο ἐσθ' ἀνὰ δέμνια βαίνοι,
 Κρυπιάδης εὐνῆς ἀλόχου, πῶδ' αἰετα ρέζων·
 Ὅς τί τ' αὖ ἀφραδῆς ἀλίεραίνε' ὀμφαῖα τέκνα·
 Ὅς τι γονῆα γέροντα κακῶ ἴππ' γήραθ' οὐδῶ.
 Ναικεῖη, χαλεποῖσι· καθαπτόμε' ἐπέεσσιν. 330
 Τῶ δ' ἡ τοι Ζεὺς αὐτὸς ἄγαγε', ἐς δὲ πλάττω
 Ἔργων ἀντ' ἀδίκων χαλεπὴν ἐπέθηκεν ἀμοιβήν.
 Ἀλλὰ ζῦ τ' μὲν πᾶμπαν ἔεργ' ἀεσίφρονα θυμόν,
 Καδδωάμιν δ' ἔρδαν ἱερὰ ἀθανάτοισι θεοῖσιν
 Ἀγνώς εἰ καθαρώς, ἴππ' δ' ἀγλαὰ μερία κείεν· 335
 Ἄλλοτε δ' ἡ σπινθῆσι θυέεσσι τεύλασκεισθαι,
 Ἥ μὲν ὅτ' εὐνάζη, καὶ ὅταν φάθ' ἱερὸν ἔλθῃ·
 Ὡς κέ τ' ἵλαον κραδίῳ καὶ θυμόν ἔχουσιν·
 Ὅφρ' ἄλλων ὠτὴ κληῖρον, μὴ τ' πόν' ἄλλοθι.
 Τὸν φιλέοντ' ἴππ' δαῖτα καλεῖν, τ' δ' ἐχθρὸν ἑᾶσθαι. 340
 Τὸν ἥ μάλιστ' αὖ καλεῖν ὅς τις ζέθεν ἐγλύθι ναίῃ,
 Εἰ γάρ τ' ἡ καὶ κατὰ γλῶσσον ἄλλο γῆν',
 Γείτονας ἄζωσοι ἔκιοι, ζώσαντο ἥ πηοί.
 Πῆμα κακὸς γείτων, ὅσον τ' ἀγαθὸς μέγ' ὄνειαρ·
 Ἐμμορέ τοι πμῆς ὅς τ' ἔμμορε γείτηνθ' ἐσθλοῦ. 345
 Οὐδ' αὖ βούς ἀπόλοιτ', εἰ μὴ γείτων κακὸς εἴη.
 Εὐ μὲν μείρεσθαι πῶδ' αἰετα γείτηνθ'· εὐ δ' ἀποδοῦ-
 ναι,
 Αὐτῶ τῶ μέτεω, καὶ λώιον, αἶκε διώηαι·
 Ὡς αὖ κατὰ γλῶσσον καὶ ἐς ὑπερον ἄρκιον ὄρης.
 Μὴ κακὰ κερδαίνειν· κακὰ κέρδεα ἴσ' αἴτησιν. 350
 Τὸν φιλέοντα φιλεῖν, καὶ τῶ προσιόντι προσεῖναι.
 Καὶ δόμεν, ὅς κεν δῶ, καὶ μὴ δόμεν ὅς κεν μὴ δῶ.

Δώτη μὲν τις ἔδωκεν, ἀδώτη δ' οὔτις ἔδωκεν.
 Δῶς ἀγαθὴ, ἄρπαξ ἧ κακὴ, θανάτῳ δότῃρα.
 Ὅς μὲν γάρ κεν ἀνὴρ ἐθέλων, ὅγε καὶ μῆλα δώῃ, 355
 Χαιρεὶ τῷ ἑώρῳ ἔτέρπε' ὃν κ' ἔθυμόν.
 Ὅς δέ κεν αὐτὸς ἔληται ἀναιδείῃφι πιθήσας,
 Καί τε σμικρὸν Ἴον, τότε ἐπάχνωσεν Φίλον κῆρ.
 Εἰ γάρ κεν ἔσμικρὸν ἴππ' σμικρὸν καταθείο,
 Καὶ θάμνα τοῦθ' ἔρδοις, τάχα κεν μῆλα καὶ τ' ἡρόιτο. 360
 Ὅς δ' ἐπ' ἐόντι φέρει, ὅδ' ἀλύξει αἶθοπα λιμόν.
 Οὐδὲ τ' γ' εἰν οἴκῳ κατακείμενον ἀνέρα κήδε.
 Οἴκοι βέλτερον εἶναι· ἐπεὶ βλαβερόν τὸ θυρήφι.
 Ἐδλὸν μὲν παρ' ἐόντι ἔλεσθαι πῆμα ἧ θυμῷ,
 Χρηίζειν ἀπεόντι, ἃ δὲ φράζεσθαι ἀνωγαί. 365
 Ἀρχομένῃ δ' ἐπίθου καὶ λήγοντι καρέσασθαι,
 Μεσότη φρίδεσθαι· δειλὴ δ' ἐνὶ πύθμει φειδώ.
 Μισθὸς δ' ἀνδρὶ φίλῳ εἰρημένῳ ἄρκι· ἔσω.
 Καί τε κασιγνήτῳ γελάσας ἴππ' μάρτυρα θέσθαι.
 Πίστις δ' ἄρα ὁμῶς καὶ ἀπίστια ὤλεσας ἀνδρας. 370
 Μηδὲ γυνὴ σε νόον πυγισόλῳ ἐξαπατάτω,
 Αἰμύλα κωλύλυσσα, τελευτῶσα καλιεύ.
 Ὅς ἧ γυναικὶ πέποιθε, πέποιθ' ὅγε φιλήτησι.
 Μυνοχρῆς ἧ παῖς ῥῶσι πατρῷον οἶκον
 Φερβέμεν ὥς γὰρ πλούτῳ ἀέξει ἐν μεγάροισι. 375
 Γηραιὸς ἧ θάνοις ἔπερον παῖδι· ἐγκαταλείπων.
 Ῥῆα δέ κεν πλεόνεσσι πόροι Ζεὺς ἄσπερον ὄλβον.
 Πλείων μὲν πλεόνων μελέτη μείζων δ' ἴππιθήκη.
 Σοὶ δ' εἰ πλούτῳ θυμὸς ἐέλδε' ἐν φρεσὶν ἦσι,
 Ὡδ' ἔρδειν ἔργον δέτ' ἐπ' ἔργῳ ἐργάζεσθαι. 380

Datori namque est qui dat, non danti vero nemo dat.
Donatio bona, rapina vero mala atque lethifera.
Quicūq; etenim vir sponte sua dat, et si multū dederit,
Gaudes donando, & delectatur suo in animo.
Qui vero ipse rapuerit, impudentia fretus,
Quamvis id sit exiguū, tamē vexat charum animum.
Siquidem enim paruum paruo addideris,
Et frequenter istud feceris, mox magnū & hoc euaserit.
Qui vero partis adijcit, is vitabit atram famem.
Neque vero quod domi repositum est, virum ledit.
Domi melius esse: quoniam noxium quod foris est.
Bonum quidem de presenti capere: noxa vero animo
Egere absente: id quod te cogitare iubeo.
Incipiente vero dolio, & desinente saturato te,
Medio parce: sera enim in fundo parsimonia.
Merces autem viro amico constituta sufficiens esto:
Etiam cum fratre ludens, testem adhibero:
Credulitas pariter ac diffidentia perdunt homines.
Ne vero mulier te animo nates succincta decipiat;
Blande garriens, tuum inquirens tugurium.
Qui namque mulieri confidit, confidit is furibus.
Unicus vero filius seruarit paternam domum
Pascendo: ita enim opulentia crescet in edibus.
Senex autem moriaris, alium filium relinquens.
Facile vero & pluribus praeberit Iupiter ingētes opes:
Maior autem plurimum cura, maior quoque accessio.
Tibi vero si opes animus appetit intra sese,
Sic facito: operamque opera subinde addito.

LIBER II.

PLeiadibus Atlante natis exorientibus,
 Incipe messem, arationem vero occidentibus.
 Hæ quidem noctesque & dies quadraginta
 Latent: rursum vero circumvoluente se anno
 Apparent, primum ut acuitur ferrum.
 Hac utique aruorum est regula: quique mare
 Prope habitant, quique valles flexuosas
 Mari fluctuante procul pinguem regionem
 Habitant. Nudus seruo, nudusque arato,
 Nudus quoque metito: si quidem tempestiua omnia voles
 Opera ferre Cereris, ut tibi singula
 Tempestiua crescant, ne quando interim egens
 Mendices ad alienas domos, nihilque efficias. (dabo,
 Sicut & nunc ad me venisti: ego vero tibi non amplius
 Neque amplius mutuo tradam. Labora stolide Persa,
 Opera qua hominibus dii destinarunt:
 Ne quando cum liberis uxoreque animo dolens
 Quæras victum per vicinos; hi vero negligant. (fueris,
 Bis. n. & ter forsitan cōsequeris: si vero amplius molestus
 Rem quidem non facies, tu vero inania multa dices.
 Inutilis autem erit verborum copia. Sed te iubeo
 Cogitare debetique solutionem, famisque evitationem.
 Domum quidem primum, uxoremque, bonemque aratorem,
 Famulam non nuptam, quæ & boues sequatur:
 Vt ensilia vero domi omnia apta facito: (reus.
 Ne tu quidem petas ab alio, illeque recuset, tu vero ca-
 Tem-

BIBLION β'.

Πληιάδων Ἀτλαγνέων ὀπιπλομενάων
 Ἀρχεὸς ἀμηνῶν δρόπιο ἦ, δυοστομενάων.
 Αἰδὴ ποινύκτας πη ἡμάτα ποσαράκοντα
 Κεκρύφαται, αὐτὶς δὲ πειπλομένου ἐνιαυτοῦ
 φαίνοι, ταπεινὰ χαραιομένοιο (ιδήρου. 385
 Οὗτος τι πεδίον πέλεν νόμος, οἱ τε θαλάσσης
 ἔρξιν θιναίεσσιν, οἱ τ' ἄγκυρα βησθέντα
 Πόντου κυμαίνοντι ἀπόπρεθι πόνονα χάρον
 Ναίεσιν, γυμνὸν (πέρειν, γυμνὸν ἦ βοώλειν,
 Γυμνὸν δὲ ἀμᾶρ, εἰ χ' ὥρα πάντ' ἐθέλησθαι 390
 ἔργα κερμίζεας Δημήτριον ὥς τι ἕκαστα
 ὦρε' αἰέξῃ, μὴ πως τὰ μεταξὺ χαλίζων
 Πρώσσης ἀλλοτρίους οἴκους, καὶ μηδὲν ἀνύσσης.
 Ὡς καὶ νῦν ἐπ' ἐμ' ἦλθες· ἐγὼ δέ τι σὺν ὀπιδῶσω,
 Οὐδὲ ὀπιμετρήσω· ἐργάζεσθαι νήπιε Πέρση 395
 ἔργα τὰτ' ἀνθρώποισι θεοὶ διέλεκμεν ἁπλῶς.
 Μήποτε (ὦν παίδεσσι γυναικί τε θυμὸν ἀχεύων,
 Ζητεύης βίον καὶ γέροντας· οἱ δὲ ἀμελῶσιν.
 Δὲς μὲν γὰρ καὶ τρεῖς τάχα τῶνδε· ἦν δὲ ἐπὶ λυπῆς,
 Χρῆμα μὲν οὐ πρήξεις, (ὦ δ' ἐτώσια πόλλ' ἀγορεύσεις·
 Ἀχρεῖ δὲ ἔσθαι ἐπέων νομὸς· ἀλλὰ σ' ἄνωγα (400
 φράζεσθαι χρεῶν τε λύσιν, λιμοῦ τ' ἀλεωρήν.
 Οἶκον μὲν πρῶτισται γυναικί τε, βούν τ' ἀροτῆρα·
 Κτητὴν οὐ γαμετῶν, ἥτις καὶ βυσὶν ἐποίησεν.
 Χρήματα δὲ εἰν οἴκῳ πάντ' ἄρμενα ποιήσεας· 405
 Μὴ σὺ μὲν αἰτῆς ἄλλον, ὃ δὲ δένῃται, σὺ δὲ τητᾷ·

Ἡδὲ ὥρη παρὰ μείβηται, μινύθη δέ τοι ἔργον.
 Μῆδ' ἀναβάλλεσθ' ἔς τ' αὖρον ἔς τ' ἐννηφιν.
 Οὐ γὰρ ἔτασιοεργὸς ἀνὴρ πῖμπλησι καλίην,
 Οὐδὲ ἀναβαλλόμενος μελέτη δέ τοι ἔργον ὀφέλλει. 410
 Αἰὲ δὲ ἀμβολιεργὸς ἀνὴρ ἀτασι παλαίει.
 Ἦμ' ὅθι λήγῃ μὲν ὅξ' ἡελίοιο
 Καύμα' ἰδαλίμου, μετοπωρινὸν ὁμβρήσαντα.
 Ζῆνός ἐρεθενέει, μὲν ἢ τρέπεται βρότεος χερσὶ
 Πολλὸν ἐλαφρότερον (δὴ γὰρ τότε ζείρεος ἀστὴρ 415
 Βαῖο ὑπὲρ κεφαλῆς κηρυττεφέων ἀνθρώπων
 Ἔρχεται ἡμάτιος, πλεῖον δέ τε νυκτὸς ἐπαυρεῖ.)
 Ἦμος ἀδὴκτοτάτη πέλε' τμηθεῖσαι ζιδήρω
 Τ' ἄλῃ, φύλλα δὲ ἔραζε χέει, πόρθοιό τε λήγῃ.
 Τῇμ' ἄρ' ὑλοτμῆν μεμνημένον ὥριον ἔργον. 420
 Ὀλμον μὲν τριπόδιον τέμνειν, ὑπερον δὲ τετρίπηχυν,
 Ἄξονά θ' ἐπὶ ἀπόδιον· μάλα γάρ νύ τι ἄρμενον οὕτω.
 Εἰ δέ κεν ὀκταπόδην διπλὸ καὶ ζεύραν κε τέμοιο,
 Τριασίθαμον δὲ ἄψιν τέμνειν δεκαδῶρον ἀμάξῃ.
 Πόλλ' ὅππῃ καμπύλα κᾶλα· φέρειν ἢ γύην, ὅτ' ἂν εὖρῃς
 Εἰς οἶκον, κατ' ὄρε' ἀλζήμ' ἢ κατ' ἀρεαν, (425
 Περίνινον ὅς γ' ὀβυσσὶν δροὸν ὀχυρώτατος ἐστίν·
 Εὖτ' ἂν Ἀθηναίης δμῶν ἐν ἐλύματι πῆξας
 Τόμφοισιν πελάσας παρσαρήρεται ἰσοδοῇ.
 Δοῖα δὲ θέσται ἄροτρα πονησάμεν καὶ οἶκον, 430
 Αὐτόγυον καὶ πηκτόν· ἐπεὶ πολὺ λῶϊον οὕτω.
 Εἴ χ' ἕτερον γ' αἴξαις, ἐπρόν γ' ὅππῃ βροσὶ βάλοις,
 Δάφνης δὲ ἢ πέλενης ἀκιώτατι ἰσοδοῇς.
 Δρυὸς ἔλυμα, περίνου γύην· βόε δὲ ἐνναετήρῃ

Tempus autem prætereat, minuaturque tibi opus.
 Ne vero differas inque crastinum, inque perendinum,
 Non enim laboris fugitans vir implet horreum,
 Neque procrastinator. Cura vero tibi opus augeat.
 Semper autem dilator operum vir cum damnis luctatur.
 Quum itaque iam desinit robur acuti solis
 A calore humido, per autumnum pluen-
 te Ioue præpotente, mutatur humanum corpus
 Multo leuius. (nam tunc Solis stella
 Paulisper supra caput fato obnoxiorum hominum
 Venit interdiu, magis autem nocte fruitur)
 Quando incorrupta est casa ferro
 Sylua, folia autem humi fundit, ab ramisque cessat:
 Tunc sane ligna secato, memor tempestiui operis.
 Mortarium quidẽ tripedale seca, pistillũ vero tricubitale,
 Axemq; septempedalem. valde enim certe cõueniens sic.
 Si vero octopedale & malleum inde secueris, (currui.
 Trium palmorum curuaturã rota secato decẽ palmorum
 Multa præterea curua ligna: ferto autẽ dentale cum inue-
 Domum, siue in monte quarens, siue in agro, (neris;
 Ilignum. hoc enim bobus ad arandum firmissimum est:
 Nempe quum Attica Cereris famulus temoni insigens
 Clauis adiunctum stiuæ adaptauerit.
 Bina vero disponito aratra, laborans domi:
 Dentatum & compactum: quoniam multo optimum sic.
 Si quidem alterum fregeris, alterum bobus iniicias.
 E lauro autem vel ulmo firmissimæ stiuæ sunt.
 E quercu temonem, ex ilice dentale: boues vero duos no-
 uennes

Masculos cōparato (horum enim robur non imbecillū est)
 Qui modica etate sint. hi ad laborandum optimi.
 Non utique hi contendentes in sulco aratrum
 Fregerint, opus vero imperfectum reliquerint.
 Hos autem simul quadragenarius iuuenis sequatur,
 Panem cænatus quadrifidum octo morsum,
 Qui quidem opus curans rectum sulcum ducat,
 Non amplius respectans ad coetaneos; sed in opere
 Animum habens, hoc vero neq; iunior alius melior
 Ad spargendum semina, & iteratam sationem evitandū.
 Iunior enim vir ad coetaneos euolat animo.
 Considera vero, cum vocem gruis audieris
 Alte ex nubibus quotannis clangentis,
 Qua & arationis signum affert, & hyemis tempus
 Indicat pluuia: cor autem rodit viri bobus carentis.
 Tunc sane pasce curuos boues, domi detinens.
 Facile enim dictu est, par boum da & plaustrum:
 Facile autē recusare, & dicere boues occupati sūt. (currū.
 Constituit autē, homo qui opinione sua diues est fabricare
 Stultus. & hoc nescit, centum esse ligna plaustri.
 Horum ante curam habere oportet, ut acquirat sibi.
 Cum primura igitur aratio mortalibus apparuerit,
 Tunc aggredere, simul & serui & tu ipse,
 Siccam & humidam arans, arationis ad tempus,
 Summo mane festinans, ut impleantur tibi arua.
 Vere verito, aestate vero iterata non te fallat.
 Noualem vero serito adhuc leuem terram.
 Noualis imprecationum expultrix, liberorum placatrix
 est.

Sup.

Ἄρσενε κεκληῖσθαι· τὸ γὰρ δένει οὐκ ἀλαπαδνόν· 435

Ἦθης μέτρον ἔχοντε, τὸ ἐργάζεσθαι δέξω.

Οὐκ ἂν τῷ γ' ἐρίσσειες ἐν αὐλακὶ καμμέν ἄροτρον

Ἀξίαν, τὸ ἵ ἐργὸν ἐτώσιον αὐθι λίποιεν.

Τοῖς δ' ἅμα πιασθαι κενταέτης αἰζήτος ἔποιτ',

Ἄρτον δεπνήσας τετρατέυφον, οὐκ ἔβλωμον· 440

Ὅς κ' ἐργασμελίων ἰθείας αὐλακ' ἐλαύνοι,

Μηκέτι παπταίνων μεθ' ὀμήλικας, ἀλλ' ἴππῳ ἐργῷ

Θυμὸν ἔχων. τοῦ δ' οὐ πνεώπερ' ἄλλ' ἄμεινων

Σπέρματα δάσσαται, καὶ ἴππῳ πορίτω ἀλίσταται.

Κερότερον γὰρ ἀνὴρ μεθ' ὀμήλικας ἐποίησεν. 445

Φράζεσθαι δ' εὖτ' ἂν φωνῶν γεγίνου ἐπακούσης

Ἐψόθεν ἐκ νεφέων ἐνιαύσια κεκληγυῖης·

Ἦ τ' ἄροτοιο πεζήμα φέρει, καὶ χείμαλ' ὥρην

Δεικνύει ὀμβρηνόδ'· κροδίῳ δ' ἔδακ' ἀνδρὸς ἀβούπεω.

Δὴ ὅτε χορτάζειν ἑλικας βόας ἐνδον ἐόντας· 450

Ρηϊδίον γὰρ ἔπειν, βόε δὸς καὶ ἁμάξαν·

Ρηϊδίον δ' ἀπάνηναται, πάρα δ' ἔργα βόεσσιν.

Φησὶ δ' ἀνὴρ φρένας ἀφνειὸς πηξάσθαι ἁμάξαν·

Νήπιον, οὐδὲ τὸ γ' οἶδ', ἐκὰτ' ἂν τε δούραθ' ἁμάξης·

Τῶν περὶθεν μελέτῳ ἐχέμεν οἰκήτριά τε σάου. 455

Εὖτ' ἂν ἵ πρώτισ' ἄροτρον θνητοῖσι φανείη;

Δὴ τότε ἐφορμηθῶσι ὁμῶς δμῶές τε καὶ αὐτοί·

Αὐτῶ καὶ διερχῶν δρόων, δρόοιο καθ' ὥρην·

Πρωὶ μάλα πτεύδων ἵνα τοὶ πλῆθωσιν ἄρτρα.

Εἴα μὲν πολὺν θέρειν ἵ νειωμένη οὐ σ' ἀπατήσῃ. 460

Νεῖον ἵ (πεῖρειν ἐπικρυφίσαντο ἄρτρα.

Νεὸς ἀλεξιάρη, παῖδων εὐκηλήτρεα.

Εὐχεσθαι ἢ Διὶ χθονίῳ, Δημήτερι δ' ἀγνῇ·
 Ἐκείλεια βεῖθιν Δημήτερι· ἱερὸν ἀκτῶν.
 Ἀρχοῖμ' παρῶν δρότρου, ὅ· αν ἀκρον ἐχέτλης 465
 Χεῖρὶ λαβὼν, ὄρπηκα βοῶν ὅππ' νῶν ἱκησῃ
 Ἐνδρουον ἐλκόντων μεσάβω. ὃ ἢ τυλθος ὅπιθεν
 Ἀμῶ· ἔχων μακέλλω, πόνον ἐρνίθεσσι πθείη,
 Σπέρματ' α κακρύπλων. εὐθημοσιῶν γὰρ δέξισι
 Θνητοῖς ἀνθρώποις, κακωθημοσιῶν ἢ κακίση. 470
 Ὡδέ κεν ἀδροσιῶν σάχυνες νεύοιεν ἔραζε,
 Εἰ τίλθ' αὐτὸς ὅπιθεν Ὀλύμπι· ἐσθλὸν ὁπάζοι,
 Ἐκ δ' ἀγνῶν ἐλάσας δράχνια· καὶ ζε εὐολπα
 Γηθήσιν, βιότοις ἐρεῦμενον ἔνδον ἐόνθ'·
 Εὐοχέων δ' ἴζεαι πολὺν ἔαρ· οὐδὲ πρὸς ἄλλους 475
 Αὐχάσεαι· σέο δ' ἄλλος ἀνὴρ κεχρημέν' ἔσται.
 Εἰ δέ κεν ἡελίοιο τροπαῖς δρόσης χθόνα δῖαν,
 Ἡμῶν ἀμήσης· ὀλίγον πρὶ χειρὸς ἔργων,
 Ἀνλῖα δεσμεύων κεκοιμένος, οὐ μάλα χαίρων·
 Οἷσθ' δ' ἐν Φορμῶ· παῦροι δὲ ζε θηήσιν. 480
 Ἄν' οτε δ' ἄλλοις Ζεὺς νόος ἀγνόχοιο,
 Ἀργαλῆος δ' αἰδρεσσι κτ' θνητοῖσι νοῆσαι.
 Εἰ δέ κεν ὅψ' δρόσης, τ' δέ κεν τὶ φάρμακον εἴη·
 Ἡμος κέκκυξ κέκκυζει δρυὸς ἐν πελάλοισι
 Τὸ πρῶτον, τέρπῃ τε βροτῆς ἐπ' ἀπείρενα γαῖαν, 485
 Τῆμος Ζεὺς υἱοὶ τρίτῳ ἡμαλῇ, μήδ' ἀπολήγοι
 Μήτ' ἄρ' ὑπερβάλλων βοὸς ὀπλῶν, μήτ' ἀπολείπων·
 Οὕτω κ' ὀψαρότης πρωτηρότηισι φαρίζει.
 Ἐν θυμῷ δ' εὐ πάντα φυλάσσει· μηδὲ ζε λήθοι
 Μητ' ἔαρ γινόμενον πολὺν, μήθ' ὤλεος ὄμβρος. 490
 Παρ

*Supplica vero Ioui terrestri, Cererique casta,
 Prouentum ut impleant, Cereris sacrum munus.
 Ut primum incipis arare, cum extremum stina
 Manucapiens, stimulo bouum terga attigeris (pone
 Quernum temonem trahentium loro. iuuenis autem
 Seruus, ligonem tenens, negotium auibus faceſſat,
 Semina abscondens. Industria enim optima
 Mortalibus hominibus est; ignauia vero pessima.
 Sic quidem ubertate spica nutabunt ad terram,
 Si finem ipse postea Iupiter bonum præbuerit:
 Et vasis autem eijcies araneas: & te spero
 Gausurum, victu positum domi existente.
 Latius autem peruenies ad canum ver, neque ad alios
 Respicias. tui vero alius vir indigus erit.
 Si vero ad solis conuersionem araueris terram aliam,
 Sedens metes, pauxillum manu comprehendens,
 Obuersum manipulans cum labore, nec valde gaudens.
 Feres autem in sporta: pauci vero te suspicient.
 Alias vero alia Iouis mens AEgiochi:
 Sed mortalibus hominibus eam deprehendere difficile.
 Sin autem sero araueris, hoc quidem tibi remedium fue-
 Quando cuculus canit quercus in frondibus (rit:
 Primumque delectat mortales in immensa terra:
 Tunc Iupiter pluat triduo, neque desinat,
 Non utique superans bouis ungulam, neque relinquens:
 Ita & serotina aratio tempestiue æqualis fuerit.
 Animo autem bene omnia reconde. neque te lateat
 Neque ver exorietis canum, neque tempestiua pluuia*

Præterit autem anciam sedem, & ad calidam tabernam,
 Tempore hyberno, cum frigus homines vehemens
 Detinet: tunc sane impioer vir valde domum auget.

Ne te mala hyemis difficultas opprimat (premas,
 Cum paupertate: macilentia vero crassum pedem manu
 Multa vero ignauus vir vanam ob spem expectans,
 Egens victus mala intra animum versat.

Spes vero non bona indigentem virum fouet,
 Sedentem in taberna, cui victus non sufficiens sit.

Dic autem seruis, æstate adhuc media existente:

Non semper æstas erit, facite nidos, (omnes,

Æ mensẽ vero Ianuarius malos dies, bobus nocentes

Huc vitate: & glacies, quæ quidem super terram

Flante borea molestæ existunt,

Qui per Thraciam equorum altricem lato mari

Inspirans illud mouet, remugit autem terra & sylua:

Multas vero quercus alticomas abietesque densas,

Montis in vallibus deicit, terræ multos pascenti

Incumbens, & omnis reboat tunc ingens sylua.

Feræ autem horrent, caudasque sub pudenda ponunt:

Eæ etiam quarum vellere cutis densa est, & quas

Frigidus existens perflat hirsuta licet pectora habentes,

Quinciam per bouis pellem penetrat, neque ipsū cohibet.

Etiamsque per capram fiat hirsutam: ouium autem greges non

Eo quod annui ipsarum villi sunt, non perflat (item,

Vis venti boreæ incurvum vero senem facit.

Et per tenelli corporis virginem non perflat,

Quæ in adibus charam apud matrem manet,

Non

Παρ' δ' ἴθι χάλκειον θῶκον καὶ ἐπ' ἀλέα λείχῳ
 Ἄρῃ χειμερῇ, ὅποτε κρύθ' ἀνέρας εἶργον
 Ἰχάνθ' ἐνθα καὶ ἄοκν' ἀνὴρ μέγα οἶκον ὀφέλλῃ.
 Μῆ σε κακῶν χειμῶν ἀμνηχανίῃ καταμάρψῃ
 Σὺν πενήνῃ, λεπτῇ ἢ παχυῇ πόδα χειρὶ πιέζοις. 495
 Πολλὰ δ' ἀεργὸς ἀνὴρ πενεύῳ ὅππῃ ἐλπίδα μένων,
 Χρηίζων βιότοιο, κακὰ προσελέξατο θυμῷ.
 Ἐλπίς δ' ὅκ' ἀγαθὴ κεχρημένον ἄνδρα κομίζει,
 Ἥμενον ἐν λείχῃ, τῷ μὴ βίθ' ἄρκι' εἶη.
 Δείκνυε ἢ δρῶσι θέρους ἐπὶ μέσσοις ἐοίθ', 500
 Οὐκ αἰεὶ θέρ' ἔσται, ποιεῖσθαι καλίας.
 Μελῦα ἢ λυμαιῶνα κακ' ἤματα, βούδορα πάντα,
 Τοῦτον ἀλεύαδαι, καὶ πηγάδας αἵ τ' ὅππῃ γαῖαν
 Πνεύσανθ' βορέας δυσλεγέες πλέθυσιν.
 Ὅς τε Διὰ Θρήκης ἱπποτρόφος εὐρεῖ πόνῳ 505
 Ἐμπνέωντας ὥρην· μέμυκε ἢ γαῖα καὶ ὕλη.
 Πολλὰς ἢ δρῶς ὑψικόμης ἐλάτας τε παχείας.
 Οὐρεθ' ἐν βήσσης πιλναὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ
 Ἐμπίπλων, καὶ πᾶσι βοᾷ ὅτε νήρι' ὕλη.
 Θῆρες ἢ Φρύγας, οὐραὶ δ' ὑπὸ μέζῃ ἔθεντο, 510
 Τῶν καὶ λάχνη δέρμα κατὰ σκιον· ἀλλὰ νυ καὶ τῶν
 Ψυχρὸς ἔων Διῆσι δασυτέρων περ ἐόντων.
 Καὶ τε Διὰ ῥινόυ βοὸς ἔρχετο, οὐδέ μιν ἴχθ'.
 Καὶ τε δ' ἄρ' αἶσι ταύτερι χα· πῶσα δ' οὔτι,
 Οὐνεκ' ἐπνεύσαναι τέλχες αὐτῶν, οὐ Διῆσιν 515
 Ἴς ἀνέμῃ βορέου· τροχαλὸν ἢ γέροντα τίθησι.
 Καὶ Διὰ παρθενικῆς ἀπαλόχροθ' οὐ Διῆσιν,
 Ἦτε δόμων ἐντοσὶ φίλῃ ὧδ' ἀμητέρῃ μέμνῃ.

Οὐκ ἔργ' εἰδῆα πολυχρύσου Ἀφροδίτης -
 Εὖτε λοεσαμένη τέρενα χροῖα, ἔλπι' ἐλαίῳ
 Χρυσαιμένη, νυχίη κατὰ λείξῃ ἐνδοθεν οἴκου,
 Ἥματι χιμερῶ, ὅτ' αἰόσῃ ὅν ποδα τίνδῃ,
 Ἐν τ' ἀπύρῳ οἴκῳ καὶ ἐν ἡθεσι λούζα λείοισι.

520

Οὐ γὰρ οἱ ἥελις δαίκνυ νομόν ὀρμηθῶναι·
 Ἀλλ' ὅππῃ κυαιέων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε
 Στρωφάται, βραδὶον ἢ πανελλήνεσσιν φαίνεται.

525

Καὶ τότε δὴ κεραοὶ καὶ νήκεροι ὑληκῶται
 Δυσχρὸν μυλιόωνες ἀνὰ δρύα βηοσθέντα
 Φεύγουσιν· καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο μέμνηται,

Οἱ δὲ πᾶσι μαχόμενοι πυκνούς καὶ θμῶνας ἔχουσι,
 Καὶ γλᾶφυ πετρῆεν· ἔπε δὲ τρίποδι βροτῶ ἴσσι.
 Οὐ τ' ὅππῃ νῶτα ἔαγε, κάρη δ' εἰς οὐδας ὀρθῶται,
 Τῶ ἵκελοι φαίῳσιν, ἀλφύμενοι νίφα λάκκῳ.

530

Καὶ ἔπε ἔσασθαι ἔρυμα χροῖς, ὥς σε καλεῖται,
 Χλαῖνάς τε μαλακῶν καὶ τερμιόεντα χιῶνα.

535

Στήμονι δ' ἐν παύρῳ πολλὴν κρόκα μαρτυροῦσθαι·

Τὴν πείεσθαι, ἵνα τι τείχεα ἀτρεμίσσῃ,
 Μηδ' ὀρθαὶ φρέσιν αἰρόμεναι καὶ σῶμα.

Ἀμφὶ ἢ πρὸς πῆδιλα βαρὺ ἵφι κτᾶμένοιο

Ἄρμενα δῆσαι, πύλοισι ἐντοδὲ πυκνάσαι.

540

Πρωτογόνων δ' ἐρίφων, ὅποταν κρύβῃ ὥρμον ἔλθῃ,

Δέρματα συρράπαιν νεύρῳ βαρὺ, ὅφρ' ὅππῃ νῶτα

Τέτρ' ἀμφὶ θάλη ἀλέω. κεφαλῇ δ' ὑπερθεῖν

Πῖλον ἔχειν ἀσκητὸν, ἵν' εὐατα μὴ κατὰ δεύῃ.

Ψυχρὴ γάρ τ' ἡὼς πέλεται βορέας πρὸς ὀνίχῃ.

545

Ἡὼς δ' ὅππῃ γαῖαν ἀπ' οὐρανοῦ ἀπρόνιχῃ

550

Nondum opera sciens aurea Veneris.
 Beneque lota tenerum corpus, & pingui oleo
 Vincta, noctu cubat intra domum (redit,
 Tempore hyberno, quando exossis polypus suum pedem ar-
 Inque frigida domo, & in habitaculis tristibus.
 Non enim illi sol ostendit pabulum ut inuadat,
 Sed super nigrorum hominum populumque & urbem
 Vertitur, tardius autem uniuersis Græcis lucet.
 Et tunc sane cornuta bestia & incornuta siluicubæ
 Misere dentibus stridentes per quercetum vallo sum
 Fugiant, & passim omnibus id cura est:
 Quæ recta inquirentes, densas latebras habent,
 Et caueas petrosas, tunc utiq; tripodi homini similes,
 Cuius & humeri fracti sunt, & caput pavimentum spectat:
 Huic similes incedunt vitantes ninem albam.
 Et tunc indue munimentum corporis, ut te iubeo,
 Chlanamque mollem, & talarum tunicam.
 Stamine vero in paucis multam tramam intexe.
 Hanc circum induito, ut tibi pili non tremant,
 Neque erecti horreant, arrecti per corpus.
 Circum vero pedes calceos bonis fortiter occisi
 Aptos ligato, pilis intus condensans. (venerit,
 Primogenitorum vero hædorum, cum frigus tepestium
 Pelles consuito nerno bouis, ut super humerum
 Pluvia arceas teporem. supra caput vero
 Pileum habeto elaboratum, ut aures ne humefiant.
 Frigida enim aurora est Borea cadente:
 Matutinus vero super terram a caelo stellifero

Aer frugifer extensus est beatorum super opera,
 Qui hauriens e fluminibus semper fluentibus,
 Alte supra terram leuatus venti procella,
 Interdum quidem pluit ad vesperam, interdum flat,
 Densas Thracio Borea nubes excitante.
 Hunc anteuertens, opere perfecto domum redi,
 Ne quando te celitus tenebrosa nubes circumtegat,
 Corpusque madidum faciat, vestesque humectet:
 Sed exitato mensis enim difficilimus hic
 Hybernus: difficilis ouibus, difficili: que hominibus.
 Tunc medium bobus, homini vero amplius ad sit
 Alimonia: longa enim noctes succurrunt illis.
 Hac obseruans perfectum in annum
 Equato noctesque & dies, donec rursum
 Terra omnium mater fructum omnigenum proferat.
 Quum sexaginta post versiones solis
 Hybernus perfecerit Iupiter dies, tunc sane stella
 Arcturus relinquens immensum fluctum Oceani,
 Primus tota apparens exoritur vespertinus.
 Post hunc mane lugens Pandionis prorumpit hirundo
 Ad lucem hominibus, vere nuper caepo.
 Hanc prauertens, vites incidito: sic enim melius.
 At cum domiporta testudo a terra plantas ascenderit,
 Pleiades fugiens, tunc non amplius fodienda vites,
 Sed salcesque aruio seruosque excitato.
 Fugito vero umbrosas sedes, & matutinum somnum,
 Tempore messis, quando sol corpus exiccat:
 Tunc festina, & domum fruges congrega,

Ἄηρ πυροφόρος τίταται μακάρων ἱππὶ ἔργοις
 ὅς τε δρυσάμῃ ποταμῶν δὴτὸ ἀεναόντων,
 Ἵψος ὑπὲρ γαίης δῖθεις ἀνέμοιο θυέλλη,
 Ἀλλοτε μὲν θ' ὕει πασι ἔσπερον, ἄλλοτ' ἄησι 550
 Πυκνὰ θρηϊκίῃ βορέου νέφεα κλονέοντ'·
 Τὸν φθάμῃ, ἔργα τελέσας, οἶχόνδε νέεσθαι,
 Μήποτέ σ' οὐρανόθεν ζεῖν νέφ' ἀμφικαλύψῃ,
 Χρῶτά τε μυδαλέον θείῃ, κατὰ θ' εἰμάλι δεύσῃ.
 Ἀλλ' ὑπαλεύεσθαι, μίς γ' χαλεπώτατ' οὗτος 555
 Χειμέριος, χαλεπὸς περβάτις, χαλεπὸς δ' ἀνθρώποις.
 Τῆμος θώμιον βουσὶν, ἱππὶ δ' ἀνέρι πλέον εἴη
 Ἀρμαλῆς μακρὰ γ' ἱππύροδοι εὐφρόναι εἰσί.
 Ταῦτα φυλασόμεν τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτὸν,
 Ἰσοῦσθαι νύκτας τε καὶ ἡμέρας, εἰσούκεν αὖθις 560
 Γῇ πάντων μήτηρ καρπὸν ζύμμικτον ἐνείκη.
 Εὐτ' αὖ δ' ἐξήκοντα μὲν τροπαὶς ἡελίοιο
 Χειμέρι' ἐκτελέσῃ Ζεὺς ἡμέρας, δὴ ῥα τότε ἄσῃ
 Ἀρκτοῦρος, περλιπὼν ἱερὸν ῥόον Ὠκεανοῖο,
 Πρῶτον παμφαίνων, ἱππὶ τέλλει ἀκροκνέφατος. 565
 Τόνδε μετ' ὀρθρογόῃ Πανδιονὶς ὥρ' ἑλιδῶν
 Ἔς Φάος ἀνθρώποις, ἔαρος νέον ἰσταμένοιο.
 Τὴν φθάμῃ, εἶνας περταμνέμεν ὥς γ' ἀμεινον.
 Ἀλλ' ὅπότε αὖ φερέοικας δὴτὸ χθονὸς αὖ φυτὰ βαίῃ
 Πληϊάδας φεύγων, τό τε δὴ ζκάφος σκέπ' οἰνέων 570
 Ἀλλ' ἄρπας τε χαρσασέμεναι, ἔδμῶας ἐγείρειν.
 Φεύγαντ' ἐκ κερους θώκους ἔπ' ἡώκῃτην,
 Ὡρῃ σ' ἀμνηστὸς, ὅτε τ' ἡέλιος χροῖα κάρφῃ.
 Τημοῦτας ζεύδαν καὶ οἶκαδ' ἐκ καρπὸν ἀγείρειν,

Ὀρθρου ἀνιστάμεν, ἵνα τι βίῃ ἄρκιόν ᾖ,
 Ἦώς γάρ τ' ἔργοιο τρίτῳ δοτομειρεῖ αἶσαν.
 Ἦώς τι περφέρει μὲν ὁδοῦ, περφέρει δ' ἔργου.
 Ἦώς ἥτι Φαιῖσα πολέας ἐπέθηκε κελευθού
 Ἀνθρώπους, πολλοῖσι δ' ὀπί ζυγὰ βεσὶ πθησιν.
 Ἦμῃ δ' Ἰχθυόμοσ τ' ἀνθεῖ, καὶ ἡχέτω τίτις
 Δειδρέω ἐφεζόμεν λιγυρὴν καταχεύετ' αἰοιδίῳ
 Πυκνὸν ὑπὸ πτερύγων, θόρεται καμαλώδεω ὥρη,
 Τῆμῃ πτόπαπ' αἶγες καὶ οἶνον ἄριστον
 Μαχλότα δ' ἡ γυναικες, ἀφαιρόμενοι δέ τε αἰδοί
 Εἰσιν, ἐπεὶ κεφαλὴν καὶ γένεα Σείριον ἄλκι,
 Αὐαλίῃ δέ τε χρῶς ὑπὸ καύματι. ἀλλὰ πότε ἤδη
 Εἴη πειραγὴ τε κρηὶ καὶ βύβλιν ὄϊος.
 Μᾶζα τ' ἀμολγαίη γάλα τ' αἰγῶν βεννυμέναων.
 Καὶ βοὸς ὑλοφάγοιο κρέας μήπω τελομένης,
 Πρωτόγονων τ' ἐρίφων, ὅππῃ δ' αἶθερα πινέμεν οἶνον,
 Ἐν κρηὶ ἐζόμενον, κεκορημένον ἤτορ ἔδωδ' ἤς.
 Ἀνλὶον εὐκράεος ἀνέμου τρέψαντα πρὸς ὥπην,
 Κρήνης τ' ἀεναίου ἐδορύττε, ἢ τ' ἀθόλωτος.
 Τρίς δ' ὕδατος περφέειν, πότε πτερὰ ἰόντες οἶνον.
 Δμωσὶ δ' ἐποτρύνειν Δημήτερος ἱερὸν ἀκτῶν
 Δινέμεν, εὐτ' ἂν πρῶτα Φαιῇ δένος Ὀρίωνος,
 Χῶρῳ ἐν εὐαεῖ, καὶ εὐτροχάλῳ ἐν ἀλῶν.
 Μέτρῳ δ' εὖ κομίσασθαι ἐν ἀγρίῳ αὐτὰρ ἐπὶ δὴ
 Πάντα βίον καταθήσαι ἐπάρμενον ἐνδοθεν οἴκου,
 Θῆτα αἰοικὸν ποιῆσαι, καὶ ἄτεκνον ἔρπον
 Δίξασθαι κελουγὰ χαλεπὴν δ' ὑπόπορτις ἔριδος.
 Καὶ κύνα παρχαρόδοντα κομῆν, μὴ φείδασθαι.
 Μῆ

575

580

585

590

595

600

Dileculo surgens, ut tibi sufficiens sit:

Aurora enim operis tertiam sortitur partem.

Aurora tibi promouet quidē viam promouetq; laborem:

Aurora quae apparens multos ingredi fecit viam

Homines, pluribus vero iuga bobus imponit.

Quum vero carduusq; floret, & canora cicada

Arbori insidens stridulum effundit cantum

Frequenter sub aliis, aestatis laborioso tempore,

Tunc pinguesque caprae, & vinum optimum,

Salaciſſimae vero mulieres, & viri imbecillissimi

Sunt, quoniam caput & genua Sirius exiccat,

Siccum vero corpus ob aestum. Sed tunc iam

Sit petrosaue umbra & Byblinum vinum,

Libumq; lacteum: lacq; caprarum non amplius lactantiū,

Et bouis arborinorae caro nondum enixa,

Tenerorumq; haedorum. praeterea nigrum bibito vinum,

In umbra sedens, animo saturatus cibo,

Contra temperatum ventum obuerso vultu,

Fontemq; perennem, ac defluentem, quique illimis sit.

Tertiam aqua partem infunde, quartā veromisce vino.

Famulis autem impera, Cereris sacrum munus

Triturare, quando primum apparuerit vis Orionis,

Loco in ventoso, & bene planata in area. (quam

Mensura vero diligenter recondito in vasis. sed post-

Omne victum deposueris sufficientem intra domum,

Servum domo carentē conducere, & sine liberis ancillam

Inquirere iubeo: moleſta eſt aut quae liberos habet ancilla,

Et canem denubus asperum nutrito: nec parcas cibo:

Ne quādo tibi interdū dormiens fur facultates auferat.
 Fœnum autem importato, & paleas, ut tibi sit
 Bobus ac mulis annum pabulum. sed postea
 Serui refocillent chara genua, & boues soluantur.

Quum vero Orion & Sirius in medium venerit
 Cælum, Arcturum autem inspexerit rosea digitis Aurorā,
 O Persa, tunc omnes decerpe domum uvas:

Exponito vero soli decem dies, totidemque noctes.

Quinque autem adumbrato, sexto in vaso haurito
 Dona letitiæ datoris Bacchi. Sed postquam utique
 Pleiadesque Hyadesque ac robur Orionis

Occiderint, tunc deinde arationis memor esto

Tempestiua. ita annus in opere rustico absolutus sit.

Quod si te nauigationis periculosa desiderium ceperit,

Quando utique Pleiades robur validum Orionis

Fugientes, occiderint in obscurum pontum,

Tunc certe variorum ventorum strident flamina,

Et tunc ne amplius naues habe in nigro ponto.

Terram autem operari memor esto, ita ut te iubeo:

Nauem vero in continentem trahito, munitoq; lapidibus

Vndiquaq; ut arceant ventorum robur humide flantium,

Sentina exhausta, ut ne putrefaciat Iouis imber.

Instrumenta vero congrua omnia domi tuæ repone,

Recte contrahens naus alas pontigrada.

Clauum vero fabrefactum super fumum suspendito.

Ipse autē tempestiuam expectato nauigationē dū veniat.

Tuncq; nauem celerem ad mare trahito. intus vero onus

Aspium imposito, domum ut lacrum reports;

Quem.

Μὴ ποτὶ σ' ἡμερόκεϊλος ἀνὴρ ἀπὸ χεῖμαθ' ἔλη.

Χόρτον δ' ἐσχομίται καὶ Κυρφετὸν, ὄφρα' τι εἴη

Βουσί καὶ ἡμιόνοισιν ἐπιεζάνον· αὐτὰρ ἔπειτα

Δμῶας ἀναψύξαι φίλα γένατ' αὖ βοε λῶσαι

Εὐτ' ἂν θ' Ὀρίων καὶ Σείριος ἐς μέσον ἔλθῃ

Οὐρανὸν, Ἀρκτυῦρον δ' ἐσίδῃ ῥοδοδάκτυλος Ἥως,

ὧ Πέρση, τότε πάντας ἀπόδρεπε οἶκαδε βότρυς·

Δείξαι δ' ἡελίῳ δέκα τ' ἡμέτε καὶ δέκα νύκτας.

Πέντε γ' ὕσκιάσαι, ἕκτω δ' εἰς ἄγρ' ἀφύοσαι,

Ἄωρα Διωνύσου πολυμηθέος· αὐτὰρ ἐπὶ δὴ

Πληιάδες θ' Ἰάδες τε, τ' τε δένος Ὀρίωνος

Δύνωσιν, τότε ἔπειτ' ἀρότῃ μεμνημένος εἶναι

Ὠραίῃ· πλειῶν γ' ἢ χθονὸς ἄρ' ἔειπεν.

Εἰ δὲ Λεναυλίδης δυσπεμφέλου ἱμερὸς αἰρῇ,

Εὐτ' ἂν Πληιάδες δένος ὄβριμον Ὀρίωνος

Φεύγῃσι πίπλωσιν ἐς ἡεροειδέα πόντον,

Δὴ τότε πάντῳ ἀνέμων θυῖσιν αἶηται·

Καὶ τότε μηκέτι νῆας ἔχιν ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,

Γῆν δ' ἐργάζεσθαι μεμνημένος, ὥς κελεύω.

Νῆα δ' ἐπ' ἡπείρῃ ἐρύσαι, πυκάσαι τε λίθοισι

Πάντῃθεν, ὄφρ' ἴχῳσ' ἀνέμων μένος ὑγρὸν αἰέντων·

Χείμαρον ἐξερύσαι, ἵνα μὴ πύθῃ Διὸς ὄμβρος.

Ὅπλα δ' ἐπάρμετα πάντα τεῶν ἐγκάτθεο οἴκῳ,

Εὐχόμενος σολίσας νηὸς πλερὰ ποντοπόροιο.

Πηδάλιον δ' εὐεργέει πᾶσι καπνοῦ κρεμάσασθαι.

Αὐτὸς δ' ὠρεῖον μίμνειν πλόον, εἰσὶ κεν ἔλθῃ.

Καὶ τότε νῆα θοῇν ἄλλα δ' ἐλκόμεν· ἐν δέ τε φόρτῳ

Ἄρμενον ἐντύνειν, ἵν' οἶκαδε κέρδος ἄρῃαι

603

610

613

620

625

630

Ὡς περ' ἐμός τι πατήρ καὶ Ζεὺς, μέγα νήπιε Πέρση,
 Πλωΐζεσκεν νηυσὶ βίου κεχρημένῳ ἐσθλοῦ.
 Ὡς ποτὶ καὶ τῆσ' ἦλθε, πολὺν δ' αὖ πόνητον ἀνύσας,
 Κύμῳ Λιολίδα περιπών, ἐν νηὶ μεκαΐνῃ·
 Οὐκ ἄφενθ' Φεύγων, οὐδὲ πλοῦτ' ἔν τε καὶ ὄλβον, 635
 Ἀλλὰ κακῶ πινίλω, τὸ Ζεὺς ἀνδρεσσὶ δίδωσι.
 Νάσσατο δ' ἄγχι Ἑλικῶνθ' οἷζυρῇ ἐνὶ κώμῃ,
 Ἰσκη, χεῖμα κακῇ, θέρει δ' ἄρ' ἀλέη, οὐδ' ἐποτ' ἐσθλῇ.
 Τιμῇ, ὦ Πέρση, ἔργων μεμνημένῳ εἶναι
 Ὀρθίων πάντων, πρὶν ναυηλίας ἢ μάλιστα. 640
 Νῆ' ὀλίγῳ αἰνεῖν, μεγάλη δ' ἐνὶ Φορβία θέσθ'.
 Μείζων μὲν Φορβίῳ, μείζον δ' ὅππ' κέρδει κέρδ' ἔσθ'
 Ἔσεται, εἴ κ' ἀνεμοί γε κακὰς ἀπέχουσιν αἴητας·
 Εὐτ' αὖ ἐπ' ἐμπορίῳ τρέψῃς οἰσίφρονα θυμὸν,
 Βούληαι ἢ χρεῖα τι προφυγεῖν καὶ λιμὸν ἀτερπῆ, 645
 Δείξω δὴ τί μέτρα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
 Οὐτ' ἐπὶ ναυηλίας ρεσφισμένῳ, οὐτ' ἐπὶ νηῶν.
 Οὐ γὰρ πόποιε νηὶ γ' ἐπέπλων εὐρέα πόνητον,
 Εἰ μὴ ἐς Εὐβοίαν ἐξ Αὐλίδ' ἔλθῃ, ἢ ποτ' Ἀχαιοὶ
 Μείναντες χειμῶνα, πολὺν ἱὺν λαὸν ἄλθραν 650
 Ἑλλάδ' ἐξ ἱερῆς Τροίῃ ἐς καλλιγυνάικα.
 Ἐνθάδ' ἐγὼν ἐπ' ἀέθλα δαΐφρον' Ἀμφιδάμαντι
 Χαλκίδα τ' εἰσπέρησα. τὰ δ' ὅσπερ φραδμένα πολλὰ
 Ἄθλ' ἔθεσαν παῖδες μεγαλήτεροι· ἐνθά με Φημί
 Ἴμνω νικῆσαντα φέρειν τρίποδ' ὠτῶντα. 655
 Τὸν μὲν ἐγὼ Μούσῃσ' Ἑλικωνιάδεσσ' ἀνέθηκα,
 Ἐνθά με τοπρῶτον λιγυρῆς ἐπέβησαν αἰοιδῆς·
 Ἰόσσον τι νηῶν γε πεπείραμαι πολυγόμφων.

Quemadmodum meusq. pater, & tuus, stultissime Persa,
Nauigabat nauibus, victus in aigus boni.

Qui olim & huc venit immensum pontum emensus,
Cum a Eolide relicta, in naui nigra:

Non reditus fugiens, neque opulentiam ac facultates,
Sed malam pauperiem quam Iupiter hominibus dat.

Habitauit autem prope Heliconem misero in vico
Aspera, hyeme malo, aestate autem molesto, nunquam bouo.

Tu vero, ô Persa, operum memor es?

Tempestiuorum omnium: de nauigatione vero maxime.
Nauem paruum laudato, magnæ vero onera imposito.

Maius quidem onus, maius vero lucrum ad lucrum
Erit, si quidem venti malos abstineant flatus,

Quando ad mercaturam verso imprudente animo,
Volueris & debita effugere, & famem inuictam.

Ostendam autem tibi opportunitates multi soni maris:
Et si neque nauigandi peritus, neque nauium.

Neque enim unquam naui profectus sum ad latum mare,
Nisi in Eubœam ex Aulide, ubi quondam Græci

Expectata tempestate, magnum colligerunt exercitum,
Græcia e sacra ad Troiam pulchri sœminis præditam.

Illuc ego ad certamina strenui Amphidamantis,
Chalcidemque traieci, prædeliberata vero multa

Certamina instituerunt iuvenes magnanimi, ubi me glo-
ræ carmine victorem tulisse tripodem auritum. (rior

Quem ego quidem Musis Heliconi adibus dicaui,
Vbi me primum sonorum aggredi fecerunt cantum,

Tantum naues expertus sum, multos clauos habentes.

Sed tamen dicam Iouis consilium A Egiocht:

Musa enim me docuerunt diuinum carmen canere.

*Dies quinquaginta post versiones solis,
Ad finem progressa astate laboriosi temporis,
Tempestiua est mortalibus nauigatio. nec certe nauem
Fregeris, neque homines perdiderit mare,
Nisi dedita opera Neptunus terra-quassator,
Aut Iupiter immortalium rex velit perdere.*

*Penes hos enim potestas est simul bonarumq; malorumq;
Tunc vero facilesque aura, & mare innocuum,
Tranquillum: tunc nauem celerem, ventis fretus,
Trahit in pontum. onus vero omne bene colloca.
Propera autem quam celerrime iterum domum redire.
Neque vero expectato vinumque nouum, & autumnalem
imbrem,*

*Et hyemem accedentem, notiq; molestos flatus,
Qui concitat mare, secutus caelestem imbrem
Multum, autumnalem: difficilem vero pontum facit.
Sed alia verna est nauigatio hominibus:*

*Nempe cum primum quantum incedens cornix
Vestigium fecit, tantum folia homini appareant
Summa in sicu. tum sane peruium est mare.*

*Verna autem hac est nauigatio. non ipsam ego tamen
Probo: neq; enim meo animo grata est, (sed tamē & hac
Quia occasio ipsius inuadēda: agre quidē effugeris malū.
Homines faciunt stultitia mentis.*

Pecunia enim anima est miseris mortalibus.

Miserum vero est mori in fluctibus. Verum te in hoc

Ἀλλὰ ἔως ἐρέω Ζηνὸς νόον αἰγιόχοιο.

Μοῦσας γάρ μ' ἐδίδαξαν ἄθεο Φαπν ὕμνον αἰδεῖν. 660

Ἡμεῖς πενήκοντα μὲν τροπὰς ἡελίοιο,
Ἔς τέλ' ἐλθόντ' ἔγρετο καμαλώδε ὥρης,

Ὡραὶ δὲ πέλε' Ἰννητοῖς πλότ' οὐτέ κε νῆα

Καυάζαις, οὐτ' ἄνδρας ἀποφθίσκε θάλασσα.

Εἰ μὴ δὴ πρὸ Φρων γε Ποσάδων ἐνοσίχθων 665

Ἡ Ζεὺς ἀθανάτων βασιλεὺς ἐθέλησιν ὀλέσσαι.

Ἐν τοῖς γὰρ τέλ' ἐσὶν ὁμῶς ἀγαθῶν τε κακῶν τε.

Τῇ μ' δὲ εὐκρηνέες τ' αὖραι, καὶ πόντ' ἀπῆμων,

Εὐκηλ' τότε νῆα θοῶν ἀνέμοισι πιθήσας

Ἐλκέμεν ἐς πόντον, Φόρτον δὲ εἰς πάντα τίθεσθ'. 670

Σπεύδειν δὲ ὅτι τάχιστα πάλιν οἶκόνδε νέεσθαι.

Μηδὲ μένειν οἶκόν τε νέον καὶ ὀπωρινὸν ὄμβρον,

Καὶ χειμῶν' ὀπιόντα, νόστιόν τε δεινὰς αἰήτας.

Ὅς τ' ὤρνε θάλασσαν ὁμαρτήσας Διὸς ὄμβρῳ

Πολῶν, ὀπωρινῶν χαλεπὸν δέ τε πόντον ἔθηκεν. 675

Ἀλλ' οὐδὲ εἰαρινὸς πέλε' ἄνθρωποισιν,

Ἡ μ' δὴ τοπρῶτον ὅσον τ' ὀπιόσσε κερῶνι

Ἰχθυὶ ἐποίησεν, τόσον πέταλ' ἀνδρὶ Φανείῃ

Ἐν κροῖδῃ ἀκροτάτῃ· ἔτι δὲ ἄμβρατός ἐστι θάλασσα.

Εἰαρινὸς δὲ οὐτ' οὐδέ πέλε' ἄνθρωποισιν. 680

Αἴνη μ' οὐ γὰρ ἐμῶν θυμῶν κεχαρισμῶν ἐστίν.

Ἄρπακτός· χαλεπῶς καὶ φύγοις κακόν. ἀλλὰ νῦν

καὶ πα

Ἀνθρώποι ρέζουσιν αἰδορέησι νόοιο.

Χρήματα γὰρ ψυχῇ πέλε' ἀειλοῖσι βροτοῖσι.

Δεινὸν δὲ ἐστὶ θανεῖν μὲν κύμασιν, ἀλλὰ σ' ἄνωγα 685

Φραζέσθαι πάντα μὲν Φρεσὶν ὅσ' ἀγορεύω.
 Μηδ' εἰς νηυσὶν ἅπαντα βίον κείληπ τίθεσθαι.
 Ἀλλὰ πλέω λείπην, τὰ δ' ἢ μείονα φορτίζεσθαι.
 Δεινὸν γὰρ πόσιος μὲν κύμασι πῆμαλ' κύρουται.
 Δεινὸν δ' εἰ κ' ἐπ' ἄμαξαν ὑπέρβιον ἄχθῃ αἰ-
 ρας, 690

Ἄξονα καυάξαις, τὰ δ' ἢ φορτὴν ἀμαυρωθείη.
 Μέτρα φυλάσσεσθαι, καιρὸς δ' ὅππῃ πᾶσιν ἄριστος.
 Ὄραϊ δ' ἢ γυναῖκα πόνον ποτὶ οἶκον ἄγεσθαι,
 Μήτε τριηκόντων ἐτίων μάλα πολλὰ δοτολείπων,
 Μήτ' ὅππῃς μάλα πολλὰ γάμῳ δέ τι ὤριον οὐδ' ὄν.
 Ἡ δ' ἢ γυνὴ πέτρῃ ἥδωη, πέμπῃ δ' ἢ γαμοῖτο. (695

Παρθενικῶν δ' ἢ γαμεῖν, ὥς κ' ἦθεα κεδνὰ διδάξης.
 Τὴν δ' ἢ μάλιστ' ἢ γαμεῖν ἥ τις ζέθεν ἐγλύθι ναίῃ.
 Πάντα μάλ' ἀμφὶς ἰδὼν, μὴ γείτοσι χάρματα γήμῃ.
 Οὐ μὲν γάρ τι γυναικὸς ἀνὴρ λήϊζεν ἄμεινον 700
 Τῆς ἀγαθῆς, τ' δ' αὖτε κακῆς οὐ ρίγιον ἄλλο,
 Δειρολόχης ἢ τ' ἀνδρα καὶ ἰφθιμόν περ ἐόντα
 Εὐφ' ἄτερ δαλοῦ, καὶ ὥμῳ γήραϊ δῶκεν.
 Εὖ δ' ὅππῃ ἀθανάτων μακάρων πεφυλαγμένον εἶναι.
 Μηδὲ κασιγνήτῳ ἴσον ποιέεισθαι ἐπαῖρον 705

Εἰ δέ κε ποιήσης, μή μιν πρότερον κακὸν ἔρξης.
 Μηδὲ ψεύδεσθαι γλώσσης χάριν, εἰ δέ κεν ἀρχῇ
 Ἡ τι ἐπ' εἰπὼν δοτοθύμιον, ἢ καὶ ἔρξης,
 Δίς τί σοι πίνυται μεμνημένος, εἰ δέ κεν αὖθις
 Ἡ γῆτ' ἐς φιλόπτητα, δίκῃ δ' ἐθέλησι πῶς ἀρχεῖν, 710
 Δέξασθαι. δειλὸς γὰρ ἀνὴρ φίλον ἄλλοτε ἄλλον
 Ποιεῖ, σὲ δὲ μή τι νόον καταλεγχέτω εἶδῃ.

Considerare hæc omnia in animo quaecumq; tibi consulo.
Ne vero intra nauem omnem substantiam cauas pone:
Sed plura relinquito: pauciora vero imposito.
Miserum enim ponti in fluctibus in malum incidere:
Miserum etiam, si quidem in currû prægrande onus im-
Axem fregeris, onera vero intereant. (ponens,
Tempus observa: occasio vero in omnibus optima.
Maturus autem uxorem tuam ad domum ducito:
Neque triginta annis valde multum deficiens,
Neque superans multum: nuptia vero tibi tempestiua ha.
Mulier autem quatuor annos pubescat, quinto nubat:
Virginem vero ducito, ut mores castos doceas.
Eam vero potissimum ducito quæ te prope habitat:
Omnia diligenter circum contemplatus, ne vicinis ludi-
bris ducas.

Neque enim muliere quicquam vir sortitur melius
Bona: rursus vero mala non durius aliud,
Comessatrice: quæ virum tamen si fortem
Torret sine face, & crude senectæ tradit.
Bene vero reuerentiam erga deos immortales obseruato.
Neque fratri æqualem facito amicum.
Quod si feceris, ne ipsum prior malo afficias.
Ne vero mentiaris linguae gratiam. Sin autem cæperis,
Aut verbum aliquod locutus infestum, aut faciens,
Bis tantum punire memineris. Sin vero rursus
Redeat ad amicitiam, pœnam autem velit præstare,
Suscipe. miser namque vir amicum alias alium
Facit: te vero ne quid animo coarguat vultus.

Ne vero multorum hospes, neve nullius hospes dicaris:
Neve malorum socius, neq. bonorum conuiciator.

Neq. unquā miserā pauperiē animi consumpticē hominī
Sustineas exprobrare, diuorum munus immortalium.

Lingua certe thesaurus inter homines optimus
Parca, plurima vero gratia, si modum seruet.

Quod si malam dixeris, forsan & ipse malus audies.

Neque in conuiuio publico grauem te praebeas

Quod communibus sumptibus instruitur: plurima enim
gratia, sumpta q. minimus.

Neque unquam mane Ioui libato nigrum vinum

Manibus illotis, neque aliis immortalibus.

Neque enim illi exaudiunt: respuunt vero etiam preces.

Neque contra solem versus erectus meito.

Sed ab occasu illius memor eius rei usq. ad ortum.

Neque in via neque extra viam progrediendo meias,

Neque denudatus: deorum quippe noctes sunt.

Sedens vero diuinus vir, & prudens

Aut ad parietem accedens bene septi atrij.

Neque pudenda femine pollutus intra domum

Focum iuxta reuelato, sed caucio.

Neque ab ominoso sepulchro reuersus

Seminato progeniem, sed deorum a conuiuio.

Nec unquam perennium fluuiorum limpidam aquam

Pedibus transito, priusquam oraueris aspiciens pulchra

Manus lotus amœna aqua limpida. (fluenta,

Qui fluxum transierit, malicia vero manus illotus,

Ei succensent dii, & damna dant in posterum.

Ne

Μηδὲ πολύζαινον, μήτ' ἄζαινον καλέεσθαι,
 Μηδὲ κακῶν ἔπαρον, μηδ' ἐσθλῶν νεικεσῆρα.
 Μηδὲ ποτ' οὐλομένῳ πένιῳ θυμοφθόρον ἀνδρὶ 715
 Τέτλαθ' ὀνειδίζειν, μακάρων δόσῳ αἰὲν εὐνῶν.
 Γλώσσης τὶ θησαυρὸς ἐν ἀνθρώποισιν ἄρις
 Φειδωλῆς, πλείη δ' χάρις κ' μέτρον ἰούσης.
 Εἰ δ' κακὸν εἴπῃς, τάχα κ' αὐτὸς μείζον ἀκούσῃς.
 Μηδὲ πολυζαίνου δαιτὶς δυσπέμφελ' εἶναι, 720
 Ἐκ κρινοῦ πλείη δ' χάρις, δαπάνη τ' ὀλιγίστη.
 Μηδὲ ποτ' ἐξ ἡοῦς Διὶ λείδειν αἶθοπα οἶνον
 Κερσὶν ἀνέπιοισιν, μηδ' αὖ νοῖς ἀθανάτοισιν.
 Οὐ γὰρ πῖρι κλύουσιν, δατοπύχσι δέ τ' ἀράς.
 Μηδ' αὐτ' ἡελίοιο πλεγμαμένῳ ὀρθὸς ὀμιχεῖν. 725
 Αὐτὰρ ἐπεὶ κε δὴ μεμνημένῳ ἔς τ' ἀνιόντα.
 Μήτ' ἐν ὁδῷ μήτ' ἐκτὸς ὁδοῦ προβάδῃ οὐρήσης.
 Μηδ' ἀπογυμνωθεὶς μακάρων τοι νύκτες ἑαοσι.
 Ἐζόμεν δ' ὅγε θεῖον ἀνὴρ πεπνυμένα εἰδὼς,
 Ἦ ὅγε πρὸς ῥίχον τελάσας εὐεκέσθαι αὐλῆς. 730
 Μηδ' αἰδοῖα γονῇ πεπαλαγμένῳ ἐνδοθεν οἴ-
 κῳ
 Ἐσὶν ἐμπελαδὸν ὥρῃ φαινέμεν, ἀλλ' ἀλέαδ' αἶψα.
 Μηδ' ἀπὸ δυσφύμοιο τάφου ἀπονοσήσαντα
 Σπέρμαίνην γνέω, ἀλλ' ἀθανάτων ἀπὸ δαιτὶς.
 Μηδὲ ποτ' αἰνῶν ποταμῶν καλλιῖρρον ὕδωρ 735
 Ποσσὶ περᾶν πρὶν γ' εὐξῇ ἰδὼν ἐκ καλὰ ρέεθρα.
 Χεῖρας νιψάμεν πολυηράτῳ ὕδατι λευκῷ.
 Ὡς ποταμοὶ Διὰ βῆ, κακότητι δ' χεῖρας ἀνίπῃ,
 Τῷδε θεοῖν μεσῶσι, καὶ ἄλγιστα δῶκασι ὀπίσσω.

Μῆδ' ἀπὸ πένεόλοιο θεῶν ἐνὶ δαίτῃ θαλείῃ
 Αὔον ἀπὸ χλωροῦ τάμνειν αἰθωνι Σιδήρῳ,
 Μῆδ' ἐπὶ οἶνοχόῳ τιθέμεν κρητῆρ' ὅς ὑπερθεῖν
 Πινόων, ὅλοη γὰρ ἐπ' αὐτῷ μοῖρα τίτυκ'.

740

Μῆδ' ἐφελόμενη κρώζῃ λακέρυζα κορώνη.
 Μῆδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπὶ ῥέκλων ἀνελόντα

745

ἔσθαι, μῆδ' ἐπὶ ἑσπέρῃ τῇ ἐνὶ ποινῇ.
 Μῆδ' ἐπ' ἀκινήτῃσι καθίζειν (οὐ γὰρ ἄμεινον)

Παῖδα δυωδεκαπῆρον, ὅτ' ἀνὴρ ἀκήνορα ποιεῖ,
 Μῆδ' ἐφελόμενη κρώζῃ λακέρυζα κορώνη.

750

Μῆδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπὶ ῥέκλων ἀνελόντα
 ἔσθαι, μῆδ' ἐπὶ ἑσπέρῃ τῇ ἐνὶ ποινῇ.
 Μῆδ' ἐπ' ἀκινήτῃσι καθίζειν (οὐ γὰρ ἄμεινον)
 Παῖδα δυωδεκαπῆρον, ὅτ' ἀνὴρ ἀκήνορα ποιεῖ,
 Μῆδ' ἐφελόμενη κρώζῃ λακέρυζα κορώνη.

Μῆδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπὶ ῥέκλων ἀνελόντα
 ἔσθαι, μῆδ' ἐπὶ ἑσπέρῃ τῇ ἐνὶ ποινῇ.
 Μῆδ' ἐπ' ἀκινήτῃσι καθίζειν (οὐ γὰρ ἄμεινον)
 Παῖδα δυωδεκαπῆρον, ὅτ' ἀνὴρ ἀκήνορα ποιεῖ,
 Μῆδ' ἐφελόμενη κρώζῃ λακέρυζα κορώνη.

Μῆδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπὶ ῥέκλων ἀνελόντα
 ἔσθαι, μῆδ' ἐπὶ ἑσπέρῃ τῇ ἐνὶ ποινῇ.
 Μῆδ' ἐπ' ἀκινήτῃσι καθίζειν (οὐ γὰρ ἄμεινον)
 Παῖδα δυωδεκαπῆρον, ὅτ' ἀνὴρ ἀκήνορα ποιεῖ,
 Μῆδ' ἐφελόμενη κρώζῃ λακέρυζα κορώνη.

Μῆδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπὶ ῥέκλων ἀνελόντα
 ἔσθαι, μῆδ' ἐπὶ ἑσπέρῃ τῇ ἐνὶ ποινῇ.
 Μῆδ' ἐπ' ἀκινήτῃσι καθίζειν (οὐ γὰρ ἄμεινον)
 Παῖδα δυωδεκαπῆρον, ὅτ' ἀνὴρ ἀκήνορα ποιεῖ,
 Μῆδ' ἐφελόμενη κρώζῃ λακέρυζα κορώνη.

Μῆδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπὶ ῥέκλων ἀνελόντα
 ἔσθαι, μῆδ' ἐπὶ ἑσπέρῃ τῇ ἐνὶ ποινῇ.
 Μῆδ' ἐπ' ἀκινήτῃσι καθίζειν (οὐ γὰρ ἄμεινον)
 Παῖδα δυωδεκαπῆρον, ὅτ' ἀνὴρ ἀκήνορα ποιεῖ,
 Μῆδ' ἐφελόμενη κρώζῃ λακέρυζα κορώνη.

Μῆδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπὶ ῥέκλων ἀνελόντα
 ἔσθαι, μῆδ' ἐπὶ ἑσπέρῃ τῇ ἐνὶ ποινῇ.
 Μῆδ' ἐπ' ἀκινήτῃσι καθίζειν (οὐ γὰρ ἄμεινον)
 Παῖδα δυωδεκαπῆρον, ὅτ' ἀνὴρ ἀκήνορα ποιεῖ,
 Μῆδ' ἐφελόμενη κρώζῃ λακέρυζα κορώνη.

Μῆδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπὶ ῥέκλων ἀνελόντα
 ἔσθαι, μῆδ' ἐπὶ ἑσπέρῃ τῇ ἐνὶ ποινῇ.
 Μῆδ' ἐπ' ἀκινήτῃσι καθίζειν (οὐ γὰρ ἄμεινον)
 Παῖδα δυωδεκαπῆρον, ὅτ' ἀνὴρ ἀκήνορα ποιεῖ,
 Μῆδ' ἐφελόμενη κρώζῃ λακέρυζα κορώνη.

Μῆδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπὶ ῥέκλων ἀνελόντα
 ἔσθαι, μῆδ' ἐπὶ ἑσπέρῃ τῇ ἐνὶ ποινῇ.
 Μῆδ' ἐπ' ἀκινήτῃσι καθίζειν (οὐ γὰρ ἄμεινον)
 Παῖδα δυωδεκαπῆρον, ὅτ' ἀνὴρ ἀκήνορα ποιεῖ,
 Μῆδ' ἐφελόμενη κρώζῃ λακέρυζα κορώνη.

Μῆδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπὶ ῥέκλων ἀνελόντα
 ἔσθαι, μῆδ' ἐπὶ ἑσπέρῃ τῇ ἐνὶ ποινῇ.
 Μῆδ' ἐπ' ἀκινήτῃσι καθίζειν (οὐ γὰρ ἄμεινον)
 Παῖδα δυωδεκαπῆρον, ὅτ' ἀνὴρ ἀκήνορα ποιεῖ,
 Μῆδ' ἐφελόμενη κρώζῃ λακέρυζα κορώνη.

ΤΕΛΟΣ.

HΣΙΟ.

Ne vero a manu deorum in celebri conuiuio

Siccum a viridi refeca nigro ferro.

Neg. unquam patinam libatoriam pone super craterem

Bibentium: perniciosum enim in ipso fatum est situm.

Neque domum faciens imperfectam relinquito,

Ne forte insidens crocitet stridula cornix.

Neque a pedatis ollis nondum lustratis rapiens

Comedito, neque lauator: quia & hisce noxa inest.

Neg. super immobilibus locato (non enim bonum est)

Puerum duodennem: quia virum inertem facit.

Neque duodecim mensium: aequale & hoc est.

Neque muliebri in balneo corpus abluito

Vir: grauis enim ad tempus est & in hoc

Pæna. neque in sacrificia accensa incidens,

Reprehende arcana: Deus quippe & hæc indigne fert.

Nec unquam in alueo fluuiorum. mare influentium.

Neque super fontes meyto: quin valde euitato:

Neque incacato. id enim nihil est melius

Sic facere. grauem vero mortalium euitato famam.

Fama enim mala est, leuis quidem leuatu

Facillime, molest a vero portatu, difficilisq. depositu.

Fama vero nulla prorsus perit, quam quidem multi

Populi diuulgant: quippe dea quædam est & ipsa

FINIS.

HES

HESIODI ASCRÆI

Dies.

Dies vero ex Ioue observans, bene secundam decorum

Præcipe servis, tricesimam mensis optimam
Ad opera inspiciendum, dimensamq; diuidendum:
Nempe cum circa iuris negotia & iudicia populi versam
Haec enim dies sunt Ioue a prudente. (iur.

Primum, novilunium, quartaq; & septima sacra dies:
Haec enim Apollinem aurientem genuit Latona.

Octavaque & nona ambae dies mensis

Egregie crescentis, ad curandum opera mortalium.

Undecima vero duodecimaque ambae quidem bonae:

Haec quidem tondendis ovibus, illa latis segetibus metendis.

Duodecima tamen undecima multo melior.

Haec enim nec filam aere suspensus araneus,

Die expleta, quum & prudens formica acerum colligit.

Haec telam ordiatur mulier proponatque opus.

Mensis autem inchoari decima tertia caueo

Sementem incipere: plantis vero inferendis optima est.

Sexta vero media valde incommoda est plantis:

Viripara bona, puella vero non utilis est,

Neque gignenda primum, nec nuptiis tradenda.

Nec prima quidem sexta puella gignenda

Apra est, sed bovis castrandis, & gregibus ovium,

Sta-

ΗΣΙΟΔΟΥ ΞΑΣΚΡΑΙΟΥ

Ἡμέραι.

Η μάλα δ' ἐκ διάθεν πεφυλαγμένῃ, εὖ καὶ
 μοῖραν (5)
 Πεφραδόμεν ὁμώεσσι. τρηκάδα μινὸς δέξιν
 ἔργα ἐποπτεύειν, ἥ δ' ἄρμαλιν δατῖασαι,
 Εὐτ' αὖ ἀληθείην λαοὶ κρινόντες ἄγασιν.
 Αἶδε γὰρ ἡμέραι εἰσι Διὸς πόρρ' ἀμειλίχῃ.
 Πρῶτον ἔτη, τετράς τε, καὶ ἐβδόμη, ἱερὸν ἡμᾶρ.
 Τῇ γὰρ Ἀπόλλωνα χρυσάορα γείναται Ληϊώ.
 Ὀγδοάτῃ τ' ἐνάτῃ τε δύω γε μὲν ἡμέτεα μινὸς
 ἔξοχ' ἀεξομένοιο βροτήσια ἔργα πένεσθαι,
 Ἐνδεκάτῃ τε δωδεκάτῃ τ' ἀμφω γε μὲν ἐσθλαί, 10
 Ἡ μὲν, ὣς περικεν, ἥ δ', εὐφρονα καρπὸν ἀμείψαι.
 Ἡ δ' ὅδωδεκάτῃ τ' ἐνδεκάτης μέγ' ἀμείψαν.
 Τῇ γάρ τ' ἐν νήματ' ἀερισπότη 15
 Ἡμαί 15 ἐκ πλείον ὅτε τ' ἰδρις (ωρὸν ἀμᾶ).
 Τῇ δ' ἰσὺν εἴσται γυνή, πρῶταλοιτ' πέρρον. 15
 Μινὸς δ' ἰσαμένου τρισηδεκάτῃ αἰλίσσας
 Σπέρμα 15 ἀρξάσαι· φυτὰ δ' ἐνθρέψασθαι δέξιν.
 Ἐκτῇ δ' ἡ μέσση μάλ' ἀσύμφορός ἐστι φυτῶσιν·
 Ἀνδρογόν 15 τ' ἀγαθή· κέρη δ' οὐ σύμφορόν ἐστι,
 Οὔτε γνέσθαι πρῶτ', οὔτ' ἀρ γάμον ἀνέβουληται. 20
 Οὐδὲ μὲν ἡ πρῶτῃ ἑκτῇ, κούρη τε γνέσθαι
 ἄρ' ἔτι, ἀλλ' ἐρίφας τέρμεναι καὶ πόσια μέλων,

Ξηρόν τ' ἀμφιβαλῆν ποιμνήϊον, ἥπιον ἥμαρ.
 Ἐδλὴ δ' ἀνδρογόνῳ Φιλίει δέ τι κέρτομα βάξεν,
 Ψεύδεά θ' αἰμυλίας τι λόγους, κρυφίους τ' ὀαρισμούς· 25
 Μικρὸς δ' ὄγδοατη κάπρον καὶ βοὸν ἐρίμυκον
 Ταμνέμεν, οὐρῆας ἧ δωδεκάτη παλαεργός.
 Εἰκάδι δ' ἐν μεγάλῃ πλείω ἥματι ἵσσορα φῶται
 Τῆεός θ' μήλα γάρ τε νόον πεπυκασμένον εἶναι.
 Ἐδλὴ δ' ἀνδρογόνῳ δεκάτη, κεύρη δέ τε τρεῖς 30
 Μείσση. τῇ δέ τι μῆλα ἔειλίποδαι ἑλίκας βοὸς,
 Καὶ κύνα καρχαρόδοντα καὶ οὐρῆας παλαιεργούς
 Πρηϋνέειν. ὅππῃ χεῖρα τιθείς, πεφύλαξο ἧ θυμῷ
 Τέτραδι δ' ἀλεύασαι φθίνοντός θ' ἱεσμένου τε,
 Ἀλγία θυμοβορεῖν· μάλα τι τέλεσμένον ἥμαρ. 35
 Ἐν ἧ τετάρτῃ μηνὸς ἀγλαδαῖ ἐς οἶκον ἀκρίην,
 Οἰωνοὺς κρένας οἱ ἐπ' ἔργματι τούτῳ ἄριστοι·
 Πέμπτης δ' ἐξαλείασαι, ἱππεὶ χαλεπαὶ τι καὶ αἰνῆς.
 Ἐν πέμπτῃ γάρ φασιν Ἐρινύας ἀμφιπολεύειν,
 Ὅρκον πινυμένας τ' ἔρις τίκεται πῆμ' ὅππ' ὀρκοῖς. 40
 Μέσση δ' ἐβδομάτῃ Δημήτερι· ἱερὸν αἰκτῶ
 Εὖμαλ' ὀπιπτεύοντα εὐτροχάλῳ, ἐν τέλει
 Βάλλειν· ὑλοτόμον τε ταμῆν θαλαμηΐα δοῦρα,
 Νηῖά τε ξύλα πολλὰ, πέ τ' ἄρμενα νηυσὶ πέλον·
 Τέτραδι δ' ἄρχεσθ' νῆας πῆγνυσαι ἀγλαάς. 45
 Εἰνάς δ' ἡμέσῃ ὀκιδείλεε λῶιον ἥμαρ.
 Πρωΐστῃ δ' εἰνάς παναπήμων ἀνθρώποισιν.
 Ἐδλὴ μὲν γάρ τ' ἠδὲ φύλαίμεν ἠδὲ γυῖός
 Ἄνερι τ' ἠδὲ γυναικί· καὶ οὐπολε πάγκακον ἥμαρ.
 Παῦροι δ' αὐτ' ἵππον τριστήναδα μηνὸς ἀρίστην 50

Stabuloque circumsepiendo pastoralis, benigna dies est.
 Bona vero viripara, amatque conuicia loqui,
 Mendaciaq; & blandos sermones, & occulta colloquia.
 Mensis vero octava caprum & bouem valde mugientē,
 Castratū: mulos autem duodecima laboriosos.
 Vicesima vero in magna, plena die, prudentem virum
 Generato: valde enim bona est indolis.
 Bona autem viripara decima, puella vero & quarta
 Media: hac vero & oues, & curuipedes retortis cornibus
 Et canē asperis dentibus, mulosq; laboriosos (boves,
 Cicurato, manum imponens. cautus vero esto animo,
 Vt quartam vites desinentis & inchoati mensis,
 Doloribus conficiendo animo. valde hac accommoda est dies.
 Quarta autem mensis uxorem domum ducito,
 Obseruatis auihus quæ ad hanc rem sunt optima.
 Quintas vero euitato: quia difficiles sunt & graues.
 In quinta enim aiunt Furias obambulare, (periuris.
 Periurium vindicantes, quod malum contentio genuit
 Media vero septima, Cereris sacrum munus
 Diligenter inspiciens bene æquata in area
 Ventilatio: roborumq; sector incidito cubilaria ligna,
 Naualiaq; ligna multa, & quæ nauibus congrua sunt.
 Quarta vero incipito naues compingere hiantes.
 Nona autem media pomeridiana, melior dies.
 Prima vero nona prorsus innoxia hominibus.
 Bona siquidem est ad plantandum, & ad generandum,
 Tam viro quam mulieri: nec unquam prorsus mala dies.
 Sed pauci rursus sciunt tertium nonum mensis optimum

Implendis dolijs, & sub iugum ponendo collo

Bobus & mulis, & equis celeribus,

Nauem bene clauatam celerem in nigrum pontum

Trahit. Sed pauci vera intelligunt.

Quarta vero aperit dolum. prae omnibus sacra dies est

*Media: p. uictu vero rursum post vice simam mensis opti-
mam,*

Aurora vigente: pomeridiana vero est deterior.

Ei haec quidem dies sunt hominibus magno commoda.

Cetera autem incerta sine sorte, nihil ferentes.

Sed alius aliam laudat, pauci vero norunt.

Interdum nouerca est dies, interdum mater.

De his beatusq; & felix, qui haec omnia

Sciens operatus fuerit, inculpatus dijs,

Auguria obseruans, & delicta euitans.

FINIS.

HESL

Ἄρξασθαι τε πίθου, ἔπει ζυγὸν αὐχένα θάλασσαν
 Βασίλειον καὶ ἡμιόνοισι καὶ ἵπποις ὠκυπέδεσσιν·
 Νῆα πολυκλήϊδα θοὴν εἰς οἶνοπα πόντον
 Εἰρύμεναι· παῦροι δέ τ' ἀληθέα κυκλήσχασι·
 Τετραγίδι δ' οἶχε πίθον· πρὶ πάντων ἱερὸν ἡμῶν
 Μίση· παῦροι δ' αὖτε μετ' εἰκάδα μῆνός τ' ἐξίστανται,
 Ἥδος γυνομένης· ἴππιδεῖλα δ' ἐπὶ χερσίων.
 Αἶδε μὲν ἡμέρας εἰσὶν ἴππιχθονίοις μέγ' ὄνειρα·
 Αἱ δ' ἄλλαι, μετὰ δαίμονι, ἀκήριοι, οὐ τι φέρουσι·
 Ἄλλοι δ' ἄλλοί τε αἰνεῖ, παῦροι δέ τ' ἴσασιν·
 Ἄλλοτε μητρὶ πῶλες ἡμέρη, ἄλλοτε μήτηρ·
 Τάων εὐδαίμων τε καὶ ὄλβιος ὅς τις πάντας
 Εἰδὼς ἐργάζηται ἀναίτιον ἀθανάτοισιν,
 Ὅρνιθας κρήνων, καὶ ὑπερβασίας ἀλεείνων·

55

60

ΤΕΛΟΣ.

(3)

(3)

ΗΣΙΟΔΟΥ ΤΟΥ ΑΣΚΡΑΙΟΥ

ΑΣΠΙΣ ΗΡΑ-
ΚΛΕΟΥΣ.

HESIODI ASCRÆI

SCVTVM
HERCVLIS

ARGVMENTVM SCVTI.

TAphij expeditione ad Ele&tryonis boues suscepta, interfecerunt Alcmenæ fratres, iumentorum defensores. Amphitryone autem volente ipsi coire, non prius ei promisit, quam de fratricidis pœnas sumpsisset. Ille autem expeditione in eos suscepta, interfecit eos. Sed in eadem nocte cœtunt ipsi vterque, Iupiter & Amphitryon: hic quidem ex bello reuersus, Iupiter autem volens hominibus auxiliatorem generare. Illa vero parit ex Amphitryone quidem Iphiclem, ex Ioue autem Herculem: qui & contra Cygnum Martis filium, aurigam habens Iolaum, militat: qui decimas ducentes ad Pytho, depredabatur. Profectus igitur per Vulcanum facto scuto, accedit ad Trachinā, ad Ceycem. Congressusque cum Cygno, ipsum quidem interemit: Martem vero scuto defendentem filium, in crure vulnerat. Atque ita venit ad Ceycem. Erat autem Cygnus gener Ceycis ob filiam Themistonomen.

DE EO DEM SCUTO.

Huius Aspidis principium in 4. Catalogo dicitur vsque ad versum 50, & 200. Suspiciatus est autem Aristophanes, non Comicus ille, sed quidam alius grammaticus, non esse ipsam Hesiodi, sed alterius cuiusdam, qui Homericum scutum imitandum sibi delegerit. Megacles autem Atheniensis, legitimum poema agnoscit: sed alioquin reprehendit Hesiodum: absurdum enim esse, facere Vulcanum matris hostibus arma præbentem. Apollonius autem Rhodius in 3. dicit, ipsius esse, & ex stylo, & quod Iolaus in Catalogo inuenitur aurigans Herculi. Itidem & Stesichorus dicit: Hesiodi esse hoc poema.

HESIO.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ Τ' ΑΣΠΙΔΟΣ.

ΤΑΙΟΙΟΙ ΣΤΑΙΕΥΣΑΙΕΣ ΔΗ ΤΑΣ' Ἡλεκτρίων^Θ βύς, ἀνείλον τὴν
 τῆς Ἀλκμήνης ἀδελφοίς, τῶν δραμμάτων ὑπερβαλόντων
 τοῖς. Ἐξ Ἀμφιγύων^Θ βυλομένη αὐτῇ (υνελθεῖν, οὐ πρότερον
 αὐτῷ ὑπέχετο, πρὶν ἢ παρὰ τῶν ἀδελφοκτόνων εἰς περὶ τι-
 μωρίαν. ὁ δὲ ὅπως εἰσὺσας, ἀνείλεν αὐτὴς. κατὰ δὲ τ' αὐτῷ
 νύκτα (υνέρχον) αὐτῇ ἐμφύτρεσι, ὅ, τε Ζεὺς καὶ ὁ Ἀμφιγύων^Θ
 ὁ μὲν ἐκ τοῦ πολέμου ὑποσρέψας· Ζεὺς δὲ βυληθεὶς τοῖς ἀνθρώποις
 βοηθὸν ἡρῆσαι. ἡ δὲ κίς, ἐκ μὲν Ἀμφιγύων^Θ Ἰφικλέα, ἐκ δὲ
 Διὸς Ἡρακλέα^Θ καὶ ὅτι Κύκνον Ἄρε^Θ ὕον ἡνίοχον ἔχων Ἰο-
 λαὸν σταίε^Θ. ὅς τὴν τὰς δεκάδας ἄρνας εἰς Πυθῶν, περὶ αἰ-
 λα. (κεπαθεὶς οὖν Ἡφαιστύκτῳ ἀσπίδι, πρόσσειν εἰς τρα-
 χίνα πρὸς Κήϋκα. συμβαλὼν δὲ τῷ Κύκνῳ, αὐτὸν μὲν ἀναιρεῖ· τ'
 δὲ Ἄρε^Θ ὑπερβαλόντα ἔκ τ' αὐτοῦ, κατὰ μηρὸν πηρώσκει. καὶ οὕτως
 ἔρχε^Θ πρὸς Κήϋκα. ἦν δὲ ὁ Κύκν^Θ, χαμῆρος Κήϋκ^Θ, ἐπὶ θυγα-
 τὲι Θεμισονόμῃ.

ΠΕΡΙ Τ' ΑΥΤΗΣ ΑΣΠΙΔΟΣ.

ΤΗΣ Ἀσπίδος^Θ ἡ ἀρχὴ ἐν τῷ δι. κατὰ λόγον φέρε^Θ μέχει εἰ-
 χων γ, καὶ σ. ὑπὸ πτερυγὶ δὲ Ἀεισοφάνης, οὐχ' ὁ Κωμικός, ἀλ-
 λά τις ἐπὶ γεγραμμένος, ὥς οὐκ οὖσαν αὐτῷ Ἡσιόδῳ, ἀλλ'
 ἑτέρου τινὸς τ' Ὀμηρικῆν ἀσπίδα μιμήσα^Θ φεραίνουμένου.
 Μεγακλῆς δὲ ὁ Ἀθλῳαῖ^Θ γνήσιον μὲν οἶδε τὸ ποῖνμα· ἄλλως δὲ
 ἐπιμα^Θ τῷ Ἡσιόδῳ· ἄλλοι γάρ, φησι, ποιεῖν Ἡφαιστὸν τοῖς
 τῆς μηρὸς ἐχθροῖς δπλα παρέχοντα. Ἀπολλώνι^Θ δὲ ὁ Ρῶδι^Θ
 ἐκ τῷ γ φησὶν αὐτῷ (εἶ), ἐκ τ' Ἡφαιστῆ^Θ, καὶ ἐκ τ' Ἰόλαον
 ἐκ τῷ καταλόγῳ εὐρίσκειν, ἡνιοχόντα τῷ Ἡρακλεῖ. ὡσαύτως δὲ
 καὶ Σπυρίχορος φησιν, Ἡσιόδου (εἶ) τὸ ποῖνμα.

ΗΣΙΟΔΟΥ Ξ ΑΣΚΡΑΙΟΥ

Ἀσπίς Ἡρακλέους.

Η * εἴη περιποδοῖσα δόμους καὶ πατρίδα γαῖαν
 ἥλυθεν ἐς Θήβας, μετ' ἀρήϊον Ἀμφιτρυῶνα,
 Ἀλκμήνη, θυγάτηρ λαοσπόου Ἠλεκτρυῶνος.

Ἡ' ῥα γυναικῶν Φύλον ἐκείνυτο θηλυπράων
 εἶδει τε μεγάλῃ πε· νόον γε μὲν οὔ τις ἔριζε
 Τάων αἰ' ἰνὴται ἰνὴτοῖς τέκον Ὀνηθεῖσσι,
 Τῆς καὶ ἀπὸ κρήθεν, βλεφάρων τ' ἀπὸ κυανέων
 τοῖον ἄηθ' οἷόν τε πολυχρύσου Ἀφροδίτης.

Ἡ' ἦ ἔως κ' ἱμῶν ἰὸν πίεσκεν ἀκοίτῃν,
 ὧς οὔπω τις ἔπιδε γυναικῶν θηλυπράων.
 Ἡ' μὲν οἱ πατέρ' ἐδλὸν ἀπέκτανεν ἰφὶ δαμάσας,
 Χωσάμενος πρὸ βουσί. λιπὼν δ' ὅγε πατρίδα
 γαῖαν

Ἔς Θήβας ἰκέτοσε φερεσάκτας Καδμείους,
 Ἐνθ' ὅγε δώματ' ἔναιε Σωαῖδαιή πρὸ ἀκοίῃ,
 Νόσφιν ἄτερ Φιλότῃ ἐφ' ἡμέρου. οὐ γάρ οἱ ἦεν
 Πρὶν λυγρῶν ἰπποβλήτων εὐσφύρου Ἠλεκτρυῶνης,
 Πρὶν γε Φόνον τίσασθαι κασιγνήτων μεγαθύμων
 Ἡς ἀλόχου, μαλ' ἔτι καὶ φλέξαι πυρὶ κώμας
 Ἀνδρῶν ἠρώων Γαφείων ἰδὲ Τηλεβοάων.

Ὡς γάρ οἱ διέκειτο θεοὶ δ' ἰππομάρτυροι ἦσαν,
 Τῶν ὅγ' ὀπίζετο μύθῳ ἐπείγετο δ' ὅττι τάχιστα,
 Ἐκτελέσσει μέγα ἔργον, ὃ οἱ δόθεν θέμις ἦεν.

HESIODI ASCRÆI

Scutum Herculis.

A *Vt qualis relicta domo ac patria tellure
Venit Thebas, secuta maritum Amphitryonem,
Almena, filia populorum dissipatori Ele-
ctryonis:*

*Quæ mulierum genus superabat feminearum, (bat
Formaq; & proceritate mente utiq; nulla cum ea certa-
Illarum quas mortales mortalibus peperere concubentes.
Cuius & a vertice, & a palpebris nigricantibus
Tale quiddam spirabat, quale & ab aurea Venere.
Atq; hæc talis existens, tam animo suum colebat coniugē,
Perinde ut nulla unquam coluit mulierum feminearum,
Quanquam ipsi patrem præstantē occidisset, vi domitū,
Ira commotus propter boues relicta autē ille patria tellure
Thebas venit, supplicans scutatis Cadmeis.
Vbi idem habitabat cum veneranda coniuge, (ipsi
Seorsim absque concubitu desiderabili. Non enim licebat
Ante lectum conscendere formosa Electryonidis,
Quam cadem ultus esset fratrum magnanimorum
Sue coniugis, flagrantique combussisset igne vicos
Virorum heroum Taphiorum atq; Teleboarum.
Ita enim constitutum ipsi erat, dūq; testes facti fuerant.
Quorum ille verebatur iram, festinabat q; quā celerrime
Exequi magnum opus, quod ipsi diuinitus incumberebat.*

Hunc autem una cupidi bellicque praelique,
 Bæotij equitando insignes, supra clypeos animū gerentes,
 Locrij, comminus pugnantes, & Phocenses magnanimi
 Sequebantur. ducebat autem eos prestans puer Alcæi,
 Gardens tot populis. At pater hominumq. deorumq.
 Aliud consilium texebat in anima, ut dijs pariter
 Et hominibus rerum indagatoribus Martis depulsa o-
 rem plantaret.

Profectus autem ab Olympo est dolum alta mente volūēs,
 Desiderans concubitu elegantis mulieris, (sum
 Per noctem, celeriterq. venit in Typhaonium, unde rur-
 Ad Phiciū summū accessit consiliarius Iupiter,
 Vbi residens mente versabat diuina opera.

Nam eadem quidem nocte cum procera Electrionide
 In lecto concubitu mixtus est, perfecitque desiderium.
 Eadem autem & Amphitryo populorum dissipator, illu-
 Perfecto magno opere, rediit domum suam. (stis heros,
 Neque ille ad famulos & pastores agrestes
 Cæpit ire antea, quam suæ coniugis conscendisset lectum.
 Tale siquidem corde desiderium ceperat pastorem po-
 pulorum.

Sicut quādo quispiam magno affectu effugit afflictionem
 Morbo ex difficili, aut etiam validis ex vinculis:
 Ita tunc Amphitryo difficili labore exantlato,
 Magnoque affectu, lubentique animo domum suam re-
 uersus est,

Totaque nocte concubuit cum veneranda uxore,
 Oblectando se muneribus aureæ Veneris.

Τῷ δ' ἅμα, ἱέμενοι παλέμειό πε Φυλόπιδός τε
 Βοιωτοὶ πλῆξιπποὶ, ὑπὲρ Λακίων πνεύοντες,
 Κοκροὶ γ' ἀγχιέμαχοι καὶ Φωκῆες μεγαθυροὶ
 ἔσποντ' ἤρχετο τοῖσιν εὖς παῖς Ἀλκαιοιο,
 Κυδίω λαοῖσι. πατήρ δ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε
 Ἄν' ἰω μῆτιν ὕφαινε μὲν Φρεσὶν, ὅφρα θεοῖσιν
 ἄνδράσιν τ' ἀλφειῇσιν δαΐας ἀλκτῆρα φύβῃσιν.
 Ὄρτο δ' ἀπ' ὀλύμποιο δόλον Φρεσὶ βυασοδό-
 μεύων.

25

30

Ἰμείρων Φιλότητι εὐζώνοιο γυναικός,
 Ἐννύχιτι πάχα δ' ἔξε Τυφαόνιον, τ'θεν αὖθις
 Φίκιον ἀκρότατον προσεθήσατο μητιέτα Ζεὺς.
 ἔνθα καθεζόμενος, Φρεσὶ μῆδετο θέσκελα ἔργα.
 Αὐτῇ μὲν γὰρ νυκτὶ πανυσφύρα Ἠλεκτερυώτης
 Εὐνή καὶ Φιλότητι μίγη, τέλειεν δ' ἄρ' ἔελδωρ.
 Αὐτῇ δ' Ἀμφιρύων λαοσόφι ἀγλαὸς ἦρως
 Ἐκπλέσας ραῖα πρὸς, ἀφίκετο ἰόνδε δόμονδε.
 Οὐδ' ὅγ' ὅππ' ὀμῶας καὶ ποιμένας ἀγροιώτας
 Ὄρτο ἱέναι, πρὶν γ' ἢς ἀλόχου ὀπιθήμεναι εὐνῆς.
 Τοῖσι γὰρ κραδίην πόθ' αἶνυτο ποιμένα λαῶν.
 Ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ ἀσπασὸν ὑπεκπροφύγη κακώ-
 τητα

35

40

Νέσσου ὑπὸ δαγδαλῆς, ἢ καὶ κρατερῶς ὑπὸ δεσμοῦ,
 Ὡς ρα τ' Ἀμφιρύων χαλεπὸν πόνον ἐκβολυ-
 πείσας,

Ἀσπασίως πε Φίλως πειὸν δόμον εἰσαφίκανε.
 Παιονύχιτι δ' ἄρ' ἔλεκτο βίω αἰδοίῃ πρὸς αἰὶν,
 Τερπόμενος ὕμνοισι πολυχρῆστα Ἀφροδίτης.

45

*Illa autē a deo pariter domita, & ab homine lōge optimo,
Thebis septem portas habentibus geminos peperit pueros,
Haud quaquam similes, quanquam fratres essent.*

*Alterum siquidem inferiorem, alterum autem longe
præstantiorem virum,*

Sauum ac validum, vim Herculanam.

Hunc quidem subiecta nubium offuscatori Saturnio,

Iphicium autem, hastarum concussori Amphitryoni,

*Diuersa generatione: alterum quidem, cum viro mortali
concumbens: (omnium,*

Alterum autem, cum Saturnio deorum imperatore

Qui & Cygnum occidit, Martis filium magnanimum.

Inuenit enim in luco longe iaculantis Apollinis

Ipsam, & patrem ipsius Martem, bello insatiabilem,

Armis fulgentes, ceu fulgor ignis ardentis.

Stantes in curru: terram autem pulsabant veloces equi,

Ferientes ungulis, pulvisque circa ipsos diuidebatur,

Excitatus compactis a curribus & pedibus equorum.

*Currius autem fabrefacti & rotarum ambitus circum
resonabant,*

Equis festinantibus. gaudebat autem Cygnus inculpatus,

Sperans se Iouis filium, Mauortium se aurigamque

Ferro interempturum esse, & inclyta arma despoliaturum,

Sed ipsius vota non exaudiuit Phæbus Apollo.

Ipse enim contra illum concitauit vim Herculeam.

Totus vero locus & ara Appollinis Pagasæi

Collucebat præ vehementis Dei armis, & ipso,

Et quasi quidem ignis ex oculis effulgebat. Quis autem

illi

Sustinisset, mortalis existēs, obuiam sub conspectū prod-
Præter Herculem & gloriosum Iolaum? (ire,

Illorum enim & vis magna, & manus inuictæ
Ex humeris prognatæ erant, una cum robustis membris.
Is igitur tunc aurigam allocutus est fortem Iolaum.

O heros Iolæ, mortalium longe charissime omnium,
Nempe vere in immortales beatos, qui olympum tenent,
Peccauit Amphitryo, quoniam bene munitas ad Thebas
Abijt, relicta Tiryntho, urbe bene fundata,
Postquam occiderat Electryonem, propter boues latas ha-
bentes frontes: (stibus,

Venitq; ad Creontem, & Heniochem longis ornatam ve-
Qui ipsam ultro receperunt, & necessaria omnia præ-
buerunt, (gis.

Quatenus ius est supplicibus, colueruntq; ex animo ma-
Vnebat autem exultabundus cum formosa Electryonide
Coniuge sua: moxque nos reuoluto anno

Nati sumus, neq; statura similes corporis, neq; ingenio,
Pater tuus & ego: cuius quidem mentem sustulit Iupiter,
Qui relicta domoque sua, & suis parentibus,
Abijt veneraturus immaturo partu editum Eurystheum:

Infelix certe multum ingemiscebat postea,
Noxam suam lugens. Sed illa irreuocabilis est.

Mihi vero deus difficiles imperavit labores.

O amice, sed tu celeriter contine habenas rutilantes
Equorum alipedum, magnamque mentibus fiduciam ac-
cumulans

Rectè dirige celerem currum, & alipedum robur equorū.
Nihil

Ἔτλη θνητὸς εἶν καλισταπὶον ὀρμηθῆναι,
 Πλὴν Ἡρακλῆς καὶ κυδαλίμου ἰόλαου;
 Κείνων γὰρ μεγάλη τε βίη καὶ χεῖρες ἅπτοι
 Εἰς ὤμων ἐπέφουκον ἐπὶ σιδεροῖσι μέλεσιν.
 Ὅς ῥα τότ' ἠνίοχον προσέφη κρατερὸν ἰόλαον.

75

Ἡρωεὺς ἰόλαε, βροτῶν πολὺ φίλτατε πάντων,
 Ἡπιμετ' ἀθανάτους μάκαρας, τὶ ὄλυμπον ἔχου-
 σιν,

Ἥλιτεν Ἀμφιτρυῶν, ὅτ' εὐσέφανον ποτὶ Θῆβιν 80

Ἡλθε, λιπὼν Τίρυνθον εὐκλόμενον πολίεθρον,
 Κτείνας Ἡλεκτρυῶνα βοῶν ἕνεκ' εὐρυμέλιώνων.
 Ἰκετ' δ' εἰς Κρεῖνντα καὶ Ἡνιόχῳ ταυόπεπλον,

Οἷρά μιν ἠσπάζοντο καὶ ἄρμενα πάντα παρῆχον,
 Ἡ δὲ δικὴ ἐσθ' ἰκέτησι· τίον δ' ἄρα κηρόθι μᾶλλον 85

Ζῶε δ' ἀγαλλομένη σὺν εὐσφύρῳ Ἡλεκτρυῶνῃ
 Ἡ ἀλόχῳ, τίχα δ' ἄμμις ἐπιπλομένων ἐνιαυ-
 τῶν

Γαινόμεθ' οὔτε Φυλὼ ἐσαλίγκιοι οὔτε νόημα,
 Σὸς τε πατὴρ καὶ ἐγώ. ἔμιν Φρένας ἐξέλετ' Ζεὺς·
 Ὅς περ λιπὼν Ἰφίπερόν τε δόμον Ἰφίπερους τε 90
 τοκῆας.

Οἷχετ' σιμῆσων ἀλιτῆμενον Εὐρυδῆα,
 Σχέτλι, ἥπου παλλὰ μέγιστον αἰχίζετ' ὀπίσσω,
 Ἥν ἄτλω ἀχέων· ἥ δ' οὐ παλιν ἀχρεὶς ἐσιν.

Αὐτὰρ ἐμοὶ δαίμων χαλεπὸς ἐπέτελλετ' αἰέθλας.

ὦ φίλτα, ἀλλὰ σὺ θάρσον ἔχ' ἠνία φοινικέντα 95

Ἰππῶν ὠκυπόδων μέγα καὶ Φρεσὶ θάρσῳ αἰέζων,

Ἰθὺς ἔχειν θῶν ἄρμα καὶ ὠκυπόδων ἀντιπῶν

Μηδὲν ὑποδδείσας κτύπον Ἄρεσσι· ἀνδροφόναιο,
 ὅς τοι κεκληγὼς πειρώμεν· ἱερὸν ἄλσος
 φαίδου Ἀπόλλωνος· ἐκατηδάλεπτο ἀνὰ κλῆρος.
 Ἥ μιν καὶ κρείπρος περὶ ἑὼν ἅα· πολέμοιο.

100

Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν ἀμώμητος Ἰόλαος,
 Ἥ θεῖ· ἥ μάλα δή τι πατήρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
 Τιμᾶ (ὡς κεφαλῶν, καὶ πόδες)· ἔνυσίζου,
 ὅς θήβης κρήδεμον ἔχει, ρύεταί τε πόλιν.
 Οὐκὲν δὴ καὶ τίνδε βροτὴν κρείερόν τι μέγαν τι
 Σας ἐς χεῖρας ἄγευσιν, ἥα κλέος ἰδὼν
 ἄρῃαι.

105

Ἀλλὰ γε δύσσι τάχ' ἐδῆϊα, ὄφρα τάχιστα
 Δίφρος ἐμπελάσῃς Ἀρήος· ἡμέτερόν τε
 Μαριώμεθ'· ἐπεὶ οὔτι ἀτάρβητ' ἔνδιος ἦν
 οὐδ' Ἰφικλαΐδην δειδίξοι· ἀλλὰ μιν οἶον
 φεύξεσθαι δύο παῖδας ἀμύμονος· Ἀλκείδας,
 οἳ δὴ (φί)χεδον εἰσι· λιλαιόμενοι πολέμοιο
 φυλόπιδα σῆσιν· τὰ (φί)ν πολὺ φίλτερος
 θείνης.

110

Ὡς φάτο· μείδησεν δ' Ἰβὴν Ἡρακλεΐην,
 θυμῷ μὲν θήσας μάλα γάρ νύ οἱ ἄρμενα εἶπεν.
 Καὶ μιν ἀμειβόμενος ἔπειτα πειρόμεντα περ-
 σσύνει.

115

Ἦρως ὦ Ἰόλαε, διαίρεθες, ἐκέτι τηλοῦ
 Ἰσμίνῃ τρηχέα (ὡς δ' ὡς πᾶρ) ἦοδα δαΐφρων,
 Ὡς καὶ νῦν μέγαν ἵππον Ἀρείονα κυανοχαίτην.
 Πάντη σπασσώμεν καὶ δῶκεν ἡμῖν, ὥς καὶ δώσῃαι.

120

Ὡς εἰπὼν, κνημίδας ὀρεῖ χαλκίῳ φαινοῦ,

H

Nihil veritus strepitum Martis, hominum occisoris.

*Qui nunc cum clangore circumquaque furit per sacra
Phœbi Apollinis, longe iaculantis regis. (nemo)*

Enimvero etiam validus licet existat, tamen exaturabitur bello.

Hunc contra allocutus est inculpatus Iolus:

*O patre, quam multum vero pater hominū atq; deorum
Honoras caput tuum, & taurinus Neptunus,*

Qui Thebarum mania tenet, & tuctur civitatem:

Quemadmodum & hunc mortalem, validumque magnūque

Tuas in manus adducunt, ut gloriam magnam auferas.

Sed age, induere arma Manotia, ut quam celerrime

Currus inter se committentes Martis & nostrum,

Decertemus. Quoniam neq; intrepidum Iouis filium,

Neque Iphiclidem perterrebit: sed ipsum puro

Mox fugituum duos pueros inculpati Alcida.

Qui sibi prope eunt, cupientes bello (cena.

Certamen institueret. quæ res ipsis multo gratior quam

Sic ait. arripit autem fortis Hercules,

Animo oblectatus: admodū enim sibi comoda dixerat.

Atq; ipsam, respondens, verbis volacribus allocutus est:

O heros Iolæ, Iouis alumne, non procul etiam hinc

Pugna aspera. Tu vero quæadmodū antea fuisti bellicosus,

Ita & nunc magnū equum Arionem nigricantibus se-

tis oblitum

Quoque versus conuertere, & auxiliare pro eo ac poteris.

Sic locutus, ocreas ex Orichalco splendidas,

Vulcani inclita dona, tibijs induxit.

Mox & thoracem pectori induit

Pulchrum, aureum, variegatum, quem ipsi dederat

Pallas Minerva filia Iovis, tunc cum cœperat

Primum luctuosa aggredi certamina.

Posuit autem, circa humeros nocumenti depulsorium fer-
rum,

Sauus vir, cauam autem circa pectora pharetram,

Reiecitque in tergum. in hac multa erant sagittæ

Horrendæ, mortis vocem reprimentis datrices.

Hæ a capite quidem mortem habebant præfixam, & la-
chrymis madebant:

Mediæ autem politæ erant, longæ: sed a tergo

Nigræ aquilæ contectæ, alis

Erant, ille autem validam hastam præfixâ ære corripuit.

Capiti vero ingenti galeam fabrefactam imposuit,

Variegatam, ferream, temporibus adaptatam,

Quæ tutum reddebat caput Herculis diuini.

At manibus clypeum accepit, varium totum, quem
nemo quisquam

Neg, perrupit iaciendo, neq, comminuit, mirum visu.

Nam totus quidē circumquaque gypso, candido q, ebore,

Et electro lucidus erat, auroque fulgido

Splendens, cernuleis plicis fulgorē intersecantibus.

In medio autem draconis erat terror, haud quaquam effæ,

Retro oculis igne lucentibus tuens.

(bilis,

Cuius & dentibus quidē repletum erat os candicantibus,

Sauis, inaccessis. super terribilem autem frontem

Sana

Ἡφαίστῃ κλυτὰ δῶρα, πρὶ κνήμησιν ἔθηκε.

Δῶκεν αὖ θώρηκα πρὶ στήθεσιν ἔδωκε

Καλὸν, χρύσειον, πολυδαίδαλον. ὃν ῥ' οἱ ἔδωκε

125

Παλλὰς Ἀθηναίης κούρη Διὸς, ὅπως ἔμελλε

Τοπρῶν σονόεντος ἐφορμήσασθαι αἰθέρας.

Θῆκατο δ' ἄμφ' ὤμοισιν ἀργεῖς ἀλκτῆρα Κίθηρον

Δεινὸς ἀνὴρ κοῖλῳ ἢ πρὶ στήθεσσι φάρετλῳ,

καββάλετο ἐξόπθην· πολλοὶ δ' ἐπαθεν οἱ-

130

σοὶ

Ρίγηλοι, θανάτιο λαθιφθόγοιο δοτῆρες.

Πρόθεν μὲν θάνατόν τ' εἶχον καὶ δακρυσι μῦρον·

Μέσσοι ἢ Ξεσοὶ, πρὶ μήκεες· αὐτὰρ ὅππῃ

Μορφοῖο φλεγύας καλυπτόμενοι περὶ γαστρὶ

Ἦσαν. ὃ δ' ὄβριμόν ἐγχετο ἀκαχμένον αἶετο

χαλκῷ·

135

Κρατὶ δ' ἐπ' ἰφθίμῳ κυνέῳ εὐτυκίον ἔθηκε,

Δαιδαλέῳ, ἀδάμαστῳ, ὅππῃ προΐαφοις ἀραρυῖαν,

Ἦτο ἑρπυκάρη Ἡρακλῆϊ θεοῖο.

ΧΕΡΣΙ' γε μὲν κρατὶ αἶε παλαιόλον· οὐδέ τις
αὐτὸ

Οὐτ' ἔρρηξε βαλὼν, οὐτ' ἔθλασε, θάψμα ἰδέσθαι.

140

Παῦ μιν γὰρ κύκλῳ πᾶν ἄλκιον τ' ἐλέφαντα,

Ἠλέκτρον δ' ὑπολαμπές ἐστι, χρυσῷ τε φαεινῷ

λαμπόμενον· κυάνεον δ' αἶμα πύχες ἠλήλατο.

Ἐν μέσῳ δ' ἀνὰ κνήμῃ ἐκαστὸν οὐκ ἀφαιέσθαι,

Ἐμπάλιν ὁσσοῖσιν πυρὶ λαμπομένοισι δεδορκώς.

145

Τοῦ καὶ ὁδόνων μὲν πλεονέκτημα λαοὶ θεῶν ἴσαν,

Δεινῶν, ἀπλήτων ὅππῃ ἢ βλοσυροῖο μέγαν

Δεινὴ Ἔρις παπότηρ, κρύουσσε κλόνον ἀν-
δρῶν,

Ἐχέλαιη, ἥ ῥα νόον τε καὶ ἐκ Φρένας εἴλετο Φωλῶν
οἵ τινες ἀνελίβαν πόλεμον Διὸς ἤϊ Φέροισιν
τῶν καὶ ψυχὰς μὲν χθόνα διώουσ' αἰδοῖτο εἶσαι
Αὐλῶν. ὅσα δέ (φι πείρινοιο (απείσης,
Σειρίου ἀζαλέοιο κελαινῇ πύθῃ) αἶη.

150

Ἐν ᾗ παρῴξῃς τε παλῴξῃς τε πέτυκτο,
Ἐν δὲ ὁμαδὸς τε φόβῳ τ' ἀνδροκτασίῃ τε
δεδήκει.

155

Ἐν δὲ ἔρις, ἐν ᾗ κυδοιμὸς ἐθιώεον, ἐν δὲ ὅλας
κῆρ,

Ἄλλον ζῶν ἔχουσι νεούτατον, ἄλλον ἄουρον,
Ἄλλον πθινώτα καὶ μόθον ἔλκε ποδοῖιν.

Ἔϊρα δὲ ἔχ' ἀμφ' ὤμοισι θαφείναι αἵματι
Φωλῶν,

Δεινὸν δερκαμένη, καταχῆσί τε βεβρυθῆα.

160

Ἐν δὲ ὀφίων κεφαλαὶ δεινῶν ἔσσι οὐπὶ φατῶν
Ἄδωδεκα· παρ' φοβέουσιν ὅτι χθονὶ Φῦλ' ἀν-
δρῶπων,

οἵ τινες ἀνελίβαν πόλεμον Διὸς ἤϊ Φέροισιν.

τῶν καὶ ὀδόντων μὲν καταχῆ πάλιν εὐτε μά-
χοιτο

Ἀμφιτρυωνιάδης· τὰ δὲ δαίετο θωυτὰ ἔργα.

165

Σίγματα δὲ ὥς ἐπέφασκε ἰδεῖν δεινοῖσι δερά-
κευσι

Κυανέα καὶ ῥῶτα, μελάνθησαν δὲ γῆραι.

Ἐν δὲ ζυῶν ἀγέλαι χλούων ἔσσι ἡδὲ λεόντων

Es

Sua contentio deuolitabat , accendens pugnas hominum,

Terra, quæ & mentem eximebat & praeordia viris.

Quicumque bellum aduersus Iouis filium gererent.

Quorum & anima quidē sub terram eunt ad Orcum intro

Ipsorum: ossa autem ipsis, pelle circum putrefacta,

Sirio sub torrido in nigra putrescunt terra.

In eo autem & propersecutio, & vicinosa persecutio fa-

cta erant.

(tur.

In eo tumultus, horror, & homicidium huc illuc ferebant.

In eo contentio quoque, & motus furebat: in eo perniciofa

Parca,

(illesum.

Vium alium tenens recens vulneratum , alium autem

Alium mortuum per pugnam trahebat pedibus.

Vestem autem habebat circum humeros cruentam san-

guine virorum,

Suum videns, clamoribusque ingrauescens.

In eo autem & serpentum capita sautorum erant haud

quaquam effabilem,

(hominum,

Duodecim, quæ per terrefaciebant super terram genera

Quicumque bellum contra Iouis filium mouerent.

Quorum & dentium quidem crepitus edebatur, quoties

pugnabat

(opera.

Amphitryoniades. Hæc autem distincta erant miranda

Porro veluti puncta quedam apparebant videnda suis

draconibus

Cerulea per terga, demigrataque erant illis maxilla.

In eo autem & suum greges agrestium erant, atque leonum

Mutuo sese aspicientium, irascentiumq., & festinantium,
 Quorum etiam turmatim ordines incedebāt, neq. vero hi
 Neque illi alteros timebant, horrebant at tamen colla am-
 boram.

Iam enim ipsis iacebat magnus leo, circum autem apris
 Duo, spoliati animas, deorsumque ipsis niger
 Cruor distillabat in terrā. ipsi autem cervicibus deiectis
 Iacebant mortui sub terribilibus leonibus.

At illi magis etiam excitabantur, incensi ad pugnandum,
 Vtrique agrestesque sues, trucesque leones.

In eo autem erat & pugna Lapitharum bellatorum,
 Cæneum circa regem, Dryantemque Pirithoumque,
 Hopleumq., Exadiumq., Phalerumq., Prolochumque,
 Mopsunque Ampycidem, Titaresium, nothum Martis,
 Theseumque AEgeidem, similem immortalibus:

Argentei, aurea circum arma habentes.

Centauri autem ex altera parte contra hos congrega-
 bantur,

Magnus Petreus atque Asbolus augur
 Arctusque, Huriusque, nigerque pilis Mimas
 Et duo Peneidae, Perimede, Dryalusque,
 Argentei, aureas abietes in manibus habentes.

Atque impetu pariter facto, perinde ac si vini essent,
 Lanceis atque abietibus cominus certabant.

Inter hac autē Martis terribilis alipedes stabans equi
 Aurei, & ibidem ipse quoq. spoliator perniciosus Mars,
 Mucronem in manibus habens, milites exhortans,
 Sanguine cruentus, perinde atque viuos spolians,

Currit

Ἐς Ἰφίας δερκομένων, κατόνων τ' ἱεμένων τε.
 Τῶν καὶ ὁμιληδὸν εἶχες ἦσαν· οὐδέ νυ τῶγε
 Οὐδέτιροι τρέτῃ· Φρύατον γε μὲν αὐχένας
 ἄμφω.

170

Ἢδὲ γάρ Ἰφιν ἐκείτ' μέγας λῆς, ἄμφι δ' ἧ κάπροι
 Δοιοὶ δαυραμένοι ψυχὰς, καὶ δὲ Ἰφικελαιὸν
 Αἶμα' ἀπὸ λείβειτ' ἔραζ'. οἱ δ' αὐχένας ἐξε-
 πόντες,

Κεῖατ' πεθνηῶτες ὑπὸ βλοσυροῖσι λέουσι.

175

Τοὶ δ' ἐπὶ μάλλον ἐγχεῖσθαι, καίοντες μάχεσθαι,
 Ἀμφότεροι, χλοοῦναι τε ζῦες, χαροποί τε λέοντες.

Βν δ' ἦν ὑσμίνη λαπιθεῶν αἰχμητῶν,

Καινεὰ τ' ἄμφι ἄνακτα, Δρύαυτά τε, Περίθοόν τε,

Ὀπλέα τ', Εἰσαδίων τε, Φάληρόν τε, Πρόλοχόν τε,

180

Μόψοντ' Ἀμπυκίδην, Τηαρῆσιον, ὄζον Ἀρηῶ,

Θησέα τ' Αἰγείδην, Ἰππείκελον ἀθανάτισιν·

Ἀργύριοι, χρύσεια περὶ χροὶ τάχ' ἔχοντες.

Κένταυροι δ' ἐτέρωθεν ἐναυτοὶ ἠγέροντο

Ἀμφι μέγαν Πέριαιον, ἰδὲ Ἀσβόλον οἰωνιστήν.

185

Ἄρκυν δ' Οὐρίον τε, μελαγχαιτῶν τε Μίμαντα,

Καὶ δύο Πάγκειδας, Περιμήδεά τε, Δρύαλόν τε,

Ἀργύριοι, χρυσεὰς ἐλάτας ἐν χερσὶν ἔχοντες.

Καὶ τε Συναῖκτῶν ὥσ' ἐζωοὶ περ ἐόντες,

Ἐγχεσιν ἢ δ' ἐλάτης ἀπαχεδὸν ὠρυγνῶντες.

190

Ἐν δ' Ἀρηῶ βλοσυροῖο ποδάκεις ἔστασαν ἵπποι

Χρῦστοι. ἐν δ' αὖτ' ἐναρφόρῳ οὐλιῶ Ἀρης

Λίχμῳ ἐν χεῖρεσσι νύχων, περὶ λείας κελεύων,

Ῥίματι Φοινικέας, ὥσ' ἐζωοὺς ἐναρίζων.

F

Δίφρω ἱμβεβαώς· πρὸ δ' ἢ Δαιμόν τε φόβος τε 195
ἔσπευον ἱέμενοι πόλεμον κατὰδύμεναι ἀνδρῶν.

Ἐν δ' ἢ Διὸς θυγάτηρ ἀγλαΐη Τροτοχμία,
τῇ ἱκέλη ὥσεί τι μάχῃ ἐθέλουσα κορύσσειν,
ἔγχετο ἔχουσ' ἐν χερσὶ χρυσείῃ πετρυφάλειαν,
Αἰγίδα τ' ἀμφ' ὤμοις· ὅππῃ δ' ὤχετο Φύλοπιν αἰνέω.
Ἐν δ' ἢ ἦν ἀθανάτων ἱερὸς χορὸς· ἐν δ' ἢ ἄρα μίσηται
ἱμερόεν κιθάριζεν Λητοῦς καὶ Διὸς υἱὸς
Χρυσείη Φόρμιγί· θεῶν δ' ἔδωκε ἄγρυπ' Ὀλυμπόν·
Ἐν δ' ἢ ἀγορῇ, πρὸ δ' ἢ ὄλεσε ἀπείριτον ἑσπερά-
νωτο

Ἀθανάτων ἐν ἀγῶνι· θεὰ δ' ἔζηρχον αἰδοῖς 205
Μοῦσαι Πιερίδες, λιγυρὰ μελπομέναις εἰκῆται.

Ἐν δ' ἢ λιμνῇ εὐορμῷ ἀμφιμακέτοιο θαλάσσης
Κυκλοπερῆς ἐτίτυκτο πάνεφθε καοσιτίριοι,
Κλυζομένῳ ἱκελόν· πολλοί γε μὲν ἀμμέον αὐτὰ
Δελφῖνες τῇ καὶ τῇ ἐθιῶσον ἰχθυόεντες, 210

Νηχομένοις ἱκελοῖ· δοιοὶ δ' ἀναφυσιόωντες
Ἀργύρεοι δελφῖνες ἐθοῖναν ἔλλοπας ἰχθῆς,
τῶν ὑποχάλκαιοι τρέον ἰχθύες· αὐτὰρ ἐπ' ἀκταῖς
Ἦσαν ἀνὴρ αἰλιός· δεδοκημένον· εἶχε δ' ἢ χερσὶν
ἰχθύσιν ἀμφέβλητρον, δότορ ῥέψοντι εἰκώς. 215

Ἐν δ' ἢ ἦν ἠυκόμου Δανάης τέκνον· ἰπποδάμειον Περ-
σεύς,

οὔτ' ἄρ' ὅππῃ ψαύων ἔακετο πρὸς ἴν, οὔθ' ἐπ' αὐτὰ
θαῦμα μέγα φρεσὶσάδ'· ἐπεὶ οὐδαμῇ ἐπῆμεντο.
Τὼς γάρ· μιν παλάμῃσι πύξαι κλυτὰς ἀμφι-
γυῖας

*Curui insistens iuxta autem Pavorque Metusque
Stabant gestientes bellum subire virorum.*

*Ibidem autem & Iouis filia praeatrix Tritogenia,
Ei similis, quasi quae pugnam vellet armare,
Hastam habens in manibus aureamque galeam,
Aegidemque circum humeros: gradiebatur autem in
praelium saevum. (medio*

*At erat in eclypeo & immortalium chorus, in cuius
Desiderabile quiddam personabat Iouis & Latona filius
Aurea cithara. deorū autem frangebatur purus Olympus.
Ibi & forum, circum autem opulentia infinita, quasi in
corona erat posita.*

*Immortalium in certamine: Deae autem incipiebāt cantū.
Musae Pierides, canorum quiddam canentibus similes.
In eo autem & portus appulsu facilis immensi maris,
Rotundus factus erat liquefacto e stanno,
Inundanti similis: multi vero per medium ipsius
Delphines hac atque illac ferebantur piscibus inhiantes,
Natantibus similes. Duo autem sursum efflantes
Argentei delphines, depascebant mutos pisces.
Sub his arcu trepidabant pisces, sed in ripis
Sedebat vir piscator observans: habebat autem manibus
Piscium rete, proieciturus similis. (Perseus,*

*In eo autem & pulchricomae Danaes filius eques
Neque quidem contingens clypeum pedibus neque longe
separatus ab illo:*

*Miraculum magnū dictu: quoniam nunquā insistebat illi.
Ita enim ipsum manibus fecerat inclytus Vulcanus,*

Aureum, circum pedes autem habebat alata talaria.
Ex humeris autem circa eum vagina inclusus nigra ensis
pendebat,
A Ereus de loro: ipse autem velut cogitatio volabat.
Totum autem tergum eius tenebat caput saevi monstri
Gorgonis, circum ipsum autem pera ferebatur, mirum visu,
Argentea, fimbriaeque dependebant lucidae.
Aurea, saeva autem circum tempora regis
Posita erat Orci galea, noctis caliginem, grauem habens,
Ipse autem properanti & formidanti similis
Persens Danaïdes extendebatur, post ipsum vera
Gorgones inaccessae & ineffabiles ruebant,
Cupientes ipsum apprehendere, in viridi autem adamante
Euntibus ipsis resonabat clypeus magno strepitu
Acutum & tinnulum quippiam, in Zonis autem dracones
Duo suspensi erant, attollentes capita,
Lambebant autem illi, iraque infrendebant dentes.
Crudele tuentes, supra saeva autem capita
Gorgonum agitabatur magnus terror, ac supra ipsas
Viri pugnabant, bellica arma habentes,
Hi quidem pro sua ciuitate, suisque parentibus,
Pestem depellentes: illi autem depopulari studentes.
Ac multi quidem iacebant, plures autem etiam pugnam
tenentes,
Dimicabant mulieres autem a bene constructis turribus
A Ereum acutum clamabant, lacerabanturque genas,
Viuis similes, opera inclyti Vulcani.
Viri autem qui seniores erant, & senectutem affecui erant,

Χρῖστον· ἀμφὶ ᾗ ποσσὶν ἔχε πειρόεντα πέδιλα. 220

Ὀμῖοισιν δέ μιν ἀμφὶ μελάνδετον ἄορ ἔκειτ,
Χάλκεον ἐκ τελαμῶν· ὃ δ' ὥς τε νόημ' ἐπὶ τῶν,

Παῖν ᾗ μετὰ φρενον εἶχε κάρη δεινοῖο πελώρου,

Γοργούς· ἀμφὶ δέ μιν κίβυσις θέε, θαῦμα ἰδέσθαι,

Ἀργολίην· θυσανοὶ ᾗ κατηωρεῖντ Φαανοὶ 225

Χρῦσοι· δειτὴ ᾗ πρὸς ἀφροισιν ἀνακλῖθαι

Κεῖτ'· Αἰδῶ κινῶν, νυκτὸς ζόφον αἶνον ἔχουσι.

Αὐτὸς ᾗ (πρὸς δὸν) καὶ ἐρρίγοντι εἰκῶς

Περσὶς Δαναΐδης ἐπιπῆνεν· τὰ ᾗ μετ' αὐτῶν

Γοργόνες ἀπλητοί τε καὶ οὐ φατὰ ἐρρώοντ, 230

Ἰέμεναι μαπείν· Ἰπὶ ᾗ χλωροῦ ἀδάμασθαι

Βαινοσέων ἰάχεσπε (κακῶ) μεγάλῳ ὀρυμαγδῶ

Ὀξεία καὶ λιγέως· Ἰπὶ δὲ ζώνησι δράκοντες

Δοῖω ἀπηωρεῖντ', Ἰπικυρῶντες κάρησιν.

Δίχμαζον δ' ἄρα τῶν· μέν δ' ἐχάρασσον ὀδόν-

τας

235

Ἀγρία δερκομέναι· Ἰπὶ δὲ δεινοῖσι καρήνοισι

Γοργείοις ἐδονεῖτο μέγας φόβος· οἱ δ' ὑπὲρ αὐτίων

Ἄνδρες ἐμαρνάσθην, πολεμῆια τεύχε' ἔχοντες.

Τοὶ μὲν ὑπὸ (Φετῆρης πόλι) (Φετῆρων) τε τοκῆων

Λοιγὸν ἀμύνοντες· τοὶ δὲ πρᾶθ' ἐν μεμαῶντες. 240

Πολλοὶ μὲν κέατο, πλείονες δ' ἐπὶ δῆριν ἔχοντες,

Μάρνασθ'· αἱ δὲ γυναικες εὐδμήτων Ἰπὶ πύργων

Χάλκεον ὄξυ βόων, καὶ δ' ἐδρύποντο παρειαί,

Ζωῆσιν ἱκελαί, ἔργα κλυτοῦ Ἡφαίστιο.

Ἄνδρες δ' οἱ πρὸς ἑῆς ἔσαν, γῆρας τε μέμαρ-

πον,

245

Ἀθροὶ ἐκτ' αὖτε πυλίων ἔσαν, αὖ ἢ θεοὶ
 Χείρας ἔχον μακάρεσσι, πρὶν ἢ φετίροισι τέκεσσι
 Δαιδίοτες· τί δ' αὖτε μάχην ἔχον, αἳ δὲ μετ'
 αὐτοὺς

Κῆρες κυάνεαι, λαοκτοῦς ἀραβίδου ὀδόντας,
 Δρηαποὶ, βλοσυροί τε, θαφουνοί τε, ἀπλητοί τε 250
 Δῆλιν ἔχον πρὶν πικρῶν παῖσιν δ' ἄρ' ἔντο
 Αἶμα μέλαν πίεειν ὃν ἢ πρῶτον μεμάρποιεν
 Κείμενον ἢ πικρὸν ἀνεύτατον, ἀμφὶ μὲν αὖτε
 Βάλλ' ὄνυχας μεγάλας, ψυχὴ δ' αἰδώςδε κα-
 τέειν

Τάρταρον ἐς κρυβένθ'. αἳ δὲ φρένας εὖτ' ὄρεσσαντο 255
 Αἵματι θεῶν ἀνδραγέου, τ' μὲν ῥίπασκον ἐπίσσω,
 Αἴψ' δ' ὁμαδὸν καὶ μάλον ἐθώεον αὖτις ἰούσας.
 Κλωθῶ καὶ λάχσεις ἔφιν ἐφίσταντο· ἢ μὲν ὕ-
 φηστων, 260

Ἄτρεπ' ὅτι, οὐκ ἔτι πάλιν μεγάλη θεός, ἀλλὰ καὶ ἔμπη
 Τῶν γε μὲν ἀλλὰ πρὸς περὶ τ' ἦν πρὸς ἐυ-
 τη τι.

Πᾶσαι δ' ἀμφ' ἐνὶ Φωτὶ μάχην δερμεῖαν ἔθεντο.
 Δεινὰ δ' ἐς ἀλλήλας δρᾶν ὁρμασι θυμήνασαι,
 Ἐν δ' ὄνυχας χεῖρας τε θρασείας ἰσώσαντο.
 Πάρ δ' Ἀχλὺς εἰσῆκε δ' Ἰπσιμυγερὴ τε καὶ αἰνή,
 Χλωρὴ, αὐταλέη, λιμῶ κατὰ πεπληγῆα, 265
 Γαυνοπαχὴς· μακροὶ δ' ὄνυχες χεῖρας ἰσώ-
 σαν.

Τῆς ἐκ μὲν ῥινῶν μύξαι ῥέον, ἐκ ἢ παρειῶν
 Αἶμα ἀπελείβει ἔραζε. ἢ ἢ ἀπλητὸν ἑσπάρῃα

Conferri extra portas ibant, sursumque dijs
Manus tendebant beatis, pro suis liberis
Metuentes. illi autem contra pugnam conserebant. post
ipsum autem

Parca nigra candidis crepantes dentibus,
Torua terribilesque, cruenta que, inaccessaque piebant
Certamen habebant de ijs qui cadebant, omnes enim cu-
Eruorem nigrum bibere. Et quem primum forte ceperant
Iacentem vel cadentem recens saucium, ei quidem
Iniiciebant ungues magnos, animaque ad Orcum abibat,
Tartarum in frigidum. illa autem praeordia postquam
exartassent

Sanguine hominis, ipsum quidem abijciebāt post tergum
Retro autem in tumultum & stragem festinabant ite-
rum ire.

Clotho & Lacheſis ipsis aſtabant, atque paulo minor
Atropos: neque enim erat magna dea: ſed tamen
Alijs quidem preſtantiorque erat, & aeo grandiffima.
Omnes autem circa unum virum pugnam acerbam inſti-
tuerant. (tes.

Saeuque modo ſe ipſas mutuo aſpiciebant, oculis ſuccēſen-
Inter ſe autem ungues manuſque audaces exaequabant.

Iuxta autem & Caligo ſtabat, peruſta ſimilis, & grauis,
Pallida, aridaque, fame exhaeſta, & compreſſa,
Crāſſipes: longique ungues a manibus prominebant.

Huius quidem ex naribus mucus manabat, ex genis autē
Craor deſtillabat in terram. ipſa autem terribiliter den-
tes ſtringens

Stabat, multusq; pulvis constrauerat ei humeros,
 Lachrymis humida. iuxta autē turrita ciuitas hominum.
 Aurea autem ipsam tenebant superliminaribus adaptata.
 Septem porta: hominesq; in voluptatibus & choreis
 Oblectationem capiebāt. Alij siquidē fabrefacto in curram
 Ducebant viro uxore, multusq; hymeneus excitabatur.
 Et procul ab ardentibus facibus fulgor resplendebat,
 In manibus famulorum. Mulieres autem venustate
 florentes

Præibant, quas chori ludentes sequebantur.
 Atque hi quidem canoris tibijs emittebant cantum.
 Et tenero ore, circumque ipsos repercutiebatur sonus.
 Illa autē ad modulationem ducebāt chorum amabilem.
 Inde rursum ex alia parte iuuenes comessabatur ad fistulā:
 Alij quidem contra ludentes saltatione & cantu,
 Alij autem contra ridentes. ante tibicinē autem singulī
 Præcedebant, totamque ciuitatem letitia choreaque
 Voluptatesq; tenebāt. Alij autem rursus extra ciuitatem
 Tergis equorum conscensis currebant. aratores autem
 Proscindebant terram bonam, ornateque tunicas
 Succinctas habebant: sed erat profunda seges, ubi alij
 quidem metebant

Macronibus acutis rostrata folia,
 Granida spicis, veluti Cereris cibum.
 Alij autem in manipulos ligabant & implebant arcam:
 Rursum alij vindemiabant vineas, falces in manibus ha-
 bentes.

Alij autem in calathis ferebant a vindemiatoribus ac-
 ceptos
 Albos

Εἰσήκη· πολλή δ' ὅνις καλὴνένοθεν ὤμους,
Δάκρυσι μυδαλέη· ὦρ' αὖ δ' εὐπυργὸς πόλις ἀν-
δρῶν.

270

Χρυσάει δέ μιν εἶχον ὑπερθυροῖς ἀραρυῖαι
Ἐπὶ αὖ πύλαι· τοὶ δ' ἄνδρες ἐν ἀγλαΐαις τε χοροῖς τε
Τέρψιν ἔχον· τοὶ μὲν γὰρ εὐώτερος ἐπ' ἀπλώης
Ἦγοντ' ἀνδρὶ γυναῖκα, πολὺς δ' ὑμέναιος ὁ-
ρώρε.

Τῆλε δ' ἀπ' αἰθαμένων δαΐδων ζέλας εἰλύφαζε 275

Χερσὶν ἐνὶ δμῶων· καὶ δ' ἀγλαΐη τε θαλῆαι
Πρόσθ' ἔκιον· τοῖσιν δ' χοροὶ παίζοντες ἔποντο.
Τοὶ μὲν ὑπὸ λιγυρῶν ζυγίστων ἔσαν αὐδῶν
Ἐξ ἀπαλῶν σμάτων, πρὶ δέ ρ' ἴσιν ἄγρυπ' ἦχῳ.

Αἱ δ' ὑπὸ φορμίστων ἀναγον χορὸν ἱμερόεντα· 280

Ἐνθεν δ' αὖθ' ἐπέρωθε νέοι κώμαζον ὑπὸ αὐλοῦ,
Τοίγε μὲν αὖ παίζοντες ὑπὸ ὀρχηθμῶν καὶ αἰοιδῆ,
Τοίγε μὲν αὖ γελῶντες· ὑπὸ αὐλητῆρι δ' ἕκα-
ς.

Πρόσθ' ἔκιον· πᾶσαν δ' πόλιν θαλία τε χοροὶ τε 285

Ἀγλαΐαι τ' εἶχον· τοὶ δ' αὖ προπάροιθε πόλη
Νῶθ' ἱππῶν ὀπιθάνητες ἐθύνεον· οἱ δ' ἀροτῆρες
Ἦρεικον χθόνα δῖαν ὀπισθολάδην δὲ χλῶνας
Ἐσέλατ'· αὐτὰρ ἔλεν βαθὺ λήιον· οἷγε μὲν ἡμῶν
Αἰχμῆς ὀξείησι κερωνιόωντα πέτελα,

Βριθόμενα σιγῶν, ὥσπερ Δημήτερ' ἀκτῶν. 290

Οἱ δ' ἄρ' ἐν ἐλλεδαυοῖσι δέον, καὶ ἐπιπλον ἀλωήν.
Οἱ δ' ἐπ' εὐρύγων οἶνας, δρεπάνας ἐν χερσὶν ἔχοντες·
Οἱ δ' αὖτ' ἐς ταλάρας ἐφόρον ὑπὸ τρυγητῶν

Λόκους καὶ μέλας βότρυας, μεγάλων δ' ἀπὸ ὄρχων,
Βελτομένων φύλλοισι καὶ δρυρῆς ἐλίκεσσιν. 295

Οἱ δ' αὖτ' ἐς παλάρας ἐφόρουν. πρῶτα δὲ ῥίσιον
ὄρχον.

Χρυσάων, κλυτὰ ἔργα πείφρον, Ἡφαίστιο

Σείον, φύλλοισι καὶ δρυρῆσι κάμαξι.

Τῷ γε μὲν οὖν παῖζον, ὑπὸ αὐλητῆρι ἔκαστος

Βελτόν, σαφυλῆσι μελάνθησάν γε μὲν αἶδε. 300

Οἷος μὲν ἐτραπίον, τοῖ δ' ἤρουν οἱ δ' ἐμάχοντο

Πύξ τε καὶ ἐλκηδάν, τοῖ δ' ὠκύποδας λαγὸς ἤρουν

Ἄνδρες θηρώται, καὶ παρχαρόδοντες κύνη προ,

Ἰέμενοι μαπέειν, οἱ δ' ἰέμενοι ὑπαλύξαι.

Παρ' οἱ αὐτοῖς ἱππῆες ἔχον πόνον, ἀμφὶ δ' αἰθλοῖς 305

Ἰήρην ἔχον καὶ ἰόχθον, εὐπλεκίων δ' Ὀπί δ' Ἰφρών

Ἡνίοχοι βεβαῶπες ἐφίσταντο ὠκείας ἱππας,

Ρύτα χαλαίνοντες, τοῖ δ' Ὀπικρατίοντα πένοντο

Ἄρματα καλῆσαντ', Ὀπί δ' ἀπλήμναι μέγ' αὐτῶν.

Οἱ μὲν ἄρ' αἰῶδιον ἔχον πόνον οὐδέ ποτ' ῥίον 310

Νίκη ἐπ' ἐνύσθη, ἀλλ' ἀκρίον ἔχον αἰθλον.

Τῶσι δ' καὶ προσέειπε μέγας Τρῆπας ὅτις

ἀγῶν.

Χρυσάων, κλυτὰ ἔργα πείφρον, Ἡφαίστιο.

Ἀμφὶ δ' ἵππῳ ῥέει Ὀκεανὸς πλῆθον, ἰοικώς

Παῖς δ' ῥιπῆι ῥέει πολυδαίδαλον, οἱ δ' κατ'

ῥέειον

315

Κύνες αἰεσιπύται μεγάλ' ἤπυνον οἳ ῥά γε πολλοὶ

Νῆχον ἐπ' ἀκρον ὕδαρ, παρ' οἱ ἰχθύες ἐκλανέοντο,

Θαῦμα ἰδεῖν καὶ Ζεὺς βαρυκτόπῳ, οὐδ' ἄρα βέλαι

Ἡφαί.

Albos & nigros racemas, magnis ex vitibus,
Graudis folijs, & argenteis capreolis.

Alij rursus in calathis portabant, iuxtaque ipsos vitis
Argentea erat (inclita opera prudentis Vulcani)

Agitata folijs, & argenteis perticis.

Inde quidem igitur ludunt ad iibicinem unusquisque,
Oneratus viis, quæ ipse nigrae erant.

Alij quidem calcabant in lacu, alij hauriebant, alij au-
tem dimicabant

Pugnis, & luctando alij vero alipedes lepores venabantur,
Viri venatores, & ferratis dentibus canes duos ante ipsos,
Cupientes assequi, illi autem cupientes effugere.

Iuxta ipsos autem & equites habebant laborem, proque
premijs (ribas

Certamen habebant & pugnam. bene iunctis autem cur-
auriga stantes, immittiebant veloces equos,

Habenas laxantes. illi autem subsultantes volabant (bant.

Currus ferruminati, rotarumq; modioli valde ex eo resona-

Illi quidem igitur perpernam habebant laborem, neque
enim dum ipsis (tamen.

Victoria completa erat, sed inde finitum habebant cer-

Ipsis autem etiam propositus erat magnus tripus intra agone.

Circa extremam aeternam aram manabant Oceanus, iuu-
danti similis. (antem

Totum autem continebat clypeum variegatum. per ipsum

Cygni abinolantes magnam clangebant, qui illic multi

Natabant in summa aqua. iuxta autem pisces movebantur.

Mirum visu, etiam lous grauitonanti, cuius consiljs.

*Vulcanus facit clypeum magnūque validūque,
Artificiose expolitus manibus: quem quidem Iouis for-
tis filius*

*Iactabat facile: equestrem autem assiliit in currum
Similis fulguri patris Iouis, egida tenentis,
Leuiter ingrediens. huic autem auriga fortis Iolaus,
Bigis insistens regebat curuum currum.*

*Prope autem ipsis aduenit dea castis oculis Minerva,
Atq; ipsos confirmans verbis volucris alloquebatur:*

*Salute Lyncei progenies longe inclyti,
Nunc itaq; Iupiter robur vobis dat, is qui beatis imperat,
Cygnūq; interficere, & inclyta arma eius despoliare.
Sed tibi aliud verbum dicam, multo praestantissime
populorum:*

*Postquam igitur Cygnū dulci auro spoliaueris,
Illū quidem tum eodem loco relinque, & arma ipsius.
Ipse autem hominum pestem Martem accedentem ob-
seruans,*

*Vbi nudarum clypeo variegato
Oculis videris, ibi vulnera acuto ferro,
Retroque te recipe, quoniam tibi fas non est
Neque equos capere, neque inclyta arma illius.*

*Sic locuta, in currum ascendit diua dearum,
Victoriam immortalibus & gloriam tenens*

Certatim. Tunc igitur Ioui notus Iolaus

*Horrendum equos increpuit. illi autem a comminatione
Leuiter ferebant celerem currum, puluerem scientes per
campum:*

Nam

Ἡφαιστος ποιήσῃ λαμπρὰ μέγα πρὸς τὸν Πηλεΐδην,
 Ἀργείῳ παλάμῃσι, τὸ μὲν Διὸς ἄλκιμον υἱόν·

230

Πάλλειν Ὀπικρατίως· Ἰππὶ δὲ ἱππεύου θόρε δῖφρου,
 Εἵκελ' ἀστεροπῇ πατρὸς Διὸς αἰγιόχοιο,
 Κοδρὰ βίβας τῷ δὲ ἡνίοχῳ κρατερὸς Ἴολαο
 Δίφρῳ ἐπιμβεβαὺς ἰθύνετο καμπύλον ἄρμα·
 Ἀγχιμόλον δέ σφ' ἦλθε θεὰ γλαυκῶπις
 Ἀθηνᾶ,

325

καὶ σφείας θαρσύνουσ' ἔπειτα πειρόμεντα προσιῦσαι·
 Χαίρετε Λυγρήν· ἦν γὰρ τηλεκλειπίῳ,
 Νῦν δὲ Ζεὺς κράτος ὑμῖν διδοῖ μακάριον
 ἀνάστων,

Κύκνον τ' ἐξεναρῆιν καὶ δῶπ' κλυτὰ τεύχεα δῦσαι.

Ἄλλο δέ σφ' οἱ τί ἔπειτα ἐρέω μέγα φέρτε λαῶν·

330

Εὐτ' ἂν δὴ Κύκνον γλυκερῆς αἰὼν ἀμέρῃσιν

Τὸν μὲν ἔπειτα γαίῃ λιπέειν καὶ τείχεα τοῖο,

Αὐτὸς δὲ βροτολοιγὸν ἄρῳ ὀππὸν δοκεύσας,

ἔνθα κε θυμωθέντα λαῶν ἐπὶ δαιδαλίοιο

ὀφθαλμοῖσιν ἴδῃ· ἐνθ' οὐτ' ἀμείν' ὀξὺ χαλκῷ·

335

Ἄψ' δὲ ἀναχάσασθαι· ἐπεὶ οὐ νύ τι αἰσιμόν ἐστι

οὐθ' ἵππους ἐλέειν, οὔτε κλυτὰ τεύχεα τοῖο.

Ὡς εἰποῦσ' ἐς δῖφρον ἐβήσασιν διὰ θεάων,

Νίκῳ ἀθανάτης χερσὶν καὶ κῦδ' ἔχουσαι,

Ἐοσφύμεναι, τότε δὴ ῥα διόγνητος Ἴολαος

340

Σμερδαλίον θ' ἵπποισιν ἐκέλευε· τοὶ δ' ἔπειτα

ὁμοκλήσας

Ῥήμφ' ἔφερον θοὸν ἄρμα, χερσὶν ἰσχυρῶς πεδίοιο.

Εἴ γάρ (Φιν μὲν) ἤκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
 Διὶ δὲ ἀναοσάπαι· πῶς οὐκ ἔστι γαῖαν
 τοὶ δὲ ἄμυδις περὶ γούοντ' ἱκετοὶ περὶ ἡέ θυ-
 ἔλλη,

345

Κύν) θ' ἰππόδαμ) καὶ Ἄρης ἀκὸρη) αὐτῆς.
 τῶν θ' ἵπποι μὲν ἐπὶ θ' ὑπεναντίοι ἀλλήλοισιν
 ὄξεια χέμισαν, πρὶ δέ (Φισιν ἄγρυτο ἤχῳ.

Τὸν πρῶτον προσέειπε βίη Ἡρακλεΐη·

Κύνε πέπον, τί νυ νῶϊν ὀπίσχετ' ὠκείας ἵππους;

350

Ἄνδράϊν οἵτε πόνου καὶ οἷζόν) ἰδμεν εἰμέν;

Ἀλλὰ πάρεξ ἔχε δίφρον εὖξοον, ἡδὲ κελεύθου

Εἶπε πάρεξ ἵναμ. Τρηχῆνα δέ τι παρελαύνω

Ἐς Κήϋκα ἄνακτα, ὃ γὰρ δυνάμει τε καὶ αἰδοῖ

Τρηχῆν) περὶ βέβηκε. (ὅ δὲ εὖ μάλα οἶδα καὶ
 αὐτός.

355

Τοῦ γὰρ ὀπῆας παῖδα θεμισονόμῳ κυανῶπιν.

ὦ πέπον, αὐ μὲν γάρ τοι Ἄρης θανάτῳ, πλοῦ-
 τῶν

Ἄρκεσσι, εἰ δὴ νῶϊ (νωισάμεθα πολεμίζεν.

Ἰδὼ μὲν τί εἰ φημι ἔστωτε παρηθλῶναι

Ἐγχε) ἡμετέρῃ, ὃ θ' ὑπὲρ Πύλῃ ἡμαθόεν)

360

Ἄντί) ἔσθ' ἐμῷ, μάχης ἄμοτον μανειάν.

Τρεῖς μὲν ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπῆς ἡρείσων γαῖαν

Οὐταμένῃ (ἀκ) τὸ γὰρ πύραυρον, ἡλασε μηρόν,

Ἰπποτὶ μὲν (πύδων, Διὰ γὰρ μάχα (ἀκ) ἄραξαν

Πρηνῆς δὲ ἐν κονίῃσι χαμῶν πῶσεν ἔγχε) ἄρμῃ.

365

Εὐθάκε δὴ λωβητὸς ἐν ἀθανάτοισιν ἐτύχθη.

Κερσὶν ὅφ' ἡμετέρῃσι λιπὼν ἔναρα βραχύνει.

Ως

Nam ipsis animum addiderat dea cæsis oculis Minerva,
 AEgide concussa. ingemiscebat autem circumquaq̃ telus.
 Illi autem pariter procedebāt, similes igni sue procella,
 Cygnus equūm domitor, & Mars insatiabilis bello.
 Horum equi deinde obuiam sibi mutuo facti,
 Acuum hinniūere, circaque ipsos reuerberabatur sonus.
 Atque hunc prior alloquebatur vis Herculeæ:

Cygne ignaue, cur contra nos teneris velocēs equos,
 Viros qui laboris & ærumnæ experti sumus?
 In diuersum tene currum bene politum, atq̃ e via
 Cede prætergrediendo. Trachinem enim tendo
 Ad Ceycem regem. nam ille potestate pariter & maiestate
 Trachini antistat. Tu vero satis admodum scis etiā ipse.
 Eius enim connubio tenes filiam Themistonoem nigro-
 culam.

O ignaue, non enim tibi neque Mars mortis exitium
 Prohibuerit, si nos inter nos congregiamur bellando.
 Iam ipsum quidem aio ante quoque aliquoties periculum
 fecisse
 Hastæ nostræ, quando pro Pylo arenoso
 Aduersus stetit mihi pugnam insatiabiliter optans.
 Ter siquidem mea hasta percussus sustinuit se terra,
 Vulneratus clypeo. quarto autem transadegi femur eius,
 Totis animis festinans, magnumque illius clypeum perfo-
 ravi.

Præterea impetu.
 Pronus autem in pulueribus humi prostratus cecidi ha-
 Vbi etiam ignominia affectus inter immortales fuit,
 Manibus sub nostris relictis spolijs cruentis.

*Sic dixit: at Cygnus bellicosus haudquaquam curabat,
Huic obtemperans, retinere trahentes currum equos,
At tunc a bene compactis bigis desilierunt celeriter in
terram,*

Et Ioui filius magni, & Enyalij regis.

Auriga aitem propius egerunt pulchricornos equos.

Illis autem irruentibus sonitu pedum concitata est lata

Vt autem ab alto vertice montis magni (terra-

Rupes desiliunt, aliae super alias cadentes:

Multaque quercus, multa item piceae

Alniquae totis radicibus refringuntur ab ipsis

Celeriter delabentibus, donec in campum perveniant:

Ita & illi in se mutuo ruebant cum magno clangore:

Tota autem Myrmidonum ciuitas celebrisque Laolcus,

Arneque, & Helice, & Anthea herbosa,

Præ voce utriusque valde resonabant. Illi autem cum cla-
more (liarius Iupiter,

Mirando congressi sunt. magnum autem intonuit consi-

Et a caelo guttas dimisit sanguinolentas,

Signum imponens bello, suo multum confidenti filio.

Qualis autem in vallibus montis acerbis aspectu

Aper, dentes habens exertos, fertur impetu ad pugnandum

Cum viris venatoribus, acuitque candidum dentem

Per obliquum actus, spuma autem circa os mandenti

Destillat, oculique ipsi igni splendenti similes sunt,

Rectis autem in vertice horret setis, circaque collum:

Talis similis Iouis filius ab equestri desiliit curru.

Quando autem viridi nigricans alis sonora cicada

Rano

Ὡς ἔφατ'· οὐδ' ἄρα Κύκν' ἐϋμμελὴς ἐμενοίνα
 Τῷ Πηλεΐδῳ ἔχεν ἐρυσαρμαῖ' ἵππους.
 Ἀλλ' οὐκ ἔπ' εὐπλεκέων δίφρων θόρον αἶψ' ὅππ' ἔρυσσε 370
 Παῖς τε Δίος μεγάλας κ' ἐναλίσιον ἀνακλῖθι.
 Ἡνίοχοι δ' ἐπλην ἔλασαν καλνίτριχας ἵππους·
 Τῶν δ' ὑποστροφόμενων κατὰ χεῖρας πᾶσι εὐρέα χθών.
 Ὡς δ' ὅτ' ἀφ' ὑψηλῆς κορυφῆς ὄρεθ' ἀνέβητο
 Πέτραι δ' ἀποθρῶσκουσιν, ἐπ' ἀνέβητο ἢ πέσῃσι, • 375
 Πολλὰ δ' ὄρεος ὑψίκομοι, πολλὰ δέ τε πευκῆ,
 Αἰγάροι τε πανύρριζοι ῥήγνυντο ὑπὸ αὐτῶν
 Ρῆμφα κυλινδομένων· εἰς πεδίον δ' ἀφικνύμενοι.
 Ὡς οἱ ἐπ' ἀλλήλοισι πέσον μέγα κεκλήγοντες.
 Πᾶσαι δ' Μυρμιδόνων τε πόλεις κλειτὴ τ' Ἰαωλκός 380
 Ἄρνη τ' ἠδ' Ἑλίκη, Ἀνθεία τε ποιήεσσαν
 Φωνῇ ὑπὸ ἀμφοτέρων μεγάλ' ἰαχον· οἱ δ' ἀλα-
 λήτω
 Θεωπεσίῳ ζῶισιν· μέγα δ' ἐκτυπε μέγιστον Ζεὺς,
 Κάδ' δ' ἄρ' ἀπ' οὐρανόθεν ψιάδας βάλεν αἵματ-
 εῖσας,
 Σῆμα πθεῖς πολέμοιο ἔω μεγαθαρσέϊ παιδί. 385
 Οἱ δ' ἐν βήσῃσι ὄρεθ' ἀνέβητο χαλεπὸς περὶ δῖον
 Κάπριον χαυλιόδων φρονέει θυμῷ μαχέσασθαι
 Ἄνδράσι θηρῶν, θήρ' δέ τε λούκον ἀδόντα
 Δοχμῶν, ἀφ' ὧν δ' ἐπὶ σῶμα μασιχῶν
 Λαίβετο, ὅσας δέ οἱ περὶ λαμπρόν τι εἴκτω, 390
 Ὅρθας δ' ἐν λοφίῃ φέρει τείχας ἀμφί τε δειρῶν.
 Τῷ ἴκελ' ἄλλος ἄλλος ἀφ' ἱππέϊον θόρον δίφρου,
 Ἡμεῖς δ' ἡλκιστὶ κυανόπτερος ἤχεται πέδιλος

Ὄζω ἐφεζόμεν' ἱέρ' ἀνθρώποισιν αἰεῖδεν.
 Ἀρχεῖ, ὦ πε πόσις καὶ βρώσις θῆλυς ἑέρση. 305
 Καὶ τε πανημέριός τε καὶ ἡνῶ χέει αὐδὲν
 Ἰδὲ σὺ αἰνοτάτω, ὅππῃ χροῖα Σείρι' ἄζει.
 Τῆμ' δὴ κέγχεοισι πειγλῶχες πλέθουσι
 Τέε πε θέρει (πείρασιν, ὅτ' ὄμφακες αἰόλλων),
 Οἷα Διώνυσ' δῶκ' ἀνδράσι χάρμα καὶ ἄχθ'. 400
 Τὴν ὥρην μάρνασθαι, πολὺς δ' ἐρυμαγδὸς ὀρώρει.
 Ὡς ἢ λέοντι δὴν ἀμφὶ κταμένης ἐλάφοιο
 Ἀλλήλοισι κοτίοντι, ὅππῃ (φέας ὀρμήσωσι,
 Δεινὴ δέ (φ' ἰαχὴ ἄραβός θ' ἅμα γίνετ' ὀδόντων·
 Οἱ δ' ὥς τ' αἰγυποὶ γαμψώνυχες ἀγκυλοχῆλαι, 405
 Πέτρῃ ἐφ' ὑψηλῇ μεγάλα κλάζοντι μαχέσθην
 Αἰγὸς ὀρεωσινόμῃς ἢ ἀγροτέρῃς ἐλάφοιο
 Πίον', ἣν τ' ἐδάμασσε βαλὼν αἰζήϊ' ἀνὴρ
 Ἰῶ ἀπαὶ νευρῆς, αὐτὸς δ' ἀπαλήσεται ἄλλη
 Χώρου αἰδρεῖς ἐών· οἱ δ' ὅτρεαλέως ἐνόησαν, 410
 Ἐστυμένως δέ οἱ ἀμφὶ μάχην δερμῆας ἔθεντο·
 Ὡς οἱ κεκληγόντος ἐπ' ἀλλήλοισιν ὄρχασαι.
 Ἐνθ' ἦτοι Κύκν' μὲν ὑπερμένε' Διὸς υἱὸν
 Κτηνέμεναι μεμαῶς (ἀκεῖ ἐμβαλε χάλκειον ἔγχ'.
 Οὐδ' ἔρρηξεν χαλκόν· ἐρυτο ἢ δῶρα θεῶ. 415
 Ἀμφιτετυωπιάδης ἢ βίῃ Ἡρακλεΐῃ,
 Μεσσηγὸς χόρυθός τε καὶ ἀσπίδ' ἔγχεῖ μακρῶ
 Λύχενά γυμνωθέντα θοῶς ὑπένετθε γημείου
 Ἥλασ' ὅππῃ κραίεως· δὴ δ' ἀμφω κέρσε τίνοιντι
 Ἀνδροφόν' μελίη· μέγα γὰρ δέν' ἐμπισσε Φωτός.
 Ἡελπε δ' ὥς ὅτε τίς θρῦς ἤελπεν, ἢ ὅτε πέτρῃ 420
 Ἥλι-

Ramo insiders, æstatem hominibus canere,
 Incipit, cuius & potus & cibus mollis ras est,
 Atq; per totum diem, & mane sub aurorã fundit vocem
 AEstu ingrauiſſimo, quando corpus Sirius exſiccatur.
 Quando item & milio circum ariste naſcuntur,
 Quod æſtate ſeminant, cum uua acerba colorem muãt,
 Qualia Bacchus dedit hominibus in lætitiã & laborẽ.
 Eo tempore pugnabant, mutus autem tumultus excita-
 Ut autem leones duo, pro occiſa cerua (batur.
 Sibi mutuo irati, in ſeipſos impetum faciunt,
 Sæuiſq; inter ipſos rugitus, ſtrepitusq; exoritur dentium.
 Atque ut vultures incuruis unguibus repandi roſtri
 Rupe in excelfa, magno clangore dimicant,
 Capræ montiæ grætiæ, aut fera cerua
 Pinguis, quam interfecit iaculando iuuenis vir,
 Sagitta e neruo emiſſa: ipſe autem vagatur alio loco
 Loci ignarus exiſtens. at illi celeriter animaduertunt,
 Certatimque pro eo pugnam acerbam inſtituerunt.
 Sic & hi duo cum clamore contra ſe mutuo irruerunt.
 Ibi ſane Cygnus quidem potentis Iouis filiam
 Occidere meditans, clypeo æream haſtam adedit,
 Neque tamen perrupit æs: defendebant enim dona Dei.
 Contra autem Amphitryoniades, vis Herculeæ,
 Inter galeam & clypeum, haſta longa
 Cervicem nudatam, celeriter infra mentum
 Percuſſit valde, ambosq; detondit tendones
 Homicida lancea. magnum enim robur incidere viri.
 Cecidit autem veluti cum quercus aliqua, aut cum rupes

Excelsa, ista Iouis fumanti fulmine:

Sic cecidit, circum ipsum autem resonabant arma varie-
gaia ære.

Atq; hunc quidem ibi reliquit Iouis ærumnosus filius.

Ipse autem occisorem hominum Martem accedentem
obsruans,

Sænum videns oculis, ut leo corpus forte nactus,

Quique admodum accurate pelle validis unguibus

Dissecta, quam celerrime dulcem animum abstulit:

Alacriter autem nigram expletur cor,

Ac cæsis intuens oculis sænum quiddam, costasque &
humeros

Cauda flagellans, pedibus fodit, neque quisquam ipsum

Sustinet ex aduersa aspiciens prope ire, neq; pugnare.

Talis igitur & Amphitryoniades insatiabilis clamore

Contra Martem stetit, in præcordijs audaciam augens

Certatim. Ille autem prope venit afflictò corde.

Virique autem cum clamore alter alterum inuaserunt.

Vt autem quando a magno rupes cacumine præcipitans,

Et in longum delata saltu voluitur, fragorque

Venit subito ingens, collis autem ipsi obuius fit

Altus, ad quem cursu deferitur, ubi ipsam retinet:

Tanto ille fremitu, curruum granator, perniciosus Mars

Vociferans irrui, ille autem prompte venientem excepit.

Porro Minerva filia Iouis ægida tenentis

Obuiam venit Marti, tenebrosam habens ægidem.

Sæua autem torue intuens, verbis volucris allo-
ta est:

Mars

Ἥλιθαυ πηγεῖσαι Διὸς ψολόεντι κεραυνῷ·
Ὡς ἔρπ'· ἀμφὶ δέ οἱ βράχε τεύχεα ποικίλα
χαλκῷ.

Τὸν μὲν ἐπὶ τ' εἶασε Διὸς παλακάρδι· ὧς,
αὐτὸς ᾗ βροτλοισὸν Ἄρην ὀπιόντα δοκεύσας,
Δεινὸν ὄρων ὅσσοισι, λέων ὡς ζώματι κύρπας,
Ὅς τε μάλ' ἐνδυκέως ῥινὸν κρατερῶϊς οὐνύχεας
σχίσσας ὀπίσθαιστα μελίφρονα θυμὸν ἀπηύρα·
Ἐμμενέως δ' ἄρα δ' γε κελαινὸν πῖμπλα· ἦ τρ'
Γλαυκίῳ δ' ὅσσοις δεινὸν, πλάσας τε καὶ
ῥῆμας

429

430

οὐρῇ μασιῶν, προσὶ γλάφει· οὐδέ τις αὐτῷ
ἔτληες αὐτὰ ἰδὼν χεδὸν ἐλθεῖν, οὐδέ μάχεσθαι.
Τοῖος ἄρ' Ἀμφίρυωνιάδης ἀκέρητος· αὐτῆς
Ἀντίος ἔση Ἄρης· ἐνὶ φρεσὶ θάρσος ἀέζων,
Ἐστυμένως· ὁ δέ οἱ χεδὸν ἤλυθεν ἀχνύμῳ
κῆρ.

435

Ἀμφοτέρω δ' ἰάχοντες ἐπ' ἀλλήλοισιν ὄρεσσαν·
Ὡς δ' ἔτ' ἀπαὶ μεγάλου πέτρης περὶ ὄρεσσαν,
Μακρὰ δ' ὀπιθρῶσθαι κυλίνδε· ἡ δέ τε ἡχὴ
ἔρχε· ἐμμεμαῖα, πάρος δέ οἱ ἀνιέβόλησεν
ὑψηλὸς, τῷ δὲ ζυγεῖκε· ἐνθά μιν ἴαχε·

440

τόσση ὁ μὲν ἰαχῇ βρισάμενος οὐλῖος Ἄρης
κεκληγὼς ἐπόρυσεν· ὁ δ' ἐμμαπέως ὑπέδεκτο.
αὐτὰρ Ἀθηναίη κούρη Διὸς αἰγιόχοιο
Ἀντίη ἦλθεν Ἄρης, ἐρεμνὴν αἰγίῳ ἔχουσα.
Δεινὰ δ' ὑπὸ δρεῖ ἰδοῦσ' ἔπειτα πειρόεντα προσή-
δα.

445

Ἄρες ὀπίσσει μὲν ὅτι κρατερὸν καὶ χεῖρας ἀάπτει·
 οὐ γάρ τοι θεμὶς ἐστὶν ἀπὸ κλυτὰ τεύχεα δῦσαι
 Ἥρα κλέα κτείναντα Διὸς θρασυκάρδιον υἱόν.
 Ἀλλ' ἄγε παῦε μάχης, μηδ' ἀνίστασ' ἐμῆο.
 ὣς ἔφατ'· ἀλλ' οὐ παύθη Ἄρεως μεγαλήτορος
 θυμόν.

450

Ἀλλὰ μέγα ἰάχων, φλογὶ ἔκκελα τεύχεα πάντων,
 καρπαλίμως ἐπὶ ὤρεσε βίη Ἥρα κληΐη,
 κακτόμεναι μεμαώς· ἔρ' ἐμβαλε χάλκεον ἔγχος
 σπερχνόν, ἐοῦ παιδὸς κρτίον πέρι πθιναιῶν τε,
 ἔνθα κεί μετ' ἄλῳ ἀπὸ ἧ γλαυκῶπις Ἀθήνη
 ἔγχος ἔρμιν ἔτραπ', ὀρεξαμένη ἀπὸ δίφρου·
 Δρυμὸν δ' Ἀρίω ἄχθος εἶλεν· ἐρυσάρε' δ' ἄορ' ὄξυ,
 ἔσσυτ' ἐφ' Ἥρα κληϊκροτέρω φροκίτ' δ' ὀπίσσει
 Ἀμφιτρυωνιάδης δεινῆς ἀκρόρην αὐτῆς,
 Μηρόν γυμνωθέντα λακώς ὑπὸ δαιδαλέοισι,
 οὐτὰς δ' ὀπίσσει κροτάως· ἀπ' ἧς μέγα λακθ' ἄραξεν,
 Δέροισι νωμῆσας, ὅππῃ ἧ χθονὶ κάβαλε μέσση.
 Τῷ δ' ὀφείλει καὶ Δαῖμον εὐτρεχὸν ἄρμα καὶ ἵππους
 ἠλάσσει αἰψ' ἐγχεύς, καὶ ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
 ἔς δίφρον θῆκαν πολυδαίδαλον· αἰψὰ δ' ἔπειτα
 ἵππους μασιέτω, ἔκοντο δ' μακρὸν Ὀλύμπον.
 Τίος δ' Ἀλκμήνης καὶ κυδαλίμου ἰόλαος,
 κύκνον κυλεύσαντες ἀπ' ὤμων πύχεα καλά
 Νίοντες· αἰψὰ δ' ἔπειτα πόλιν Τρηχῖν
 ἔκοντο

455

460

465

ἵπποις ὠκυπόδεσσιν· ἀπὲρ γλαυκῶπις Ἀθήνη
 ἔξικετ' Ὀλύμπον τε μέγαν καὶ δώματα πατρός.

470

Κύκ-

*Mars inhibe animos ingentes & manus inuictas.
Neque enim tibi fas est inclyta arma auferre,
Hercule occiso, Iouis magnanimo filio.*

Sed age, desiste a pugna, neque aduersus steteris mihi.

Sic ait: sed non persuasit Martis magnanimi animo:

Sed magno fremitu, flammæ similia arma vibrans,

Celeriter inuasit vim Herculeam,

Occidere festinans & coniecit aratam hastam

Acrius, ob suum filium irascens mortuum,

In clypeum magnum. At procul cæsa Minerva,

Hastæ impetum auertit, manu deflectens a curru.

*Acerbus autem dolor Martem cepit, extractoque gladio
acuto (dentem*

Irruit contra Herculem magnanimum. at illum acce-

Amphitryoniades, saeuo insatiabilis bello,

Femore clypeo sub variegato

Vulneravit valide, magnumque traiecit clypeum

Hastæ vibrans. in terra autem prostravit media Martem.

At illi Pavor & Metus agilem currum & equos

Adegerunt celeriter propius, & a terra habete latas vias

In currum posuerunt variegatum, atque inde celeriter

Equos flagellis impulerunt, veneruntque in altum Olym-

Filius autem Alcmenæ & gloriosus Iolauus, (pum-

Cygnos despoliato, armis ab humeris pulchris detractis,

*Reuertebantur. moxque exinde ad ciuitatem Trachi-
chiniam venerunt,*

Equis velocibus. At cæsis oculis Minerva

Peruenit in Olympum magnum, & domus patris.

Cygnum autem contra Ceyx sepeliuit, & populus infi-
nitus,

Qui prope ciuitatem habitant inclyti regis,

Anten, Myrmidonumque ciuitatem, celebremque
Iolcum,

Arnenque & Helicen. multus autem congregabatur
populus,

Honorantes Ceycem, charum beatis dijs.

Sed illius sepulchrum & monumentum obscurum red-
didit Anaurus,

Imbre hyemali exundans. ita enim ipsum Apollo

Latona filius iussit, propterea quod inclytas hecatom-
bas

Quicumque portaret Delphos, cum vi spoliabat insi-
diatus.

F I N I S.

ΗΣΙΟ-

Κύκνον δ' αὖ Κήϋξ θάπειν , καὶ λαὸς ἀπείρων,
 Οἳ ῥ' ἐγὼς ναῖον πόλιν κλειτοῦ βασιλῆος,
 Ἄντιν, Μυρμιδόνων τε πόλιν, κλείττω τ'

Ἰαωλκόν,

Ἄρνιν τ' ἤδ' Ἑλίκιν πολλὸς δ' ἠγείρεται λαός, 475

Τιμῶντες Κήϋκα Φίλον μακάρεσσιν θεοῖσι.

Τοῦ δ' ἑτάφον καὶ Σῆμ' αἰδὲς ποίησεν Ἀναυρος,
 Ὅμβρῳ χειμερίῳ πλήθων. τὼς γάρ μιν Ἀπὸ λῶν

Λητοῖδης ἤνωξ', ὅπρ' ἀκλειπὲς ἐκατόμβας

Ὅς τις ἄγχι Πυθοῖδε, βίη Σύλασκε δοκεύων. 480

Τ Ε Λ Ο Σ .

HESIOD

ἩΣΙΟΔΟΥ ΤΟΥ ΑΣΚΡΑΙΟΥ
ΘΕΟΓΟΝΙΑ.

HESIODI ASCRÆI
DEORVM GE-
NERATIO.

HESIODI ASCRÆI

Deorum Generatio.

M*Vsas Heliconiades incipiamus canere.
 Quæ Heliconis habitant montem, magnumque
 diuinumque:*

*Et circa fontem nigrum pedibus teneris
 Saltant, aramque præpotentis Saturnij,
 Atque abluta tenero corpore in Permesso,
 Aut in Hippocrene, aut in Olmio sacro,
 Summo in Helicone choreas duxerunt,
 Pulchras, amabiles, fortiterque repudiarunt pedibus.
 Inde concitata, velata aere multo
 Nocturna incedebant, perpulchram vocem emittentes,
 Celebrantes Iouemque ægida tenentem, & venerandam
 Argiuam, aureis calceamentis incedentem: (Iunonem
 Filiamque AEGIOCHI Iouis, ceruleos oculos habentem
 Minervam:*

*Auguremque, Apollinem, & Dianam sagittis gaudentem,
 Atque Neptunum terram continentem, terra motorem:
 Et Themis venerandam, & nigris oculis Venerem,
 Hebemque aurea corona decoram, formosamque Dionem,
 Auroramque, Solemque magnum, splendidamque Lunam,
 Latonamque, Iapetumque, ac Saturnum verisipellem,
 Terramque, Oceanumque vastum, & Noctem atram,
 Aliorumque immortalium sacrum genus semper existen-
 tium:*

Quæ

ΗΣΙΟΔΟΥ ἘΑΣΚΡΑΙΟΥ

Θεογονία.

Μουσάων Ἑλικωνιάδων δ' ἄρχώμεθ' αἰεὶν,
 αἶψ' Ἑλικῶν τε ἔχουσιν ἐς τε μέγα τι ζῶν
 θεόν τι.

Καί τε πρὶ κρήνῳ ἰοειδέα πόσος ἀπαλοῖσιν
 Ὀρχεὺν, καὶ βωμὸν ἑρμηνέ τε Κρωνίων τε.
 Καί τε λοδασάμεναι τέρενα χροά Περμησάοιο,
 Ἡ' ἰπὼν κρήνης ἢ Ὀλμειοῦ ζαθέοιο,
 Ἀκροτάτῳ Ἑλικῶνι χοροὺς ἐνεποιήσαντο
 Καλοὺς, ἡμερόεντας ἐπερρώσαντο ἣ ποσσίν.
 Ἐνθεν δ' ἀπορνύμεναι κεκαλυμμέναι ἤερι πολλῇ,
 Ἐννύχῃαι σῆχον πρὶ καλλέα ὅσας εἴσαι,
 Ἰμνεῦσαι Δία τ' αἰγίοχον, καὶ πότνιαν Ἥρην
 Ἀργείην, χρυσεόισι πεδίλοις ἐμδεβαῖαν,
 Κούρην τ' αἰγίοχοιο Διὸς γλαυκῶπιν Ἀθηνῆν,
 Φοῖβόν τ' Ἀπόλλωνα, καὶ Ἄρτεμιν ἰοχέαιραν,
 Ἡδὲ Ποσειδάωνα γαμηόχον, ἐννοσίγαιον,
 Καὶ Θέμιν αἰδοίην, ἑλικεβλέφαρόν τ' Ἀφρο-
 δίτην,

Ἡδὲ καὶ χρυσοσέφανον, καλλεὺν τι Διώνην,
 Ἡώ τ', Ἡελίον τε μέγαν, λαμπρὰν τε Σελήνην,
 Δητῶ τ' Ἰάπετόν τε, καὶ Κρόνον ἀγκυλομήτην,
 Γαῖάν τ' Ὠκεανὸν τι μέγαν, καὶ νύκτα μέλαιναν
 Ἀλλαν τ' Ἀθανάτων ἱερὸν χροὸν αἶεν ἐόντων.

Αἰνύποθ' Ἡρίοδον καλλιῶ ἐδίδαξαν ἀοιδίῳ,
 Ἀργαίης ποιμαίνονθ' Ἑλικῶν τε ὑπὸ Ζαθέοιο.
 Τῶνδε δέ με πρῶτις θεαὶ πρὸς μῦθον εἶπαν,
 Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες κούραι Διὸς αἰγιόχοιο·
 Ποιμένες ἄγραιοι, καὶ ἐλέγχεα γαστέρες
 αἶον,

Ἴδμεν ψεύδεα πολλὰ λέξαν ἐτύμοισιν ὁμοίαις,
 Ἴδμεν δ' εὖτ' ἐθέλωμεν ἀληθέα μυθήσασθαι.

Ὡς ἔφασαν κούραι μεγάλου Διὸς δρεπέφαι·
 Καί μοι Κηήπρον ἔδον, δάφνης ἐριθιλέῃ ὄζον,
 Δρέψαοθ' ἡγῆτ'· ἐνέπρασσον δέ μοι αὐδίῳ
 Θεῖῳ, ὥς τε κλύοιμι πᾶτ' ἐσόμενα, πρὸ τ' ἐόντα,
 Καί με κέλονθ' ὑμνεῖν μακάρων γῆν τε, αἰὲν ἐόντων,
 Σφας δ' αὐτὰς πρῶτ' τε καὶ ὕστερον αἰὲν αἰεῖν.
 Ἀλλὰ τίη μοι πᾶντα περὶ δρῦν ἢ περὶ πέτρῳ;

Τιῶη Μυσάων δρεχώμεθα, παῖ Διὶ πατρὶ
 Ἵμνεῦσαι, τέρπ' ἔσι μέλαιν νόον ἐντὶς Ὀλύμπου,
 Εἰρεῦσαι πᾶτ' ἐόντα, πᾶτ' ἐσόμενα, πρὸ τ' ἐόντα,
 Φωνῇ ἱμνερῦσαι· τ' δ' ἀκάμαί τε ρέει αὐδῇ
 Ἐκ σωμαίων ἡδεῖα· γελᾷ δέ τε δώματα πατρὸς
 Ζηῶος ἐριγδύποιο, θεῶν ὅπ' ἐλαιοέσση
 Σκιδναμένη· ἡχεῖ δ' ἄκρην νιφόμεν' Ὀλύμπου,
 Δώματα ἀθανάτων· αἰεὶ δ' ἄμβροτον ὅσ' ἀνείισαι,
 Θεῶν γῆν τε αἰδοῖον πρῶτον κλείεσιν ἀοιδῇ
 Ἐξ ἀρχῆς, οὓς Γαῖα καὶ Οὐρανὸς ἑρὺς ἐπέην,
 Οἷτ' ἐκ τ' ἐγγύοντο θεοὶ, δωτῆρες ἑάων.

Δεῦπρον αὐτε Ζηῶα, θεῶν πατὴρ ἡ δὲ καὶ ἀνδρῶν,
 Ἀρχόμεναί θ' ὑμνεῦσι θεαὶ, λήγ' ἔσσι τ' ἀοιδῆς,

*Quæ olim Hesiodum pulchrum docuerunt carmen,
 Agnos pascentem Helicone sub diuino.
 Hoc autem me primum dea sermone compellarunt,
 Musa Olympiades filia Iouis Aegiochi: (lum,
 Pastores in agris pernoctantes, mala probra, ventres so-
 Scimus mendacia multa dicere veris similia:
 Scimus etiam, quando voluerimus, vera loqui.*

*Sic dixerunt filia Iouis magni veridica,
 Et mihi sceptrum dederunt, lauri peruiridis rami,
 Decerpere mirandum. inspirarunt autem mihi vocem
 Diuinam, ita ut scirem tam futura quam præterita:
 Et me iubebant celebrare beatorum genus sempiternorum,
 Se vero primo & postremo semper decantare.
 Sed quomibi hæc circa quercum, aut circa petram?*

*O tu, a Musis ordiamur, quæ Ioui patri
 Canendo oblectant magnum animum in Olympo,
 Memorantes & præsentia, & futura, & præterita,
 Vocem inter se aptantes. illarum vero indefessa fuit vox.
 Ab ore suavis. vident autem domus patris
 Iouis valde tonantis, dearum voce a suavi
 Dispersa. resonat vero vertex niuosi Olympi, (tentes,
 Domus immortalium. hæc vero immortalem vocem emit-
 Deorum genus venerandum in primis celebrat cantilena,
 Ab exordio, quos Tellus & Cælum lacum genuerunt,
 Quique ex his prognati sunt dii, datores bonorum,
 Secundo rursum Iouem, deorum patrem atque etiam ho-
 minum,*

Incipientesque canunt dea, & fixientes carmen,

Quam sit praestantissimus deorum, & imperio maximus.

*Porro & hominum genus, fortiumque gigantum
Celebrantes, oblectant Iouis mentem in Olympo,
Musa Olympiades, filia Iouis agida habentis:*

*Quas in Pieria Saturnio peperit patri mixta
Mnemosyne, fertilitati Eleutheris imperans:*

Oblivionemque malorum, & solatium curarum.

*Novem enim ei noctes mixtus est prudens Iupiter,
Serasim ab immortalibus sacrum lectum conscendens.*

*Sed cum iam annus exactus, circumvoluta vero essent
tempora*

*Mensum decrescientium, diesque multi transacti essent,
Ipsa peperit novem filias concordēs, quibus carmen
Cura est, in pectoribus securum animum habentibus,*

Paululum a summo vertice nivosi caeli:

Vbi ipsis splendidique chori, & ades pulchra.

Iuxta vero eas Gratia & Cupido domos habitant,

In convivijs: amabilem autem per os vocem emittentes.

Canunt, omniumque leges, & mores venerandos

*Immortalium celebrant, amabilem autem per os vocem
emittentes*

Istae tum ibant ad Olympum exultantes voce pulchra.

Immortali cantilena, undique vero resonabat terra atra.

*Canentibus hymnos: iucundus vero a pedibus strepitus
excitabatur*

Eunium ad patrem suum, ille autem in caelo regnat.

Ipsc

ὅσον φέρτατος ἐσὶ θεῶν, κράτει μέγιστος.
 αὐτὸς δὲ ἀνθρώπων τε γῆθ' ἀνδρῶν τε γι-
 γάντων

Ἵμνεσσαι, τέρπασσι Διὸς νόον ἐντὸς Ὀλύμπου,
 Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο·
 τὰς ἐν Πιερίῃ Κρονίδῃ τέκε πατρὶ μιγῆσαι
 Μνημοσύνῃ, γυνοῖσιν Ἑλᾶθῃρ' ἀμεδέσσαι,
 ἀσμοσύνῃ τε κακῶν, ἄμπαυμά τε μερομηρέων·
 Ἐννέα γάρ οἱ νύκτας ἐμίσγτο μητιέτα Ζεὺς,
 Νόσφιν ἀπ' ἀθανάτων, ἱερὸν λέχος εἰσαπα-
 βαίνων·

Ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἐν αὐτῷ ἔλω, πρὶν δὲ ἔτραπον ὥραι
 μηνῶν φθινόγων, πρὶν δὲ ἡμέτα πόλλ' ἐτελέσθῃ,
 Ἥ δὲ ἔτεκεν Ἐννέα κόρας ὁμόφρονας, ἧσιν αἰοιδῇ
 μέμβλε', ἐν στήθεσιν ἀκηδέα θυμὸν ἐχέσας,
 Τυλθὸν ἀπ' ἀκροτάτης κορυφῆς νιφόενθ' Ὀλύμ-
 που,

Ἐνθά (φιν λιπαροὶ τε χοροὶ καὶ δώματα καλά.
 Παρ' δὲ αὐτῆς Χάριτες καὶ Ἰμερ' οἰκί' ἔχουσιν
 Ἐν θαλίῃς ἐρατῇ δ' Ἄλφ' σῶμα ὅσων ἰεῖσαι,
 μέλπον' ἀνδρῶν τε νόμους, καὶ ἡθεα κεδνὰ
 ἀθανάτων κλείουσιν, ἐπήρατον ὅσων ἰεῖσαι.
 Αἱ τὸτ' ἴσαν πρὸς Ὀλυμπον ἀγαλλόμεναι ὀπί-
 καλῃ,

Ἀμβροσίῃ μολπῇ· πρὶν δὲ ἰαχε γαῖα μέλαινα
 Ἵμνεύσαις, ἐρατῇ δ' ἀνδρῶν ἐπὶ δᾶπνι δῶρει,
 Νεισομένων πατέρ' εἰς ὄν. ὃ δ' οὐρανῷ ἐμβα-
 σιλεύει,

Αὐτὸς ἔχων βροντῇ ἢ δὲ αἰθαλόεντα κεραυνὸν,
 Ἐκείνῃ νικήσας πατέρα Κρόνον· αὐτὸς ἤ ἕκαστα
 Ἀθανάποις διέταξεν ὁμῶς, καὶ ἐπιφραδέ τιμαί.
 Ταῦτ' ἄρα Μοῦσαι ἄειδον, ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι,
 Ἐννέα θυγατέρες μεγάλου Διὸς ἐκγεγαῖαι,
 Κλειώ τε, Εὐτέρπη τε, Θάληά τε, Μελπομένη τε,
 Τερψιχόρη τε, Ἑρατώ τε, Πολύμνιά τε, Οὐρανίη τε,
 Καλλιόπη θ'· ἣ δὲ πρὸς φερεσάτῃ ἐστὶν ἀπασιών.
 Ἦ μὲν γὰρ βασιλεύουσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ.
 Ὅντινα πμήσασσι Διὸς κούραι μεγάλοιο,
 Γεινόμενόν τ' ἐσίδωσι διοτρεφέων βασιλῆων,
 Τῷ μὲν ὅππῃ γλώσῃ γλυκερῷ χεῖρσιν ἀοιδῆν,
 Τοῦ δὲ ἔπε' ἐκ σώματος ῥεῖ μείλιχα· οἱ δὲ νύ
 λαοὶ

Πάντες ἐς αὐτὸν ὁρῶσι Διακρίνοντα θήμιας
 Ἰθείησι δίκησιν· ὃ δὲ ἀσφαλῆως ἀγρεύων,
 Αἴψα τε καὶ μέγα νείκε' ὅππῃσ' αἰνέως κατέπαυσεν.
 Τένεκα γὰρ βασιλῆες ἐχέφρονες, οὐνεκα λαοῖς
 Βλαπτεμένοις ἀγρῇφι μετὰ τροπαίῃσιν ἐργα τελευτοῖσι
 Ρῆιδίως, μαλακῶσι πῶσαι φάμενοι ἐπέεσσιν.
 Ἐρχόμενον δὲ ἀνὰ ἄστυ θεὸν ὥς ἰλάσκειν
 Αἰδοῖ μείλιχόν, καὶ δὲ πρέπῃ ἀγρομένοισιν,
 Οἷα τε Μυσῶν ἱερὴ δόσις ἀνθρώποισιν.
 Ἐκ γὰρ Μυσῶν καὶ ἐκ ἑβόλου Ἀπόλλωνος
 Ἄνδρες ἀοιδοὶ ἔασιν ὅππῃ χθόνα καὶ κιθαριστή·
 Ἐκ δὲ Διὸς, βασιλῆες ὃ δὲ ὄλβιοι ὄντινα Μοῦσαι
 Φιλεῦν· γλυκερὴ δὲ δὴν σώματος ῥεῖ αὐδή.
 Εἰ γάρ τις καὶ πένθος ἔχων νεοκηθεῖ θυμῷ

Ipse habens tonitru, atque ardens fulmen,
 Vi superato patre Saturno: bene autem singula
 Immortalibus disposuit simul, & induxit honores.
 Hac sane Musa canebant, cœlestes domos tenentes:
 Nouem filia magno e Ioue prognata:
 Clioque, Euterpeque, Thaliaque, Melpomeneque,
 Terpsichoreque, Eratoque, Polymniaque, Vraniaque,
 Calliopeque: hac autem excellentissima est omnium.
 Hac enim & reges venerandos comitatur.
 Quemcunque honoratur a sunt Iouis filia magni,
 In lucem editumq; aspexerint a Ioue nutritorum regum:
 Huic quidem super linguam dulcem fundunt cantilenam,
 Huius verba ex ore fiunt blanda: ceterum populi
 Omnes ad ipsum respiciunt, discernentem ius
 Rectis iudicijs. hic autem tuto cauteque loquens,
 Statim etiam magnam contentionem scite diremit.
 Propterea enim reges prudentes, quod populis
 Damno affectis in foro res iterum integras restitunt
 Facile, mollibus alloquentes verbis.
 Incedentem vero per urbem, veluti deum, placant
 Reuerentia blanda: eminet vero inter ipsos congregatos.
 Tale Musarum ingens munus hominibus.
 A Musis etenim, & eminus feriente Apolline,
 Viri cantores sunt super terram & citharædi:
 Ex Ioue vero reges, ille vero beatus, quemcunq; Musa
 Amant: suavis ei ab ore fluit vox.
 Quod si enim quis luctum habens recenti dolore san-
 cio animo

Tristetur, animo dolens, ceterum Poeta

Musarum famulus res claras priscorum hominum

Laudibus celebrauerit, beatosq; deos qui Olympum incolunt: (dolorum

*Statim hic sollicitudinum obliuiscitur, nec quicquam
Meminit: cito enim deflexerunt eum alio domum dearum.*

Saluete natae Iouis, date vero amabilem caritatem,

*Celebrare quoque immortalium diuinum genus, semper
existentium,*

Qui Tellure progenerati sunt, & Caelo stellato,

Noctemque caliginosa, quosque salsus nutriuit Pontus.

Dicite insuper, ut primum dii & terra fuerint,

Et flumina, & portus immensus, aestus furens,

Astraque fulgentia & caelum latum superne:

Et qui ex his nati sunt dii, datores bonorum.

Utq; opes diuiserint, & quomodo honores distinxerint,

*Atque quomodo primum multis implicitum sphaeris te-
nuerint caelum.*

Hec mihi dicite Musa, caelestes domos inhabitantes

Ab initio: & dicite quodnam primum fuerit illorum.

Primo omnium quidem Chaos fuit, ac deinde

*Tellus lato pectore praedita, omnium sedes tuta semper
Immortalium, qui tenent iuga niuosi Olympi;*

Tartaraque tenebricosa in recessu terra spaciose:

Atq; Amor, qui pulcherrimus inter immortales deos,

Soluens curas, & omnium deorum, omniumq; hominum

Demat in pectoribus animum, & prudens consilium.

Ex Chao vero Erebusq; nigraque Nox editi sunt.

Ex

Ἄζη) κραδίω ἀκαχήρῳ, αὐτὰρ ἀοιδὸς
 Μυσῶν θρασέων κλεία παρτέρων ἀνθρώπων
 Ἰμνήσῃ, μάκαράς τε θεοὺς οἱ Ὀλυμπον ἔχουσιν
 Αἰψ' ὅγε δυσφρανέων ὀπιλήθε) οὐδὲ πικδέων
 Μέμνη) ταχέως) παρέτρεπε δῶρα θεάων.
 Χαίρειε τέκνα Διὸς, δότε δ' ἱμερόεσσαν ἀοιδήν.
 Κλείετε δ' ἀθανάτων ἱερὸν γῆρος αἰὲν ἐόντων,
 Οἱ Γῆς ἐξεγρόντο Ἐοῦρανοῦ ἀστερόεντι),
 Νυκτὸς καὶ ὀνοφερῆς, οὓς θ' ἀλμυρὸς ἔτρεφε Πόν-
 τος).

Εἵπατε δ' ὡς ταπρώτα θεοὶ καὶ γαῖα γήρυντα,
 Καὶ ποταμοὶ, καὶ πάντες) ἀπείρις) οἰδματὶ
 θύων,

Ἄσρατε λαμπερόντα, καὶ αὔρανος εὐρύς ὑπερθεν,
 Οἱ τ' ἔκ τ' ἐγρόντο θεοὶ, δωτῆρες ἑάων.
 Ὡς τ' ἄφεντες) δάσσαντο, καὶ ὡς τιμὰς διέλοντο,
 Ἡδὲ καὶ ὡς ταπρώτα πολύπυχον ἔχον Ὀλυμπον.
 Ταῦτά μοι ἔσπετε Μοῦσαι Ἀλύμπια δώματ' ἔχου-
 σαι,

Ἐξ δὲρχῆς, καὶ εἶπαθ' ὅ, τι πρώτῃν γῆρετ' αὐτῶν.
 Ἡτ' ἰ μὲν πρώτιστα Χάος) γῆρετ', αὐτὰρ ἔπειτα
 Γαῖα) εὐρύστερνος), πάντων ἐδ) ἀσφαλὲς αἰεὶ
 Ἀθανάτων, οἱ ἔχουσι κάρη νιφόεντι) Ὀλύμπου.
 Τάρταρά τ' ἠερόεντα μυχῶ χθονὸς εὐρυόδοις,
 Ἡδ' Ἔρ) ὅς κ' ἀλγίς) ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσι,
 Λυσιμελὲς, πάντων τε θεῶν πάντων τ' ἀνθρώπων
 Δάμνα) ἐν στήθεσσι νόον καὶ ὀπίφρονα βεβλήω.
 Ἐκ Χάος) δ' Ἐριδὸς τε μέλαινα τε Νύξ ἐγρόντο).

Νυκτὶς δ' αὖτ' Αἰθήρ τε καὶ Ἡμέρη ἐξεχρόντο,
 οὓς τέκε κυσάμενη, Ἐρέβη Φιλότῃ μιγῆσαι,
 Γαῖα δέ τ' ἑσπῶτον μὲν ἐγένετο ἴστανταυτῇ
 οὐρανὸν ἀστερόενθ', ἵνα μὴν πᾶσι πάντα καλύπῃσι,
 ὅφρ' εἴη μακάρεσσι θεῶς ἑδῶ ἀσφαλὲς αἰεὶ.
 Γένετο δ' οὔρεα μακρὰ, θεῶν χαρίεντας ἐναΐ-
 λους

Νυμφέων, αἱ ναῖσιν ἀν' αὔρεα βηοσθέντα.
 Ἡ δὲ καὶ ἀτρυγέλιον Πέλαγος τέκεν οἰδμαλὶ θυόν,
 Πόνιον, ἀπὲρ Φιλότῃ ἐφ' ἡμέρας αὐτὰρ ἔφησε
 οὐρανῶ εὐνηθεῖσα τέκ' Ὀκεανὸν βαθυδίνην,
 Κοῖον τε, Κρεῖον θ', ὑπερίονά τ', Ἰαπετόν τε,
 Θῆαν τε, Ρεῖαν τε, Θέμιν τε Μνημοσύνην τε,
 Φοῖβον τε χρυσοσέφανον, Τηθύν τ' ἐρατὴν κούην.
 τοὺς δὲ μὲθ' ὀπλότατος γένετ' Κρόνος ἀγκυλῆ-
 μήτης,

Δεινότατος παίδων θαλερόν δ' ἤχθηρε τοκῆα.
 Γένετο δ' αὖ Κύκλωπας ὑπέρβιον ἦτορ ἔχοντα,
 Βρόντιον τε, Στερόπιον τε καὶ Ἀργεῖον ὀβριμόθυμον.
 οἱ Ζηνὶ βροντῇ τ' ἔδοσαν, τεύξαντε κεραυνόν.
 οἱ δὲ τοι πά μὲν ἄλλα θεοῖς ἐναλίγκιοι ἦσαν,
 Μῆν' δ' ὀφθαλμοὺς μέσῳ ἐπέκειτο μετώπῳ,
 Κύκλωπες δ' ὀνομ' ἦσαν ἐπάνυμον, οὐτεκ' ἄρα
 ῥέων

Κυκλοτερὲς ὀφθαλμοῦς εἰς ἐνέκειτο μετώπῳ.
 Ἰαχὺς τ' ἠδὲ βίη καὶ μηχαναὶ ἦσαν ἐπ' ἔργοις,
 ἄλλοι δ' αὖ Γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἐξεγένοντο,
 Τρεῖς παῖδες μεγάλοι καὶ ὀβριμοί, Ὀκεανοῦ γένετο

Ex nocte porro Aetherque & Dies prognati sunt:

Quos peperit ubi concepisset, Erebo amore mixta.

Tellus vera primum quidem genuit parem sibi

Cælum stellis ornatum, ut ipsam totam obtegit,

Vtque esset beatis dijs sedes.tuta semper:

Genuit præterea montes altos, dearum gratas speluncas

Nympharum, quæ habitant per montes saltuosos.

Atq; etiam infrugiferum pelagus peperit æstu furens,

Pontum, absque amore suavi. cæterum deinde

*Cælo concumbens, peperit Oceanum profundos vortices
habentem,*

Cœumque, Creumque, Hyperionemque, Iapetumque,

Theamque, Rheamque, Theminq; Mnemosynenque,

Phæbenq; aurea corona insignem, Tethynq; amabilem.

Hos vero post natu minimus natus est Saturnus vaser,

*Acerrimus inter liberos. floridum autem odio prosequo-
batur parentem.*

Porro genuit & Cyclopes superbum cor habentes,

*Brontenque, Steropenque, & Argen forti animo præ-
ditum;*

Qui Ioui & tonitru dederunt, & fabricarunt fulmen.

Qui sane per alia dijs similes erant,

Vnus verò oculus media positus erat fronte.

Cyclopes vero illis nomen e re erat, eo quod ipsorum

Circularis oculus unicus inerat fronti:

Roburg; & vires, & molimina erant in operibus.

Alij deinde e Te.lure & Cælo prognati sunt

Tres filij magni, & prauvalidi, non nominandi,

Cottusque, Briareusque, Gygesque, superba proles.
 Quorum centū quidē manus ab humeris impetno se mone-
 Inaccessa: capita vero unicuique quinquagintaabantur,
 Ex humeris prognata erant, super robustos artus.
 Robur autem immensum, validum, ingenti in statura.
 Quotquot enim Tellure & Cælo procreati sunt,
 Potentissimi filiorum, suo vero insensierant parenti
 Ab initio. & horum quidem ut quisque primū nascebatur,
 Omnes occultabat, & in lucem non mittebat,
 Terra in latebris: malo autem oblectabatur opere
 Cælum. ipsa vero intus ingemiscebat Terra vasta,
 Arctata: dolosam vero malamque excogitavit artem.
 Statim vero cum procreasset genus cani ferri,
 Fabricavit magnam falcem: edixit vero charis liberis.
 Dixit autem animum addens, charo mærens corde:
 Filij mei & patris nefarij, si volueritis
 Parere, patris malam ulciscemur contumeliā
 Vestri. prior enim seua machinatus est opera.

Sic dixit: illos vero omnes inuasit metus, neque quis-
 piam illorum (nus versutus

Locutus est. confirmato animo tandem magnus Satur-
 E contra verbis compellavit matrem castam:
 Mater, ego certe hoc in me recipiens peragam
 Facinus patrem enim inauspicatum nihil curo
 Nostrum. prior enim seua meditatus est opera.

Sic dixit: gaudiosa est autem valde animo Tellus ingens:
 Collocavit autē ipsū celans in insidijs: indidit vero manū
 Falcem asperis dentibus, dolo autem instruxit omni.

Venit

Κόπρος τε, Βελάρεως τε, Γύγης θ', ὑπερήφανα
τέκνα.

Τῶν ἑκατὸν μὲν χεῖρες ἀπ' ὤμων αἰδούοντο
Ἄπλωστοι, κεφαλὰς δ' ἑκάστω· πεντήκοντα
Ἐξ ὤμων ἐπέφυκον, ὅππῃ σιβαροῖσι μέλεσιν.
Ἰχὺς δ' ἄπλωστοι, κρατερὴ, μεγάλῃ δ' ἔειδεν.
Ὅσοι γὰρ Γαίης τε ἔσ' Οὐρανοῦ ἐξεγρόντο,
Δεινότατοι παίδων, Ἰφιδίω δ' ἤχθοντο τῇ
Ἐξ δ' ἑκείνης καὶ τ' μὲν ὅπως τις πρῶτα γένοιτο,
Πάντας ἀπακρύπιασκε, καὶ ἐς Φάτω σὺκ ἀνίσχε,
Γαίης ἐν κἀθμῶνι· κακῷ δ' ἐπιτέρπειτο ἔργῳ
Οὐρανόσ, ἡ δ' ἐν τ' σοναχίζετο Γαῖα πελώρη,
Στήνομένη· δολίλῃ δ' κακὴν ἐπεφράσσατο τέχνῃ.
Ἀψα δ' ποιήσασα γένετο πολιοῦ ἀδάμαντο,
Τεῦξε μέγα δρέπανον, καὶ ἐπέφραδε παῖσι φίλοισιν.
Εἶπε δ' Ἰαρσυνόσ, Φίλον τεύημένη ἦτορ.
Παῖδες ἐμοὶ καὶ πατρός ἀπαδάλα, αἱ κ' ἐθέλητε
Πείθεσθαι, πατέρων γε κακὴν ποιήμεθα λώβην
Ἡμέτερου· πρότερον γὰρ αἰκία μήσαιτο ἔργα. (αὐτῶν)
Ὡς Φάτω· τὸς δ' ἄρα πάντας ἔλεν δέετο, οὐδέ τις
φθέγγετο· Ἰαρσυνόσ δ' ἰμέγας Κρόνῳ ἀγκυλομήτης.
Ἀψ' αὖτις μύθοισι προσήυδα μητέρα κεδνήν·
Μῆτερ, ἐγὼ κεν τῷ γ' ὑπερχόμῃ τελέσαιμι
Ἔργον, ἐπεὶ πατρός γε δυσωνύμῃ σὺκ ἀλεγίζω
Ἡμέτερου· πρότερον γὰρ αἰκία μήσαιτο ἔργα.
Ὡς Φάτω· γήθησεν δ' ἰμέγας Φρεσὶ Γαῖα πελώρη.
Εἶσε δέ μιν κρύψασα λόχῳ· ἐσέθηκε δ' ἡ χεὶρ
Ἀρπην καρχωρόδοντα· δάλον δ' ὑπεθήκατο πάντα,

Ἦλθε ᾗ Νύκτ' ἐπάγων μέγας Οὐρανός· ἀμφὶ δὲ
Γαίῃ

Ἰμεῖρων Φιλότῃτ' ἐπείχετο, καὶ ῥ' ἐπανύσθη
Πάντῃ ὃ δ' ἐκ λοχεοῖο παῖς ὠρέξατο χεῖρ'
Σκηῇ, δεξιτερῇ δὲ πελώριον ἔλαβεν ἄρπιν,
Μακρὴν, καρχαρόδοντα, Φίλου δ' ἀπὸ μῆδεα πατρὸς
Ἐοσυμένως ἤμησε, πάλιν δ' ἔρριψε Φέρεσθαι
Ἐξοπίσσω, τὰ μὲν οὔτι ἐτώσια ἔκφυγε χεῖρός·
Ἦοσσι γὰρ ῥαθάμιγες ἀπίστυθεν αἱματέεσσι,
Πάσας δέξατο Γαῖα· πεπλομένων δ' ἐν αὐτῶν,
Γείνατ' Ἐρινύς τε κρατεράς, μεγάλας τε Γίγαιας,
Τεύχεσι λαμπομένους, δόλιχ' ἔγχεα χερσὶν ἔχοντας,
Νύμφας δ' αἰ Μελίαις καλέεσθ' ἐπ' ἀκείρονα γαῖαν.
Μῆδεά δ' ὡς τοπρῶτον δόπτε μῆζας ἀδάμαντον
Κάββαλ' ἐπ' Ἠπείρον πολυκλύσῳ ἐνὶ πόντῳ,
Ὡς Φέρετ' ἀμπίλαγ' πούλιον χρόνον, ἀμφὶ δὲ
λάκῃς

Ἀφρὸς ἀπ' ἀθανάτῃ χρόνος ὤρνυτο· τῷ δ' ἐνὶ κέρῃ
Ἐθρέφθη· πρῶτον δὲ Κυθήροισι Ζαθέοισιν
Ἐπλετο ἔνθεν ἔπειτα Πείρῳ τῷ ἱκετα Κύπρον.
Ἐκ δ' ἔβη αἰδοίῃ καλῇ Θεός· ἀμφὶ δὲ ποίῃ
Ποσσὶν ὑπὸ ῥαδιναῖσιν αἰέξετο· τῷ δ' Ἀφροδίτῳ,
Ἀφρογένειάν τε θῆαν γ' εὐσέφανον Κυθήρειαν
Κικλήσκουσιν· θεοὶ τε καὶ ἄνθρωποι, οὐνεκ' ἐν Ἀφρῷ
Θρέφθη· ἀπὲρ Κυθήρειαν, ὅτι προσέκυρσε Κυθήροισι·
Κυπεργόειαν δ' ὅτι γέντο πολυκλύσῳ ἐνὶ Κύπρῳ·
Ἦδε Φιλομμηδέα, ὅτι μῆδεων ἐξεφαάνθη.
Τῇ δ' Ἔρος ὠμάρτησε, ἥ Ἰμερ' ἑσπετο καλὸς

Γεῖνο-

Venit autem Noctem adducens magnum Cælum, undique vero Telluri

Cupiens amorem imminebat, & sane extentum est

Passim: ex insidijs autem filius petijt manu

Sinistra, dextra vero immanem cepit falcem,

Longam, asperos dentes habentē, chariq; genitalia patris

Festinanter demessuit, rursumque abiecit ut ferrentur

Pone illa quidem non incassum elapsa sunt manu:

Quotquot enim gutta proruperunt cruenta,

Omnes suscepit Terra: circumuolutis autem annis,

Produxit Erinnyasque validas magnosque Gigantas,

Armis vitentes, longas hastas manibus tenentes:

Nymphasq; quas Melias vocant super immensam terrā.

Testiculisque ut prius resectis, ferrum

Proiecit circa Epirum undis agitatam in pontum. (alba

Sic ferebantur per pelagus longo tēpore. circumcirca vera

Spuma ab immortalī corpore oriebatur: in ea puella

Innutrita est: primum vero ad Cytheras diuinas

Vehebatur, inde tum circumfluam peruenit ad Cyprum.

Prodiit vero veneranda formosa dea: circum vero herba

Pedibus sub mollibus crescebat: Aphroditem autem ipsam,

Spuma progeneratam deam & decoram pulchris fertis Cy-

theream,

Nominant tam dī quam homines: eo quod in spuma

Nutrita fuit: sed Cytherzam quod appulit Cyberis:

Cyprigenam vero quod nata sit undosa in Cypro.

Atq; Amantem genitalia quia ex genitalibus emer sit.

Hanc vero Amor comissatus est, & Cupido sequebatur pul-

cher,

Natam primum, & deorum ad cœtum euntem.
 Hunc vero ab initio honorem habet, atque sortita est
 Sortem inter homines & immortales deos,
 Virgineas confabulationes, & risus, & deceptiones,
 Oblectationemq; suauem, & amicitiam, blanditiasque.
 Illos vero pater Titanas cognomento vocabat,
 Filios obiurgans, magnus Cœlusquos genuit ipse.
 Dicit itabat porro, festinantes ex protervia magnum pa-
 trasse
 Facinus, cuius deinceps ultio in posterum futura sit.
 Nox præterea peperit odiosum Fatum, & Parcam atram,
 Et Mortem: peperit etiam Somnum. peperit vero agmen
 Somniorum:
 Quæ nulli mixta dea peperit Nox obscura.
 Rursum postea Momum, & AErumnam dolore plenam,
 Hesperidesq; quibus mala ultra inclytum Oceanum
 Aurea pulchra cura sunt, ferentesq; arbores fructus,
 Et fatales deas, & parcas genuit inimices,
 Clothoq; Lachesisq; & Atropon: quæ mortalibus
 Nascentibus dant habendum bonamque malumque,
 Quæque hominumque deorumq; delicta persequentes,
 Nunquam desinunt dea a vehementi ira,
 Priusquam illi rependerint malam ultionem quisquis
 peccarit. (miribus
 Peperit præterea & Nemesis, cladem mortalibus ho-
 Nox perniciofa: post hancq; Fraudē enixa est, & Amicitia
 Seniumque noxium, & Contentionem peperit pertinacē.
 Ceterum Contentio odiosa peperit quidem Laborem mo-
 lestum, Obliv-

Γεινομένη ταπρῶτα, θεῶν τ' ἐς Φόλον ιούση.
 Ταύτῃ δ' ἐξ ἀρχῆς τιμὴν ἔχει, ἣ δὲ λέλογχε
 Μοῖραν ἐν ἀνθρώποισι καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι,
 Παρθενίης τ' ὄαρος, μειδήματα τ' ἐξαπάτας τε,
 Τρέψιν τε γλυκερίῳ, Φιλότῃ τε, μελιχίῳ τε.

Τοὺς δὲ πατὴρ Τιτῆως Ὀπίκλησιν καλέσκει,
 Παῖδας νεκρῶν μέγας Οὐρανός, οὓς τέκεν αὐτός.
 Φάσκει δὲ τιμάνοντάς ἀπαθάλῃ μέγα ῥέξαι
 Ἔργον, τῷ δ' ἐπὶ τὰ τίσιν μετόπισθεν ἔσεσθαι.
 Νύξ δ' ἔτεκε συγερὸν Μόρον τε καὶ Κῆρα μέλαιναν,
 Καὶ Θάνατον· τέκε δ' Ὑπνον, ἐπὶ δὲ Φόλον Ὀ-
 νείρων.

Οὐ πνιπυμῆσαι θεὰ τέκε Νύξ ἐρεβεννή·
 Δεύτερον αὖ Μῶμον, καὶ Οἷζυν ἀλγινόεσαν·
 Εσπερίδας δ' αἷς μῆλα πέρην κλυτοῦ Ὀκεανοῖο
 Χρύσεα καλὰ μέλισσι, φέροντά τε δένδρεα καρπὸν
 Καὶ Μοίρας καὶ Κῆρας ἐγείνατο νηλεοπόνους,
 Κλῶθώ τε, Λάχεσίν τε, καὶ Ἀτροπὸν αἶτε βροτοῖσι.
 Γεινομένοισι δίδουσιν ἔχειν ἀγαθόν τε κακὸν τε,
 Αἶτ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε ὧραι βασιᾶς ἐφέπουσιν
 Οὐδέποτε λήγῃσι θεαὶ δεινοῖο χόλου,
 Πρὶν γ' ἀπὸ τῷ δάσσι κακὴν ὅτιν ὅς τις ἀ-
 μάρτη.

Τίκεται δὲ καὶ Νέμεσις, πῆμα θνητοῖσι βροτοῖσι,
 Νύξ ὅλη· μὲν γὰρ ἡ Πῶσις Ἀπάτῃ τίκεται ἐν Φιλό-
 τῃ,

Γῆρας τ' οὐλόμενοι, καὶ Ἔρην τίκεται καρτερόθυμον·
 Αὐτὰρ Ἔρως συγερὴ τίκεται μὲν Πόνος ἀλγινόεντα,

Λήθην τε, Λοιμὸν τε, ἔ' Αλγεα δακρυόεντα,
 Ὑσμῖνας τε, Φόνους τε, Μάχας τ', Ἀνδροκτοσίας τε,
 Νείκεά τε, ψυδάδας τε Λόγους, Ἀμφιλογίας τε,
 Δυσνομίην, Ἄτιον τε. ζυγήθεας ἀλλήλοισιν·
 Ὅρκον δ' ὅς δὴ πλείστον ὀπιχθονίης ἀνθρώπου
 Πημαίνῃ, ὅτε κέν τις ἐκὼν ὀπίορκον ὁμόσῃ·
 Νηρέα τ' ἀψυδέα ἔ' ἀληθέα γείνατ' Πόνιόν τε,
 Πρεσβύτατον παίδων. αὐτὰρ καλέεσσι γέροντα.
 Οὔνεκα νημερτής τε καὶ ἥπιος· οὐδὲ θεμιστέων
 Λήθε', ἀλλὰ δίκαια καὶ ἥπια δήνεια οἶδεν.
 Αὐτὸς δ' αὖ θαύματα μέγαν, καὶ ἀγνώρεα φέρ-
 κων,

Γαίῃ μισγόμεν, καὶ Κηθῶ καλλιπάρηον,
 Εὐρυδίῳ τ' ἀδάμαντι ἐνὶ φρεσὶ θυμὸν ἔχουσιν.
 Νηρῶν δ' ἐγρόντο μεγέρετα τέκνα θεάων,
 Πόνιόν ἐν ἀτρυγέτω, ἔ' Δωριδόν ἠυκόμοιο,
 Κέρης Ὀκεανοῖο πλήενιόν τε ποταμοῖο,
 Πρωτῶν τε, Εὐκράτη τε, Σαώ τ', Ἀμφιτρίτην τε,
 Εὐδῶρην τε, Θέτιν τε, Γαλήνην τε, Γλαύκην τε,
 Κυμοδόην, Σπῆῶν τε θυῆν, Θακίην τ' ἐρόεσσαν·
 Καὶ Μελίτην χαρίεσσαν, ἔ' Εὐλιμένην, ἔ' Ἀγανῆν,
 Πασιθέην τ', Εργίῳ τε, καὶ Εὐνείκῃ ῥοδόπηχυν,
 Δωλίῳ τε, Πρωτῶν τε, Φέρκῳ τε, Διωμαμένην τε,
 Νησαίην τε, καὶ Ἀκταίην, καὶ Πρωτμέδαιαν,
 Δωρὶν, καὶ Πανόπην, καὶ Διιδῆν Γαλάτταν·
 Ἰπποδόην τ' ἐρόεσσαν, καὶ Ἰππονοῆν ῥοδόπηχυν·
 Κυμοδόκην δ' ἥ κύματ' ἐν ἡεροειδέϊ πόντῳ
 Πνοίας τε ζαθέων ἀνέμων, ζυγὰ κύματ' ἀλγῆ,

Obluionemque, Pestemq; & Dolores lacrymabiles,
 Pugnasque, Cadesque, Præliaque, Stragesque virorum,
 Iurgiaque, mendacesque Sermones, Disceptionesque,
 Legum contemptum Noxamque, familiares inter sese,
 Iuramentumque quod plurimum terrestres homines
 Ledit, quando quispiam volens peierauerit :
 Nereumq; alienum a mendacio, & veracē genuit Pontus,
 Maximum natu filiorum. sed vocant senem,
 Eo quod verus atque placidus, nec iuris & equi
 Obluiscitur, sed iusta & mansueta consilia nouit.
 Deinde rursum Thaumantem magnum & fortē Phorcyn,
 Terra commistus, & Ceto pulchris genis præditam,
 Eurybiamque, ferreum in pectore animum habentem.
 Ex Nereo porro prognati sunt perquam amabilis soboles
 dearum

Ponto in infructuoso, & ex Doride pulchricoma,
 Filia Oceani rotundi fluij,
 Protoque, Eucrateque, Saoque, Amphitriteque,
 Eudoraque, Thetisque, Galeneque, Glauceque,
 Cymothoe, Spioque velox, Thaliaque incunda,
 Et Melita gratioſa & Eulimine & Agave,
 Pasitheaque, Eratoque, & Eunice roseis lacertis prædita,
 Dotoque, Protoque, Pherusaque, Dynameneque,
 Nesæaque, & Actæa, & Protomedia,
 Doris, & Panope, & speciosa Galatea,
 Hippothoeg; lepida, & Hippone roseis lacertis prædita,
 Cymodoceque, quæ fluctus in obscuro ponto,
 Et flatus diuinorum ventorum, una cum Cymatolege

Et flatus diuinorum ventorum, una cum Cymatolege
 Facile mitigat, & cū pulchros talos habente Amphicrises
 Cymoque, Eioneque, pulchreque coronata Halimede,
 Glauconomeque hilaris, & Pontoporia,
 Liagoreque, & Euagore, & Laomedia,
 Polynomeque, & Autonoe, & Lysianassa,
 Euarneque tam indolis grata, quam inculcata forma.
 Et Psamathe decora corpore, diuinaque Menippe.
 Nesoque, Eupompeque, Themistoque, Pronoeque,
 Nemertesque, quæ patris habet animum immortalis.
 Hæ quidem ex Nereo inculpato procreatae sunt
 Filiae quinquaginta, inculcata opera callentes.
 Thaumæs vero Oceani profundiflui filiam
 Duxit Electram. hæc autem celerem peperit Irim,
 Pulchricomasque Harpyias, Aelloque, Ocypetenque,
 Quæ ventorum flamina, & aues assequuntur
 Pernicibus alis, in cælo enim degentes volitant.
 Phorco post hæc Ceto Graas peperit pulchris genis præ-
 ditas,

A partu canas, quas ob id, Graas, vocant.
 Immortalesque dii, humique incedentes homines.
 Pephredoque pulchro peplo, Enyoque croceo peplo,
 Gorgonesque, quæ habitant celebrem Oceanum,
 In extrema parte ad noctem. ubi Hesperides argutæ,
 Sthenoque, Euryaleque, Medusaque grania perpeffa.
 Ipsa erat mortalis, at alia immortales, & senio non
 obnoxia

Duc. cum una concubuit carulea casarie Neptunus

Πνοιαίς τε ζαθέων ανέμων, ζυὼ κυματλήγῃ,
 ῥεῖα περὶ νῆι, καὶ εὐσφύρῳ Ἀμφιλείτῃ·
 Κυμῶ τ', Ἡϊόνη τε εὐσέφανός θ' Ἀλιμήδῃ·
 Γλαυκονόμῃ τε Φιλομμείδῃς, καὶ Πόντοπόρεια·
 Λαιαγόρῃ τε, καὶ Εὐαγόρῃ, καὶ Λαομίδεια·
 Πυλιννόμῃ τε, καὶ Λυτονόῃ, καὶ Λυσισάνασα,
 Εὐάρνῃ τε Φυῖν τ' ἐρατῇ ἔϊδ' αἶμα·
 Καὶ Ψαμάθῃ χάριεσσα δέμας, δῖῃ τε Μενίπῃ,
 Νησῶ τ', Εὐπύμπῃ τε, Θεμισῶ τε, Προνόῃ τε·
 Νημερτῆς θ', ἥ πατὴρ ἔχει νόον ἀθανάτιο·
 Αὐτὰρ μὲν Νηρῆα ἀμύμονα ἐξερχόμενον
 Κοδραὶ πεντήκοντα, ἀμύμονα ἔργ' εἰδῶα·
 Θαύμας δ' Ὀκείανοιο βαθυρρέϊταο θυγατέρα
 ἤχευετ' Ἠλέκτρῳ, ἥ δ' ὠκείαν τέκεν Ἴριν,
 Ἠυκόμας θ' Ἀρπύιας, Ἀελλώ τ' Ὀκυπέτῳ τε,
 Αἶρ' ἀνέμων πνοιῇσι καὶ οἰωνοῖς ἅμ' ἔποντο,
 Ὀκείης πτέρυγεσσι μετὰ χερσὶν αἰὲν ἰαλλόν,
 Φόρκυϊ δ' αὖ Κητῶ Γεραίας τέκε καλλιπαρήγας,
 Ἐκ γυναικὸς πολίας, ταῖ δὲ Γεραίας καλέεσιν
 Ἀθάνατοί τε θεοὶ, χαμῶ ἐρχόμενοί τ' ἀνθρώ-
 ποι.

Πεφρηδῶ τ' εὐπιπλόν, Ἐνυῶ τε κροκόπιπλόν,
 Γοργούς θ' αἰναίεσσι πτέρην κλυτῷ Ὀκείανοιο,
 Ἐχάλην πρὸς νυκτὶς ἴν' ἑσπερίδες λιγύφωνοι,
 Σθενῶ τ', Εὐρυάλη τε, Μίδεαί τε, λυγρὰ πα-
 ροῦσαι.

Ἡ μὲν ἔην θνητῇ, αἱ δ' ἀθάναται καὶ ἀγήρωε
 αἰδύο· τῇ δ' μὴ παρελέξατο κυανοχαίτης,

Εν μαλακῷ λειμῶνι, καὶ ἄνθεσιν ἁερνυῖσι.

Τῆς δ' ὅτε δὴ Περσεὺς κεφαλὴν ἀπεδειροτόμησεν

Ἐξέθορε Χρυσάωρ τε μέγας, καὶ Πήγασος ἵππος.

Τῷ μὲν ἐπώνυμον ἦν, ἔτ' ἄρ' Ὀκεανοῦ πέ-
πηγας

Γένεθ', ὅδ' ἄορ χεύσπον ἔχεν μὲν χερσὶ Φίλησι.

Κ' ὡ μὲν ἀποπάρῃ, περιπῶν χθόνα μητέρα μή-
λων,

Ἴκετ' ἐς ἀθανάτας Ζεὺς δ' ἐν δώμασι ναίει,

Βροντῶν τε στροπὴν τε φέρων Διὶ μητιόεντι.

Χρυσάωρ δ' ἔτεκε τρικάρην Γηρυονῆα,

Μιχθεὶς Καλλιρόη κούρη κλυτὰ Ὀκεανοῖο.

Τὸν μὲν ἄρ' ἐξενάρξε βίη Ἡρακληείη,

Βασί π' ἄρ' ἐλιπόδεσσι, περὶ ῥύτῳ ἐν Ἐρυθρίῃ.

Ἡμαὶ τῷ, ὅτε περ βῆς ἤλασεν Ὀρυμειώπυς

Τίρυνθ' εἰς ἱερὴν, Διὰ βῆς πόρον Ὀκεανοῖο.

Ὀρθὸν τε κλῖνας, ἔβηκ' ἄλῳ Εὐρυλίῳ.

Σταθμῶν ἐν ἡρώεντι, πῆλιν κλυτὰ Ὀκεανοῖο.

Ἡ δ' ἔτεκε ἄλλο πέλωρον, ἀμήχανον, ὃ δὲν εἰκότως

Θνητοῖς ἀνθρώποις, οὐδ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,

Σπῆϊ ἐνὶ γλαφυρῷ, θεῖον κρατερόφρον' ἔχιδ-
ναν,

Ἡμισυ μὲν νύμφην ἐλικώπιδα, καλλιπάρηον,

Ἡμισυ δ' αὖτε πέλωρον ὄφιν, δεινὸν τε μέγαν τε,

Ποικίλον, ὠμησὺν, Ζαθέης ὑπὸ κεύθεσι γαίης.

Εὐθα δέ οἱ σπῆϊ ἐπὶ κάτω, κοίλῃ ὑπὸ πέτρῃ,

Τηλοῦ ἀπ' ἀθανάτων τε θεῶν θνητῶν τ' ἀν-
θρώπων.

In molli prato & floribus vernis.

Eius autem Perseus caput cum amputasset,

Exiliſt Chryſaor magnus, & Pegaſus equus.

*Huic quidem cognomentum erat, quod Oceani apud
fontes* *(bus charis:*

Natus eſſet: ceterum hic enſem aureum tenebat mani-

*Et ille quidem cum auolaſſet, relicta terra matre peco-
rum* *tat,*

Peruenit ad immortales. Iouis vero in domo habi-

Tonitruque & fulgur ferens Ioui prudenti.

Chryſaor porro genuit tricipitem Geryonem,

Mixtus Calliroæ filia nobilis Oceani.

Illum quidem armis exiit viſ Herculana

Boues apud flexipedes circumflua in Erythia.

Die illo cum boues egit latas frontes habentes

Tirynthum inſacram, emenſus iter Oceani,

Orthoque interfecto, & bubulco Eurytione,

Stabulo in obſcuro, ultra inclytum Oceanum.

*Ipoſa inſuper peperit aliud monſtrum, perplexum, nihil
ſimile*

Mortalibus hominibus neq; immortalibus dijs,

Specu in concauo, diuinam animo inſracto Echidnam:

Dimidio nympham, nigris oculis, pulchris genis,

*Dimidio item ingentem ſerpentem horrendumque
magnumque,*

Varium, crudiuorum, diuina ſub cauernis terra.

Illic vero ei ſpecus eſt in imo, caua ſub petra,

Procul ab immortalibusq; dijs mortalibusq; hominibus

Ibi sane ei destinarunt dii inclitas domos incolere.
 Atq; coerebatur in Arimis sub terra tetra Echidna,
 Immortalis nympha & senij expers diebus omnibus.
 Huic Typhaonem aiunt mixtum esse amore,
 Vehementem & violentum ventum, nigris oculis decora puella.

Illa vero grauida facta, peperit fortes filias,
 Orithum quidem primo canem peperit Geryoni.
 Iterum secundo edidit partu immensum, minime effabilem,

Cerberum crudiuorum, Plutonis canem arca voce,
 Quinquaginta capitum, impudentemque, fortemque.

Tertio, Hydram genuit abominabilem,
 Lernaam, quam enutrit dea albis vlnis Iuno,
 Insatiabiliter indignans virtuti Herculae.

Ac illam quidem Iouis filius occidit saevo ferro
 Amphitryoniades, cum bellicoso Iolao,
 Hercules ex consilijs Minervae praedatricis.

Tum ipsa Chimeram peperit, spirantem terribilem ignem,
 Trucemque, magnamque, pernicemque, validamq;
 Illius erant tria capita: unum quidem terribilis leonis,

Alterum capella, tertium vero serpentis robusti draco.
 A fronte leo, pone vero draco, media vero capra,
 Horrende efflans ignis robur ardentis.

Hanc quidem Pegasus cepit, & strenuus Bellerophontes,
 Illa sane Sphingem exitiale peperit, Cadmeis perniciem,
 Ab Oritha subacta: Nemeumque leonem,

Quem

Εἴθ' ἄρα οἱ δάσαντ' θεοὶ κλυτὰ δώματα ναίειν.
 Ἡ δ' ἔρυτ' ἐν Ἀρίμοισιν ὑπὸ χθόνα λυγρὴ Ἐχιδνα,
 Ἀθανάτῃ νύμφη καὶ ἀγῆρα ἡμᾶτα πάντα.
 Τῇ δ' Τυφάονα φασὶ μίγνυμεναι ἐν Φιλότῃῃ,
 Δεινὸν δ' ὕβριζ' αὖτ' ἄνεμον, ἐλικώπιδι κούρη.
 Ἡ δ' ὑποκυσσάμενη, τίκετ κεφαλὴν ὀφρονά
 τίκνα.

Ὀρθον μὲν πρῶτον κύνα γείνατ' Γηρυονῆι·
 Δεύτερον αὖτις ἐπικλιν ἀμήχανον, οὐτὶ φατῖον,
 Κέρβερον, ὠμησῆν, αἶδεω κύνα χαλκεόφωνον,
 Πεντηκοντοκάρηνον, ἀναιδέα τε κρατὶν τε·
 Τὸ τρίτον, Ἰφρην αὖτις ἐχέικατα, λυγρὴν εἰδυῖαν,
 Λερναίην, ἣν θρέψε θεὰ Λαρκώλην Ἡρη,
 Ἀπλητὴν κατὰ Βίην Ἡρακλεΐην.

Καὶ τὸ μὲν Διὸς υἱὸς ἐν ἑσπέρῳ νηλεὲς χαλκῷ
 Ἀμφικτυωνιάδης, Συὺ δ' ἐν Φίλῳ Ἰαλάῳ,
 Ἡρακλῆς, Βελήσιν Ἀθηναίης ἀγελεύς.
 Ἡ δ' Χίμαιραν ἐπικλιν, πνέουσαν ἀμφιμάκετον πύρ,
 Δεινὴν τε, μεγάλην τε, ποδώκεά τε, κρατερὴν τε.
 Τῆς δ' ἦν τρεῖς κεφαλαί· μία μὲν, χαροπὸν λέ-
 οντ.

Ἡ δ', χιμαίρης ἥδ' ὄφι' ἀπὸ κρατῶν δράκοντ.
 Πρῶτον λέων, ὅππῃ δ' δράκων, μέσση δ' χίμαιρα,
 Δεινὸν ἀποπνέουσα πυρὸς μὲν αἰθομένοιο.

Τὴν μὲν Πήγασον εἶλε καὶ ἰσθλὸς Βελεροφόντης.

Ἡ δ' ἄρα Σφίγξ ὅλοην τίκε, Καδμείοισιν ἄλ-
 θρον,

Ὀρθῶν ὑποδμηθεῖσαι Νημειῶν τε λέοντα.

Τὸν ῥ' Ἥρη θρέψασα Διὸς κυδοῖ τῷ δαίμονι,
 Γυνοῖσιν κατένασσε Νεμείης, πῆμ' ἀνθρώποις·
 Ἐνθ' ἄρ' οὖγ' οἰκείων, ἐλεφαίρετο Φύλ' ἀνθρώ-
 πων,

Κοιρανέων τρητῖο Νεμείης ἡ δ' Ἀπίσαντο.

Ἀλλὰ εἰς ἐδάμασσε Βίης Ἡρακλεείης.

Κητὼ δ' ὀπλότατον, Φόρκυι Φιλότῃ μιγείσας,
 Γείνατ', δεινὸν ὄφιν, ὃς ἐρεμνῆς κεύθεσι γαίης,
 Πείρασιν ἐν μεγάλοις παγχρύσα μῆλα Φυ-
 λάσσει.

Τῷτο μὲν ἐκ Κητῆς καὶ Φόρκυος γένετο.

Τηθύς δ' Ὠκεανῷ ποταμούς τέκε διηένετας,
 Νεῖλον τε, Ἀλφειὸν τε, καὶ Ἡετανὸν βαθυδίνην,
 Στυμόνα, Μαίανδρόν τε, καὶ Ἴστρον καλλιρέεθρον,
 Φάσιν τε, Ῥῆσάν τε, Ἀχελώϊον δεξαροδίνην·
 Νέεσον τε, Ρόδον θ', Ἀλιάκμονά θ', Ἐπὶ Ἄλ-
 γον τε,

Τρήνικόν τε, Ἐλπίον, Θείον τε Σιμοδόντα,
 Πλωϊόν τε, Ἐρμον, εὐρρείπῳ τε Κάϊκον,
 Σαγαρέον τε μέγαν, Λαδωνά τε, Παρθενίον τε,
 Εὐηνόν τε, καὶ Ἀρδησκον, Θεῖον τε Σκάμανδρον.

Τίκτε δ' Ἰουγατέρων ἱερὸν γένος, αἱ καὶ γαῖαν
 Ἄνδρας κυρρίζουσιν, Ἀπόλλωνι ζυῖ ἄνακτι,
 Καὶ ποταμοῖς πάντῃν δ' Διὸς πάρα μοῖραν ἔχουσι,
 Πειθῶ τε, Ἀδμήτῃ τε, Ἰάνθῃ τε, Ἠλέκτρῃ τε,
 Δωρὶς τε, Πρυμνώ τε, καὶ Θύρανι Ἰουαίδῃς,
 Ἰππῶ τε, Κλυμένη τε, Ρόδια τε, Καλλιρόῃ τε,
 Ζόξῳ τε, Κλυΐῃ τε, Ἰδύᾳ τε, Πασιθῇ τε,

Quem Iuno cum enutriuisset, Iouis veneranda vxor,
 In locis fertilibus collocauit Nemea, cladem hominibus.
 Ibi sane hic commorans decipiebat tribus hominum,
 Imperans cauernosa Nemea, atque Apesanti.
 Sed ipsum robur domuit virtutis Herculana.
 Ceto vero minimum natu, cum Phorco amore mixta,
 Peperit grauem serpentem, qui obscura in latibulis terra
 Finitus in amplis prorsus aurea mala custodit.
 Hoc quidem ex Ceto & Phorco genus est.
 Tethys autem Oceano flumina peperit vorticosa,
 Nilumque, Alpheumque, & Eridanum profundos vorti-
 ces habentem,
 Strymonem, Maandriumque, & Istrum pulchris flum.,
 Phasinque, Rhesumque, Acheloum argenti uorticem,
 Nessumque, Rhodiuque, Haliacmonemque, Heptapo-
 rumque,
 Granicumque, & AESapum, diuinumque Simoenta,
 Peneumque, & Hermum, amæneque fluentem Caicum,
 Sangariumque, magnum, Ladonemque, Partheniumque,
 Euenumque, & Ardescum, diuinumque Scamandrum.
 Peperit quoque filiarum sacrum genus, quæ per ter-
 ram
 Viros a teneris educant, una cum Apolline rege,
 Et fluminibus: hanc vero a Ioue sortem habent,
 Pithoq, Admeteque, Iancheque, Electraque,
 Dorisque, Prymnoque, & Vrania forma deam referens,
 Hippoque, Clymeneque, Rhodiag, Calliroeque,
 Zeuxoque, Cythieque, Idyiaque, Pasitoeque,

Plexaureque, & Galaxaure, amabilisque Dione,
 Melobosisque, Thoeque, & venusta Polydora,
 Cerceisque indole amabilis, Plutoq, boninis oculis,
 Perseisque, Ianiraque, Acasteque, Xantheq,
 Petraeq, lepida, Meneſthoq, Europaq,
 Metisque, Eurynomeque, Telestoque croceo peplo:
 Crisieque, Asiaq, & amabilis Calypso:
 Eudoreq, Tycheq, & Amphiro, Cyroque,
 Et Styx, quæ ipsarum excellentissima est omnium:
 Atque hæc Oceano & Tethyde prognatae sunt,
 Grandiores natu filiae. multa quidem sunt & aliae:
 Ter mille enim sunt celeres filiae Oceani,
 Quæ sæpe disperſæ terram & profunditates lacus,
 Paſſim pariter incolunt, dearum splendida proles.
 Tot rursus alij fluxij cum strepitu fluentes,
 Filij Oceani, quos peperit veneranda Tethys:
 Quorum nomina difficile omnium mortalem virum
 proloqui:
 Sed ſingulatim nòuerunt quicunq, circum habitant.
 Thia præterea Solemque magnam, lucentemque
 Lunam,
 Auroramque quæ omnibus terreſtribus lumen præbet,
 Immortalibusque dijs qui cælum latum tenent,
 Genuit, congreſſa cum Hyperione in amore.
 Crio autem Eurjbia peperit, per amorem mixta,
 Aſtraumque magnum, Pallantemque, præſantiſſima
 dearum,
 Perſenque, qui etiam omnes præcellebat peritia.

Aſtra

Ἠλεξάυρη τε, Γαλαξάυρη τε, ἑρατή τε Διώνη,
 Μηλόδοσις τε, Θόη τε, καὶ Ὀυειδῆς Πολυδώρη·
 Κερκηΐς τε Φυὴν ἑρατή, Πλατῶν τε βοῶπις,
 Περσηΐς τ', Ἰάνειρά τ', Ἀκάστη τε, Ξάνθη τε,
 Πετραΐη τ' ἐρώεσσα, Μενεστώ τ', Εὐρώπη τε,
 Μῆτις τ', Εὐρυνόμη τε, Τελεστώ τε κροκόπει-
 πλῆ.

Κελισίη τ', Ἀσίη τε, καὶ ἡμερόεσσα Καλυψώ.
 Εὐδώρη τε, Τύχη τε, ἔ' Ἀμφιρῶ, Ὀκυρόη τε·
 Καὶ Στύξ, ἥ δ' ἔστιν Ὀφείων περφερεσάτη ἐστὶν ἀπὸ
 σέων.

Αὐτὰρ δ' Ὀκεανοῦ καὶ Τηθύς ἐξεγρόντο
 Πρεσβύτα) κοῦραι. πολλαὶ γὰρ μὲν εἰσι ἑῷ ἄλλα.
 Τρεῖς γὰρ χίλια εἰσὶ πανύσφυροι Ὀκεανίναι,
 Αἶρα παρλυσαερέες γαῖαν καὶ βίνθηα λίμνης
 Πάντη ὁμῶς ἐφίπυσσι, θεῶν ἀγλαὰ τέκνα.
 Τόσσοι δ' αὖθ' ἕτεροι ποταμοὶ καναχηδὰ ρέοντες,
 Τίεες Ὀκεανοῦ, τὰς γαῖαν πότνια Τηθύς.
 Τῶν ὄνομ' ἀρξαλέον πάντων βροτῶν ἄνδρα ἐνίστηναι,
 Οἳ ἕκαστοι ἴσασιν οἳ αὖτ' ἐκιναιεζάωσι.
 Θεῖα δ' Ἡελιόν τε μέγαν, λαμπρὰν τε Σελήνῃν,
 Ἥω θ', ἥ πάντας τιν' ὀππιδνοίοισι φαίνει,
 Ἀθανάτας τε θεοὺς τοὶ οὐρανοὶ εὐρυὶ ἔχουσι.
 Γαῖαν θ', ἱπποδάμειαν ὑπερίονα ἐν φιλό-
 τηι.

Κεῖν δ' Εὐρυβίη τέκεν Φιλότῃτι μιγάειαν,
 Ἀσραῖον τε μέγαν, Πάλλαντά τε, δῖα θεῶν·
 Πέρσην θ', ὅς κ' ἔστι πάντας μείεπρεπεκ ἰδμοσιώησιν.

Ἀσραίῳ δ' ἥως ἀνέμους τέκε καρτεροθύμους,
 Ἀργίστῳ Ζέφυρον, Βορέῳ τ' αἰψηροκέλευθον.
 Καὶ Νότον, ἐν Φιλότῃ θεῷ θεὰ εὐνηθείσα.
 Τοὺς ἧμετ' ἄστρα τέκτιν' Ἔωσφ' ἔρον ἡγεμένηα.
 Ἄσρα τε λαμπερώνα τά τ' ἰούραυος ἐστ' ἀ-
 νά.

Στυγ' ἧτέκ' Ὠκεανὸς θυγάτηρ, Πάλλαντι μιγῆσαι,
 Ζῆλον ἔνικ' ἐκαστὸν Φυρον ἐν μεγάροισι,
 Καὶ Κράτ', ἠδὲ Βίον, δευδείκετ' αὖ γένατ' ἔκ τε,
 Τῶν οἷα ἐς' ἀπάνανθε Διὸς δάμ', οὐδέ τις ἔ-
 δρη,

Οὐδ' ὁδός, ὅπῃ μὴ κείνοις θεὸς ἡγεμονεύει,
 Ἀλλ' αἰεὶ παρ' Ζεὺς βαρυκτύπῳ ἐδολόων.

Ὡς γ' ἐβόλευσε Στυγ' ἀφθιγ' Ὠκεανίην,
 Ἡμᾶτι τῷ ὅτε πάντας Ὀλύμπ' ἀστεροπητῆς
 Ἀθανάτης ἐκάλεσε θεὸς ἐς μακρὸν Ὀλυμπόν.

Ἔπει δ' ὅς ἂν μὲν εἰς θεῶν Τιτῇσι μάχοιτο,
 Μή, πιν' ἀπαρράϊσθιν γέρας, πικρὸν ἧ' ἔκαστον
 Ἐξέμεν ἦν ἑπάρ' ἡμῖν ἀθανάτισι θεοῖσι.

Τὸν δ' ἔφαθ' ὅς τις ἄπρμ' ὑπὸ Κράνου ἦσ' ἀγέ-
 ρας,

Τιμῆς καὶ γέρας ἱππεύσμεν ἢ θέμις ἐστὶ.

Ἦλθε δ' ἄρα πρώτη Στυγ' ἀφθιγ' οὐλυμ-
 πόνδε

Συνὸς φίσι παῖδεσσιν, φίλῃ δ' ἡμῶν πατρός.

Τὴν ἧ Ζεὺς τίμησε, παρέσθ' ἧ δῶρα ἔδωκεν.

Αὐτὴν μὲν γ' ἔθηκε θεῶν μέγαν ἔμμεναι ὄρκον,

Παῖδας δ' ἡμᾶς πάντα εἰὸς μεταναέτας εἶναι.

*Astra vero Aurora ventos peperit magnanimos,
Argesten, Ephyrum, Boreamque rapidam,
Et Notum, in amore cum deo dea congressa.
Post hos vero Aurora stellam genuit Luciferum mane
genita,*

*Astraque fulgentia quibus cælum cinctum est.
Styx vero peperit Oceani filia, Pallanti mixta,
Zelum & Nicen, pulchros talos habentem in adibus,
Et Robur atque Vim præclaros genuit filios,
Quibus non est seorsim a Ioue domus nec ulla sedes,
Neque via qua non illis deus præit:*

*Sed semper apud Iovem grauitèr tonantem sedem habent.
Sic enim consuluit Styx incorruptibilis, Oceani filia,
Die illo, quando omnes Olympius fulgurator
Immortales vocauit deos ad altum cælum.*

*Dixit autem, quod quisquis una secum deorum contra
Titanes pugnet,*

*Nulli se adempturum præmia, sed honorem quemque
Habiturum, quem antea inter immortales deos.*

*Illum etiam dixit qui honoris expers fuerit sub Saturno
& immunis,*

Ad honores ac præmia prouecturum, ut fas est.

*Venit autem prima Styx incorruptibilis ad Olympum
Cum suis filiis chari per consilia patris.*

*Ipsam vero Iupiter honorauit: eximia quoque dona
dedit.*

*(tum,
Ipsam enim constituit deorum magnum ut sit iuramentum
Filij autem diebus omnibus sui cohabitatores ut sint.*

Similiter etiam omnibus prorsus sicuti pollicitus erat,
 Perfecit. Ipse autem prepotens est, atq; regem agit.
 Phæbe porro Cæi peroptabilem venit ad lectum.
 Gravida vero facta deinde dea dei in amore,
 Latonam ceruleo peplo peperit blandam semper,
 Mitem hominibus atque immortalibus dijs,
 Suavem ab initio, in primis hilarem intra Olympum.
 Genuit insuper Asteriam claram, quam olim Perseus
 Duxit in amplam domum, chara ut vocetur uxor.
 Illa autem gravidata Hecaten peperit, quam super om-
 nes (dona,
 Iupiter Saturnius honoravit : dedit vero ei splendida
 Potestatem ut habeat terræque & infrugiferi maris.
 Imo etiam stelligero sub cælo sortita est honorem,
 Immortalibusq; dijs honorata est maxime.
 Etenim nunc quando alicubi aliquis terrestriam hominū,
 Faciens sacra honesta ex lege expiat,
 Inuocat Hecaten: ingens vero ~~hunc~~ sequitur honor
 Facillime, cuius beneuola dea suscipit preces:
 Et illi diuitias largitur, nam facultas ipsi adest.
 Quotquot enim Terra Cæloq; prognati sunt,
 Et honorem sorte acceperunt, istorum habet sortem
 omnium (privavit
 Neque quicquam ipsi Saturnius per vim ademit, neque
 Eorum quæcunque sortita est Titanas inter priores
 deos.
 Sed habet sicut prius a bnitio facta est distributio.
 Nec quia unigenita, minus dea sortita est honorem

Ὡς δ' αὖτως πάντες Διμπτρὲς, ὥσπερ
ὑπέρει,

Ἐξείλεοσ' αὐτὸς ἢ μέγα κρατὶς ἡδὲ ἀνάσσει.

Φοίβη δ' αὖ Κοίου πολυήρατον ἦλθεν ἐς εὐνάν.

Κυοσαμένη δ' ἠπείτα θεὰ θεοῦ ἐν Φιλότῃ

Ληϊὼ κυανόπεπλον ἐγένεατο μείλιχον αἰεὶ,

Ἦπιον ἀνθρώποισι ἔα θανάτοισι θεοῖσι,

Μείλιχον ἐξ ἀρχῆς ἀγαυότατον ἐντὸς οὐλύμπου.

Γείνατο δ' Ἀστερίῳ εὐώνυμον, ἣν ποτε Πέρσης

Ἠγάγετο ἐς μέγα δῶμα, Φίλῃν κεκλῆσθαι αἰνέειν.

Ἡ δ' ὑπεκκυοσαμένη Ἐκάτῳ τέκε, τὴν πύριν
πάντων

Ζεὺς Κρονίδης τίμησε· πόρην δέ οἱ ἀγλαὰ δῶρα

Μοῖραν ἔχεν γαίης τε ἔα τετυγέπιο θαλάσσης.

Ἡ δ' καὶ ἀστερόεντι ὑπὸ οὐρανοῦ ἐμμορε πμῆς,

Ἀθανάτοισι τε θεοῖσι τε πμμένη ἐστὶ μάλιστα.

Καὶ γὰρ νῦν ὅτε περ Πτοχθονίων ἀνθρώπων

Ἐρδων ἱερὰ καλὰ καὶ νόμον ἰλάσκηται,

Κεκλήσκει Ἐκάτῳ πολλή τέ οἱ ἔσπερ πμῇ

Ῥῆα μάλα, ὣς φέφρων γε θεὰ ὑπεδείξετο!

εὐχάς·

Καὶ οἱ ὄλβον ὀπάζοι· ἐπεὶ δυνάμεις γε πάρεσιν.

Ὅσσοι γὰρ Γαίης περ οὐρανοῦ ἐξεχέοντο,

Καὶ πμλὴν ἔλαχον, τέτων ἔχει αἶσαν ἀπάντων.

Οὐδέ τί μιν Κρονίδης ἐδίδουτο οὐδέ τ' ἀπηύρα

Ὅσ' ἔλαχεν Τιτῇσι μὲν παρτέροισι θεοῖσιν,

Ἀλλ' ἔχει ὡς περὶ ὧν ἀπ' ἀρχῆς ἐπλετο δασμὸς.

Οὐδ' ὅτι μνηστογυῆς, ἥσσαν θεὰ ἐμμορε πμῆς,

Καὶ γέρας ἐν γαίῃ τι ἐοῦραν ᾧ ἠδὲ θαλάσῃ·
 Ἀλλ' ἐπὶ καὶ πολὺ μᾶλλον, ἐπεὶ Ζεὺς πέδ' αὐ-
 τῶν.

Ὡς δ' ἐθέλει μεγάλως πῶδ' αἰγίνε', ἥ δ' ὀνίνησιν.
 Ἐκ τ' ἀγορῇ λαοῖσι μετὰ πρέπ' ὧν κ' ἐθέλησιν.
 Ἡ δ' ὁπότε ἐς πόλεμον Φθισήνορα θωρήσων
 Ἀνέρες, ἔνθα θεὰ πῶδ' αἰγίνε' οἷς κ' ἐθέλησι,
 Νίκῃ περ φρονέως ὁπάσῃ καὶ κῦδ' ὀρέξαι.
 Ἐν τε δίκη βασιλεῦσι παρ' αἰδοίοισι καθίζει,
 Ἐδλὴ δ' αὐτ' ὁπότε ἄνδρες ἀγῶνι ἀεθλεύωσιν,
 ἔνθα θεὰ καὶ τίς πῶδ' αἰγίνε', ἥ δ' ὀνίνησι·
 Νικήσας δ' βίη καὶ κάρτει καλὸν ἄεθλον,
 ῥεῖα φέροι, χαίρων τε πεκεῖσιν κῦδ' ὀπάξει.
 Ἐδλὴ δ' ἰπώηεσσι παρειαμένοις κ' ἐθέλησι,
 Καὶ τίς οἱ γλαυκῷ δυσπήμεφελον ἐργάζον',
 Εὐχον' δ' ἑκάτῃ καὶ ἐρμικύπῳ ἔννοσι γαίῳ,
 ῥηιδίως δ' ἄρξην κυδνὴ θεὸς ὥπικε πολλῶν,
 ῥεῖα δ' ἀφείλετο φαινομένῳ, ἐθέλῃσά γε θυμῷ.
 Ἐδλὴ δ' ἐν σταθμοῖσι (ὧν Ἑρμῇ ληΐδ' αἶζειν,
 Βουκολίας τ' ἀγέλας τε καὶ αἰπόλια πλάττει αἰ-
 γῶν.

Ποίμνας τ' εἰροπόκων χ' οἴων, θυμῷ γε θέλῃσας,
 Ἐξ ὀλίγων βελάει, καὶ πολλῶν μείονα θῆκεν.
 Οὕτω τοι καὶ μνηστογῆς ἐκ μητρὸς ἐοῦσαι,
 Πᾶσι μετ' ἀθανάτοισι τέλειμ' ἔγχεαι.
 Θῆκε δέ μιν Κρονίδης κυροτρόφον, οἱ μετ' ἐκείνῃ
 Ὀφθαλμοῖσιν ἴδοντο φάσ' πολυδερκέ' Ἡοῖς.
 Οὕτως ἐξ ἀρχῆς κυροτρόφ' αἶδε πεπρωμένη.

*Et potestatem tam in terra ac cælo, quam in mari:
Sed insuper multo magis, quoniam Iupiter honorat ipsam.
Qui vero vult, magnifice præsto est, atque iuuat.*

*Inque concione inter homines eminet, quem scilicet
voluerit,*

*Atque quando ad bellum perdens-viros armantur
Viri, tum dea adest quibus voluerit,*

Victoriam promptè ut præbeat, & laudem porrigat.

Inque iudicio reges apud venerandos sedet.

Bona insuper quando viri in certamine colluctantur:

Ibi dea & illis præsto est, atque iuuat.

Qui vero vicerit virtute & robore, pulchrum præmium

Facile fert, latusque parentibus gloriam dat.

Bona item equitibus, adesse quibus voluerit:

Et his qui glaucam mare tempestuosum secant,

Votaque faciunt Hecata, & valde sonanti Neptuno.

Facile etiam prædam inclita dea dedit copiosam,

Facile vero abstulit apparentem, volens saltem animo.

Bona prætera in stabulis cum Mercurio pecus augere,

Armenta que boum, gregesque latos caprarum,

Gregesque lanigerarum ovium animo saltem volens,

Ex paucis sæcunda facit, & ex multis pauciora reddit;

Adeo sane licet unigenita ex matre existens,

Omnibus inter deos honorata est muneribus.

*Fecit autem ipsam Saturnius alumnam iuuenum, quæ
post ipsam*

Oculis aspexerunt lumen multa contuentis Auroræ.

Sic ab initio nutriens filios: atque hi sunt honores,

Rhea autem compressa a Saturno, peperit illustres liberos, (dentem;

Vestam, Cererem, & Iunonem aureis calceamentis gau-

Fortemq; Plutonem, qui sub terra domos incolit,

Immile cor habens, & valde sonantem Neptunum,

Iouemq; consiliarium, deorum patrem atq; hominum,

Cuius & a tonitru concutitur lata terra. (cunque;

Atque ipsos quidem deglutiebat Saturnus magnus, qui-

Ex utero sacro matris ad genua venerat:

Hæc animo voluens, ne ullus clarorum filiorum Cæli

Alius inter Immortales haberet regium decus.

Audierat enim ex Terra & Cælo stellis micante,

Quod sibi fatale esset proprio a filio domari.

Quantumvis robusto existenti, Iouis magni per consilia.

Ideoque hic non cæcam speculationem habuit, sed insi-
dias struens

Filios suos deuorabat, Rheam autem tenebat luctus gra-
uis. (rum

Sed quando iam Iouem erat deorum patrem atque viro-

Paritura, iam tum charis supplicabat parentibus

Suis, Terraque, & Cælo stellato,

Consilium ut suggererent, quo pacto lateret pariens

Filium charum, possetque vlcisci furias patris sui

Contra filios, quos deuorabat ingens Saturnus versu-
tus. (runt,

Illi vero filia dilecta auscultaunt & morem gesse-

Et ei commemorarunt, quæcunque fati constitutum es-
set fieri

Cir.

Ρείη δ' αὖ δμοθηΐσα Κρόνον τέκε Φαίδιμα τέκνα,
 Ἰσίην, Δήμητρα, καὶ Ἥραν χρυσοπέδιλον,
 Ἰφθιμόν, τ' Αἰδών, ὅς ὑπὸ χθονὶ δώματα
 ναίει.

Νηλεὺς ἦτορ ἔχων καὶ ἑρμιοτοπὸν ἔννοσίγαιον,
 Ζηῶν τε μηλόεντα, θεῶν πατέρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν,

Τὴ καὶ ὑπὸ βροντῆς πελεμίζει, εὐρεῖα χθών.
 Καὶ τὴς μὲν καλεῖσιν Κρόνον μέγας, ὅς τῃς ἐκαστος

Νηδύ' ἐξ ἱερῆς μητρὸς πρὸς γένεσθ' ἔκαστος.
 Τὰ φρονέων, ἵνα μή τις ἀθανάτων οὐραγιῶνων
 Ἄλλ' ἐν ἀθανάτοισιν ἔχη βασιληίδα τιμῷ.
 Πεύθετο γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἀσερόεντα,
 Οὐνεκά οἱ πέπρωτο ὑπὸ παιδὶ δαμῆναι,
 Καὶ κρατερῶ περ ἔόντι, Διὸς μεγάλου Διὸς
 Βελαί.

Τῷ ὅγε τόκ' ἀλαδοσχεπὴν ἔχεν, ἀλλὰ δοκεύων
 Παῖδας εὖς καλεῖσιν Ρείην δ' ἔχε πένθος ἄλαστον.
 Ἀλλ' ὅτε δὴ Δι' ἔμελλε θεῶν πατέρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν
 Τέξασθαι, τότε ἔπειτα φίλῃς λίανδ' ἐτοκῆας
 Τοὺς αὐτῆς, Γαῖάν τε καὶ Οὐρανὸν ἀσερόεντα,
 Μῆτιν Συμφράσασθαι ὅπως λελάθοιτο τεκῆσθαι
 Παῖδα φίλον, πῶς δ' ἑλινδὲς πατρὸς εἶο,
 Παίδων οὐς καλεῖσιν μέγας Κρόνον ἀγκυλομήτης.
 Οἱ γὰρ θυγατέρες φίλη μάλα μὲν κλύον ἠδὲ θάσσοντο.

καὶ οἱ πεφραδέντων ὅσα περ πέπρωτο γένεσθαι

Ἀμφὶ Κρόνῳ βασιλῆϊ καὶ ἡγεῖ καρπεροθύμῳ.
Πέμψαν δ' ἐς Λύκιον, Κρήτης ἐς πῶνα δῆμον,
Ὅπως ἄρ' ὀπλότατον παῖδων ἤμελλε τεκνέσθαι,
Ζεῦα μέγαν· τὸ μὲν οἱ ἐδέξατο Γαῖα πελώρη
Κρήτη[εν] εὐρείῃ τραφέμεν ἄλκιρα λέμενά τε.
Ἔνθα μὲν ἴκτο φέρουσα θοὴν Διὶ νύκτα μέλαι-
ναν,

Πρώτῳ ἐς Λύκτον· κρύψεν δὲ ἑχερσὶ λαβοῦσθε
Ἀνὴρ ἐν ἡλιβάτῳ, Ζαθέης ὑπὸ κεῦθεσι γαίης,
Ἀργαῖῳ ἐν ὄρει πεπυκασμένῳ ὕληεντι.
Τῷ δ' Ἰσπαρτανίσαισα μέγαν λίθον ἐγκυάλιξεν
Οὐρανίδῃ μέγ' ἀνακτι, θεῶν προτέρῳ βασιλῆϊ.
Τὸν τόθ' ἔλκων χεῖρεσσιν ἐν ἐγκάθετ' ἠδ' ἰδυῖ,
Σχέτλιθ'· οὐδ' ἐνόησε μὲν φρεσὶν ὥς οἱ ὀπίσσω
Ἀντὶ λίθου εὐὸς ὑπὸς ἀνίκηθ' καὶ ἀκηδῆς
Λείπεθ'· ὅ μιν πᾶχ' ἤμελλε βίη ἐχερσὶ δαμάσσει,
Τιμῆς ἐξελάαν, ὃ δ' ἐν ἀθανάτοισιν ἀνάξεν.
Καρπαλίμως δ' ἄρ' ἐπῆτα μὲν· ἐφ' αἰδοίμην
γῆα·

Ἡὺξεν τοιοῦτο ἀνακτι· Ἰππλομένου δ' ἐν αὐτοῦ
Γαίης ἐννεσίῃσι πολυφραδέεσσιν δολωθεῖς,
Ὅν γόνον ἀψ' ἀνέηκε μέγας Κρόν'· ὠκυλαμήτης,
Νικηθεὶς τέχνησι βίηφί τε παιδὸς ἐοῖο.
Πρῶτον δ' ἐξήμησε λίθον, πύματον κατὰ πῖναν·
Τὸν μὲν Ζεὺς ἐχέριξεν καὶ χθονὸς εὐρυοδείης
Πυθοῖ ἐν ἡραθῇ, γυάλοισι ὑπὸ Παρνηταῖο,
Σῆμ' ἔμεν ἐξ ὀπίσω, θάωμα θνητοῖσι βροτοῖσι.
Δῦσε δ' πατρὸς ἀσκηγῆτος ἀλάων ἀπὸ θεσπῶν

Circa Saturnum regem, & filium magnanimum.
 Miserunt autem in Lyciū, Creta ad pinguem populum,
 Cum minimum natu filiorum esset paritura,
 Iouem magnū, hunc quidem ipsi suscepit Terra vasta
 In Creta lata, ad educandum & nutriendum ab infantia.
 Tum quidem peruenit ferens celerem per noctem nigrā,
 Primum ad ipsam Lyciū, abscondit autem ipsum ma-
 nibus prebensum

Antro in excelso, diuina sub latebris terra,
 Argeo in monte densō syluoso. (nus dedit

Huic autem fasciis inuolutum magnum lapidem in ma-
 Caeli filio, præpotenti deorum prioris regi.

Quem tunc arreptū manibus, suam condidit in aluum,
 Miser, nec cogitauit animo quod sibi in posterum

Pro lapide suus filius inuictus & securus
 Superesset, qui ipsum mox esset vi & manibus domitum

Ex honore expulsurus, ipseque immortalibus imperatarius.
 Celeriter autem deinde robur & fortia membra

Crescebant illius regis: reuoluto autem anno,
 Terra consilio astuto circumuentus,

Suam sobolem iterum emisit magnus Saturnus versutus,
 Victus artibus ac vi filij sui.

Primum vero enouit lapidem ultimo deuoratum.
 Illum quidem Iupiter firmiter defixit in terram spaciosā

Pytho in diuina, iugis sub Parnassi,
 Monumentum ut sit in posterum, miraculum mortali-

bus hominibus.
 Soluit vero patrios nexūs a vinculis

Cæligenas: quos vinxerat pater ex amentia.
 Qui ipsi reuulerunt gratiam beneficiorum,
 Dederuntque tonitru, atque candens fulmen,
 Et fulgur: quæ antea immanis terra occultauerat:
 Quibus confisus, mortalibus atque immortalibus in-
 perat. (dem

Filiam porro Iapetus pulchros talos habentem Ocean-
 Duxit Clymenen, & eundem lectum conscendit.

Ipsa vero ei Atlantem magnanimum peperit filium.
 Peperit præterea gloria præsignem Menæum, atque
 Prometheus

Varium, versipellem: stultumque Epimetheum,
 Qui noxa statim ab initio fuit hominibus inuentoribus
 rerum.

Primus enim Iouis fictam suscepit mulierem,
 Virginem iniuriam vero Menæum late videns Iupiter
 In Erebum detrusit, feriens fuliginoso fulmine,
 Propter improbitatem & fortitudinem insolentem.

Atlas vero cælum latum sustinet dura ex necessitate,
 Finibus in terra, e regione Hesperidum argutarum
 Stans, capiteque & indefessis manibus.

Hanc enim ipsi sortem destinavit prudens Iupiter.
 Ligauit vero ineuitabilibus compedibus Prometheus ver-
 sutum,

Vinculis duris mediam per columnam adigens.
 Et ei aquilam immisit expansis alis: ceterum hæc epas
 Comedebat æternum, quin ipsum crescebat par ubiq;
 Nocturnum, quantum toto die edisset extensas alas habēs avis.

Hunc

Οὐρανίδας, οὓς δῆσε πατὴρ αἰσιφροσυνῶσιν,
 Οἳ οἱ ἀπεμνήσαντ' χάριν εὐεργεσιῶν,
 Δῶκαν ἣ βροντῶν, ἥ δ' αἰθαλόεντα κεραυνόν,
 Καὶ στροπυλῶτοπριν ἣ πελώρη Γαῖα κεκῶθει·
 Τοῖς πίσυνον θνητοῖσι, ἣ ἀθανάτοισιν ἀνάσσει.
 Κρύβει δ' Ἰαπετὸς καὶ Λίσφυρον Ὠκεανίνην
 Ἥκα γὰρ Κλυμένην, καὶ ὁμὸν λέχον ἐισπνέει·
 νεν.

Ἦδ' οἱ Ἀτλασὶν κρατερὸφρονος γαῖατο παῖδα·
 Τίτλιν δ' ὑπερκύδαντα Μενόιτιον, ἥ δ' Προμηθεῶ·
 Ποικίλαν, αἰολόμηλιν ἀμαρλίνοντ' Ἐπιμηθεῶ,
 Ὃς κακὸν ἐξ ἀρχῆς γνέτ' ἀνδράσιν ἀλφειῇσι·
 Πρῶτον γὰρ ῥα Διὸς πλάσῃν ὑπέδεκτο γυναικῶν
 Παρθένον, ὑβριστὴν ἣ Μενόιτιον εὐρύοπα Ζεὺς
 Εἰς ἔρεβον κατέπεμψε, βαλὼν πολέεντι κεραυ-
 νῶ,

Εἵνεκ' ἀπειθαλμίας τε ἔηνορέης ὑπερόπλου·
 Ἀτλας δ' οὐρανὸν εὐρύω' ἔχει κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης,
 Πείρασιν ἐν γαίης, πρὸ παρ' Ἐσπερίδων λιγυφώ-
 νων

Ἐσθλῶς, κεφαλῇ τε ἔακαμάτοισι χέρεσσι.
 Ταύτῃ γάρ οἱ μοῖραν ἔδασατο μητιέτα Ζεὺς.
 Δῆσε δ' ἀλυσκτοπέδησι Προμηθεῶ παρὶκὶ λόβηλον,
 Δεσμῶις δ' ἀγχιόμοισι μέσον Διὰ πῖον' ἐλάσας.
 Καὶ οἱ ἐπ' αἰετὸν ὥρεται νύπτερον· αὐτὰρ ὅγ' ἦ παρ
 Ἥδιεν ἀθάνατον, τ' δ' αἰέζετο ἴσον ἀπάντη
 Νυκτὸς, ὅσον πρὸ παρ' ἡμᾶρ ἔδοι πανυσίπτερον
 ὄρνις.

Τὸν μὲν ἄρ' Ἀλκμήνης καλλισφύρου ἄλκιμον ἦες
 Ἡρακλῆς ἐκτενε, κακῶ δ' ἀπὸ νοδοῦν ἀλαλκεν
 Ἰαπετιονίδη, καὶ ἐλύσατο δυσφροσυνάων·
 οὐκ' ἀέκητι Ζηνος ὀλυμπία ὑψιμέδοντι
 Ὀφρ' Ἡρακλῆϊ Θηβαγμέτι κλέειπ
 Πλείον' ἐτ' ἢ παπάραιθεν ὅππ'ι χθόνα πελυβάτῃ-
 ραν·

Ταῦτ' ἄρα ἀζόρῳ πῖμα δειδείκετον ἦόν·
 καὶ περ χωρῷ παύθη χόλου, ὃν περ ἐχεασκεν
 οὐνεκ' εἰζέτο βαλὰς ὑπερμενέει Κρονίῳνι.
 καὶ γὰρ ὅτ' ἐκρένοντο θεοὶ θνηταί τ' ἀνθρώποι
 Μηκῶνι, τ' ἐπὶ μέγαν βοῦν πρόσφρον θυμῷ
 Δασαμῷ περὶ ἔθηκε, Δίος κούρην ἐξαπαφίσκων·
 τῷ μὲν γὰρ Σαρκάς τε καὶ ἔχκατα τίονι δημῷ
 Ἐν ρινῷ κατίθηκε, καλύψας γαστρί βοείῃ·
 τῷ δ' αὖτ' ἐσέα λώκα βοὸς δολίῃ ὅππ'ι τίχῃ
 Εὐθείῃσιν κατίθηκε, καλύψας ἀργέῃ δημῷ·
 ἀνὰ τε μιν προσέειπε παστὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε,
 Ἰαπετιονίδη, πάντων δειδείκετ' ἀνάκτων,
 ὦ πάτερ, ὡς ἐπεροζήλως διεδάσασο μοίρας.
 ὧς φάτο κερτμέων Ζεὺς ἀφθίτα μήδων
 εἰδώς·

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Προμηθεὺς ἀγκυδαμήτης,
 ἦ καὶ ὅππ' ἐμειδήσεις, (δολίης δ' αὐλήθητι τίχης)
 Ζεὺς κύδιστε μέγιστε θεῶν αἰετλοτάτων,
 τῶν δ' ἐλθε ὅπποτέρῃν σε ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἀνώγει·
 φῆρα δολοφροσύνῃ Ζεὺς δ' ἀφθίτα μήδων εἰδώς·
 Γεῶν δ' οὐδ' ἡγνοίησε δόλον· κακὰ δ' ἄσπετο θυμῷ

Hunc quidē Alcmena pulchros talos habentis fortis filius
Hercules occidit, malum vero morbum profligauit

Ab Iapetionida, & liberauit ab agitudine:

Non inuito Ioue Olympio in alto imperante,

Quo Hercules Thebis geniti gloria esset

Maior etiā quam antea super terram multos pascentem.

Ob id itaq; veneratus honorabat praeclarum filium.

Quamuis succensens, remisit irā, quam prius habuerat,

Eo quod contendisset consilio cum praepotenti Ioue.

Etenim quando disceptabant inter se dii mortalesque ho-
mines,

Mecone, ibi tum magnum bouem volente animo,

Diuisum proposuit, Iouis mentem fallens. (adipe;

Nam hac quidem parte carnesq; & intestina cum pingui

Impelle deposuit, regens ventre bouino:

In altera rursus ossa alba bouis, dolosa arte,

Rite dispenens recondidit regens candida aruina.

Iamq; tum ipsum allocutus est pater hominumq; deorūq;

Iapetionida omnium illustrissime regum,

O amice, quam inique partitus es porciones!

Sic dixit latenter eum carpens Iupiter immortalis.

Hunc vicissim alloquutus est Prometheus vaser,

Tacite arridens (dolosa autem non immemor erat artis.)

Iupiter gloriosissime, maxime deorum sempiternorum,

Harum elige utram tibi in pectoribus animus suadet.

Dixit sane dolosa cogitans. Iupiter autem immortalis,

Cognouit certe nec ignorauit dolum. mala autem praeuide-

bat animo

Mortalibus hominibus, quæ & perficienda erant.
 Manibus vero hic utrisque sustulit album adipem.
 Irascebatur autem mente: ira vero eius occupabat animū,
 Ut vidit ossa alba bonæ, dolosa arte.

Ex illo tempore dijs super terram genus hominum
 Adolent ossa alba odoratis in aris.

Hunc autem valde contristatus allocutus est nubecogus
 Iapetonida, super omnes sapiens, (Iupiter,
 O amice, nondum sane dolosa obitus es artis.

Sic dixit: ira percitus Iupiter immortalis.
 Ex illo tempore deinceps doli memior semper,
 Non dabit miseris ignis robur inadescenti.

Mortalibus hominibus, qui super terram habitant:
 Sed ipsum decepit bonus filius Iapeti,
 Furatus indomiti ignis eminens apparentem splendorem,
 In concava ferula momordit vero ipso animo.
 Iouem in alto tonantem, ad iramque ipsius animam com-
 monit, (Iouem.

Ut vidit inter homines ignis longe apparentem splende-
 Protinus autem pro igne struxit malum hominibus.

E terra enim conformauit per quam celebris Vulcanus
 Virgini pudica fuit, Saturnij consilio.

Conxit vero & adornauit de acasiis oculis Minerva,
 Candida veste: a capite vero calyptram

Ingeniose factam manibus detinebat, mirum visu.
 Circum vero eiserta recens: florentis e floribus herbe,

Optata imposuit capiti Pallas Minerva:
 Circumque ei coronam auream caput posuit,

Quam

Θνητοῖς ἀνθρώποισι, τὰ καὶ τελέεσθαι ἔμελλεν.
 Χερσὶ δ' ὅγ' ἀμφοτέρησιν ἀνείλετο λούκον ἄλειφάρ,
 Χώσαντο ἢ Φρένας, ἀμφὶ χόλῳ· δέ μιν ἔκετ' θυμὸν,
 ὧς ἰδέν ὅσθα λούκα βόος δολίῃ ἔπι τέχνῃ.
 Ἐκ δ' αἰὲ ἀθανάτοισιν ἔπι χθονὶ Φῦλ' ἀνθρώπων
 Καίουσ' ὅσθα λούκα θυήνων ἔπι βωμῶν.
 Τὸν ἢ μέγ' ὀχθήσας προσέφη τεφεληγρέτα Ζεὺς·
 Ἰαπετιονίδη, πάντων τέρμινθα εἰδώς,
 ὦ πάτερ, σὺκ' ἄρα πα δολίης ἔπι λήθεο τέχνης.
 ὧς φασ' ἰδὲ Ζεὺς ἀφθίτ' ἀμείβεα εἰδώς.
 Ἐκ τῆς δ' ἤπιστα, δόλῳ μεμνημένῳ αἰεὶ
 Οὐκ ἐδίδου μελέοισι πυρὸς μὲν ἔσθ' ἀκαμάτια
 Θνητοῖς ἀνθρώποις οἱ ἔπι χθονὶ ναιετάουσιν.
 Ἀλλὰ μιν ἐξαπάτησεν εὖς παῖς Ἰαπετιόιο,
 Κλέψας ἀκαμάτια πυρὸς τηλέσκοπον αὐγλήν
 Ἐν κοίλῳ, νάρθηκι δακνὺν δ' ἄρα νειόθι θυμὸν
 Ζῆν' ὑψιβρεμέτιν, ἐχόλωσε δέ μιν Φίλον ἦτορ,
 ὧς ἰδέν ἀνθρώποισι πυρὸς τηλέσκοπον αὐγλήν.
 Αὐτίκα δ' ἀντὶ πυρὸς τιῦξεν κακὸν ἀνθρώποισι.
 Γαίης γ' ὅρμητοσ' ἐκλυτοὶς ἀμφιγυήεις
 Παρθένῳ αἰδοίῃ ἔκελον, Κρονίδεω δ' ἄβυσλός.
 Ζῶσε' ἢ καὶ κόσμησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
 Ἀργυφείῃ ἐσθῆτι· κτ' κρήθεν ἢ καλύπτρῳ
 Δαιδαλίῳ, χεῖρας κατέχευε, θαῦμα ἰδέσθαι.
 Ἀμφὶ δέ οἱ στεφάνῳ νεοθηλίας ἀνθεσι ποίης
 Ἰμερτοὺς παρέθηκε καρήνη Παλλὰς Ἀθήνη·
 Ἀμφὶ δέ οἱ στεφάνῳ χρυσῆν κεφαλῆφιν ἔ-
 θηκε,

Τὼ αὐτὸς ποίησι περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις,
 Ἀσκήσας παλάμησι, χαρίζομαι δὲ πατρί.
 Τῇ δ' οὐκ ἀδαίδαλα πολλὰ πειύχασθαι, ἰαῦμα ἰδὲ
 ἔσται,

Κνώδαλ' ὅσ' ἤπερ ἔστι πολλὰ τρέφει καὶ θήλειοτα.
 Τῶν ὅγε πόλλ' ἐκέθηκε χάρις δ' ἀπλάμπειο πολλῇ.
 Θαυμασίη, ζωῆσιν ἰοικέτο φωνήεσσιν.
 Αὐτὰρ ἐπὶ δὴ τεύξε καλὸν κακὸν ἀντιἀγαθοῖο,
 Ἐξάραχ' ἐνθά περ ἄλλοι ἴσασιν ἰεὶ ἢ δ' ἀνθρώποι,
 Κόσμῳ ἀγαλαμένιν χλαυκώπιδ' ὀδρεμνέ-
 τρης.

Θαῦμα δ' ἔχ' ἀθανάτης τε θεὸς θνητὸς τ' ἀνθρώποις,
 Ὡς εἶδον δόλον αἰπὺν ἀμύχανον ἀνθρώποισιν.
 Ἐκ τ' ὃ γυῖο ἐστὶ γυναικῶν θηλυτέρων.
 Τῆς γ' ὀλέων ἐστὶ γὰρ καὶ φύλα γυναικῶν.
 Πῆμα μέγα θνητοῖσι μετ' ἀνδράσι κακὰ γέσσιν,
 Οὐλομένης πενίης οὐ σύμφορα, ἀλλὰ κέραιο.
 Ὡς δ' ὅπότε ὅν σμήκεται κατρεφέεσσι μελισσῶν
 Κηφίῳσι βόσκειν καὶ καλῶν ζυμῶνας ἔργων,
 Λίμην τε πρὸ πάντων ἡμᾶρ ἐς ἥλιον κατὰ δύνην
 Ἡμάλαι σπύδασι τίθεισιν τε κηρία δόκητα,
 Οἱ δ' ἐν τοσδε μένοντες ἐπηρεφέας καὶ ἐμβόλους,
 Ἀλλότριον κάματον (φίτερον ἐς κατὰ ἀρούρην).
 Ὡς δ' αὖτε καὶ ἀνδρες κακὸν θνητοῖσι γυναικῶν
 Ζεὺς ὑψιβρεμέτης θῆκε, ζυμῶνας ἔργων
 Ἀργαλέων· ἄτερσιν γ' ἔπλεον κακὸν ἀπ' ἀγαθοῖα.
 Ὅς κε γάρ μιν φεύγοντες μέγιστον ἔργον γυναικῶν,
 Μὴ γῆρας ἐθέλη, ὅλοον δ' ὅππῃ γῆρας ἔκη.

Quam ipse fecerat inclytus Vulcanus,
Elaborans manibus, gratificans Ioui patri.
In hac artificiosa multa cœlata erant, mira visu,
Belluæ quas continens plurimas alit, atque mare,
Ex illis multas in ea posuit. gratia vero resplendebat ma-
Mirabilis, animantibus enim similes erant viuis. (gna,
Caterum postquam effecit pulchrum malum pro bono,
Eduxit ubi alij erant dij atque homines,
Ornatu gestientem cæstia Palladis forti patre prognata:
Admiratio autem cepit immortalesque deos morta-
lesque homines,
Ubi viderunt doctum arduum, inexplicabilem hominibus.
Ex illa enim genus est mulierum feminearum.
Illius enim perniciosum est genus: & sexus mulierum,
Nocumentum ingens mortales inter homines habitant,
Perniciose pauperazis non comites sed luxus.
Ac veluti cum in aluearijs tectis apes
Fucos pascunt, malorum participes operum:
Illa quidem per totum diem ad solem occidentem
Diurna festinant, & faciunt favos albos:
At illi intus permanentes coopertis in aluearijs,
Alienum laborem suum in ventrem metant:
Similiter vitis rem malam mortalibus mulieres
Iupiter alitronans dedit, participes operum
Molestorum, aliud vero præbuit malum pro bono.
Qui neptias refugiens, & laboriosa opera mulierum,
Non vitæ dulcere velit, gravem vero attigerit
Senectutem,

Carens senectutis suae fomento, si non sine opibus
 Vivit: mortui possessionem inter se dividunt
 Remoti cognati. cui vero nuptiarum conditio contigerit,
 Pudicam vero habuit coniugem, sapientem,
 Huic perpetuo malum cum bono certat,
 Qui vero adeptus fuerit nocentis generis,
 Vivit in pectore gestans perpetuum mœrorem.
 Animo & corde, & immedicabile malum est.
 Adeo non licet Iovis fallere mentem neque praterire.
 Neq. enim Iapetionides nullo malo dignus Prometheus
 Illius saltem euitavit gravem iram: sed necessario
 Quamvis multiscium existentem, magnum vinculum co-
 ercet.

Briareo vero ubi primum pater iratus est animo,
 Cottoque atque Gyge, ligavit forti vinculo,
 Fortitudinem immanem admiratus, atq. etiam formam,
 Et magnitudinem, collocavit autem sub terram latam,
 Vbi illi dolores habentes sub terra agentes,
 Sedent in extremitate, magna in finibus terra,
 Usq. valde mœrentes, corde magnum luctum habentes.
 Sed ipsos Saturnius atque immortales dii alij
 Quos peperit pulchricoma Rhea Saturni in amore,
 Terræ consilijs reduxerunt in lucem iterum.
 Ipsa enim eis cuncta prolixè recensuit,
 Cum illis victoriamque & splendidam gloriam accep-
 turos.

(bentes.

Dii enim pugnarunt, laborem animam cruciantem ha-
 Titanesq. dii, & quotquot e Saturno nati sunt.

Contra

Χῆτε γηροκόμοι, ὅσῳ οὐ βιότῃ Ἰπιδάης
 Ζῶει, ἀποφθιμίου ἢ Διὰ κτῆσιν δατίον
 Χήρωσά. ὡς δ' αὐτε γάμου μὲ μοῖρα γῆν,
 Κεδνὴ δ' ἔχεν ἀκοίην, δρασθῆναι περὶ δέσιν,
 Τῷ ἢ ἀπ' αἰών. Κακὸν ἐδ' ἄλῳ ἀνιφερῶς
 ἔμμεναι. ὅς δέ κε τέτμηται ἀπὸ τῆς γῆς,
 Ζῶει ἐνὶ στήθεσιν ἔχων ἀλῖατον ἀνίαν
 Θυμῷ ἔκρυσσεν, καὶ ἀνήκετον κακὸν ἐστίν.
 Ὡς σὺ ἐστὶ Διὸς κλέψαι νόον οὐδὲ παρελθεῖν.
 Οὐ ἢ γὰρ Ἰαπετιονίδης ἀπάκηται Προμηθεὺς
 Τοῖο γ' ὑπεξήλυξε βαρὺ χόλον, ἀλλ' ὑπὸ
 ἀνάγκης

Καὶ πολὺνδριν ἐόντα μέγας καὶ δεσμὸς ἐρύκει.
 Βεβάρω δ' ὡς πρῶτα πατὴρ ὠδύσαστο θυμῷ,
 Κόπῃ τ' ἠδὲ Γύγῃ, δῆσε κρατερῷ ἐνὶ δεσμῷ.
 Ἥνορέω ὑπὲρ ὅπλον ἀγῶν, ἠδὲ ἔειδεν,
 Καὶ μέγας κατένευσεν δ' ὑπὸ χθονὸς εὐρυδείης
 Ἐνθ' οἷον ἄλγε' ἔχοντες ὑπὸ χθονὶ ναιετάοντες,
 Εἶατ' ἐπ' ἐραλίῃ μεγάλῃ ἐν πείρασι γαίης,
 Δηθὰ μάλ' ἀχνύμενοι, κραδίη μέγα πένθ' ἔ-
 χοντες.

Ἀλλὰ Σφῆας Κρονίδης τε καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
 Οὐς τέκεν ἠὲ καὶ ἔπειτα Κρόνου ἐν Φιλότῃ,
 Γαίης φρεσὶ μοσιώσιν ἀνήγαγον ἐς Φά. αὐτῇ
 Αὐτὴ γὰρ Σφιν ἅπαντα δῖνεν ἐκείως κατέλεξε,
 Σὺ δὲ κείνοι νικῶντες ἐσθλὰν εὐχὴν δέσποζ.
 Διὸν γὰρ μάργαντο, πόνον θυμαλγὴν ἔχοντες,
 Τιτῆνες τε θεοὶ καὶ ὅσοι Κρόνου ἐξεγένοντο,

Ἀντίον ἀλλήλοισι Δαΐ κεραπρὰς ὑσμίνας·
 Οἱ μὲν ἀφ' ὑψηλῆς Ὀφρύῃ Τιτῶνες ἀγαυοί,
 Οἱ δ' ἄρ' ἀπ' οὐλύμπιο θεοὶ δωτῆρες εἰσὼν,
 Οὓς τέκεν ἠΰχομ' Ῥεῖη Κρόνω εὐνηθεῖσαι.
 Οἶρα γὰρ ἅλ' ἀλλήλοισι μάχῃ θυμολγέ' ἔχοντες,
 Συνεχέως ἐμάχοντο δέκα πλείους ἐνιαυτοὺς.
 Οὐδέ τις ἦν ἐριδ' ἁλεπῆς λύσις οὐδὲ τέλος
 Οὐδέ τι εἰρος, ἴσον γ' ἔτελλ' ἑτάροισι πολέμοιο.
 Ἀλλ' ὅτε δὴ κείνοισι παρέσχεθεν ἄρμενα πάντα,
 Νίκῃα τ' ἀμβροσίῳ τε, πῶς περ θεοὶ αὐτῇ ἐδουσι,
 Πάντων ἐν στήθεσιν ἀέζετο θυμὸς ἀγῆνωρ.
 Ὡς νίκῃα δ' ἐπάσαντο καὶ ἀμβροσίῳ ἐρατὴν κῆν,
 Δὴ γὰρ τοῖς μετέειπε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
 Κέκλυτέ μοι Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἀγλαὰ
 τέκνα,

Ὅφρ' εἰπω πᾶσι με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
 Ἡ δὲ γὰρ μάλα δῆρ' ἐναντίοι ἀλλήλοισι
 Νίκης καὶ κρατέει' ἔσσι μαρνάμεθ' ἡμᾶτα πάντα,
 Τιτῶνες τε θεοὶ καὶ ὅσοι Κρόνου ἐκ γρόμοιο.
 Ὑμεῖς γ' ἐμεγάλῳ τε βίῳ καὶ χεῖρας ἀάπτει
 φαίνετε Τιτῶνες ἐναντίοι ἐν δαΐ λυγρῇ,
 Μνησάμενοι φιλότῃ ἐνέει, ὅσα παθόντες
 Ἐς φάει' ἀψ' ἀφίκεσθε δυσηλεγέει' ἀπὸ δεισ-
 μου,

Ἡμετέρας Δαΐ βελας, ἀπὸ ζόφου ἡερόεντες.
 Ὡς φάτο· τὸ δ' ἐξαῦτις ἀμείβετο Κόπῃ·
 ἀμύ-

μων,
 Δαιμόνι' οὐκ ἀδάηται πειφάσκειαι· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ

ἰδμεν

Contra sese mutuo per validas pugnas:

Hi quidem ab alta Oihry, Titanes gloriosi,

Illi vero ab Olympo, dij datores bonorum,

Quos peperit pulchricoma Rhea Saturno concumbens.

*Illi sane tum inter se pugnam animum excruciantem
habentes,*

Continue pugnabant, decem totos annos.

Neque ullus erat contentioniis grauis exitus, neque finis

Neutris: equaliter autem extendebatur bellum.

Sed quando iam illis apposuit congruentia omnia,

Nectarq, ambrosiamq, quibus dij ipsi vescuntur,

Omnium in pectoribus augebatur animus superbas.

Vbi vero nectar comederunt & ambrosiam amabilem,

*Iam tum ipsis interlocutus est pater hominumque deo-
rumque:*

Audite me Terraeque & Caeli indyti liberi

Vt dicam quae me animus in pectoribus iubet.

Iam enim admodum diu aduersi nobis mutuo,

Pro victoria & imperio pugnavimus dies omnes,

Titanesq, dij, & quotquot e Saturno sati sumus.

Vos vero magnamque vim & manus inuictas

Ostendite Titanibus contrarij in pugna graui,

Memores amicitiae placidae, quibus perpeſſis

Ad lucem redieritis moleſto a vinculo,

Noſtra per conſilia a caligine obſcura.

*Sic dixit: illum vero rurſum excepit Cottus tre-
prehenſibilis:*

Venerande, non ignota loqueris: ſed & nos

Scimus quod excellunt quidem tibi præcordia, excellens
vero est & intellectus,

Depulsor immortalibus damni fuisti horrendi.

Tua vero prudentia ab caligine opaca

Retro iterum acerbis a vinculis

Venimus, Saturni filii rex quæ nollemus passi.

Ideoque nunc intento animo, & prudenti consilio

Vindicabimus vestrum imperium in graui conflictu,

Pugnantes cum Titanibus per acria prælia.

Sic dixit: collaudarunt vero dii datores bonorum,

Sermone audito. bellum vero cupiebat animus

Magis etiam quam antea: pugnam vero arduam exci-
tarunt

Omnes, sæmnaque & mares, die illo,

Titanesq; dii, & quotquot Saturno prognati sunt,

Quosq; Iupiter ex Erebo sub terra misit ad lucem,

Acres robustique, vires immensas habentes.

Horum centum quidem manus ab humeris promanabāt

Omnibus simul. capita vero unicuiq; quinquaginta

Ex humeris enata erant in robustis artubus.

Qui tum Titanibus oppositi sunt in pugna luctuosa,

Saxa prærupta validis in manibus gestantes.

Titanes vero ab altera parte confirmabant phalanges,

Alacriter, manuumque viriumque simul opus osten-
tabant

Utrique horrende vero insonuit pontus immensus.

Terra vero valde stridebat: ingemiscebat vero latum
cælum

Quas-

Γ' οὖν ὅτι πρὸς μὲν παρὰ πῆδες, πρὸς δ' ἔστι νόημα,
 Ἀλκτὴρ δ' ἀθανάτοισιν ἀρῆς ἕλκεο κρυεροῖο.
 Σῆς δ' ὑποφραδμοσυνῶσιν ἀπὸ ζόφου ἡερό-
 εν | Θ.

Ἀψορρόν δ' ἐξαυτίς ἀμειλίκων ἀπὸ δεσμῶν
 Ἠλύθομεν, Κρόνου ὑπὸ ἀνάξ, ἀνάελπτα παθόντες.
 Τῷ κ' νῦν ἀπενεῖ τε νόῳ ἔσθ' ἰπὶ φρονι βουλῇ
 Ρύσόμεθα κράτ' | Θ. ὑμὸν ἐν αἰνῇ δηϊότητι,
 Μαρνάμενοι Τιτῆσιν ἀνὰ κρατερὰς ὑσμίνας.

Ὡς Φάτ' ἐπὶ ἤνησαν ἧ θεοὶ δωτῆρες εἰάων,
 Μῦθον ἀκούσαντες. πολέμου δ' ἐλὶ λαίετο θυμὸς
 Μᾶλλον ἔτ' ἢ τοπαίροιθε· μάχην δ' ἀμέγαρτον ἔ-
 γειραν

Πάντες, θηλείαι τε καὶ ἄρσενες, ἡμάτι κείνω,
 Τιτῶνες τε θεοὶ, καὶ ὅσοι Κρόνου ἐξεγμένοιο,
 Οὐς τε Ζεὺς ἐρέβασεν ἀπὸ χθαρὸς ἥκε Φόβος δέ,
 Δεινοὶ τε κρατεροὶ τε βίῳ ὑπὲρ ὀπλον ἔχοντες.
 Τῶν, ἐκατὸν μὲν χεῖρες ἀπ' ὤμων αἰσόντ'
 Πᾶσιν ὁμῶς, κεφαλαὶ δ' ἐκάστω πεντήκοντα
 Ἐξ ὤμων ἐπέφυκον ἰπὶ σιβαροῖσι μέλεσσι.
 Οἱ τότε Τιτῶνες καλέσασθαι ἐν δαΐ λυγρῇ,
 Πέτραις ἡλιβάταις σιβαρῆς ἐν χερσὶν ἔχον-
 τες.

Τιτῶνες δ' ἐπὶ ῥωθεν ἐκάρτοναν Φάλαγγας
 Προφρονέως, χειρῶν τε βίης θ' ἅμα ἔργον ἔφαι-
 νον

Ἀμφοτέροι. δεινὸν δ' ἐπείαχε πόνος | Θ. ἀπείρων.
 Γῇ δ' μέγ' ἐσμαράγησεν ἐπίστνι δ' οὐρανὸς εὐρύς
 L 2

Σειοῖς, πεδόθεν δ' ἐπινέασετο μακρὸς Ὀλυμπ^ῳ.
 Ρίπῃ ὑπ' ἀθανάτων. ἔνοσις δ' ἵκανε βαρεῖα,
 Τάρταρον ἠέρζετο, ποδῶν αἰπεία τ' ἰωὴ
 Ἀσπέτε ἰωχμοῖο βολάων τε κρατερῶν.
 Ὡς ἄρ' ἐπ' ἀλλήλοισι ἔσαν βέλεα σονόεντα.
 Φωνὴ δ' ἀμφοτέρων ἵκετ' οὐρανὸν ἀστερόεντα,
 Κεκλομένων. οἳ ᾗ ζυώισαν μεγάλῳ ἀλαλητῷ.
 Οὐδ' ἄρ' ἐπὶ Ζεὺς ἴχεν ἔον μέν^ῳ· ἀλλὰ νύ τ' ἔγωγε
 εἴθαρ μὲν μένε^ῳ πλῶν φρένες, ἔκ δέ τι πάσων
 φαῖνε βίῳ. ἄμυδις δ' ἄρ' ἀπ' οὐρανοῦ ἦ δ' ἀπ' ὀ-
 λύμπου

Ἀσράπλων ἔσχε ζυωχαδόν. οἳ ᾗ κεραυνοὶ
 ἵκταρ ἅμα βροντῇ τε καὶ ἀστρεπῇ ποτίοντο
 Χειρὸς διπλῆς, κερὶ φλόγα θ' εἰλυφόντες
 Ταρφέες. ἀμφὶ ᾗ γαῖα φερέσβι^ῳ ἐσμκράζει
 καιομένη. λάκε δ' ἀμφὶ πῦρ μεγάλ' ἀπεί^ῳ
 ὕλη.

Ἐξεε ᾗ χθὼν πάσα, καὶ Ὀκεανοῖο ῥέεθρα,
 Πόντ^ῳ τ' ἀτρυγεί^ῳ· τοὺς δ' ἀμφεπε θερμὸς
 αὐτμή

Τιτῶας χθονίης φλόξ δ' ἥερα δῖαν ἵκανε
 Ἀπεί^ῳ. ὅσος δ' ἀμερδὲς ἐφθίμων περ ἐόντων
 Λυγὴ μαρμαίρσασα κεραυνοῦ τε στροπῆς τε.
 Καῦμα ᾗ θεαέσιον κάτεχεν χά^ῳ· εἴσα^ῳ δ'
 αὐτὰ

Ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν, ἦ δ' οὐασιν ὄσαν ἀκοῦσαι,
 Αὐτως ὥς ὅτε γαῖα ἐοὐρανόσ εὐρύς ὑπερθεν
 Πίλνατ'. τοῖ^ῳ γάρ κε μέγισ^ῳ δοῦπ^ῳ ὀρώρει,

Quassatū, e fundo vero concutiebatur amplius Olympus
Impetu a deorum. concussio vero venit grauis

Ad Tartarum tenebricosum, & pedum altus fragor,
Immodici tumultus, ictumque fortium.

Ita sane in sese mutuo iaciebant tela gemebunda.

Rox autem utrorumq; peruenit ad cælum stellatum

Adhortantium. at illi congregiebantur magno cum cla-
more. (ipsius

Neg; sane amplius Ispiter cohibebat suum robur, sed
Statim robore implebantur animi, & omne m

Exeruit vim simul etiam a cælo atque ab Olympo

Fulgurans incedebat confertim: fulmina autem

Celerrime una cum tonitru & fulgure volabant

Manu a robusta, sacram flammam circumuoluentia

Crebra circum vero terra alma reboabat

Ardens: crepitabat vero undiq; igne valde magna sstua-

Feruebat vero terra tota, & Oceani fluentia,

Pontusque immensus. circumdedit autem calidus vapor

Titanes terrestres, flamma vero ad aerem diuinum per-
uenit

Magna. oculos vero visu priuabat quantumuis fortium

Splendor radians fulminisque fulgurisque.

Incendium autem immensum occupauit Chaos: videba-
tur autem coram

Oculis aspicere, ac auribus vocem audire,

Itidem ut cum olim & terra & cælum latum superne

Appropinquabat: talis enim maximus strepitus excita-
batur,

Hac quidem diruta, illa autem ex alto diruente,
 Tantus fragor erat dijs pugna confligentibus.
 Simul quoque venti motumque pulueremque cum stre-
 pitu excitabant

Tonitruque fulgurque & ardens fulmen,
 Tela Iouis magni. ferebant autem fremitum, clamo-
 remque (batur

In medium utrorumque: strepitus autem ingens excita-
 Stupenda pugna: robur autem exerebatur operum.

Inclinata vero est pugna. prius vero sibi mutuo imminere
 Fortiter pugnabant in forti praelio. (tes

Illi vero inter primos pugnam acrem excitarunt,
 Cottusq;, Briareusq;, Gygesque insatiabilis belli.

Hi sane trecentas petras robustis a manibus

Mittebant frequentes. obumbrarunt autem iaculis

Titanas atq; hos quidem sub terram longe patentem

Miserunt & vinculis molestis alligarunt,

Vincentes manibus magnanimos licet existentes:

Tantum infra sub terram, quantum cælum distat a terra.

Par enim spatium a terra in Tartarum caliginosum.

Novem enim noctes ac dies ferrea incus

Cœlitus delapsa, decimo die ad terram perueniret:

Novem rursus noctes & dies ferrea incus

Ex terra descendens, decimo die ad Tartarum perueni-
 ret. (ipsum nox

Quem circa ferreum septum ductum est. circum vero

Triplici ordine fusa est circa collum, sed superne

Terra radices creuerunt, & infructuosi maris.

Illic

Τῆς μὲν ἐρειπομένης, ὅς δ' ὑψόθεν ἐξεραπὸν
 Τόσ' ὁδοῦ π' ἐλθὺς θεῶν ἐρῶσι ζωιόων.
 Σιὼ δ' ἄνεμοι ἐνοσὶν τε κύνιν τ' ἐσφαράγισιν,
 Βροντῶν τε στροπῆν τε καὶ αἰθαλόεντα κεραυνόν,
 Κῆλα Διὸς μεγάλοιο. Φέρον δ' ἰαχὴν τ' ἐκπλῶτε
 Ἐς μέσσην ἀμφοτέρων ὁπλοῦν δ' ἀπληθύνωσι
 Σμερδαλέης ἐρῶσι καὶ δ' ἀνεφαίνετο ἔργων.
 Ἐκλίνθη ἡ μάχη πρὶν δ' ἀλλήλοισι ἐπέχοντες
 Ἐμμενέως ἐμάχοντο διὰ κρατερὰς ὑσμίνας.
 Οἱ δ' ἄρ' ἐν πρώτοισι μάχῃ δρμητὰ ἐλθράν,
 Κόπτεται, Βριάρεώς τε, Γύγης τ' αἶψα πολέ-
 μοιο.

Οἱ ῥα τριηκοντίας πέτραις σιβαρῶν δαπνέων
 Πέμπον ἐπαυτέρας καὶ δ' ἐκκλίνων βελέεσσιν
 Τιτῆνας καὶ τὰς μὲν ὑπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
 Πέμψαν, ἔδισμοισιν ἐν δρυαλέοισιν ἐδήσαν,
 Νικήσαντες χερσὶν ὑπερθύμους πᾶρ ἑόντας,
 Τόσον ἐνεργὸν ὑπὸ γῆς, ὅσον οὐρανὸς ἐς ἀπὸ γαίης.
 Ἴσον γάρ τ' ἀπὸ γῆς ἐς Τάρταρον ἡερέντα.
 Ἐννέα γὰρ νύκτας τε καὶ ἡμέρας χαλκεῖσιν ἀκμῶν
 Οὐρανόθεν καλῶν, δεκάτῃ ἐς γαίαν ἵκηται.
 Ἐννέα δ' αὖ νύκτας τε καὶ ἡμέρας χαλκεῖσιν ἀκ-
 μῶν

Ἐκ γαίης καλῶν, δεκάτῃ ἐς Τάρταρον ἵκει.
 Τὸν πᾶρ χαλκεὸν ἐρκεῖ ἐλήλα, ἀμφὶ δέ μιν
 νύξ

Τρισοικὴν κέχυται περὶ δειλῶ. αὐτὰρ ὑπερθεῖν
 Γῆς ῥίζαν πεφύασι καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης.

Ἐνθα θεοὶ Τιτῆνες ὑπὸ Ζόφῳ ἠερόεντι
 Κεκρύφα) Βαλῆσι Διὸς νεφεληγερέταϊ.
 Χώρῳ ἐν εὐρώεντι, πωλώρης ἑστατα γαίης.
 Τοῖς σὺκ' ἐξίπν' ἐσι πύλας δ' ἐπέθηκε Πρασδῶν
 Καλκείας τείχῳ πείκει) δ' ἀμφοτέρωθεν.
 Ἐνθα Γύγης, Κότῃ) τε, καὶ ὁ Βελαρεως μεγάθυμῳ
 Ναίεσιν Φύλακες πῖστοι Διὸς αἰγιόχοιο.
 Ἐνθαδὲ γῆς ὀνοφερῆς, καὶ Ταρτάρου ἠερόεντι
 Πόντε τ' ἀτρυγέτιο, καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντι
 Ἐξείης πάντων πηγῶν καὶ πείρατ' εἰσιν,
 Ἀργαλέ, εὐρώεντα, πᾶσι τε συγέχουσι θεοὶ περ.
 Χάσμα μέγ' οὐδέ κε πάντα πλεσφόρον εἰς ἐπὶ
 αὐτῶν

Οὐδας ἴκρετ' εἰ πρώτα πύλων ἐντῷδε γμοίτρο.
 Ἀλλὰ κεν ἔνθα ἔνθα φέροι προθύελλα μέγλη
 Ἀργαλέη· δεινόν τε ἑσθλὰ ἀνάγοισι θεοῖσι
 Τῷτο πέρας, καὶ νυκτὸς ἐρεμνῆς οἰκία δεινὰ
 Ἔσηκεν, νεφέλης κεκαλυμμένα κηανέσι.
 Τῶν προῶδ' Ἰαπετῷο παῖς ἐχέτ' οὐρανόφρονι
 Ἐσηῶς κεφαλῇ τε καὶ ἀκαμάτησι χερσίν
 Ἄσεμφώς, ὅθι Νύξ τε καὶ Ἡμέρα ἀμφὶς ἰούσασιν
 Ἀλλήλας προσέειπον, ἀμειβόμεναί μετ' ἀνδρῶν,
 Χάλκεον, ἢ μὲν ἐσὼ κατὰ δῆσεν), ἢ ὅθι θυράζεν
 Ἐρχέ), οὐδέ ποτ' ἀμφοτέρως δόμας ἐντὸς ἔεργα.
 Ἀλλ' αἰεὶ ἑτέρῃ γε δόμων ἐκτοσθεν εἶδοναι,
 Γαῖαν ὀπίσσεφεν). ἢ δ' αὖ δόμου ἐντὸς εἶδοναι,
 Μίμνει τ' αὐτῆς ὥρῳ ὁδοῦ, ἐς' ἂν ἴκη).
 Ἡ μὲν, ὀπιχθονίοισι φάος πολυδερκέες ἔχουσα·

Illic dij Titanes sub caligine opaca
Absconditi sunt, consilijs Iouis nubicogi,
Loco in squalido, vasta ultima terra.
His non exitus patet: portas vero imposuit Neptunus
Ferreas: murus etiam circumdatus utrinque.
Illic Gyges, Cottusque, & Briareus magnanimus
Habitant, custodes fidi Iouis agida habentis.
Ibidem terra tenebricosa, & Tartari opaci,
Pontique infructuosi, & cœli stelligeri,
Ex ordine omnium fontes & fines sunt,
Molesti, squalidi, quos oderunt etiam ipsi dij:
Hiatus ingens, nec vero toto integro anno
Solum attingeret, ubi primum portas intra venerit:
Sed sane huc & illuc ferret impetiosa procella
Molesta: horrendumque etiam immortalibus dijs
Hoc monstrum: & noctis obscura domus horrenda
Stans, nubibus obiecta nigris.
Hæc iuxta Iapeti filius sustinebat cœlum latum,
Stans capiteque & indefessis manibus
Firmiter, ubi Noxque & Dies circum euntes
Sese mutuo compellabant, alternis subeuntes magna
limen,
Ferreum. hæc quidem intrat, illa vero foras
Egreditur, neq; unquam vitasq; domus intus cohibet,
Sed semper altera saltem domos extra existens,
Terram super mouetur: altera rursum in domo existens,
Expectat eiusdem horam itineris, donec veniat.
Hæc quidem terrestribus, multa cernens lumen habens,

*Illam vero Somnum in manibus fratrem Mortis,
Nox noxia, nube tecta atra.*

*Ibi autem Noctis obscura filij domus habent,
Somnus & Mors, graues dij. neque unquam eos
Sol lucidus instruetur radijs,
Caelum scandens, nec caelitus descendens.*

*Horum alter quidem terramq; & lata dorsa maris
Quietus percurrit & placidus hominibus.*

Alterius vero ferreum quidem cor, arcum vero ei pe-
ctus

Crudele in precordijs. habet autem quem primum arri-
Hominum: hostia vero etiam immortalibus dijs:

Illic dei inferi in interiore parte ades resonantes,

Fortisque Plutonis, & grauis Proserpina,

Stant. Horrendus autem canis pro foribus custodit,

Saeuus: arcum autem malam habet. introeuntes quidem

Adulatur pariter caudaq; & auribus ambabitis:

Exire vero non iterum permittit denno, sed observans

Denorat, quemcunq; prenderit portas extra euntem

Fortisque Plutonis & grauis Proserpina.

Ibidem habitat abominanda dea immortalibus,

Horrenda Styx, filia reciprocantis Oceani,

Maxima natu. seorsim vero a dijs inclytas ades incolit

Ingentibus saxis superne tectas. circum vero quaq;

Columnis argenteis ad caelum firmatae sunt.

Rara vero Thaumantis filia pedibus velox Iris,

Nuncia versatur super lata dorsa maris,

Quandaelis & contentio inter deos exorta fuerit:

Et

Ἡ δ' ὕπνον μὲν χερσὶ, κασίγνητον θανάτοιο,
 Νύξ' ὅλοη, νέφελ' ἡ κεκαλυμμένη ἡεροειδέϊ.
 Ἐνθα δ' Ἰνυκτὸς παῖδες ἐρεμνῆς οἰκί' ἔχουσιν,
 ὕπνῳ δὲ θάνατῳ, δεινοὶ θεοὶ οὐδέ ποτ' αὐ-
 τοὺς

Ἡέλιος Φαέθων Ἰπιδέρκε' ἀκλίνεσσιν,
 Οὐρανὸν εἰσωνίων, οὐδ' οὐρανόθεν καταβαίνων.
 Τῶν ἕτερος μὲν γῆν τε δὲ εὐρέα νῶτα θαλάσσης
 Ἦου χεῖρ' ἀνδρέφε' καὶ μείλιχ' ἀνθρώποισι.
 Τοῦ δ' Ἰδμερὴ μὲν κραδίη, χάλκεον δὲ οἰήτορ
 Νηλεὺς ἐν στήθεσιν· ἔχ' δ' ὃν πρῶτα λάβησιν
 Ἀνθρώπων· ἐχθρὸς δ' καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσιν.
 Ἐνθα θεὸς χθονίου πρῶθεν δόμοι ἠχήμεντες
 Ἰφθίμου τ' Αἰδέω καὶ ἐπαμνῆς Περσεφονείης
 Ἔσσεσιν. δεινὸς δὲ κύων προπάροιθε φυλάσσει,
 Νηλεΐης, τίχνην δὲ κακῶν ἔχ'· ἐς μὲν ἰόντας
 Σαίνει ὁμῶς οὐρῇ τε καὶ οὐασιν ἀμφοτέροισιν·
 Ἐξελθεῖν δ' οὐκ αὐτίς ἔα πάλιν, ἀλλὰ δοκεύων
 Ἐδίει ὃν κε λάβησι πυλέων ἐκτοθεν ἰόντα
 Ἰφθίμου τ' Αἰδέω καὶ ἐπαμνῆς Περσεφονείης.
 Ἐνθάδε ναιετάει συγερὴ θεὸς ἀθανάτοισι,
 Δεινὴ Στύξ, θυγάτηρ αἰψορρόα Ὠκεανοῖο
 Πρεσβυτάτη· νόσφιν δὲ θεῶν κλυτὰ δώματα ναίει
 Μακρῇσι πέτρῃσι κατ' ἡρεφί· ἀμφὶ δὲ πάντα
 Κίοσιν ἀργυρείοισι πρὸς οὐρανὸν ἐσήμεναι.
 Παῦρα δὲ θαύμασ' ἰσχυρά τ' ὅδας ὠκέα Ἴρις,
 Ἀγέλην πωλεῖ· ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης,
 Ὅπως ἔρις καὶ ἰίκ' ἀθανάτοισιν ὄρη.

Καὶ ῥ' ὅς περ ψεύδε' ὀλύμπια δώματ' ἐχόντων,
 Ζεὺς δέ τε Ἴδην ἐπεμψε θεῶν μέγαν ὄρκον ἐνείηαι
 Τηλόθεν ἐν χρυσῇ προχόῳ πολυώνυμον ὕδωρ,
 Ψυχρὸν, ὃ τ' ἐκ πέτρης καταλείβε' ἠλιβάτριά
 Ἰψηλῆς, πολλὸν ἢ ὑπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
 Ἐξ ἱεροῦ ποταμοῖο ῥέει Διὶ νύκτα μέλαιαν,
 Ὠκεανοῖο κέρας· δεκάτῃ δὲ Ἰπὶ μοῖρα δέδασται.
 Ἐννέα μὲν ποεὶ γλυῖ τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης
 Δίνης δ' ἐγγυρέης ἐλιγμένῃ εἰς ἅλα πίπῃ,
 Ἥ ἢ μὴ ἐκ πέτρης περρεῖ, μέγα πῆμα θεοῖσιν.
 Ὅς κεν τ' Ἰπὶ ὄρκον ἀπολείψας ἐπομόσῃ
 Ἀθανάτων οἱ ἔχουσι κάρη νιφόμεν' Ὀλύμπου,
 Κεῖται νήϊν τε πελεσμένον εἰς ἐν αὐτῶν.
 Οὐδέ ποτ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρ ἔρχεται ἄσ-
 σον

Βρώσι, ἀλλά τε καὶ ἀνάπνους καὶ ἄναυδ
 Στρωπῆς ἐν λεχέεσσιν, κακὸν δὲ Ἰπὶ κῶμα κα-
 λύπτει.

Αὐτὰρ ἐπεὶ νούσαν τέλεσθαι μέγαν εἰς ἐν αὐτῶν,
 Ἄλλ' ὅ δ' ἐξ ἄλλης δέχε' ἡ χαλεπώτατ' ἄθλ'.
 Ἐννέα περ θεῶν ἀπομείρε' αἰὲν ἐόντων,
 Οὐδέ ποτ' ἐς βουλὴν Ἰπὶ μίσγεται οὐδ' Ἰπὶ δαΐ-
 τας.

Ἐννέα πάντ' ἔτια· δεκάτῃ δὲ Ἰπὶ μίσγε' αὐτῆς
 Εἰρέας ἀθανάτων οἱ ὀλύμπια δώματ' ἔχουσι.
 Τοῖον αἶψ' ὄρκον ἔθεντο θεοὶ Στυγὸς ἀφθιπτον ὕδωρ,
 Ὠγόμιον. τ' ὅ δ' ἴησι κατασφύλλει Διὶ χώρου.
 Ἐνθα ἢ γῆς ὀνοφερῆς καὶ Ταρταροῦ ἡερόεν',

*Et sane quisquis mentia tur cœlestes domos tenentium,
Iupiter tum Irim mittit, deorum magnum iusiurandum
ut ferat*

*E longinquo in aureo gutturnio celeberrimam aquam,
Frigidam, quæ e petra destillat alta,*

Excelsa. multum vero subtus terram spaciosam

E sacro flumine fluit per noctem nigram,

Oceani cornu. decima vero pars attributa est.

Novem quidem circa terramque, & lata dorsa maris

Vorticibus argenteis intortus in mare cadit,

Vna vero ex petra profluit, magnum damnâ dijs.

Quisquis periuriam libens iurauerit

Immortalium, qui tenent verticem niuosi Olympi,

Iacet spiritus expers integrum per annum:

Neque ambrosiæ & nectaris accedit propius

Cibum: sed iacet non respirans, & mutus,

Stratis in lectis, malus autem veternus obtegit.

Sed postquam morbo defunctus est magnum per annum,

Alia ex alia excipit molestissima erumna.

Novennio autem a dijs relegatur sempiternis,

*Neque unquam ad consilium ineundum cum ijs versa-
tur, neque ad epulas*

Novem totis annis. decimo tandem versatur iterum

Cum cætibz immortalium, qui cœlestes domos incolunt.

*Tale itaque iuramentum constituerunt dij, Stygis peren-
nem aquam*

Antiquam istam, quæ tranat aridum locum.

Ibi autem terra caliginosa & Tartari obscuri,

Pontique infructuosi, & cœli stellati,
 Ex ordine omnium fontes & fines sunt,
 Molesti, squalidi, quos oderunt etiam dii ipsi,
 Illic splendidaq; porta, & æreum limen
 Immorum, radicibus longis compactum,
 Sua sorte natum. ante illud vero extra omnes deos
 Titanes habitant, ultra Chaos caligine obductum.
 Ceterum valde tonantis Iouis inclyti auxiliarij,
 Domus incolunt in Oceani fundamentis,
 Cottus atque Gyges. Briareum quippe bonum existentem,
 Generum suum fecit grauitè fremens Neptunus.
 Dedit autem Cymopoliam, ut ducat in uxorem filiam suam.
 Ast ubi Titanes e Cœlo expulsi Iupiter,
 Minimum natu peperit filium Typhoeum Terra magna,
 Tartari in amore, per auream Venerem.
 Cuius manus quidem sunt ob robur operibus aptæ.
 Et pedes indefessi robusti dei. ex humeris vero ei
 Erant centum capita serpentis horrendi draconis,
 Linguis nigris lambentes. præterea ex oculis ei
 Admirandis in capitibus sub supercilijs ignis mica-
 bat, (tis,
 Omnibus autem ex capitibus ignis flagrabat cernen-
 Voces quoque in omnibus erant horrendis capitibus,
 Omnigenum sonitum emittentes, ineffabilem interdum
 enim
 Sonabant, ut dijs intelligere liceret, interdum rursus
 Tauri valde mugientis, robore insuperabilem vocem,
 ferocis;

Inter-

Πόντῳ τ' ἀτρυγέτοισι καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντι
 Ἐξέμης πάντων πᾶσι καὶ πείρατ' ἔασιν,
 Ἀρχαλέ, εὐρώεντα, πᾶτε συγέσσι θεοί περ.
 Ἐνθάδε μαρμάρεαί τε πύλαι, καὶ χαλκὸς
 οὐδός.

Ἀσπερ φῆς, ῥίζησι διλωκέεσσιν ἀρηρῶς,
 Αὐτοφυῆς, πρὸθεν ἦ, θεῶν ἑκτοθεν ἀπάντων,
 Τιτῶνες ναίεσσι, πέρην χαεὶ ζοφεροῖο.
 Αὐτὰρ ἐρισμαράγιο Διὸς κλειτοὶ Ὀπίκουροι
 Δώματα ναιετάουσιν ἐπ' Ὀκεανοῖο θεμέθλεις,
 Κότι τ' ἡδὲ Γύγης. Βριάρεων γέ μιν ἡνὶ ἑόντα
 Γαμβρόν ἐόν ποίησε βαρύκτυπος Ἐννοσίγαιος.
 Δῶκε ἦ Κυμοπόλειαν ὀπῆειν, θυγατέρα ἦν.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ Τιτῶνας ἀπ' οὐρανοῦ ἐξέλασε Ζεὺς,
 Ὀπλόταρν τέκε παῖδα Τυφώα Γαῖα πελώρη,
 Ταρταροῦ ἐν Φιλότῃ, διὰ χρυσῷ Ἀφροδίτῃ.
 Οὐ χεῖρες μὲν ἔασιν ἐπ' ἰχθυῖ ἔργματ' ἔχου-
 σαι,

Καὶ πόδες ἀκάματοι κρατερῶ θεοῦ. ἐκ δὲ οἱ ὤμων
 Ἦν ἑκατὸν κεφαλὰ ὄφις, δεινοῖο δράκοντι,
 Γλώσσησι δυοφερῇσι λελειχρότες ἐκ δὲ οἴσσαν
 Θεωπεσίης κεφαλῇσιν ὑπὸ ὀφρύσι πῶρ ἀμά-
 ρυσσε.

Πασέων δ' ἐκ κεφαλῶν πῶρ καίετο δερκομένοιο
 Φωνῇ δ' ἐν πάσῃσιν ἔσαν δεινῆς κεφαλῇσι
 Παντοίῳ ὅπ' ἰεῖσαι, ἀθίσφατον. ἄλλοτε μὲν γὰρ
 Φθίγοντο, ὥς περ θεοῖσι ζυγίμεν, ἄλλοτε δ' αὖτε
 Ταύρου ἐκδρύχων μιν ἀχέτην ὄσσαν ἀγᾶρου,

Ἄλλοτε δ' αὖτε λείον | ἀναιδέα θυμὸν ἔχον |
 Ἄλλοτε δ' αὖ κυλάκισσιν εἰκότα θάυματ' ὠ-
 κούσαι,

Ἄλλοτε δ' αὖ ροίζαχ' | ὑπὸ δ' ἤκεν οὐρεα μακρὰ.
 Καὶ νύ κεν ἔπλετο ἔργον ἀμήχανον ἤματι κείνῳ,
 καὶ κεν ὄγε θνητοῖσι | ἀθανάτοισιν ἀναξεν,
 εἰ μὴ ἄρ' ὅξυ νόησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
 Σκληρὸν δ' ἐβρόντησε | ὄβριμον ἀμφὶ ἧ γαῖα,
 σμερδαλέον κενάβησε, καὶ οὐρανὸς εὐρύς ὑπερβεν,
 Πόνι | τ' Ὠκεανὸς τε ροαὶ καὶ τάρταρα γαῖης.
 Ποσσὶ δ' ὑπ' ἀθανάτοισι μέγας πελεμίζετο |
 λυμπ |

Ὀρνυμένοιο ἀνακλ | ἐπεσενάχιζε ἧ γαῖα.
 Καύμα δ' ὑπ' ἀμφοτέρων κάτεχε ἰοειδέα πόντον,
 βροντῆς τε στροπῆς τε πυρὸς ἀπὸ τοῖο πελώρου,
 Πρησῆρων τ' ἀνέμων τε κεραυνὸς τε φλεγέθον |.
 Ἔζεε ἧ χθὼν πάσα, καὶ οὐρανὸς ἠδὲ θάλασσα·
 οὔτε δ' ἄρ' ἀμφ' ἀκτὰς, πῶς τ' ἀμφὶ κύματα
 μακρὰ

ΡΙπῇ ὑπ' ἀθανάτων ἔνοσις δ' ἄσβεσ | ὁρώει.
 Τρέσσει αἰδοῖς δ' ἐνέροις καταφθιμένοισιν ἀνάσ-
 σων,

Τιτῆνες δ' ὑποταρταροὶ, Κρόνον ἀμφὶς ἐόντες,
 Ἄσβεστος κελάδοιο καὶ αἰνῆς δηϊοτῆτ |.
 Ζεὺς δ' ἐπεὶ οὖν κέρθιεν, ἐὼν μὲν |, εἶλετο δ'
 ὄψαται,

βροντῶν τε στροπῶν τε καὶ αἰθαλόεντα κεραυνόν,
 Πλήξεν ἀπ' οὐλύμπιο ἐπάλμῳ ἀμφὶ ἧ πάσης

Interdum rursus leonis impudentem animum habentis:

Interdum rursus catulis similia, mira auditu:

Interdum vero stridebat, resonabantq; montes alti.

Et sane euenisset res ineuitabilis die illo,

Atque ipse mortalibus & immortalibus imperasset,

Nisi statim intellexisset pater hominumque deorumq;.

*Grauitèr autem intonuit, atque fortiter circum verò
terra*

Horrende edidit fragorem, & cælum latum superne,

Pontusque & Oceani fluxus, & infima loca terræ.

*Pedibus vero sub immortalibus magnus contremuit O-
lympus*

Insurgente rege, ingemiscebat autem tellus.

Ardor autem ab utrisq; occupabat nigrum pontum,

Tonitruq; & fulguris igne ab isto immani,

Igneorumq; turbinum & fulminis ardentis.

Fervebat autem terra omnis, & cælum, atq; mare.

*Æstuabant etiam circum litora, circaque & circum
fluctus, (batur,*

Impetu deorum: concussio autem sedatu difficilis orie-

Expauit autem Pluto inferis mortuis imperans,

*Titanesque sub Tartarum detrusi, a Saturno seorsim ex-
istentes,*

Ob inextinguibilem fremitum, & grauem conflictum,

*Iupiter vero postquam excitauit suum robur, sumpsit
que arma,*

Tonitruq;, fulgurque, & coruscans fulmen,

Percussit ab Olympo insiliens, circum vero omnis

M

Combussit ingentia capita seni porcenti.
 Caterum ubi ipsum vicit ictibus percutiens,
 Cecidit mutilatus ingemiscebat autem terra vasta.
 Flamma autem fulmine icto prosiliebat a rege,
 Montis in saltibus opacis asperis,
 Percussit multa autem ac vasta ardebat terra,
 Ardore ingenti, & liquecebat stanni instar.
 Quod arte inuenum, & a fabrefacto catino
 Calefactum, & ferri quod solidissimum est,
 Montis in saltibus, victumque ab igne quod omnia cōburit.
 Liquefcit in terra diuina sub Vulcani manibus:
 Sic sane liquecebat terra fulgore ignis ardentis.
 Abiecit autem ipsum animo mæstus, in Tartarum latum.

Ex Typhoco autem est ventorum vis humide flantiū:
 Excepto Notō, Boreaque, & celeri Zephyro.
 Qui sane ex dijs sunt natiuitate: hominibus magna vi-
 litas.

At alij sine usu venti inspirant mare,
 Qui utique incidentes in obscurum pontum,
 Clades magna hominibus graui rapiuntur turbine,
 Nunc hi, nunc illi flant, dissipantque naues,
 Nautasque perdunt. mali autem non est remedium
 Viris qui illis occurrerint in ponto.
 Iidem rursum per terram immensam floribus ornatam
 Opera incunda corrumpunt humo prognatorum homi-
 num,
 Replentes puluereque & molesto palearum strepitu.
 Sed postquam sane laborem dij beati perfecerunt.

Cum

Ἐπρεσε θρασείας κεφαλὰς δεινοῖο πελώρου.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ μιν δάμασε πλεγῆσιν ἱμάσας,
 Ἦριπε γυῶθεις, σενάχιζε ἧ γαῖα πελώρη.
 Φλοξ ἧ κεραυνῶθέν τε ἀπέσσυτο γῆιο ἄνακτι,
 Οὔρεσσι βήσῃσιν αἰδνῆς παμπалоέσεως,
 Πληγῆν τε πολλὴν ἧ πελώρη καίετο γαῖα.
 Ἀτμῇ θρασείῃ, καὶ ἐτήκετο καοσίτερ' ὥς,
 Τέχνη ὑπὸ αἰζηῶν ὑπὸ τ' εὐτρεῆς χοάνοιο
 Θαλφθεῖς, ἢε ζῖδης ὅπερ κρατρώτατός ἐστιν,
 Οὔρεσσι βήσῃσι δαμαζοῖς περὶ κηλέω,
 Τήκε' ἐν χθονὶ δῖῃ, ὑφ' Ἥφαίστος παλάμησιν.
 Ὡς ἄρα τήκετο γαῖα ζέλα πυρός αἰθομένοιο.
 Ῥῖψε δέ μιν θυμῷ ἀκάχων ἐς Τάρταρον εὐρυόν.
 Ἐκ δ' Τυφῶε' ἐς ἀνέμων μέν' ὕχρον αἰν-
 των,

Νόσφι Νότῃ, Βορέῳ τε, καὶ δρυγέσῳ Ζεφύροιο.
 Οἱ γέ μιν ἐκ θεόφιν γλυκῇ, θνητοῖς μέγ' ὄνειαρ.
 Αἰ δ' ἄλλαι μὰ ψ' αὔραι θηπιπνείσσι θάλασσαν,
 Αἰ δὴ τι πίπῃσσι ἐς ἡεροειδέα πόντον,
 Πῆμα μέγα θνητοῖσι, κακῇ θυῖσιν αἰετῇ
 Ἄλλοτε δ' ἄλλαι αἴησι, Διῶσιν δ' ἀσπίτεσσιν,
 Ναύτας τε φθείρῃσι κακῶ δ' οὐ γίνεται ἀλκή
 Ἀνδράσιν οἰκείοισι ζυγανῶσιν κ' πόντον.
 Αἰ δ' αὖ καὶ κ' γαῖαν ἀπείριτον ἀνθεμόεσσαν
 Ἐργ' ἐρατὰ φθείρῃσι χαμαιγυνέων ἀνθρώπων,
 Πιμπλεῦσσι κύνιος τε καὶ δρυγαλίου κελόσουρος.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ ῥα πόντον μακαρεῖς θεοὶ ἐξεπέλεσ-
 σαν,

Τιτνώεσι ᾗ πμάων κρίνατο βίηφι,
 Δήρα τὸτ' ὤτρυνον βασιλεύειν ἠδὲ ἀνάσσειν
 Γαίης Φραδμοσιώησιν, ὀλύμπιον ἄρ' οὐρα Ζῆν.
 Ἀθανάτων, ὃ ᾗ τῖσιν εὖ διεδάσαστο πμας.
 Ζεὺς ᾗ θεῶν βασιλεὺς πρώτῳ ἄλοχον θέτο Μῆ-
 τιν,

Πλείεσθε θεῶν εἰδῆσθαι ἰδὲ θνητῶν ἀνθρώπων.
 Ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἤμελλε θεῶν γλαυκῶπιν Ἀθήνην
 Τέξασθαι, ῥτ' ἐπῆτα δόλῳ φρένας ἐξαπατήσας
 Αἰμυλίοισι λόγοισιν, εἰπὼν ἐσκατθετο νηδυνί,
 Γαίης Φραδμοσιώησι, ἔσθ' οὐρανοῦ ἀστερόεντι.
 Τὼς γάρ οἱ ἐφρασάτῃ, ἵνα μὴ βασιληίδα, π-
 μῶ

Ἀλλ' ἔχῃ, Διὸς ἀντι, θεῶν αἰετῶν γένεσιν.
 Ἐκ γὰρ τ' εἰμαρτ' ὡείφρονα τέκνα γνέσθαι.
 Πρώτῃ γὰρ κούρῃ γλαυκῶπιδα Τειτῆναιον
 Ἰσον ἔχουσαν πατρὶ μέν ῥ' ὅππῃ φρονα βελήν.
 Αὐτὰρ ἐπῆτ' ἄρα παῖδα θεῶν βασιλῆα καὶ ἀνδρῶν
 Ἥμελλέν τεξέσθαι, ὡτέρβιον ἦτορ ἔχοντα.
 Ἀλλ' ἄρα μιν Ζεὺς πρῶθεν εἴην ἐγκάτθετο νη-
 δυνί,

Ὡς δὴ αἱ φράσασαί τ' εἰς ἀγαθὸν τε κακὸν τι.
 Δάπρον ηγάγετ' λιπαρὴν θέμιν, ἣ τέκεν ὦρας,
 Εὐνομίην τε, Δίκην τε, ἔσθ' Εἰρήνην πῖθαλῃσαν.
 Αἵ τ' ἔργ' ὠραίοισι κατὰ θνητοῖσι βροτοῖσι.
 Μοίρας θ' ἥς πλείεσσιν πμὴν πόρε μήλιετα Ζεὺς,
 Κλωθὴν τε, Λάχεσιν τε καὶ Ἀτρεΐδῃ αἵ τε διδοῦσιν
 Θνητοῖς ἀνθρώποισιν ἔχειν ἀγαθὸν τε κακὸν τι.

Cum Titanibus autem pro honore pugnarunt vi,
Iam tum iubebant regnare atque imperare,
Ex Terra consilio Olympium late cernentem Iouem,
Immortalibus. Hic vero inter illos rite distribuit munia.
Iupiter autem deorum rex primam uxorem suam fecit
Metin,
Plurimum ex dijs edoctam, & mortalibus hominibus.
Sed cum iam esset deam caesis oculis Mineruam
Paritura, tum demum dolis animo decepto,
Blandis sermonibus, in suam condidit aluum,
Telluris consilij, & Caeli stellati.
Sic enim ei consuluerunt, ne regium honorem
Alius haberet Iouis loco, deorum sempiternorum.
Ex hac enim in fatis erat prudentes liberos nasci.
Primam quidem, virginem caesis oculis apud Tritonem
genitam,
Par habentem patri robur, & prudens consilium:
Caterum deinde sane filium deorum regem & virorum
Erat paritura, magnum animum habentem:
Sed illam sane Iupiter ante in suum condidit ventrem,
Vt nempe ei indicaret dea bonumque malumq;
Postea duxit splendidam Themis, quæ peperit Horas,
Eunomiamque, Dicenque, & Irenen florentem:
Quæ opera matura faciunt mortalibus hominibus:
Parcasque, quibus maximum honorem dedit prudens
Iupiter,
Clothoque, Lachesinque, & Atropon: quæ dant
Mortalibus hominibus habere bonumq; malumq;.

Tres vero ei Eurynome Gratias peperit pulchras genas habentes,

Oceani filia, peroptabilem formam habens,

Aglaïam & Euphrosynen, Thaliâque amabilem,

Quarum & palpebris amor destillat contuentium

Soluens membra, iucundum vero sub supercilijs aspiciunt.

Porro hic Cereris multa nutrientis ad lectum venit,

Quae peperit Proserpinam pulchris vlnis, quam Pluto

Rapuit sua a matre: dedit autem consiliarius Iupiter.

Mnemosynem vero deinceps amavit pulchricomam,

Ex qua Musa aurea mitra reuincta natae sunt

Novem, quibus placent convivia, & oblectatio cantus.

Latona autem Apollinem & Dianam sagittis gaudentem,

Desiderabilem prolem pra omnibus caelicolis,

Peperit sane, Aegiochi Iouis amor mixta.

Postremam vero Iunonem floridam duxit uxorem.

Hac autem Heben, Martem & Lucinam peperit,

Mixta amore dcorum regi & hominum.

Ipse vero ex capite, caesus oculis praeditam Tritogeniam,

Acrem, tumultum excitantem, ducem exercitus, indomitam,

Venerandam: cui clamoresque placuerunt, bellaque pugnaeque.

Iuno autem Vulcanum inclytum, amor indulgens,

Peperit (& vires intendit, & contendit cum suo marito)

Pra omnibus, artibus ornatum, caelicolis.

Ex Amphitrite autem & graui crepo Neptuno,

Triton late potens natus est magnus: qui maris

Fundum tenens, apud matrem charam & patrem re-

gem

Inco-

Τρεῖς δέ οἱ Εὐρυόμῃ Χάριτας τέκε καλλιπα-
ρήους,

Ὀκίανός κούρη πολυήρατον εἶδ' ἔχουσα,

Ἀγλαίῳ κ' Εὐφροσύνῳ, Θαλίῳ τ' ἐρατὴν ἤν.

Τῶν καὶ ἀπὸ βλεφάρων ἔρ' εἶδετο δερκομα-
νάων

Λυσιμελής· καλὸν δέ ὑπ' ὀφρύσι δερκιδόων).

Αὐτὰρ ὁ Δήμητρε' πολυφόρβης ἐς λέχος ἦλθεν,

Ἡ τέκε Περσεφόνειω λευκώλενον, ἣν Ἀἰδωνεύς

Ἦρπασεν ἥς πατρὸς μητρός· ἔδωκε δ' μηλίστῃ Ζεὺς.

Μνημοσύνης δ' ἐξαὐτίς ἐράσασατ' καλλιπάρμοιο,

Ἐξ ἥς αἱ Μοῦσαι χρυσάμπυκες ἐξεγόντο

Ἐννέα, τῆσιν ἄδον θαλία εἰς τέρψιν ἀειδῶς.

Λητὼ δ' Ἀπόλλωνα καὶ Ἀρτεμιν ἰοχίαιρα,

Ἰμερόεντα γόνον πατρὸς πάντων εὐραυνίωνων,

Γείνατ' ἄρ' αἰγιόχοιο Διὸς Φιλότῃ μιγῆσαι.

Λοιδότατ' ὅτ' Ἦρην θαλερὴν ποιήσας ἀκούειν.

Ἡ δ' Ἦβην καὶ Ἄρην εἰλείθμεν ἐπικτε,

Μιχθεῖσ' ἐν Φιλότῃ θεῶν βασιλῇι κ' ἀνδρῶν.

Αὐτὰς δ' ἐκ κεφαλῆς γλαυκώπιδα Τριτογύναια,

Δεινὴν, ἐχρεκύδοιμον, ἀγέσρατον ἀτρυτώνην,

Πότνιαν, ἥ κε λαδοί τε ἄδον πόλεμοί τε, μάχαι τε.

Ἦρῃ δ' Ἠφαιστον κλυτὸν ἐν Φιλότῃ μιγῆσαι.

Γείνατο, κ' ἑρμείην, καὶ ἦρισεν ὧ πατρὸς κούρῃ,

Ἐκ πάντων τέχνησι κεκασμένον οὐραυνίωνων.

Ἐκ δ' Ἀμφιτρίτης καὶ ἐρικτύπου Ἐννοσιγέου,

Τρίτων εὐρυβίης γένετο μέγας, ὅς τε θαλάσσης

Πυθμὲν ἔχων, πατρὸς μητρί· Φίλῃ κ' πατρὶ ἀνακτι.

Ναίῃ χεύεσθαι δῶ, δεινὸς θεός· αὐτὰρ Ἀρηΐ
 ῥινότορῳ Κυθήρεια φόβον ἔΔεῖμον ἔπικλεν
 Δεινούς, οἳ τ' ἀνδρῶν πυκινὰς κλονέεσσι φάλαγγας
 ἔν πολέμῳ κρύεεν, ῥυὴν Ἀρηΐ πολυπόρθῳ·
 Ἀρμονίῳ δ' ἦν Κάδμῳ ὑπέρθυμῳ θέτ' ἀκρίν.
 Ζηνὶ δ' ἄρ' Ἀτλακίς Μαίη τέκε κύδιμον Ἑρμῖον
 Κήρυκ' ἀθανάτων, ἱερὸν λέχῳ εἰσαναβάσσει·
 Καδμείῃ δ' ἄρα οἱ Σεμέλῃ τέκε Φαίδιμον υἱόν,
 Μιχθεῖσ' ἐν Φιλότῃ, Διώνυσον παλυνθήσασσαν,
 Ἀθανάτων θνητῶν δ' ἀμφοτέρω θεοῖσι σῆ.
 Ἀλκμήνῃ δ' ἄρ' ἔπικλε βῆτην Ἡρακλεΐην,
 Μιχθεῖσ' ἐν Φιλότῃ Διὸς νεφεληγερέταο,
 Ἀγλαΐην δ' Ἡφαιστῷ ἀρακλυτὸς ἀμφιγυήεις,
 Ὀπλοτάτῳ Χαρίτων, θαλερὴν ποιήσας ἀκρί-
 πιν.

Χρυσόχευς δ' Διώνυσῳ ξανθὴν Ἀριάδην,
 Κούρην Μίνῳ, θαλερὴν ποιήσας ἀκρίν.
 Τὴν δέ οἱ ἀθάνατον καὶ ἀγήρω θῆκε Κρονίων.
 Ἦβην δ' Ἀλκμήνης καλλισφύρου Ἀλκίμῳ
 υἱός,

Ἴς Ἡρακλεΐῳ πλείους γονέεντας αἰέθλας,
 Παῖδα Διὸς μέγα λαιό καὶ Ἥρης χρυσοπιδίλου,
 Αἰδοίην θέτ' ἀκρίν, ἐν Οὐλύμπῳ νιφένῃ.
 Ὀλβιῳ δ' ὅς μιν ἔργον ἐν ἀθανάτοισιν ἀνύσας,
 Ναίει ἀπήμαντι καὶ ἀγήρῳ ἡμᾶς πάντα.
 Ἡελίῳ δ' ἀκάμαντι τέκε κλυτὴν Ὀκεανίνην
 Περσηΐς Κίρκην τε, καὶ Αἰήτῳ βασιλῆα
 Αἰήτης δ' υἱὸς Φαισμβρότης Ἡελίοιο,

*Incolit aureas ades magnus deus. sed Marti
Glypeos dissecanti, Venus Timorem & Metum peperit,
Graues, quique virorum densas turbent phalanges
In bello horrido, una cum Marte urbes deuastante,
Et Harmoniam quam Cadmus magnanimus duxit uxorem.* (rium,

*Ioui vero Atlantis filia Maia peperit gloriosum Mercur-
Praeconem deorum, sacrum lectum conscendens.*

*Cadmi filia vero ei Semele peperit clarum filium,
Rem cum eo habens, Bacchum hilarem,
Immortalem mortalis, nunc vero ambo dij sunt.*

*Alcmene vero peperit vim Herculanam,
Mixta in amore Iouis nubicogi.* (dicans

*Aglaiam vero Vulcanus percelebris, utroque pede clau-
Minimam natu e Gratys floridam duxit uxorem.*

*Sed aureo crine conspicuus Bacchus flauam Ariadnen,
Filiam Minois, in flore existentem fecit coniugem:*

*Hanc vero ei immortalem expertemque senij fecit Sa-
turnius.* (lius,

*Heben autem Alcmena pulchros talos habentis fortis fi-
Vis Herculis, peractis luctuosis certaminibus,* (tis

*Filiam Iouis magni, & Iunonis aureis calceamentis utē-
Pudicam duxit uxorem in Olympio ninofo:*

*Felix, qui magno facinore inter deos confecto,
Habitat illesus, & expers senij omnibus diebus.*

*Soli autem indefesso peperit inclyta Oceanis
Perseis, Circenque & Aetern regem.*

Aetes autem filius lucem hominibus dantis Solis,

Filiam Oceani perfecti fluvij (ditam
Duxit, deorum ex consilijs, Idyiam pulchris genis pra-
Hac autem ei Medeam pulchros talos habentem in amore
Peperit, subacta per auream Venerem.

Vos quidem nunc valete, caelestes domos tenentes,
Insulae, & continentes terra, & salsus intus Pontus.
Nunc autem dearum cœtum cantate blandiloqua
Musa Olympiades, filia Iouis AEgiuchi,
Quaecumq; mortales apud viros cubantes,
Immortales, pepererunt dijs similem prolem.
Ceres quidem Plutum genuit, praestantissima dearum
Iasio heroi mixta iucundo amore,
Neuati in ter proscisso, Creta in pingui populo,
Bonum: qui vadit super terram, & lata dorsa maris,
Omne: qui vero obviam fuerit, & cuius ad manus ve-
nerit, (tatem.
Illum locupletem fecit, multamque ei praeiuit felici-
Cadmo praeterea Harmonia filia aureae Veneris,
Ino & Semelen, & Agavei pulchras genas habentem,
Autonoenque, quam duxit Aristaeus densa caesarie pra-
ditus, (bis.
Peperit, & Polydorum, mœnijs pulchre cinctis in The-
Mixta amore abundantis auro Veneris.
Callirhoe peperit filium mortalium praestantissimum
omnium
Geryonem, quem interfecit vis Herculeana.
Bones propter flexipedes circumfusa in Erythra,
Tithono vero Aurora peperit Memnona area galea mu-
nitum, Aethio-

Κούρην Ὠκεανοῖο τηλένην ποταμοῖο
Γῆμε, θεῶν βαλῆσιν, ἰδυῖαν καλλιπάρηον.
Ἡ δέ οἱ Μήδειαν εὖσφυρον ἐν Φιλότῃ
Γείναθ' ὑποδμηθεῖσαι Διὶ χρυσὴν Ἀφροδίτῃ.
Ἵμεῖς μὲν νῦν χαίρετ' ὀλύμπια δώματ' ἔχον-

τες,

Νῆπιότ' ἤπυρόι τε, ἔσ' ἀλμυρὸς ἔνδοθι πόνος.
Νῦν δ' ἰθὺς θεῶν Φῦλον αἰεῖσατε ἡδυέπαι
Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κούραι Διὸς αἰγιόχοιο,
Ὅσαι δὴ θνητοῖσι παρ' ἀνδράσι εὐνηθεῖσαι
Ἀθάνῃ, γείναντ' θεοῖς Ἰπείκελα τέκνα,
Δημήτηρ μὲν Πλοῦτον ἐγείνατο, δια θεῶν,
Ἰασίῳ ἥρωϊ μιγείσ' ἐρατῇ Φιλότῃ,
Νειῶ ἐν τριπόλῳ, Κρήτης ἐν πόλιν δῆμῳ,
Ἐθλόν' ὅς τις ἴππῳ γλῶ τε καὶ εὐρέα νῶτα πα-

λάσσης,

Πᾶσαν τῶν τυχόντι, καὶ οὐκ ἐς χεῖρας ἴκηται,
Τόνδ' ἀφνειὸν ἔθηκε, πολλὴν τε οἱ ὥπασεν ὄλβον.
Κάδμω δ' Ἀρμονίῃ θυγάτηρ χρυσεῖς Ἀφροδίτης,
Ἰνῶ καὶ Σεμέλῃ, ἔσ' Ἀγαυῇ καλλιπάρηον,
Λυπνόλῳ δ' ἥνι γῆμεν Ἀριστῇ βαθυχαίτης.
Γείνατο, καὶ Πολύδωρον εὖσεφάνω ἐν Θήβῃ.
Κέρη δ' Ὠκεανοῖο Χρυσάορι καρτεροθύμῳ
Μιχθεῖσ' ἐν Φιλότῃ πολυχρῦσος Ἀφροδίτης,
Καλλιρόη τέκε παῖδα βροτῶν κάρινον ἀπάντων,
Γηρυονῆα τ' κλεῖνε βίην Ἡρακλεΐη,
Βοῶν ἕνεκ' εἰλιπόδων ἀμφιρρύτῳ ἐν Ἐρυθείῃ.
Τιθωνῶ δ' Ἡὼς τέκε Μίμνονα χαλκοχρυσήν,

Αἰθίοπων βασιλῆα, καὶ Ἡμαθίων ἀκαστα.
 Αὐτὰρ τοι κεφαλῶ φυτῆσσι φαίδιμον υἱόν,
 Ἰφθιμον φαέθοιζα θεοῖς ὀπείκελόν ἀνδρα.
 Τόν ῥα νέον τέρεν ἀνθ' ὅτι ἔχοντ' ἐρικυδέος ἥδης
 Παῖδι, ἀπαλαφρονέοντα Φιλαμμείδης Ἀφρο-
 δίτη

ὦρτ' ἀνερειψαμένη, καὶ μιν ζαθέοις ἐνὶ νηαῖς,
 Νηοπόλον νύχιον ποιήσασσι, δαίμονα δῖον.
 Κούρην δ' Αἰήτας διοτρεφέος βασιλῆος
 Αἰσονίδης, βελήσι θεῶν αἰετῶν
 ἥ γε παρ' Αἰήτι, τελέας σονόεντας αἰθλῆς,
 τοὺς πολλοὺς ἐπέτελλε μέγας βασιλεὺς ὑπε-
 ρβύωρ,

Ἰβριτῆς Πελίδης, καὶ ἀπάδαλ' ὀβριμοεργός.
 τοὺς τελέας ἐς Ἴωλκον ἀφίκετο, πολλὰ μογή-
 σας,

Ὀκείης δ' ἐπὶ νηὸς ἄγων ἐλικώπιδ' αὐτὴν κούρην,
 Αἰσονίδης. καὶ μιν θαλερὴν ποιήσασσι ἀκαίπιν.
 Καί ῥ' ἥ γε δμηθεῖσ' ὑπὸ Ἰήσωνι ποίμενι λαῶν,
 Μῆδειον τέκε παῖδα, τ' οὖρσιν ἔτρεφε Χείρων.
 Φιλυρίδης μεγάλου δ' Διὸς νόος ἐξετελείτο.
 Αὐτὰρ Νηρῆος κόρυς ἀλίοιο γέροντος,
 ἦτοι μὲν Φῶκον Ψαμαθὴ τέκε δῖα θεάων,
 Αἰακῷ δ' ἐν Φιλότῃ, Διὶ δ' ἐν Τροίῃ Ἀφροδίτῃ.
 Πηλεΐδ' ὁ δμηθεῖσα θεὰ Θέτις δ' ἐν γυρόπιδ' ἔτεκε
 Γέννατ' Ἀχιλλῆα ῥηξήνορα, θυμολέοντα
 Αἰνείαν ἄρ' ἔτικλεν εὐσέφανος Κυθάρεια,
 Ἀγχίστην ἥρωϊ μιγείσ' ἐρατῇ Φιλότῃ.

Æthiopum regem, & Emathionem regem.

Verum Cephalo peperit inclytum filium,

Fortem Phaethonem, dijs similem virum,

Quem sane iuuenem tenerum florem habentem gloriose pubertatis,

Puerum iuuenilia sapientem, amans risus Venus,

Incitauit, abripiens, & ipsum in templis

Ædituum nocturnum fecit, demonem diuinum.

Filiam vero AËta a Ioue nutriti regis

Æsonides, voluntate deorum sempiternorum

Abduxit ab AËta, peractis suspiriosis certaminibus,

Quæ multa imperabat magnus rex superbus,

Iniurius Pelias, & impius, fortium facinorum patrator.

Quibus peractis ad Iolcum redijt, multa perpeffus,

Veloci in naue vehens nigris oculis præditam puellam,

Æsonides, & ipsam floridam fecit uxorem.

Et sane hac domita ab Iacone pastore populorum,

Medeum peperit filium, quem in montibus educabat

Chiron

Phillyrides: magni vero Iouis voluntas perficiebatur.

Ceterum Nerei filia marini senis,

Phocum quidẽ Psamathe peperit, præstantissima dearum

Æaci in amore, per auream Venerem.

A Peleo autem subacta dea Thetis argenteos pedes habēs,

Peperit Achillem prorumpentem per viros, leonis animo præditum.

A Eneam porro peperit pulchre coronata Cytherea,

Anchise heroi mixta iucundo amore,

Ia in verticibus, habentis multos anfractus, syluosa.
Circe vero, solis filia, filij Hyperionis,
Peperit Vlyssis arumnosi in amore,
Agrii, atq; Latinum inculpatumque, fortemq;
Qui sane valde procul in recessu insularum sacrarum,
Omibus Tyrrenis valde inclytis imperabant.
Nausithoum vero Vlyssi Calypso excellentissima dearum
Peperit, Nausinoumq; mixta grato amore.
Hæ quidem mortales apud viros cubantes
Immortales pepererunt dijs pares filios.
Nunc vero feminarum agmen cantate suauiloqua
Musæ Olympiades, filia Iouis AEgiuchi.

Finis Theogoniæ Hesiodi.

Ἰδης ἐν κερυφῇσι πολυπύχου, ὑληέσσης.
 Κίρκη δ' Ἑλίου θυγάτηρ Ἵπεριονίδαο,
 Γείνατ' Ὀδυσῆϊ παλασίφρονι ἐν Φιλότῃ,
 Ἄχρῖον, ἡδὲ λατῆνον ἀμύμονά τε, κρατερὸν τε,
 Οἷ δὴ τοι μάλα τῆλε μυχῶν νησῶν ἱεράων,
 Πᾶσιν Τυρσῖνοισιν ἀγακλυτοῖσιν ἄνασσον.
 Ναυσίθοον δ' Ὀδυσῆϊ Καλυψῶ δῖα θεάων
 Γείνατο, Ναυσίνοόν τε, μιγῆϊσ' ἐρατῇ Φιλότῃ.

Αὐταὶ μὲν θνητοῖσι παρ' ἀνδράσιν εὐνηθεῖσαι,
 Ἀθάνα δ' γείνατο θεοῖς Ἰπείκελα τέκνα.
 Νδν δ' ἡ γυναικῶν φύλον αἰεῖσαι τε, ἡδ' ἐπέειπε
 Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κούραι Διὸς αἰγιόχοιο.

Τέλος τῆς Ἡσιόδου Θεογονίας.

ΗΣΙΟΔΟΥ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΑ.

HE S I O D I F R A G M E N T A

Ex Eustathio.

 Ἰερηνή δ' ἄρ' ἐπικλε λίνον πολυήρατον υἱόν,
ὃν δὴ ὅσοι βροτὶ εἰσιν αἰοῖδοι ἢ κιθαρίζουσι
Πάντες μὲν θρηνῶσιν ὡς ἐλαπίνας τε χο-
ροῖς τε

Ἀρχόμενοι ἧ λίνον καὶ λήγοντες καλέεσσι.

Ex eodem.

Ἄκρον ἐπ' ἀνθερέων καρπὸν θέν, οὐδὲ κατῆκλα·
Ἀλλ' ὅππ' πυραμίνων ἀθέρων δρομάσκει πόδες αἰ.

Ex eodem.

— οὐνεκα Νύμφῳ
Εὐεράμην ὦ Ἰλέων μίχθη ἐρατῇ Φιλέτῃ.

Ex eodem.

Ἐν δὴ Τείῃ Βοιωτίῃ ἐτρεφε κούρῳ.

Ex eodem.

Καὶ γάρ ῥ' ἔστιν κεφαλῇ Φικτὴ πρύθ' αἶνον ἔχουσα.

ΑΛΦΘ ρ' ἄρ' ἔπειθεν ἐὺζωνος Πολυκάστη
 ἔρρεον ἐκ κεφαλῆων. ψιλῶτ' ἢ καλὰ κῆρηναι.

Ex eodem.

Οσε Λιλαίηθεν παρ' ἑλ' καλὶ ῥέον ὕδωρ.

Ex eodem.

Τηλεμάχῳ δ' ἄρ' ἔπλεεν ἐὺζωνος Πολυκάστη
 Νέστορος ὀπλοτάτῃ κούρῃ Νηληϊάδαο
 Περσέπολιν μιχθεῖσα Διὸς χρυσέῳ Ἀφροδίτῳ.

Ex Strabone.

Καὶ κούρην Ἀράβη, τῷ Ἑρμάων ἀκάκητα
 Γείνατο, καὶ Θρονίη κούρῃ Βήλοιο ἀνακίης.

Ex eodem.

Τίς ἐξεχρόντο Λυκάονος ἀντιθέοιο,
 ὃν πρὶν τίκτε Πελασγός.

Ex eodem.

Ἡ τοι ρ' Ἀκκρὸς Δελέγων ἡγήσατο λαῶν,
 τοὺς ῥα ποτε Κρονίδης Ζεὺς ἄφθιτα μῆδεα εἰδὼς
 Λέκτρ' ἐκ γαίης Ἀλέας πόρε Διὶ καλίῳ.

Ex eodem.

Ὡκεε δ' Ὀλενίην πέτρην ποταμοῖο παρ' ὄχθαις
 Εὐρεῖος Πείροιο.

Ex eodem.

Ἐξ ὧν οὐρεὶαι νόμοι θεῶν ἐξεχρόντο,
 καὶ χροῖ οὐπδαῶν Σατύρων ἀμηχανουργῶν,

Κοῦ

Κούρητες τε θεοί, Φιλοπαύμονες ὀρχησῆρες.

Ex eodem.

Θαῦμα μ' ἔχει καὶ θυμὸν, ὅσους ἐρινός ὀλύνθης
οὐτ' ἔχει, μικρός περ ἐὼν, εἰποῖς ἂν δριθμόν.

Responsio ex eodem.

Μυρίδι εἰσὶν δριθμόν, ἅτερ μέτρου γε μέδιμνος.
Εἷς δὲ πειρατεύει, τ' ἐπελθέμεν σὺν ἐδωάο.
Ὡς φάτο, καὶ ῥφιν δριθμὸς ἐτήτυμος εἶδετο μέτρον,
καὶ τότε δὴ κάλχανός ὑπὸ θ' Ἰάναιον κάλυψε.

Ex eodem.

Ὅς ὦρθε Πανοπίδα . . . . . Γληκῶνάτ' ἐρυμνίω,
καὶ τε δὲ Ὀρχομενὸς ἐλιγμῷ εἰσι, δράκων ὥς.

Ex eodem.

Γλακίφοφάγων εἰς αἶαν ἀπῆναις οἰκί' ἐχόντων.

Ex eodem.

Αἰθίοπας λίγυας τ' ἠδὲ σκύθας ἰππημολγούς.

Ex eodem.

Δωδώνην φηζόντε Πηλασγῶν ἔδρανον ἦεν.

Arud eundem, ἐκ τ' Ἡοίω.

Ἡ' οἷα διδύμεες ἱερεὺς ναίεσθε καλῶνους
Δωλίω ἐν πεδίῳ πελυδοτέρῳ ἄντ' Ἀμύροιο
Νύφατο φοιδιάδῳ λίμνης πόδα παρθένῳ ἀδμήει.

Ex Pausania.

Τῇτ' ἢ Μόλυρον Ἀρίστωϊ φίλον ἔον
κρίνας ἐν μεγάραις εὐνῆς ἐνεχ' ἥς ἀλόχοιο,

Οἶον δ' ὅτε πρὸ ληπῶν Φεῦγ' Ἀργεῖοι ἰπποδόπιον.
 Ἰξεν δ' Ὀρχομένον Μινυήιον καὶ μιν ὄγ' Ἡρώε
 Δέξατο, ἔκ τε αἰὼν μοῖραν πόρρεν, ὡς Ὀπικίης.

Ex eodem.

Φύλας δ' ὥπην κούρην κλειπὸν Ἰολάου
 Λειποφίλῳ. ἦν δ' εἶδ' Ὀλυμπιάδεσσιν ὁμοίη.
 Ἡ δέ οἱ . . . . . ἦν ἐνὶ μεγάροισιν ἔπλεον,
 Θηρώτ' εὐειδὴ ἱκέλῳ Φαίεσσι Ζελήνης.
 Θήρῳ δ' Ἀπόλλωνος ἐν ἀγκυῖνῃσι πεισῆσαι
 Γαῖατ' Χείρωνος κρατερὸν μὲν ἰπποδάμοιο.

Ex Scholiaste Apolloni.

Δώδεκα γ' Νηλῆος ἀμύμονος ἥες ἦμεν,
 Νέστωρ τε Χρόμιός τε, Περικλύμενός τ' ἀγέροχος
 Ὀλβιος, ὃ πόρρε δῶρα Ποσειδάων ἐνοσίχθων
 Παντοῖ· ἄλλοτε μὲν γ' ἐν ὀρνίθεσσιν Φάνεσκεν
 Λιεύς· ἄλλοτε δ' αὖτε πελέσκετο θαῦμα ιδέαται
 Μύρμηξ· ἄλλοτε δ' αὖτε μελισσέων ἀγλαὰ φύλας.
 Ἄλλοτε δεινὸς ὄφιν καὶ ἀμείλιχον εἶχε, ὃ δῶρα
 Παντοῖ, ἔκ τε ἐνομαστὲ, τὰ μιν καὶ ἐπὶ ταῖς δόλοισι
 Βουλῇ Ἀθηναίης.

Ex eodem.

Θιασάμενος γυνὴν Κλυταδαίου κυδαλίμειο.

Ex eodem.

Εὐθ' οἶγ' εὐχέσθην· κινῆσαι ὑψιμέδοντα.

Ex eodem.

Αἰήτης δ' ἦος Φασσιμβρότου ἡελίοιο.

Ex eodem.

Αὐτὲς δ' ἐν πλήσμῃσι διπείσις ποταμοῖο.

Ex Scholiaste Pindari & Lycophronis.

ἐν τῇ ἡρώϊκῃ ἡμεραλαγίᾳ.

Ἑλλῶνες δ' ἐγμόντο θεμιστοπόλοι βασιλῆες.

Χῳρὸς τε εὐδὸς τε ἔ' Αἴολος ἱπποιοχάρμης.

Αἰολίδαί ᾗ γμόντο θεμιστοπόλοι βασιλῆες

Κρηθεὺς ἡδ' Ἀθάμας ἔ' Σίουφος αἰολομήτης.

Σαλμωνεὺς ἄδικος, καὶ ὑπέρθυμος πεῖ κηρῖ.

Ex eodem Scholiaste Pindari.

Τῇ μὲν ἄρ' ἄγγελος ἦλθε κέραξ ἱερῆς ὑπὸ δαυτῆς

Πυθῶ ἐς ἡγαθίην, καὶ ἔφρασεν ἔργ' αἰδήλα.

Φεῖδω ἀκερσιχόμεν, ὅτι Ἰαχὺς γῆμε Κόρωνιν

Εἰλατίδης φλεγύαα Διογνήτοις ἰνυατρεῖα.

Ex eodem.

Τῷ δ' Ἀμαρυγκείδης ἱππόστρατος ὄζος Ἀρῆος

Φυκτίος ἀγλαὸς ἦος Ἐπιδῶν ὄρχαμος ἀνδρῶν.

Ex eodem.

Ἦδε δέ οἱ καὶ θυμὸν δέϊση φαίνεται βουλῇ,

Αὐτὸν μὲν χέειν κρύψαι δ' ἀδόκητον * μάχαιραντα,

Καλῶ, ἣν οἱ ἐτάξε περικλυτὸς ἀμφιγυῖαις.

Ὡς τῷ μασάων ὅας καὶ Πήλιον αἰπὺν

Δῖψ' ὑπὸ Κενταύροισιν ὀρεσκώοισι δαμείη.

Ex eodem.

Αἰσων, ὃς πικρὸν ἦεν ἰάσσηα ποιμένα λαῶν,

Ὅν Χείρων θρέψεν ἐν Πηλῷ ὕληντι.

Ex eodem. ἐν ὑποθήκαις.

Εὐνύτι πᾶσι' ἕκαστα μετ' ἄλλα * ἀειγμέτησε.

Ex eodem.

Ἐν Δήλῳ τότε πρῶτον ἐγὼ ἔ' Ὀμηρον αἰδοῦν
Μέλπομέν ἐν νεαροῖς ὕμνοις ῥάψαντες αἰδούμην
Φοῖβον Ἀπίλλωνα χρυσόχορον, ὃν τίκε Ληΐω.

Ex eodem. ἐπ' Ἡοίων.

Ἡ οἷη φθίη Χαρίτων ἀπο κάλλος ἔχουσα
Πάνοιός παρ' ὕδωρ καλὴν νάεσκε Κυρλήν.

Ex eodem. ex iisdem.

Ἡ οἷη Τρέη πυκινόφρων Μυκιονίκη,
Ἡ τίκεν Εὐφημον Γαιήοχῳ ἐννοσιγναίῳ,
Μιχθεῖσ' ἐν Φιλοτῇ πολυχρῦσος Ἀφροδίτης.

Ex eodem.

Ἡ δ' ὑποκυοσαμένη τίκεν Λίαχὸν ἱπποιοχάρμῳ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἦθες πολυηράτῃς ἵκετο μέτρον,
Μοῦν' ἔων ἡχαλλε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
Ὅσοι ἔσαν μύρμηκες ἐπηράτῃς ἐνδοθι νήσου,
Τὸς ἀνδρας ποίησε, βαθυζώνες τε γυναικάς,
Οἳ δὴ πρῶτον ζεύξαν νέας ἀμφιελίσσας,
Πρῶτον δ' ἰσῖα θέντο νεῶς κυανοπρώροιο.

Ex Scholiaste Sophoclis.

Ἔστι τις Ἐλλοπὴ πολυληγὴς ἡ δ' εὐλείμων,
Ἀφνειή μήλοισι ἔειλιπόδεσσιν βόεσσιν.
Ἐν δ' ἀνδρες ναίεσσι πολύρριμες, πολυβοῦν.

Πολ.

Πολλοὶ, ἀπείροισι, Φῦλα θνητῶν ἀνθρώπων,
 Ἐνθά γε Δωδώνη τις ἐπ' ἐχατῇ πεπόλισται.
 Τὼ δ' Ἰεὺς ἐφίλησε, ὅν χρεστήριον εἶναι
 Τίμιον ἀνθρώποις, ναῖον δ' ἐν πυθμένι Φηγοῦ.
 Ἐνθεν ὅππυχθόνιοι μασιεύματα πάντα φέρον.
 Ὅς δὴ κείθι μολὼν θεὸν ἄμβροτον ἐξερεΐνη
 Δῶρα φέρον ἔλθῃσι ζωὴν οἰωνοῖς ἀγαθοῖσιν.

Ex eodem.

Ἡ' τέκεθ' Ἑρμιόναυ δαρυκλυτῷ Μενελάῳ,
 Ὁπλοτάτην δ' ἔτεκεν Νικόστρατον ὄζον Ἄρη.

Ex eodem.

Ἰκετο δ' ἄς Κρείοντα καὶ Ἡνίοχην.

Ex AEschylæ Scholiastæ.

Ἡ' δ' ὑποκυσαμένη καλλίζων Στρατηνίκη
 Εὐρυτον ἐν μεγάροισιν ἐγείνατ Φίλτατον ἡν.
 Τοῦ δ' ἡεῖς τ' ἐγώνοντο Δηίων τε Κλύπιός τε,
 Τοξεύς τ' ἀντίθεος, ἥ δ' Ἰφίλ ὄζον Ἄρη.
 Τὰς δ' ἐμέθ' ὀπλοτάτην τέκετ Ξανθίην Ἰόλειαν
 Ἀντιόχην κρείσσει παλαιὸν γυνὴ Αὐδαλίδαο.

Ex Athenæo. ἐν τῷ δευτέρῳ Μελαμποδίας.

—— τῷδε Μάρης θοὸς ἀγγελὸς ἦλθε δι' οἴκου.
 Πλήσας δ' ἀργύρεον κύπφον φέρε, δῶκε δ' ἀνακτι.

Ex eodem.

Καὶ τότε μάντις μὲν δεσμὸν βίου αἶνυτε χερσίν,
 Ἰφικλὸς δ' ἐπὶ νῶτ' ἐπεμάμετο τῷ δ' ἐπιπιδεῖ.

N

Σκύπφον ἔχων ἐτέρη, ἐτέρη δὲ Σκῆπτρον ἀέρας
ἔστηκεν φύλακος, ἔπει δὲ δμῶεσσιν ἔειπε·

Apud eundem. ἐκ τῶν Ἡοίων.

Οἷα Διώνυσος δῶκε ἀνδράσι χάρμα καὶ ἔχθος,
ὅστις ἄδην πίνει, οἶνος δὲ οἱ ἐπλετ' ἄργος.
Σιωπῇ πόδας χεῖρας τε δέ, γλῶσσαν τε νέον τε
θεσμοῖς ἀφράστοι· Φιλεῖ δὲ ἐμάλθακός ὕπνος.

Ex eodem.

Ταῖς δὲ βροτοὶ καλέεσσι Πελαιάδας.

Ex eodem.

Εὐρυγύης δ' ἐπὶ κούρος Ἀθηναίων ἱεράων.

Ex eodem.

—— καὶ οὐ σινέσκετο καρπὸν.

Ex eodem.

Ἡ δὲ γὰρ ἔσ' ἐν δαυτὶ καὶ εἰλαπίνῃ τε θαλήῃ
τέρπεσσι μύθοισιν, ἐπὶ δαυτ' ἐκρέσων.

Ex Stephano. ἐν κατάλογῳ.

Ῥτῆινεν Νηλῆος ταλασίφρονος ἡέας ἐδλοῦς
Ἑνδεκαδωδέκατος δὲ Γερμῶιος ἰππότης Νέστωρ
ῤῆνος ἐὼν ἐτόχησε παρ' ἱπποδάμοιο Γερήνοιο.

Ex eodem.

Νέστωρ οἷος ἄλυξεν ἐν ἀνθεμόεντι Γερήνω.

Apud eundem. ἐν Αἰγίνης δόττει.

—— νήσω ἐν Ἀθανῆσι δῖῃ.

Τὴν περὶν Ἀθανίδα κίκλησκον θεοὶ αἰὲν ἔοντες,
 Τὴν τ' ἐπώνυμον Εὐβοίαν βοὸς ὠνόμασε Ζεὺς.

Ex Suida.

Ἄλκην μὲν γὰρ ἔδωκεν Ὀλύμπῳ Λιακίδῃσι,
 Νόον δὲ Ἀμυθαονίδαις, πλοῦτον δὲ περ Ἀτρεΐδῃσιν.

Ex Suida & Polybio.

Διακίδας πολέμῳ κεχαρηότας ἦντι δαίτι.

Ex Plutarcho.

—— αἴτ' ἄλστα καλὰ νέμον ἦ,
 Καὶ πηγὰς ποταμῶν, ἔπειστα ποιήεντα.

Ex eodem.

Ἐννέα τι ζώει χυεὰς λακέρυζα κερῶνη
 Ἀνδρῶν ἡβώνων, ἔλαφ' ὅδε τε πηραχέρων.
 Τρεῖς δὲ ἐλάφες ὁ κέραξ γηράσκε'· αὐτὰρ ὁ Φοῖνιξ
 Ἐννέα τοὺς κέρακας· δέκα δὲ ἡμεῖς τὰς φοῖνικας
 Νύμφαι εὐπλόκαμοι κούραι Διὸς Αἰγιόχοιο.

Ex eodem.

Δεινὸς γὰρ μιν ἔτρεν ἔρωι Πανοπηίδ' Αἰγυλῆς.

Ex Clemente Alexandrino.

Μάντις δὲ οὐδεὶς ἐστὶν Πιχθονίων ἀνθρώπων,
 Ὅστις ἀνείδειν Ζηνὸς νοὸν Αἰγιόχοιο.

Ex eodem.

Αὐτὸς γὰρ πάντων βασιλεὺς καὶ κοίρανος ἐστὶ
 Ἀθανάτων· τοὶ δὲ οὐπὶς ἐρήεσται κρατ' ἄλλ'.

Ex eodem.

Μυοσίωκ, αἴτ' ἄνδρα πολυφραδέοντα πηΐσι,
Θέσκελαν, αὐδήεντα.

Ex eodem.

Ἥδ' ὅτ' καὶ τὸ πρυθιάζ' ὅσα θνητοῖσιν ἔδειμαν
Ἀθάνατοι δειλῶν τε καὶ ἐδλῶν τίπμαρ ἐταργίς.

Ex Scholiaste Lycophronis.

Ζεὺ πάτερ εἴθε μοι * ἥσσω μὲν αἰῶνα βίοιο
Ὡφειλες δοῦναι, καὶ αἴσια μῆδεα ἰδμεν
Θνητοῖς ἀνθρώποις. νῦν δ' ὅτ' ἐμὲ τυτθὸν ἔτιπες,
Ὅς με μακρόν γε ἔθηκεας ἔχειν αἰῶνα βίοιο.
Ἐπὶ μ' ἔτη ζῶειν * γῆρας μερόπων ἀνθρώπων.

Ex eodem.

Τεῖς μάκαρ Αἰακίδη, καὶ τετρακίς ὀλβιε Πηλεΐ,
Ὅς πῆς δ' ἐν μεγάροις ἱερὸν λέχῃ ἐκταβαίνεις.

Ex eodem.

Οἷω μὲν μοῖραν δέκα μοιρῶν τέρπει' ἀνὴρ,
Τὰς δέκα δ' ἐμπίπλησι γυνὴ τέρπεσσι νόημα.

Ex Eustrathio.

Ἄπικνον, ἧ μάλα δὴ σε ποιερότατον καὶ ἄριστον
Ζεὺς ἐτέκνωσεν πατὴρ.

Ex eodem.

Ἄργῃ ἄνυδρον ἔον Δαναὸς πάγησεν ἔνυδρον.

Ex Athenagora.

—— πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
Χώσεται, ἀπ' οὐλύμπου βαλὼν ψολόεντι κεραυνῷ

Ex Ia.

ἔκτανε Λητοῖδιν, Φίλον ζωὴν θυμὸν ὀρίανον.

Ex Scholiaste Arati & Hesiodi.

Φαισύλη ἡδὲ Κορωνίς, εὐσεΐφαιός τε Κλέα,
Φαιώθ' ἰμερόεσσα, καὶ Εὐδώρη τανύπεπλος,
ὣς ἑτάδας καλέουσιν Ἰπὶ χθονὶ Φύλ' ἀνθρώπων.

Ex Etymologico.

Ὅττι κε χερσὶ λάβοσκει, αἰδέελα πάντα πθεσκει.

Ex eodem.

Βύβλόν τ' ἀγχάλεν καὶ Σιδῶν' ἀνθεμόεσσαν.

Ex Porphyrio in antro Nympharum.

Ὡς κε πόλις ῥέζησι νόμος δὲ δέχαϊ δέμας.

Ex Scholiaste Theocriti.

——— ὀλίγον δὲ εἶσε) κισυβία.

Ex Scholiaste Nicandri.

——— ζεῖν πατρὶ κίλον ἔμμεναι.

Ex Theone.

Καί πε διαρχόμεν' ἡπείγμ' ἐς δράκων ὄας.

Ex Scholiaste Sophoclis.

Ἰκέλο δὲ ἐς Κρείοντα καὶ Ἡνιόχην.

FINIS.

CATALOGVS LIBRORVM

HESIODI, QVORVM PLERI-

que omnes interierunt.

Εἴργα καὶ ἡμέραι.

Ἀσπίς.

Θεογονία.

Επικήδειος εἰς Βάτραχον τὸν ἐρώμενον αὐτοῦ.

Ἀστρονομία μεγάλη, ἢ ἀστρονική βιβλος.

Ἡοῖα μεγάλη, ἢ Γυναικῶν κατάλογος.

Περὶ τῶν Ἰθαίων Δακτύλων.

Επιθαλάμιος Πηλέως καὶ Θέτιδος.

Υποθήκαι Χείρωνος.

Γενεαλογία ἡρώων, ἢ Ἡρωγονία.

Γῆς ποιεῖς.

{ Ἐπη μωλικά.

{ Εξήγησις ἐπὶ τέρασιν }

{ ex opinione quorundam
Pausanias.Θεῶν λόγοι } distinguuntur a Θεογονίᾳ Hesiodi eiusdem
Θεῶν λόγοι a Maximo Tyrio.

Quidam librum Hesiodi DE HERBIS ex Plinio addunt.

DANIE.

DANIELIS HEINSII
INTRODVCTIO

in doctrinam, quæ libris Hesiodi

ἘΠὶ Ὠν καὶ Ἡμερῶν

continetur:

*In qua opinio, quæ hætenus de iis obti-
nuit, refutatur; totum poetæ
institutum probatur.*

ITEM

NOTÆ, EMENDATIONES,

& Observationes, in Hesiodum.

LVGDVNI BATAVORVM;

Apud IOANNEM PATIVM,

Anno clc. cc. xiii.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

5300 S. DICKINSON DRIVE

CHICAGO, ILLINOIS 60637

TEL: 773-936-5000

FAX: 773-936-5001

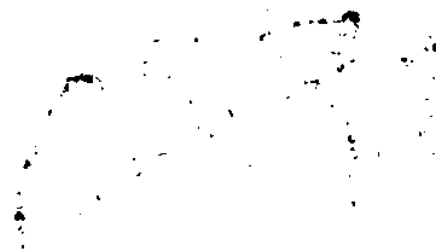
WWW.PHYSICS.UCHICAGO.EDU

WWW.PHYSICS.UCHICAGO.EDU

WWW.PHYSICS.UCHICAGO.EDU

WWW.PHYSICS.UCHICAGO.EDU

WWW.PHYSICS.UCHICAGO.EDU

WWW.PHYSICS.UCHICAGO.EDU

WWW.PHYSICS.UCHICAGO.EDU

WWW.PHYSICS.UCHICAGO.EDU

WWW.PHYSICS.UCHICAGO.EDU

WWW.PHYSICS.UCHICAGO.EDU

Nobilissimo Amplissimoque

V I R O

I A N O D O V S Æ,

Nordovvici Toparchæ.

Philosophi Platonici, Vir Nobilissime, qui in explicatione sapientie amœnitatem illam poetarum, suavitatem, varietatem; numerorum denique, quatenus eam pedestris admittit oratio, volubilitatem secuti sunt. ut nimirum magna illa Dea etiam a veste sua commendaretur; negant inter alia, cum homine Cimmerio de Solis pulchritudine, cum mediterranea de maris latitudine, cum Epicuro de Deo agendum esse: quia scientiarum præstantia tota simul infundi non potest, aut ut illi magnifico axiomatico pronuntiant, οὐ δὲ ἀγέλαον ἡ ἰσορροπία ἐρχεῖται, ἀλλ' ἰσότης ἡμῶν πρὸς τὸν θεόν. Sicut enim omnis homo terram aut agrum videt, solus agricola de fertilitate eius iudicat, ita cum omnes hodie poetas tractent, sincerum de illis iudicium ab ijs expectare maxima sit dementia. Antiquissimi Philosophi cum in operio scientiarum, a quo quam longissime vulgus arcendum est, versari solent; Rhetores cum acutissime de omni dicendi artificio agunt, Homerum cum Hesiodo sibi sufficere existimant. Cum virtutes omnes in oratione

persequuntur, tam quæ ad τὸ λεκτικόν, quam quæ ad τὸ
 πρᾶγμα spectant, ex his duobus omnia perficiunt: nec
 de reliquis anxie satagendum existimant. Hoc tempore
 quo magnis passibus in occasum literarum itur, si quis
 philosophia studioso, primum philosophorū fuisse Home-
 rum cum Plutarcho ostenderet, non accederet, magis quam
 si Sophistam aliquem desurientem, aut frigidum Atticistam
 in ἀδόξῳ versari audiat: puta febrem commendan-
 tem, vel Ther sitem. Si quis eloquentia studioso plenam
 Γνωστικὴν scientiam, quæ Harmoniam & Rhythmum re-
 spicit, quam Plato tanti fecit, ut etiam τῶν ἀνδρῶν nomine
 in poetarum scriptis eam partem dignatus sit, ex his pe-
 tendam in Academijs probaret, frigeret auditorium: quia
 diu ex animis nostris principia illa effluxerunt, quibus
 ad plenam scientiam pervenitur, quibusque monumen-
 ta sua veteres, tanquam æternitatis sale, ad immortalita-
 tem condiebant. Si quis ex Hesiodi charactere, mixti illo,
 facili, amæno, cuius periodi, tanquam ad amussim quan-
 dam factæ, breuitate quadam equali se mutuo excipiunt,
 totum inter Tragicos Euripidem, inter Lyricos Sappho,
 inter oratores Isocratem fluxisse ostenderet, frustra esset:
 plus enim inueterata potest persuasio, quam ut rationi,
 veritati, arti cedat. Ut nonnunquam dubitauerim me
 hercule, utrum miserior sit vulgus, qui ignorat ista, an
 nos qui ab illis talia expectamus. Nunc enim si quis poe-
 ta obtrechet, reliqua omnia scire existimatur: & hoc
 uno scientiam consecutus videtur, quod illius autores
 supplantat. Nos, qui neque eo arrogantia prouecti su-
 mus,

mus, ut aliquid nos scire existimemus: neque tam
 adaerso Genio nati, ut ab omnium iudicio pendeamus,
 in Ἐργων καὶ Ἡμερῶν libris, in quibus diuina fuisse
 antiquissima sapientia mysteria nobis persuadent
 veteres, experiri volumus: primo, utrumne inuete-
 ratam de ijs opinionem tollere, deinde, an praeclaram
 eorum doctrinam eruere possemus: ipsam veritatem
 quae profunde sepulta erat, per vestigia, ut venato-
 res solent, indagati: In qua commentatione, obiter
 & non nisi loco suo, ostendimus, quanta simplicitate
 ea proponat Hesiodus, de quibus maxima philosophi
 volumina consarcinarunt. Non quod eadem ubique
 illis, quae postea Philosophis, in mentem venisse arbi-
 trer: sed quemadmodum ex simplicitate poetarum,
 philosophorum doctrina conflata est: ita ad illustra-
 tionem poetarum methodo eorum interdum &
 verbis opus esse. Ab Allegorijs, hoc est, Graecorum
 ambrosia & nectare, nisi cum necesse fuit, absinui-
 mus: idque tantum ipsius doctrinae & τῆ ἀρελου-
 Δίας causa. Scriptum hoc quaecunque, no-
 mini tuo, Nobilissime Doufa, inscripsi: vel ut
 poetarum, vel ut patronorum meorum primo.
 Quis enim tali amore quenquam unquam est pro-
 secutus, quali nos tu, optime virorum? aut quis viuis
 hodie terrarum usquam cui amplius debeamus?
 Quod siue Musarum, quas tu deperis, siue nostri,
 causa a te factum est, in solidum tenemur. Inter-

esse autem cum mea , tam literarum existima-
 ui , quæ de ætate huius libri, de instituto , de
 ordine, de doctrina , de scopo , contra opinionem
 veterum multorum , recentiorum autem omnium
 disputauimus , sub auspicio illius prodire, qui & sar-
 tam rectam tanti poetæ auctoritatem conseruare,
 meam vero infaniam nominis sui splendore
 protegere possit. Vale, vir Nobilissi-
 me, & nos amare perge.

DANIE.

DANIELIS HEINSII INTRODVCTIO

In Hesiodi libros

Qui

ἙΠΤΑ καὶ ἑΜΕΡΑΙ

inscribuntur.

Libros Hesiodi qui ab argumento ἙΠΤΑ
inscribuntur, quanti fecerit vetustas, ex Ari-
stotele, Platone, Xenophonte, & qui horum
ore loquitur, Socrate videre est. Nec mi-
rum, cum in illis perfecta Ethicæ & Oeconomica præ-
cepta tradantur, quibus Philosophi primi sua, tanquam
firmissimo fundamento, superstruxerunt: quod facil-
lime & elegantia & antiquitate, cui omnes sensim
quidlibet deferimus, impetrarunt. Nostra quoque ætate
cum omnium iudicio eum dignitatis gradum obtine-
ant, ut iuventuti præ reliquis commendentur: scopus eo-
rum tamen, tum ea quæ in ijs præcipua sunt, non ætatis
nostræ doctissimos modo; sed (quod sine arrogantia di-
ctum a me existimari velim) Græcos cōmentatores, quos
omnes cum superiori editione nostra lectori dedimus,
tum veteres fere omnes, quorum ad nos de his peruenit
aliquid, effugisse videntur. Nostrum ergo existimaui-
mus, priusquam ad singula perueniamus, generaliter ea
præmittere, quæ maiestatem horum librorum, mentem
Poetæ, & propositum, non commendare modo omni-

bus: sed & illustrare puréque proponere possint: ne quid sit quod posthac aut doctores in interpretatione Hesiodi later e, aut auditores ab eius lectione deterrire possit. Et calumpnero, cum omnes fere antiqui Philosophi, in eo elaborarint, ut ex Homero disciplinas omnes, præcipue autem eas, per quas cognitione singularum actionum ad prudentiam peruenitur, quæ est quædam φιλοσοφία παραδειγμάτων, ut de historia pronunciant veteres: ex his vero Hesiodi, præcepta Politica, Ethica, Oeconomica haurire nostra intererat, ut ea cum ijs vel admirari possemus, vel frui saltem & vsui nostro applicare. Cum autem inter reliqua in his libris hic & ibi ea sepulta quasi iaceant, quibus ex antiquis non nemo, æternitatem suam mundi probare nititur; cum ex his libris doctrinam illam Periodicam nobilissimam Plato construxerit, cuius interdum in his commentarijs, quasi per nebulam meminit Proclus: quam omnes denique Platonicæ, & ex ijs Poetæ Græci & Latini toties nunc occulte, nunc manifeste, & sublato quasi signo alludunt: cum in proposito Poetæ & ratione agendi sit ars admirabilis & propemodum diuina; cum ipsum argumentum horum librorum non controuersum, sed euersum sit; danda est opera ut in his omnibus viris doctis industriam nostram probemus; & quod proximum est, neque a candore nostro alienum, veniam petamus, sicubi a summis hominibus in eo dissentiamus. In quo cum vix vllus sit veterum qui præierit nobis, facilius id de quo laboramus impetrabimus. Priusquam igitur ad Hesiodi lectionem se conferat lector, breuissime quædam præmittemus, quæ & falsam ex animis opinionem tollant, & veram proponant. Ut autem ad constitutionem veri & refutationem falsi, ad quæ sine medijs non peruenitur, pergamus; quædam præmittenda sunt, quibus ea quæ grauiora

miora sunt, tandem innitentur. Primo itaque an de agricultura Poeta scripserit quaeremus: secundo, an si in his libris, ex instituto id fecerit: tertio, an in his tantum. Quibus quaestionibus tanquam velutibus praemissis, reliqua quae maioris momenti sunt, adornabimus.

CAPUT II.

EA quae praemissa sunt capite superiori, eo spectant, ut opiniones partim veterum quorundam, partim recentiorum omnium tollamus: ne postea nobis, cum aliquid concludendum erit, occurrant haec talia. Sicut enim viatores priusquam viam insistunt, removere solent quicquid euntem remoratur, aut in itinere diutius quam par est, retinet, quamvis stipulas levissimas, saepenumero aut festucas: ita nos ea prius amovebimus, quibus remotis, ea quae praecipua sunt, facile transigentur. Horum enim omnium non minus quam ceterarum, primum propositum erit veritas, secundum brevitatis. Eorum autem quae proposuimus, primum extra controversiam per se quidem est; nec de eo dubitari potest: quia ex eo tamen alia quaedam, tanquam trunco quodam rami ceteri, oriri videntur, adiungendum fuit: utrum de Agricultura scripserit poeta noster.

De Agricultura scripsisse Hesiodum, ut mille aliorum testimonia praetermittam, ex ijs apparet qui in argumento versati sunt eodem; quorum duobus adductis, reliquis supersedebimus. M. Varro, de quo merito ut primo Romanorum primo incipimus, post enumeratos eos qui in argumento hoc versati erant, sed soluto sermone: *li, quos dixi, inquit, omnia soluta oratione scripserunt: eandem rei etiam quidam versibus, ut Hesiodus, As-*

traus, Menecrates Ephesius. Caius Plinius Proœmio lib.
14. *At hercule non reperiuntur qui norint multa ab antiquis
prodit: tanto priscorum cura fertilior, aut industria felicior
fuit. Ante mille annorum inter principia literarum Hesiodo
præcepta Agricole pandere orso, subsequitisque non paucis hanc
curam eius, unde nobis creuit labor. Ut pene in prouerbiū
ea res abierit. Tyrius Maximus: Γεωργίας τῶντα οὐ πρεσ-
βύτερος Ἰκάειο, οὐδὲ Βοιωπῶ ἀνὴρ, ἢ Θετταλικὸς, ἀλλ' ἡ-
λιος αὐτὸς καὶ σιλικὴ δάλπασσα, καὶ ὄμβροι τρέφοντες, καὶ ἄνεμοι
διαπνέοντες. Id. ex Manilio hoc loco, & infinitis alijs
probare iussuper habeo: Primo quod in confesso sit res
ipsa; deinde quod hæc ipsa alterius rei causa præmit-
tantur: ad quam festinamus.*

CAPVT III.

Primum itaque de quo dubium non fuit, sequitur
alterum, in quo plerique veterum, ut diximus, re-
centiores autem omnes falluntur: Non esse de Agri-
cultura hos libros. Quæ pars etsi pluribus infra con-
firmabitur, ubi argumentum proponemus, quia al-
tero posito, tollitur alterum; hic nihilominus or-
dinis & perspicuitatis causa examinanda fuit. Quod ut
fiat commodius, locum quæremus aliquem, in quo ex-
actissime & ex instituto Poetæ ipsius libri τῶν Ἔργων
diuiduntur. Eam diuisionem etiam si nos ex ipso Poe-
ta, verbis nostris constituere poteramus, nihil tamen
peccabimus si accedat & iudicium alterius & authori-
tas: nec ea cuiusuis, sed naris emunctissimæ: Luciani
nimirum. qui hoc modo in suo cum Hesiodo collo-
quio, postquam reliqua eius opera enumerauit: ἐπεὶ δὲ
γυναικῶν ἀρετὰς, καὶ παρσινέσις γεωργικὰς, καὶ ὅσα περὶ Πλειά-
δων καὶ ὅσα περὶ κλισίων ἀργύρου, καὶ ἀμύγδα καὶ πλουῖ, καὶ ὅλας τῶν
ἄλλων ἀπάντων. Ex enumeratione partiū constituendum
est

est totum aliquid. Totum videtur esse *παράναισις γεωργική*, seu potius *γεωργία*. Partes eius sunt *περὶ Πλάδων*, *περὶ ἄρότου*, *περὶ ἀμήτου*, vel *περὶ χειροῦ ἄρότου*, *περὶ χειροῦ ἀμήτου*. Quod si *παράναισις γεωργική* totum sit, quærendum, an respectu partium suarum, an respectu generali propositi scriptoris ipsius, quod in hoc libro sequitur; an vero utriusque. Respectu partium esse iam ostendimus. Si respectu Hesiodi, necesse est ut ὁ *πλαῦς* se habeat ad τὴν *γεωργίαν*, sicut *ἄρολος*, *ἀμήλος*, & partes reliquæ. At contra, sicut *χειρὸς ἀμήτου*, *χειρὸς ἄρότου*, vel simpliciter, *ἄρολος*, *ἀμήλος*, pars est *γεωργίας*; ita *χειρὸς πλαῦς*, vel *ναυτιλίας* (ut Hesiodus loquitur, & cætera quæ eiusdem sunt considerationis, partes sunt τῆς *πλαῦς*. Unde sequitur, duo præcipue tradi in his libris, quorum causa reliquæ dicuntur. Quoniam alterum sub altero non comprehenditur, nec se habet sicut pars ad totum. Si ergo de duobus inter se æqualibus agit & eodem spectantibus (utriusque enim finis idem est) aliquid quærendum est, quod illa duo comprehendat, quod quid sit, postea ostendemus. Nunc enim quid non sit, non quid sit, demonstramus: ibi enim pluribus idem, quamvis alio modo, consummabitur. Ex hoc rursum alia nobilissima orietur consideratio: an τὸ Ἔργον in his libris in inscriptione, καὶ τὸ κώειον, an verò κατὰ γλῶσσαν sumatur: de quo infra, de inscriptione cum loquemur, sumus acturi.

CAPUT IV.

Secunda quæstio ex parte admissa, ex parte negata fuit. Hesiodum his libris de Agricultura agere diximus: sed non aliter quam de Mercatura. Ex proposito vero magis de illa quam de hac his libris tractari, negauimus. Sequitur, an alio in loco id ab eo præ-

stitum fuerit. Quo quæsito ad stabilienda, partim quæ præmissa, partim quæ secutura sunt, opus omnino est. Testimonijs utemur, ut eam partem explicemus, neque incertis, neque a posteriori ætate petitis, quam in eo deceptam scimus. Ac primò videamus, quid in Hesiodi Agricultura præcipuum fuerit: ex quo duo sequentur: & quid in his libris non sit, de quo iam agimus: & quid sit, de quo postea acturi sumus. Id ut fiat, partem & multis aliquam eligenus, de qua & in illis maxime, & in his minime, aut omnino non, tractauit. Est autem ea, CVRA ARBORVM. Atque hæc causa est, cur Maro, librum secundum, in quo diligenter hæc pars pertractatur, ASCRÆVM carmen vocarit. Eam partem inter alia (quod notatum hæctenus non fuit) quam sit fusc persecutus noster autor in Agricultura sua, videamus. Plinius lib. xiv. multis conqueritur, ætate sua tantam inductam esse, cum cæteris agriculturæ partibus, tum huic vero maxime, caliginem, ut pleraque quæ ab Hesiodo commemorata fuerunt arborum ignorari cœperint nomina. Quorum omnium in his libris ne vnicum quidem refertur, nisi forte quercum aut vlinum Romanis ignotam fuisse arbitremur: quarum tamen ipsarum, neque ratio, neque natura, neque cura, in his libris describitur: sed obiter & ratione alia sola fit mentio. Idem magnus scriptor, lib. i. cap. i. *Hesiodus quoque, inquit, in primis cultum agrorum docendum arbitratus vitam, negavit oleæ satorem fructum ex ea percepisse quenquam. Tam tarda tunc res erat.* Hæc quoque in his libris qui tractari existimabit, næ ille frustra futurus est: cum ipsius oleæ ne mentio quidem fiat vlla. Sed plenum Agriculturæ Hesiodi ex Manilio argumentum petamus. Poeta igitur ille, postquam Homeri scripta diligenter, Hesiodi quoque nostri Theogoniam, & reliqua quæ

In illis continebantur, recensuit: librorum ipsius, qui de agricultura agebant, & Γεωργικῶν, ut verisimile est, inscriptionem habebant, argumentum his verbis proponit:

*Quin etiam ruris cultus legesque sacrauit,
Militumque soli: quod colles Bacchus amaret,
Quod fecunda Ceres campos, quod Bacchus utrumque,
Atque arbusa vagis essent quod adultera pomis:
Sylvarumque Deos, sacrataque numina Nymphas,
Pacis opus, magnos natura condit in usus.*

Vides, ut in superioribus, Plantationem: quæ pars præcipua horum librorum hic nusquam apparet. Ita ut ex hoc Manilij testimonio Plantatio & Propagatio vineæ, arborum Insitio, tum quæ loca his vel illis commoda sint vel incommoda, illorum argumentum fuerit librorum. De quibus non singulis tantum, sed & omnibus, altissimum in libris τῶν Ἑργῶν silentium. Postremo vagatus in ijs Poeta fuit circa sylvarum, hortorum, fluuiorumque descriptionem, amœnitatemq; illorum: quam poetæ plerumque, ut & hic Manilius, Satyrorum & Nympharum nomine designant. Nam quæ de vineis in vniuersum in his libris, quos Ἑργα vocamus, dicuntur, hæc sunt: quæ ne eo quidem spectant:

Εὐτ' ἂν δ' Ὀρίων κ' Σείριος ἐς μέσον ἔλθῃ
• Οὐρανὸν, Ἀρκτῦρον δ' ἐσίδῃ ῥοδοδάκτυλος Ἥως,
Ὡπέρσῃ, τότε πάντας ἀπὸ δρεπε οἴκαδε βότρυς,
Δειξάει δ' ἡελίῳ δέκατ' ἡμέαια καὶ δέκα νύκτας,
Πέντε δ' Ὀυσιάσαι, ἑκὼ δ' εἰς ἄγχε' ἀφύσαι
Δῶρα Διωνύσου πολυγυθέου.

Id est:

*At postquam Orion & Sirius ætheris ardet
In medio, Arcturumque vides Tithonia coniux,
Incipe decerptos ad te vectare racemos,*

*Et Soli monstrare decem noctesq; diesq;
 Dimidiumque umbra: sexto spiritum in labris
 Latitiae patris dare munera.*

Multo minus quæ alibi obiter *usei* *Quæque oïus*. Accedat & illud. M. Cato apud Tullium in libro de senectute, aliquam ab Hesiodo partem in Agricultura prætermissam querit, quæ ab ipso esset tractata: ea autem erat *Stercoratio*. Atqui si hos libros de Agricultura esse existimasset, multa potius deesse, imo omnia ferè questus esset, quæ in libris *DE R E R V S T I C A*, qui hodie Catonis nomine circumferuntur, accuratissime pertractata sunt. Sequitur ergo alijs libris accurate de ea re ab Hesiodo actum esse, quæ his contineri putabatur. Ex quo duæ veterum recentiorumque opiniones hæcenus receptæ concidunt: prior, quod horum librorum argumentum ex proposito *Agriculturam* esse existimant: altera, quod hos libros Maronem imitatum esse hæcenus omnes arbitrati sunt. In qua opinione cum plurimi apud veteres fuere, tum vel maxime Seruius; apud nos cum omnes, tum maior omnibus Iulius Scalliger. Qui incomparabilis vir, si persuasum hoc habuisset, neque tam immitis in hos libros Hesiodi fuisset: neq; Hesiodi *ἔργα* cū Maronis Georgicis contulisset.

C A P V T V.

Evia nostra ea remouimus, a quibus non periculum quidem timebamus, nec ruinam, sed molestiam. Nunc ut ad institutū nostrum pergamus, duobus adhuc lectorem capitibus præparabimus. Diximus supra duo tractari his libris, quorum finis idem est, partes diuersæ. Horum alterum quia sub altero non comprehenditur, aliud quærendum est quod completatur utrumque. Id autem est OEconomia. OEconomia cum sit cura partium possessionis comparandæ, partim,

tim, comparatæ iam conseruandæ; primum circa quod versatur illa, teste Aristotele, est ἡ γεωργικὴ, id est, agriculturæ studium; quod quidem studium in OEconomica consideratione primum est duobus modis. Primum κατὰ φύσιν, id est, ratione naturæ: quia antiquissima eius est ratio & simplicissima. Cum enim plures sint artes quæ circa terram versantur, qualis videlicet, quam Philosophus adfert, ἡ μισθωτικὴ, secundariæ tamen sunt omnes. Secundo, quia cum Iustitia coniuncta est. Nec enim ab hominibus volentibus lucratur, ut mercatura: neque a nolentibus, ut ars militaris. Tertiam rationem prætermittimus, quam & Aristoteles & ex eo Cato adiungunt; cum vsum in his habeat nullum. Quibus rationibus librorum horum argumentum superstruemus. Cum ergo Agricultura sit prima natura in OEconomia, recte secundo libro præmittitur: cum autem sit iusta, recte libro primo iustitiæ præcepta traduntur. Cum igitur alter librorum sit Ethicus causa alterius, alter OEconomicus sed per se; rursus aliud querendum est, quod vtrunque contineat: id autem est ea Poeticæ pars quam Παιδια vocamus: paulo aliter quam Platonici; qui etiam ad Harmoniam eam referunt, de qua proxime acturi sumus. Cum igitur plures sint OEconomiae partes, quibus comparatur possessio; maxime lucrosa est ea quæ ab æquitate quam longissime abest; quam plane excludit Poeta: ea est Fæneratura. Proxima ab hac quæ non tam cum iniquitate coniuncta est, quā prima; sed magis cum periculo quam prima & vltima: ea est Mercatura. Tertia est quæ minus lucri habet & periculi, sed plus æquitatis: ea autē est Agricultura; æquitate & tranquillitate prima, lucro vero vltima. Cuius causa ex Platone & Hesiodo hæc reddenda est, quod hæc quam minime ab ἡγεμονικῇ

abest sæculo: quo terra omnia suppeditabat, sed absque cura. alteræ duæ quam maxime ad ἐπιθυμητικὸν accedunt: quod *Cupidum* vocavit Catullus.

Sed postquam tellus scelere est imbuta nefando,

Institiamque omnes cupida de mente fugarunt.

Astræam enim intelligit, quam vique ad ἐπιθυμητικὸν permanisse voluit Platonici, cum reliqui Dij in θυμικῇ fugissent.

Eius de quo agit Poeta, libro primo propositionem habemus. Id a nobis dicitur, οἰκονομεῖν: ab eo alibi, οἶκον αὖ δέσχει. Eius rei in secundo præcepta sequuntur. inter quæ est & illud, quo in divisione OEconomiz utitur Aristoteles:

Οἶκον μὲν πρώτιστα, γυναικὰ τε βοῦντ' ἀρετῆρα.

Quæ singula infra percurramus. Nunc hoc constituamus. Primus liber aliquid agendum docet, sed iuste: secundus, quid sit agendum sit, quo pacto, & quando. Eandem divisionem apud Maximum Tyrium habes, qui hos libros OEconomicos esse non ignorasse videtur: ἐνθυμηθεῖς ὅτι ὁλίγον μὲν τὸ ξυμμετρεῖν ἐν ὅπασα· τὸ δὲ πολὺ δυμαγωγίᾳ φιλεῖ, οὐδέ ἕρῳ τῷ γένει ἀποκεκλιμένῳ, ὃ ποίησιν ἐξεργάζεσθαι, καθάπερ ὁ Ἡσίοδος· χωρὶς μὲν τῶν ἡρώων, ἀπὸ γυναικῶν ἀρχόμενος, καταλέγων τὰ γένη, ὅστις ἐξ ἡς ἔστιν. χωρὶς δὲ αὐτῶν πεποιήν· οἱ δέ τινες λόγοι ἅμα τοῖς λόγοις Θεογονίᾳ. Χωρὶς δὲ αὖ ὅφελαι τὰς εἰς τὴν βίαν, ἐργὰ τε ἀδραστεῖον καὶ ὑμέρεσι ἐν αἷς δεστέον.

C A P V T VI.

CUm supra totum huius libri subiectum in duo dividerimus, quorum neutrum per se traditur, sed causa alterius; Terræ cultum, & Navigationem: quorum virumque pars est totius: totum enim est OEconomia, cuius

cuius causa Poeta in alterum deuoluitur, id est, Iustitiæ præcepta; rursus & hanc & illam partes esse diximus respectu totius. Totum est *Διδασκαλία*, seu *Παιδεία*, quæ olim fuit Poetarum tantum: postea ad Philosophos migravit. Omnis igitur Musicus, teste Platone, duo spectat: *ἡ μελοποιία*, sub qua nos paulo aliter quam ille, et quæ ad metra, quæ ad numeros eorumque inuentionem, ac dispositionem, comprehendimus: & *ἡ Παιδεία*, qua reliqua omnia visibus hominum accommodantur. quod nobis est docere partim, partim mouere: alterum *ποιεῖν* dicebant, alterum *χρῆσθαι τοῖς πεποιημένοις*. Sicut autem prius necesse est constituere aliquid quam constituto uti: ita necesse est, priorem esse *μελοποιάν*, posteriorem alteram. Nam, si recte Platonis *Παιδείαν* consideremus, vix egreditur rythmum & harmoniam, ut subtiliter disputant eius interpretes: & potissimum in mouendo versatur, quod duobus illis solet fieri. De quo multa differere possemus; nunc tamen, quia aliud agimus, vocem *Παιδείας* simpliciter, *ἀντὶ διδασκαλίας* sumamus, quam scriptores antiqui tanquam vetustissimum Poetarum considerant institutum. Ea cum latissime tendat, nos paulo arctius eam hoc loco restringemus. Est igitur duplex: quæ docet viuere, & quæ scire. Quarum prima instituto nostro conducit: alteram nunc prætermittimus. Rursus eius partes circa vitam priuatam duas versantur. quarum altera singulos proprie viuere docet, & circa *ἡ κτήσιν* occupatur: altera singulos bene viuere docet, & mores complectitur. Vtraque *ὠφελεῖν πρὸς τὸ βίον* ambigue a veteribus dicitur. Cum autem Poeta ad hominem ociosum scribat; recte quo pacto comparganda sit substantia, docet: cum ad prodigum, recte quo pacto conseruanda sit, ostendit. Cum ergo duo hæc proponat liber primus, secundus perficiatur: in alio tamen li-

bri primi consumitur argumentum : in quo antiquis-
simum παιδείας vñum videmus, quæ etiam διδασκαλία,
appellata est. Cuius institutum est, ἡθικὴ παραινέσις,
ποιοικονομικὴ, multo minus γεωργικὴ. Eius propositum
est, ut antiqui poetæ verbis utar; εἰπεῖν πρὸς ζῶν χρη-
σιμα. Nec dubium est, quin hinc διδάσκαλοι Comici di-
cti sint & Tragici, qui illud primo simpliciter agebant,
ut apparet ex Epitaphio Epicharmi, Comœdiæ apud Do-
res inuentoris, quod eiusmodi est:

Ἄπε φωνὰ Δώριον, χά' νῆρ' ὁ τὰν κωμῳδίαν
Εὐρὼν Ἐπίχαρμον.

ὦ Βάκχε, χάλκεόν νιν ἀντ' ἀλαθινοῦ
Τιν' ὦδ' ἀνέθηκαν

Τὸν Συρακόσας ἐνὶ δρυὶ πελωρεῖσθ' πόλιν,
Οἱ ἀνδρὲς πολίται.

Σωρὸν γ' εἶχε χρημάτων μεμναμένοις
Τελεῖν ὀπίχρεα.

Πολλὰ γ' ποτ' αὖν ζῶαν τοῖς παισὶν εἶπε χρήσιμα.
Μεγάλα χάεις αὐτῶν.

Laudat eum ὅτι πρὸς ζῶαν εἶπε χρήσιμα, & quidem παι-
σὶ, qui OEconomia nondum sunt capaces, multo mi-
nus quæ ad plures pertinet, Politicæ. Hæc igitur pars
diutius Poetarum fuit, quam Comicorum; quia prius
fuit Poetæ nomen quam Comici. ac Poetæ docuerant
τὰ πρὸς ζῶαν χρήσιμα, priusquam extaret apud Siculos
Comœdia, ad quos τὰ δειγματικά & eorum inuentionem
ut ex voce δρᾶν quæ κατὰ διάλεκτον illorū est aut vicino-
rum probat Aristoteles, proprie spectat. Atq; hæc causa
est cur Philosophi, & præcipue septem illi Græciæ, ne-
glecta plerunque (non semper tamen) Μελopoίη, id
est, numeris & similibus (nam ita nos illam vocem quæ
de Musica vtitur Plato, sumimus) sententias in quibus de
moribus, de Deo, de virtute egerunt, quæ ad hanc παι-
δείαν

Θεῶν spectabant, ἄσμενα καὶ ἄδμενα dixerint. Vnde Thaletis ἄσμενα, & aliorum fere omnium a Laetio citantur: quæ *Carmina* a veteribus Latinis dicta sunt. Quod, quia a nemine adhuc ostensum est, monere lubet; cum instituto nostro maxime conducatur. Hinc illud apud Dionysium Catonem:

Si Deus est animus, nobis ut Carmina dicunt.

Carmina, id est dicta Philosophorum. Causa est, quia dicta illa brevia, quibus sententias suas, de Deo, deque reliquis includebant, ἄδμενα dicebant, id est, *Carmina*. Sic ἄδμενον Thaletis illud exiat:

Οὐπὶ τὰ πολλὰ ἔπη φρονίμην ἀπεφύνατο δόξαν.

Chilonis: ἐν λιθίναις ἀκόναις χευσὸς ἐξελάξεθ.

Hodieque, quod observatum non fuit, ἄδμενα, siue ἄσμενα habemus, in libello illo, qui a morib. Cato inscribitur. Primo enim in ἄδμενοῖς de Deo agebatur, quod & secutus est ille: qui ut propositi sui rationem occulte redderet, citat continuo τὰ ἄδμενα, additque, *nobis ut Carmina dicunt*, id est: ὥστε ἐν τοῖς ἄδμενοῖς τῶν φιλοσόφων τῶν πάλαι χεῖρεθ. Atque hæc causa est, cur breves sententias præmittat: ut, Alcæm fuge, & similia. in prioribus enim illis filium suum instruit, sicut in Hypothecis Hesiodi alumnum suum Chiron. His cognoscendis aliquantum temporis impendere poterant in prælectionibus suis triuales quidā, priusquā poeticen universam, in qua non solum nihil vident, sed cuius usum ignorant, in contemptū adducerent, & minus certe ocio suo abuterentur. Invenirent nunquam tam humiliter Platonē & Aristotelē de Poetis sensisse quin semper ex illis discerent. Nos pergamus. Prima igitur materies qua hominibus innotuerūt Poetæ hæc doctrina fuit, quæ primo ἔργων tractatur: nimirum νυθέμοις & παρρησίᾳ ὑποθήκη. Hoc siue vitæ hominum adhibebantur,

ut vel ætate prouectiores docerent, sicut Persen Hesiodus: vel minores, & qui modum viuendi habere nondum poterant. Comicus diuidit eos, qui virtutem docent in διδασκάλους, καὶ ποιητάς. Ab alteris pueros, ab alteris prouectiores doceri vult.

τοῖς μὲν γὰρ (inquit) παιδαγγοῖσιν

ἔστι διδάσκαλος, ὅστις φράζει, τοῖς δ' ἡβῶσι ποιηταί.

Utumque tamen confunditur. Et præsentia enim sua, & postea scriptis, temperantiæ & iustitiæ magistri erant publici, quibus ἐπὶ ἀρετῆς παιδείᾳ, maximi quique nobilissimique committebantur. Vnde etiamnum Platonis ætate vox σοφός, Poetis tanquam propria attributa fuit. qui semper ὁ σοφός Ἡσίοδος, ὁ σοφός Ὀμηρος, ὁ σοφός Ἀρχιλόχος, ut & multis post eum ætatibus, quamuis ignota esset causa. Sic de Repub. 2. postquam de Homero, Hesiodo, & Musæo egerat, Οὐκοῦν, inquit, ἐπὶ δὲ τὸ δοκεῖν, ὡς δηλοῦσί μοι οἱ σοφοὶ καὶ τὴν ἀλήθειαν βιάσθαι, καὶ κινεῖν εὐδαιμονίας. Paulo post: Τὴν γὰρ σοφίαν Ἀρχιλόχου ἀλώπεκα ἐλκίον ἔξοπιδεν, κερδαλέαν καὶ φοικίλιν. Primum, quod docebant olim, fuit temperantia. Ingenuorum itaque liberis ante pubertatem continuo præfiebantur, ut prospicerent, ne forte auderent, τῆς ὥρας χαρίζεσθαι quos παιδαγωγούς Græci, Athenienses ἀκολύθους, Latini *Comites*, *Custodes*, antiquiores etiam εὐνύχους & ἀοιδούς dixerunt: quamuis eorum proprie munus docere esset. ἀκόλυθοι sæpe apud Platonē dicuntur. Alcibiades in Conuiuio negat se, quod formosus esset, absque ἀκολύθῳ, primo Socratem adire ausum fuisse: ἑφερόνουν γὰρ ἦδη ἐπὶ τῇ ὥρᾳ, inquit, θαυμάσιον ὄσον. ταῦτα οὖν διανοθεῖς πρὸς τὸ οὐκ εἰσθῆναι ἄνευ ἀκολύθου μόνῳ μετ' αὐτὴν γίνεσθαι, τότε ἀποπέμπων τὸν ἀκόλυθον, μόνῳ συνεγίνομην. Et in Charmide: ἀλλὰ καθὼς ἔφη λέγεις, καὶ καλοῦσιν αὐτὸν καὶ ἅμα πρὸς τὸν ἀκόλυθον, καὶ ἔφη καλῶς Charmίδην. In ciuius

ius vocis interpretatione labitur doctissimus Politianus. Virgilius eodem simili ratione *Comuæ*, dixit, quæ Græci ἀκολούθως, lib. Æ. eid. 5.

*At pater Aeneas nondum certamine misso,
Custodem ad sese comitemque impubis Iuli
Epitidem vocat.*

Ex his rursus antiquissimi illi fuere, quibus matronæ τὸ γυναικεῖον committebatur. qualis celeberrimus ille Homeri fuit Odyss. γ. qui αἰδοῦς ab illo dicitur. Idem Ἰπάρωνες & εὐνοῖχοι postea Græcis, Latinis *Custodes* dicti sunt. Hesychius, αἰδοῦς, ᾠδὸς, κιθαριδὸς, καὶ ὁ ποιητὴς, καὶ ὁ ἀρλωιδὸς, ὁ εὐνοῖχος ποδῶν. Manifeste αἰδὸν εὐνοῖχον exponit. Quid vero sit εὐνοῖχος ποδῶν, nunquam intellexi, donec approbante tandem mirum in modum maximo Scaligero, εὐνοῖχος, Ἰπάρων, emendaui. Veteres enim magistri, αἰδὸν illum Homeri, qui in officio Agamemnonis uxorem continebat, εὐνοῖχον, interpretati sunt, quo respicit antiquarum omnium Glossarum Epitomator, earum præsertim, quæ ad Homerum spectant, Hesychius: qui non aliud in animo habuit, cum αἰδὸν, Ἰπάρωνα interpretatur, quam quod diximus. Idem Hesych. Ἀοιδοί, πειλοῖοι, ὀνομαστοί, ἢ εὐνοῖχοι. Eustathius: τινὲς δὲ αἰδὸν καὶ εὐνοῖχον παρενόησαν, ὥς αἰδοῖα μὴ ἔχοντα: de eo enim Homericο αἰδῶ quid non excogitarunt veteres? Sententiam illam reprobatur Didymus, seu quicumque est, cuius breuia in Odysseam Scholia habemus. τὸ γὰρ ἀρχαῖον οἱ αἰδοὶ φιλοσόφων τάξιν ἐπεῖχον: τινὲς δὲ κακῶς νοήσαντες καὶ εὐνοῖχον ἀπέδοσαν. Sed neuter mentem veterum intellexit, nec Eustathius, nec commentator ille. Nam qui αἰδὸν εὐνοῖχον esse dixerunt, καὶ τάξις respexerunt: non autem πλὴν καὶ ῥώματι λώβην, id est, munus, non priuationem corporis: quam obrem errat Eustathius, qui εὐνοῖχον exponit, καὶ αἰδοῖα μὴ ἔχοντα.

Nam cum *δοιδόν* illum veteres *ευνούχον* exponunt, nihil aliud volunt, quam si nos *Custodem* exponeremus: quia *Eunuchi* idem dicebantur, qui *Custodes* postea. Quippe cum *ῥωφεονισαί* poetæ essent, & custodiæ ab antiquis famularum præficerentur, quo res extra suspicionem esset, Eunuchi illi muneri apud Barbaros adhibebantur: qui postquam *γυναικωνίτιδα* non modo occupant, sed & puerorum curæ præfuerant, manifestam integris gentibus ruinam inuexerunt. Atque hoc est de quo libro de legib. 111. cōqueritur Plato, *λεφθαρμέλω & παιδείαν ὑπὸ τῆς λεγομένης εὐδαιμονίας & Μυδικῶν, ἐπεὶ πειρῶν ὑπὸ γυναικῶν καὶ εὐνύχων παιδεύθεντας αὐτῶν τῶν ἡγούς*. Apud Græcos & Romanos cum obtinuit hæc corruptela, non aliam *τάξιν* habuerunt quam Homericus *δοιδός*, quamvis mutilati & moribus dissimiles. Talis erat, in quem elegantissima Nasonis exitat elegia,

Hei mihi quod dominam, nec vir, nec femina servas!

Ευνούχοι igitur & *ῥαδάωνες*, *οἱ δοιδόι* ab Hesychio dicuntur, non quod Homeri tempore idem erant, sed quod postea idem munus spadones obtinuerint. Illi enim sunt qui postea a Nasone, Propertio, Plauto & reliquis *Custodes* dici ceperunt. Apud antiquos certum est, continentis magistros, quamvis integri essent, *ευνούχους* dictos esse: quod nomen temperantiæ est, non scditatis. Causa hæc est. Vetustissimi τὸ εὖ νοῦν ἔχειν intemperantiæ directe opponebant, cuius partes omnes *ἀνοήτα* dicebant. Unde illud apud Comicum, *ὑπνοῦ τ' ἀπέχεσθαι, καὶ ἀνοήτων πάντων*. Opponebant enim *ῥωφεσύνῳ* καὶ *ἀφεσύνῳ*, id est, *temperantiæ & dementiæ*, sicut postea *ῥωφεσύνῳ* & *ἀκολασίᾳ* Philosophi. Atque hoc est quod notat Aristot. Nicom. vi 1. c. xi. *ἐπὶ ἐμπόδιον τῷ φρονεῖν αἱ ἡδοναὶ, καὶ ὅσω μᾶλλον χαίρει, μᾶλλον οἷον πῶς τῶν ἀφροδισίων οὐδὲν αὖθις δύνασθαι πειρῶσαι ἐν αὐτῇ*. Unde pro *ἀφροδισιάζοντι*,

ἡμετέροις dicebant & ἀφροδίτῃ, & apud Comicos Κινάμο-
ροι sunt οἱ καλῶφεύς. Atque hac ratione, ut in Rhetori-
cis notat idem Philosophus, factum suum excusabat
Helene apud Euripidem, quod ἢ Ἀφροδίτῃ nihil aliud
esset, quam ἢ ἡ ἀφροσύνης ἀρχὴ. Καὶ μῶγε γὰρ πάντ' ἔστιν
Ἀφροδίτῃ βεβλοῖς, καὶ τῶν μὲν ὁρῶν ἀφροσύνης ἀρχὴ δεῖται.
Hinc humanæ sapientiæ princeps Homerus, de casta
muliere quoties agit,

——— φρεσὶν, inquit, κίχεντ' ἀγαθῶσι,
id est ad verbum, εὖ γὰρ εἶχε. Hæc quoque causa est, cuius
Horatius ἡ ἀφροσύνητα integrum vocet;

——— ἡ integra

Tentator Orion Diana,

Virginea domitus sagitta.

Integra, id est, *casta*, & ut Homerus loquitur, φρεσὶν ἀγα-
θῶσι κίχεν μένους. Sic *integrum* opponit alibi amanti:

Brachia & vultus teretesque suras

Integer laudo: fuge suspicari,

Cuius octavum trepidavit etas

Clandere lustrum.

Putabant videlicet, intemperantiā mentis esse mutila-
tionem καὶ ὀφθαλμῶν: quemadmodum auditoribus no-
stris ibi pluribus, ex Philosophis ostendimus. Nunc enim
quantum possumus a multorum autorum testimoniis
abstinebimus, & ad institutum nostrum pergemus. Et
certe omnis fere vitij nomine τὸ ἀφροδιότανδον notabant
veteres. Sic ὕβρις a Comico rei Venereæ intemperantiā
dicitur, & ὕβρις maritus qui a coniuge sua sæpe vna
nocte ἢ χάειν flagitat. Negat enim Theseum ὕβρις ἦν
fuisse, sed ἀφροσύνητα.

——— οὐ γὰρ ἦν ὕβρις

Οὐδ' ἡδὲς ἐν τοῖς σπώμασι τῶν γυναικῶν παρρυχίς.

Τὴν δ' Κινάμορον καίει.

More enim Atticorum suorum locutus est, qui ὑβριαν ἀλασίαν, & ὑβριλὸν τὸν ἀκόλαστον dicebant. Sic Tyrius Maximus: τὸν ὑβριλὸν ἔρωτα opponit, vel amoris Platonico, vel τῇ ζωφροσύνῃ. Serm. 10. Ἀλλὰ αἰχρὸν μὲν θάλαμα, ἰππὸ αἰφείῳ, αἰχρὸν δ' ἀκυσμα ὑβριστεῖς ἔρωσ. ὅτος ὅστις ἔρωσ ὁ τὸς κρημνοὺς πηδῶν, οὗτ' ὁ ποταμοὺς περῶν, ὁ ξίφος λαμβάνων. Et Serm. 6. Οὗτ' τῆς πολυετίας τρέπτ', οὐκ ἐν Πειραεῖ πλατύμεν', οὐδ' ἐν Κρήτῃ νομοθετούμεν', δὴλ' ἐπὶ περὶ φάσσι ἡρωϊκῇ ὑπὸ φιλοσόφου δεικνύμεν', δι' οἰκονομίας ἡρωϊκῆς ἀρχόντες ἄντρες, περὶ βουλευόμενοι, αἰετὶς ἀγαθοὶ πολεμοῦντες. γυνὴ ζωφρων, ἀντίπλατομένη ὑβρισταῖς νεανίσαις. Et 32. ὑβρίζειν ἀντὶ τῇ ἀκολασταίνῃ posuit, & partes Venereas, τὰ ὑβρίζειν πεφυκότα dixit, λιχνεύτω ἢ γλωττα, τηκέδωσαν οἱ ὀφθαλμοί, ἐκλυέτω ἢ ἀκοή, πληρούδω ἢ γαστήρ, ὑβρίζετω τὰ ὑβρίζειν πεφυκότα. Dicebant & ἀδικίαν, & vice versa δικαίαν τὸς ζωφρονῦντας. Synesius antiquarum elegantiarum magnus imitator: τὰ γὰρ εἰς Ἀφροδίτῃ ἐγὼ δικάζομαι καὶ τῷ Βελλεροφόντῃ ζωφροσύνης ἀμφισβητήσομαι. Aristoteles Rhetoric. 2. τὸς ζωφρονας laudat, ὅτι οὐκ ἀδικοί. Εὐνῆχι igitur apud veteres qui fuerint apparet. Atque hæc causa est, cur idem Synesius Encomio caluitiei, ubi de Homérico αἰοιδῷ agit, Cometen eum fuisse negat, quales postea mollissimi illi Eunuchi erant: Οἶμαι δ' ἐγὼ καὶ τὸ αἰοιδὸν ὃν Ἀγαμέμνων τῇ Κλυταίμνης μελεδωνδὸν ἀπολέλοιπε, καὶ ἡμᾶς ἐν γένους. κομήτην γὰρ οὐκ ἀνποτε γύναιον ἐκ διαβεβλημένης οἰκίας ἐπίστυσε. Atque hæc quidem de Παιδείᾳ, & de ijs qui hanc apud veteres τῇ τάξει professi sunt.

CAPUT VII.

Aliquantum iam promouimus. Ostendimus, primo Hesiodi, nihil commune esse cum secundo: nisi

nisi quatenus in eo proponitur, quod in secundo tractatur: aut quatenus ad ea præparat lectorem in primo, quæ est traditurus in secundo (adhuc enim loquimur cum vulgo qui in libros diuisit hoc scriptum: quam recte autem sigillatim postea ostendemus.) Quam multi sint quos ipsa deceperit inscriptio veteres recentioresque; dubium ei esse non potest, qui diuersitatem considerat sententiarum; quæ ut omnes veræ esse non possunt, ita omnes falsæ esse possunt. Et ut omnes de posterioribus duobus aliquid statuerunt: ita primum penitus vel neglexisse, vel in iudicio de eo ferendo cæcutiuisse videntur. Quod omnino aliud illius sit *κέρμενος*, quam reliquorum. Quod si alibi in veterum scriptis sepultum conclamatumque inueniamus, operam nos non fuisse existimabimus. Canum igitur in morem qui *πυνθάρτυς* ad cubile feræ deducuntur, vestigia sequemur: ut nimirum videamus, an ex odoratu aliquid a nobis deprehendi possit. Seruius ad primum Georgic. ita de Poeta suo, simulque de hoc nostro, & de his libris agit: *Ingenti autem egit arte, ut potentiam nobis sui indicaret ingenii, coarctando lata, & angustiora dilatando. Nam cum Homeri & Theocriti breuitate scripta collegerit, unum Hesiodi librum diuisit in quatuor. Cum autem Grammaticus ille, de libris ad Perseum loquatur, quos Maronem ibi frustra expressisse existimauit, unum librum tantum nouit, qui est procul dubio secundus: in quo de Agricultura agitur, quamuis non ex instituto primo, & proposito poetæ. Ita primum a secundo penitus disiunxit. In his cum nec Suidas, qui simpliciter τῶν ἑρῶν meminit, neque reliquorum quisquam, auxilium ferat nobis, iterum ad eum recurremus, qui fusissime scripta eius pleraque recenset, & ob oculos ponit. Is autem est Manilius, qui hoc modo:*

— sed proximus illi

Hesiodus memorat Divos Divinque parentea,
Et Chaos enixum terras, orbemque sub illo
Infantem, & primum titubantia sidera corpus.
Titanas inuisse Jovis cunabula magni:
Et sub fratre viri nomen, siue fratre parentis,
Atque iterum patrio nascentem corpore Bacchum,
Omniaque immenso volitantia numina mundo
Quin etiam ritus cultus, &c,

Hesiodus cum diuersa libro primo pertractet, præcipuum est quod ibi primus manifeste secundam τῶν λογικῶν speciem commemorat, de quibus aliquoties inculcat, & sub quibus sæculum suum collocat (cur autem & qua ratione infra dicemus) nimirum τὸς Δαίμονας, qui in ἐπιθυμητικῷ, in quo scripsit Hesiodus, inspectores rerum humanarum, & legati quasi primæ diuinitatis, id est, τῆς πρώτης τῶν θεῶν δυνάμεως, quam Iouem illi dicunt, circa terram præsentem versari existimabantur: unde ἐπιχθόνιοι a Poeta appellantur. Eo spectant illa,

Τοὶ μὲν δαίμονες εἰσι Διὸς μεγάλα διὰ βυλαί,
Ἐδλοὶ, ἐπιχθόνιοι, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων,
Οἳ ῥα φυλάσσουσιν τε δίκας, καὶ χέτλια ἔργα
Ἥερα ἰσαήμενοι, πάντα φοιτῶντες ἐπ' αἶαν
Παλαιοδῶ.

Item,

Τεῖς γὰρ μύριοι εἰσὶν ἐπὶ χθονὶ φυλοβοήτρῃ
Ἀθάνατοι Ζηνὸς, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων,
Οἳ ῥα φυλάσσουσιν τε δίκας καὶ χέτλια ἔργα
Ἥερα ἰσαήμενοι, πάντα φοιτῶντες ἐπ' αἶαν.

Manilius igitur κειθέρειον huius libri primi esse voluit, id de quo præcipue agitur. Quia primus Hesiodus, ut ex alijs etiam veterum ostendemus, quemadmodum in Θωγνίᾳ de Dijs, siue de prima diuinitatis specie; ita in hoc

hoc libro primus distincte de secunda egit, nimirum περὶ τῶν Δαιμόνων, περὶ τῶν ποταμῶν θεῶν. Quod quidem κελήειον omnibus de quibus infra disputabimus, cum coherentiam totius doctrinae ostendemus, firmiter stabilietur. Hæc secunda diuinitatis species, siue αἰθερ-λογικόν, duabus proprietatibus, quæ peculiariter conueniunt illi, a Poetis distinguitur. Prior est, quod *volare* eos dicant, deinde quod circa terram, quod Latinus poeta dixit, *totum mundo versari*. Ab altero Hesiodus eos φοιῶντας, ab altero ἐπιχθονίους dixit: utrumque quoque in Manilio est. Manilius itaque Deos illos de quibus Hesiodum hoc libro egisse ait, *numina volantia*, dixit: quorum descriptionem, quod nulli unquam in mentem venit, huius libri subiectum facit. Ac primo φοιῶντας eos vocat ea ratione autor noster, quia manifestius ποταμοὶ dicebantur, quod ad verbum cum voce Manilij conuenit. Ita in oraculo quodam apud Eusebium Præparationis Evangelicæ lib. i v.

Ὅσοι δὲ ἀμφὶ γαῖαν ποιοῦμενοὶ αἰὲν ἔασιν,
 τοῖςδε φόνε πλῆσας πάντῃ πνευπληθία βομῶν
 ἐν πνεὶ βάλλε δέμας δίους ζωῶ ποταμῶ.

Nec aliud in animo habebant veteres, cum illis *volatilia* tantum, id est, ποταμῶν, ut in oraculo est, sacrificarent. Eadem ratione & a Græcis Theologis πλάγον γένος dicebantur, id est, *genus vagum*, quæ vox Hesiodicum illud φοιῶντας ad verbum exprimit, & ἀνιδύμενοι θεοὶ, κὶ κληιδύμενοι, id est, *volubiles Dei*. Synesius de insomnijs: Τὸ γὰρ ἢ πάντως, ἢ παρὰ μικρὸν ἀληθίζεσθαι, θεῶν ἔστιν, ἢ πᾶσι θεῶν. τὸ δὲ πλάγον ἐν τῷ περὶ ῥήσεων ἀληπκόν ἐστι τῶν ἀνιδυμένων εἰς ὕλιν, ἐμπαθὲς κὶ φιλόπμον. Eadem ratione eos & ἀληκτικὸς dicebant, quod loco certo non continentur; tanquā, ut loquitur Niceph. Synesij Schol. ἀῖξιν κὶ τόπον ἔχειν. Eadē ratione οἱ περίξ dicebātur: quod hu-

manæ vitæ inspectores per totum vniuersum diffunderentur, tanquam ut idem loquitur, περιελάττοντες τὸ μέγαλον θεῶν βασιλέως ὀφθαλμοί. Secunda proprietas est, cum in mundo volitare dixit: mundus enim est quod χθὼν & γαῖα Hesiodo & alijs: vnde ἐπιχθόνιοι, & φοιτῶντες ἐπ' αἶαν, & in oraculo ποδῶμενοι ἀμφὶ γαῖαν dicuntur. Atque hæc causa est, cur à Chaldæis δῆρες χθονὸς dicerentur. Quanquam Pythagoricam vocem proprie expressit Manilius, qui ἐγκοσμίου θεοῦ dicebant. Postremo, quod & addi potest, manifeste per vocem *Omnia*, vocem Hesiodi μύεοι expressit, aut τρεῖς μύεοι. quod Manilius esse ἀόειπον ostendit. Quare eam vocem Clemens alijque patres ὅτι χλασμοῦ referunt, propter multitudinem. Τρεῖς μύεοι itaque Manilius vertit, *omnia*, secutus procul dubio interpretes vetustissimos, quales tum temporis extabant in Hesiodum multi, qui illud τρεῖς μύεοι exponebant πάντες: quod etiam nū in Proclo habemus, his verbis: ἢ μὲν μυεῖας δηλοῖ τὸ πάντα τῶν δαιμόνων· αἰεθμόν, ἐν ᾧ παρελαμβάνετο τὸ δαιμόνιον γένος, & plura quæ eo spectant. De ijs egisse primo Hesiodum primoque distinxisse τὸ λογικόν, in libro Περὶ τῶν ἐλλειποτόων χησμοῦ Plutarchus ostēdit: Ἡσίοδος δὲ καθαρῶς καὶ διαεισμένως πρῶτον ἐξέθηκε τῶν λογικῶν τέσσαρα γένη· θεοὺς, εἴτα δαίμονας πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς, εἴτα ἥρωας, εἴτα ἀνθρώπους, τῶν ἡμιθέων εἰς ἀνθρώπους ἀποκειβέντων. Constituit igitur κεῖναιον horum librorum τὸ Δαιμονολογίαν. partim quod circa eam tota doctrina, quæ hic traditur versetur; id quod breui apparebit: partim quod minime inusitatum esset, a parte libro inscriptionem imponere. Sicut enim Rhapsodi inter canendum Homerī libros diuidebant; sic citharædi totum τῶν Ἔργων in conuiujs cum ad citharam canerent. Vbi illud etiam notandum venit, de quo infra agimus, non in libros distin-

Etum fuisse hoc scriptum, sicut hodie circumfertur, quod valde recens est, sed in partes suas. Apud Plutarchum in Sympotiacis, citharædus qui hæc Hesiodi canebat, cum Homérico Rhapsodo certat: citharædus ab eo versu inchoat, Οὐκ ἄρα μοῦνον ἔλω. quod carmen περὶ τῶν ἐρίδων fuit: Rhapsodus vero ab illo Homérico, Ζεὺς δ' Ἡρῶν ἐκάλεσε κασιγνήτῳ ἄλοχόν τε, in nuptijs Ptolomæi. Carmen περὶ τῶν ἐρίδων sequitur Pandora. In Pandora rursus sunt minutæ partes, qualis est πιθοιγία & alia, quarum Grammatici meminerunt. Pandoram sequuntur Periodi, seu pars illa quæ τὰ λήξεις continet, usque ad τὴν Ἰξυμνησιν τῶν ἡρώων, quæ ibi definit, Μηκέτ' ἐπὶ τ' ὄφελον ἐγώ. Prima λήξις est ætatis aureæ, quæ τὰς Δαίμονας constituit: quos, ut dixi, ποτανοὺς antiqui, Manilius *volantia numina* dixit. Sicut autem minime insolens erat, librum integrum Iliados a parte dicere Παρὼκλῆσαν, vel λύτεα, vel ὀρκίων ἀφάνισιν, vel ὀρκίων κατάρχην, Odysseæ, κυκλώπῃαν & νεκρίαν, & quod plus est, interdum a voce unica, in illo aut illo libro obuia, sicut Iliados quartus liber ἐπιπώλησις dicitur, quod ibi dixerat de rege Poeta, ἐπιπωλεῖται σίχας ἀνδρῶν. Eustathius: Οἱ δ' ἡρλιαστοὶ πολλαχῶς μέμνην, καὶ χωρὶς πινὸς περιόδου τῆς ἐπιπώλησεως. οἷον ὅτι φησὶν ὁ ποιητὴς ἐν τῇ ἐπιπώλῃσιν, ἡ γὰρ ἐν τῇ Δ ραψωδίᾳ: & paulo post, ἐπιπώλησις δ' καλεῖται ἡ Δ ραψωδία, διότι ἐν αὐτῇ ἐπιπωλεῖται σίχας ἀνδρῶν ὁ βασιλεὺς. Ita interdum & a prima voce partem integrā distinguere: sicut Βοιωπία Poetæ catalogus appellatus fuit: ut nimirum memoriæ consuleretur Rhapsodorum: ita quoque Δαιμονολογίαν primum τῶν ἔργων vocat Manilius, quod ex illa parte pleraque dependant. Sicut autem Tragœdiæ nihil aliud, quod ad Οὐκ Οἰκονομίαν, quam τεμάχῃ ποιεῖσιν Homericæ erant, & exiguam aliquam partem comprehendebant, propter

angustiam Tragicæ periodi, quæ exiguis limitibus terminatur: secus si fiebat, ἑποποικοῦ & πολυμήθε nomen incurrebat Poeta, qualis fuit Agathon, teste Aristotele, qui in eo solo peccauit, alias probus, & ut cum Comico loquar, τῶν γνησίων. Ita Scholiorum auctores, Alceus, Anacreon, Praxilla, & alij, in partes Hesiodi παραίνεσις diuidebant: quod antea fecerant οἱ πρὸς λύσει ἄδοντες. Primum enim Scholiorum argumentum παραίνεσις fuit. Athen. καλὴν ὃ πᾶσι νόμιζον, ἥ παραίνεσιν ἢ πινὰ καὶ γρόμην ἔχον δοκῶν χρησίμην εἰς τὸ βίον. Ita, ut dixi, hos libros in partes & membra diuidere solebant. quorum non ultimum est, ἡ Δαιμονολογία. Quod κειμήλιον in-
 pentum retinebimus, donec quomodo in sequentibus magis magisque cohaereat, & quæ locum in reliquis partibus habeat, ostenderimus. Si quis igitur potissimam huius libri primi partem quærat; dicam esse ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΕΡΙΖ.

CAPUT VIII.

INuenta aliqua libri primi nota, illud tenendum: duplicem Παιδείαν, siue docendi poetarum verustissimis fuisse rationem: quarum utraque in hoc locum habet. Est enim vel adumbrata, vel manifesta. Adumbrata est, quæ vel fabulosis narrationibus constat, ut de Pandora, vel fabulis, ut de Accipitre. Manifesta, ut præcepta de moribus in primo, de administratione domestica in secundo. Nos ea quæ tractanda nobis sunt pertexemus, quæque ad priorem spectant Παιδείαν explicabimus: quæ ad posteriorem ostendemus. Diuisionis libri utriusque, quod ad contentum hæc est, Agricultura & Navigatio, Γεωργία καὶ πλοῦς: finis utriusque idem ἡ κτῆσις. A præcepto inchoat, desumpto a diuisione τῆς ἐκείνης: quarum alteram improbat, bella nimirum & iudicia, quod a proposito

posito patrisfamilias abhorreant: alteram laudat, quæ ad eundem finem tendit, ad quem OEconomice, & τῶν ἐπιτηδείων πόρον. Post hanc diuisionem operis, sequitur diuisio ex obliquo, & in transitu quasi, his verbis, Ἀλλὰ καὶ πηδάλιον. Vbi duo proponuntur circa quæ cura & industria hominis, cui res familiaris curæ sit, versari debeat. Alterum est πλῆθος, quæ e terra petitur, & designatur per ἔργα βοῶν: quo vniuersus terræ cultus, & quæ ex ea proueniunt, comprehenduntur: alterum, ὁ πλῆς, qui sub se comprehendit & πόρον, quæ est altera vitæ comparandæ ratio, quam designat τὸ πηδάλιον. Vtriusque rationem tum labore coniunctam esse ait, causa hominum: quorum scelus in Promethei fraudem deriuat, & ἀπαγορεύει & Δία. Hac occasione, elegantissima intexitur Pandoræ fabula, ex qua cum potissima huius libri atque adeo totius doctrinæ dependeat ratio, Græculi tamen vt solent, loquacitate sua non tam spem nobis explicandæ allegoriæ illius quam voluntatem pene præripuerunt. Dicemus tamen non ea tantum, quæ totius operis Hesiodi proposito maxime cōducere videbuntur; sed & quæ vera sunt, & necessaria, & sine quibus, quæ his libris traduntur intelligi posse nemo sanus concedet. Porro priusquam id quod de Pandora dicitur, aggrediamur, doctrina Periodica explicanda est. quæ Pandoræ πρῶτος ἄνθρωπος, & more Poetis vñtato subiungitur, cum præmittenda fuerit.

CAPVT IX.

Periodos vetetes Platonici ex opinione præceptoris sui duas statuebant: quarum altera mundum a Dijs regi existimabant: altera tanquam animale sibi & industriæ suæ, hominumque σεμνθεία permitti. de quibus ex opinione veterū Poetarum multa in Politico suo Plato, qui inter alia: τὰ γὰρ πᾶν τόδε, τὸ τὲ μὲν αὐτὸς ὁ δεῖς

συμποδισθεὶ πορευόμεναι, καὶ Συγκυκλιεῖ· τοτὲ δ' ἀνῆκέν, ὅταν
 αἱ πειρώδαι τῷ περσέκοντι αὐτῷ μέτρον εἰλήφασιν ἥδη χρέ-
 ου. τὸ δ' ὅτι πάλιν αὐτόμαλον ἐς τὰναντία πειράγῃ, ζῶον ἂν, καὶ
 φρόνησιν εἰληχὸς ἐκ τῷ Συναρμόσωντι αὐτὸ κατ' ἀρχαί. τῷτο δ'
 αὐτῷ τὸ ἀνάπαινον εἶναι, διατὸδε ὅτι ἀνάγκης ἐμφύλου γέ-
 γνηε. Statuit Plato, interdum a Deo moveri, regi, si: cū-
 que hoc uniuersum, donec expletus sit ille ambitus: tum
 rursus sua sponte mundum regi, sibi que permittit.
 Huius alterius Periodi exemplum, sub Saturno loca-
 bant: cuius felicitatem ἐν τῷ τῷ βίου αὐτομάτῃ, id est,
 spontanea rerum omnium suppeditatione, sine labo-
 re ullo statuebant: quæ vita excludebat τῷ περιήθειαν
 οἰκονομικῇ: id est, humanam in tuenda & comparanda
 re familiari curam, quia sub τῇ περιείῃ multo felicius,
 agebat: ideoque merito cum eo Plato Monarcham
 suum confert, Τέσθ' οὖν τῶν ἀνθρώπων λεχθὲν αὐτομάτον
 περὶ βίου, διὰ τὸ τοιόνδε εἶρη, inquit, θεὸς ἐνεμεν αὐτῆς,
 ὁπρὸς αὐτῶν. id est: Quod igitur de spontanea illa hominum vita
 dicitur, ob hanc causam dictum est: quia ipse Deus ipso ale-
 bat, tanquam rex eorum ἐπὶ πρῶτος. Multa ibidem talia in
 quibus verbis fere Hesiodi, quamuis nusquam memi-
 perit eius, Periodi illius felicitatem describit. Sicut igitur
 Periodus hæc felix & sub imperio Deorum, sic de-
 ficiente hac & elapsa, ut diuinum imperium, ita benigni-
 tas Deorum defecit, & felicitas humana. Sicut prius
 seculum sub Deo est, ita alterum sub Fortuna & collegis
 eius τοῖς Δαίμοσιν. Igitur ut res sit dilucidior, sub alte-
 ro τὸ τοῦ βίου αὐτόματον statuebant, sub altero τὸ ἀναγ-
 γνόν, sub altero vitam sponte affluentem, sub altero
 vitæ comparandæ, labore multo & industria, necessita-
 τῇ: in quo Iupiter & singuli Dij ea quæ prius ipsi mini-
 strabant, quæ hominibus sine cura, sine labore, sine OE-
 conomica ratione, suppeditabant, fortunæ permiserunt,
 aut,

aut, ut Plato. τῇ εἰμαρμένῃ καὶ ἐπιθυμίᾳ. Vnde maximo labore singula hominibus inuestiganda fuerunt: singulæ enim Diæ singula dona sua secum sustulerunt, quod Hesiodus κρίνειν βίον dicit eleganter. Plato ibidem ἐπεὶ δὴ τὸ μὴ ἐκ θεῶν, ὅπερ ἐρρήθη, οὐκ δὴ τῆς ἐπιμελείας ἐτέλειπεν ἀνθρώπους, δι' ἐαυτῶν τε εἶδει πῶς τε διαζωγῶν καὶ πῶς ἐπιμελεῖσθαι αὐτὰς αὐτῶν ἔχουσιν. *Postquam autem Deorum imperium, de quo iam dictum est, hominum curam gerere desuit, sibi ipsis illi prospicere, suique curam gerere coacti sunt.* Pro duabus illis Periodis, quinque Periodica sæcula, seu revolutiones sæculares constituit Hesiodus, quarum prima, secunda & tertia, sub ἡγεμονικῶν sunt: quarta sub θυμικῶν, quinta sub ἐπιθυμικῶν. in quod sæculum incidit Hesiodus & Perses. Ex quo sequitur, necessarium esse rei familiaris curam, postquam diuitiarum incessit cupido, quam secuta est iudicium iniquitas, quos ignorare ait, Ὅσον εἰς μαλ' ἀχρηστὴν καὶ ἀσφοδὲλ' ἄνθρωπον. id est, quam facile olim viueretur, priusquam Diæ humanum genus τῇ ἐπιθυμίᾳ καὶ τῇ τύχῃ permiserant. Tria sæcula Hesiodi cur sub ἡγεμονικῶν collocarim, quartum sub θυμικῶν, causa hæc est, quod Heroicum, maxime ab Historicis, celebratum sit & Poetis, ab hac parte: quales sunt Thebani, qui μῆλων ἕνεκ' Οἰδίποδ' ἔπεσον, & Troiani, qui Ἑλένης ἕνεκ' ἠὲ νόστοιο, bellum gesserunt. Huc illa spectant ex Photij Excerptis: Θυμικῶν δὲ διακρινόμενον πολέμιον τὸ ἐπὶ πολέμοις καὶ μάχαις, καὶ οἷς ἐπίπαν φάναι, τὸ περὶ παλαιῶν καὶ δόξης ἀγωνιζομένων, οἷον γυμνάσιον τὸ ὑπὸ τῆς ἰσορίας ἐκάστοτε ἀνταγωνιζομένων. Fuit ergo de his sæculis veterum hæc opinio. Sicut ex ἡγεμονικῶν factum erat θυμικόν, ex θυμικῶν ἐπιθυμικόν, sic futurum iterum ex ἐπιθυμικῶν ἡγεμονικόν, ex ἡγεμονικῶν θυμικόν, atque ita deinceps. Ita ut perpetuus quidam esset Περίοδος lapsus & reuolutio. Vnde infelici

citatem suam deplorat alibi hoc libro Poeta, quod non aut prius natus fuisset, aut serius, ante τὸ ἐπιθυμητὸν, nimirum, aut post illud: sicut suo loco ostendemus. Circa periodorum revolutionem Hesiodicam, tota Maronis Pollio versatur, cuius rationem ignorarunt interpretes. Primo enim expectari ait τὸ ἡγεμονικόν, sicut sub Saturno fuerat.

Magnus ab integro seclorum nascitur ordo.

Iam redit & Virgo, redeunt Saturnia regna:

Iam nova progenies caelo demittitur alto:

Tu modo nascenti puero, quo ferrea primū

Desinet, ac toto surget gens aurea mundo,

Casta fauce Lucina.

Habes τὸ ἡγεμονικόν, accipe τὸ ἐπιθυμητὸν:

Pauca tamen suberunt prisca vestigia fraudis,

Qua tentare Theti ratibus, quae cingere muris

Oppida, quae iubeant telluri infundere sulcos.

Habes τὸ ἐπιθυμητὸν, aut eius effigiem; iam revolutionem accipe τὸ θυμικόν, quod Heroicam Hesiodo vocatur.

Alter erit tum Tiphys, & altera quae vebat Argo

Delectos Heroes: erunt etiam altera bella,

Atque iterum ad Troiam magnus mittetur Achilles.

Habes τὸ θυμικόν, ubi vox iterum, sicut apud Hesiodum τὸ ἐπὶ τῷ, circumvolutionem eiusdem saeculi notat, & τὸ ἐπὶ τῷ. Exitum siue terminum τὸ ἡγεμονικόν Maro ultimum aetatem Sibyllini carminis vocat: quod τὸ ἡγεμονικόν ultimum inter aetates erat. Quo desinente, duo priora iterum reuocabantur. Mirum itaque non est, si eius ratio fugerit Serrinum: ita ut fuerint nonnulli, inter quos Pomponius Sabinus est, qui Maronem ibi de Hesiodo agere existimarint: *Vel intelligit, inquit, de Hesiodo Poeta, cuius Pater Divus fuit, natione Cumana: Hesiodus*

hodie autem libris suis quatuor seculorum facit mentionem.

CAPUT X.

Postquam hæc constituimus, videri eundem erit. Duabus de causis sæcula intexit Poeta. Altera est, ut ostendat vitæ quærendæ necessitatem, καὶ τὸ ἀναγκαῖον τῶν ἐπιτηδουμάτων μὴ πόνου καὶ θημελείας, quæ sub θηθυμῆσιν erat, postquam defecisset Deorum dona. Altera ut ostendat τοὺς ἐπιδάτας τῆς θηθυμῆσιν, qui sunt Δαίμονες. Primum sæculum sicut αὐτομάτως ex terra vivebat: ita & eadem ratione ex ea nascebantur homines. Unde Plato eos modo γηγῆτις, modo γήινος vocat. Nota est opinio Græcorum veterum de generatione rerum hominumque e luto terræ, & calore Solis, priusquam ἐν τῇς ἀλλολογορίας crearentur. Sicut igitur e terra fiebant, ita rursus in eandem fluebant: ita tamen, ut e defectu unius succederet origo alterius, ne genus interiret. Horum igitur γηγῆτων duo constituunt genera: quorum alteri dissoluebantur; alteri in speciem λογικῶν conuertebantur, & constituebant nobilius quid & ærium. In omni vita tria statuunt Platonici; βίον, δάναον, λήξιν, sicut Proclus loquitur: vel ut nos malleamus, βίον, τελευτήν, μαῖραν id est, vitam, vitæ finem, & quod vitæ finem sequitur. Primi igitur sæculi homines quotquot nobiliores erant, post emensum tempus suum λήξιν Δαιμονίαν, siue τὸς Δαίμονας τοὺς ἐπὶ χθονίους. constituunt. Secundi, τὸς ὑποχθονίους. Tertij sine λήξει interierunt. Quarti Heroes. Quinti ψυχῶν ἀνδρωπίνων, quos Hierocles περιγλαζῶα, in libro De fato & providentia vocat, ubi eos tertios facit post τὰ ὑπεράνω, quos Deos dicimus: quos sequuntur τὰ αἰδέσια, quos Dæmones appellamus: ὧν τὰ μὲν πρῶτα, inquit, λογικὰ, οὐρανία τε καὶ θεὸς καλεῖται. ἃ δ' ἂν μετ' ἐκείνῳ

τὸ Κύημα ἔχει ἑλαχὺ χώρα, λογικὰ αἰθέρια τε καὶ ἀγαθοὺς
 δαίμονας ὀνομάζει, τῶν τε Συμφερόντων ἀνθρώποις ἐρμηνεύας
 τε καὶ ἀγγέλους ἡγομένους. τὸ δ' ἀνθρώπου φύλον ἢ τελευταίαν
 τάξιν ἐπέχιν, οὓς περιγιάτε ζῶα καὶ ἀνθρώπιναι ψυχᾶς, καὶ
 (ὡς ἂν εἴποι Πλάτων) ἀθανάτους ὀνομάζει ἀνθρώπους.
 Atque ita fit, ut cum quinque sint sæcula, quatuor tan-
 tum constituantur αἰῆδες. De continuatione primorum
 sæculorum ita Plato: Ἐχόμενον γὰρ ὅτι τῷ τῆς πρεσβύτας
 ἐπὶ ἢ παῖδες ἰέναι φύσιν, ἐκ τῶν τε τελευτηκότων αὐτῶν, καὶ
 μένων δ' ἐν γῇ, πάλιν ἐκείνους ἐξωρισμένους καὶ ἀναβιωσκομένους,
 ἐπεδοκίμησεν τῇ τροπῇ, συνανακυκλυμένης εἰς ταναλίαν τῆς ἡμέ-
 ρας, καὶ γηῆς δὴ κατὰ τὸν λόγον ὅτι ἀνάγκης φερόμε-
 νους, ὅπως ἔχεν τὸ νόμα, καὶ ἢ λόγον, ὅσους μὴ θεὸς αὐτῶν εἰς
 ἄλλω μοίρῃ ἐκόσμησε. *Homines, inquit, primorum sæcu-*
lorum quoscunque ex his Deus post mortem meliori non desti-
natat conditioni, mutatione senectutis in iuuentutem, perpe-
tua successione constituebant: ita ut ex necessitate genera-
tionis, quæ semper in contrarium circumfertur, postquam ali-
quamdiu in terra iacuerint, rursus reuiuiscerent. Atque ita e
terra nati dicebantur. Ut ex verbis aliquid constituamus:
 duplices illarum ætatum facit homines: alteri perpetua
 quad in serie humanum genus constituebant: qui autē
 puriores & præstantiores erant, αἰῆτιν διuinā conseque-
 bantur, & inter Dæmones referebantur. Atque hæc cau-
 sa est, cur ex ætatibus illis αἰῆτιν constituat Poeta, & εἰδὼν
 λογικά. e quibus omnibus vnum solum instituto suo ap-
 plicat. Id autem est τὸ τῶν Δαιμόνων. Repetit enim paulo
 post hæc de iisdem:

Τρεῖς δ' μύεσι εἰσὶν ἐπὶ χθονὶ πυλούεσσι

Ἀθάνατοι Ζευὸς, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων.

Cum autē duabus de rebus agitur: de Iustitia, ut diximus,
 moribusque, & de rei familiaris cura, duo τῶν Δαιμό-
 νων γένεθ' ministeria tribuit, quorum utrumque instituto
 ἰδίως

ipsius conuenit. Primo enim iustitiæ inspectores eos faci-
cit: secundo rei familiaris curam penes eos esse ostendit,
cum *ἐλευτοδότης* eos vocet. Ne quis existimet frustra
Manilium *κλειθέριον* horum librorum fecisse τοὺς Δαίμονας,
& quæ de ijs dicuntur.

CAPVT XI.

Postquam igitur Deorum cura penitus destituisset
mortale genus; nec vllum præterquam in se præsi-
dium & in cura diligentiaque sua homines haberent, &
vt Plato loquitur, *ἔδει τὴ διαγωγὴν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν αὐ-
τῶν αὐτῶν ἔχειν*, cum in Deorum prouidentia, id est, ἐν τῇ
τῶν θεῶν προνοίᾳ præsidium haberent nullum, cepit ho-
minum *περμήθεια* paulatim sibi prospicere, donec tan-
dem τὸ πῶς inuenit, quod πῶς Plato *εὐπορίας* inter-
pretatur. Heliodus βίον, id est, *vitam*, siue *viuendi facul-
tatem*. Hac audacia cum pœnam meritis Prometheus,
hoc est, *stulta hominum περμήθεια* esset. Iupiter vt fa-
ctum illud vindicaret, humanis rebus introduxit ma-
lum. Hæc doctrina enim cum Periodo ætatum ac diui-
sione sic cohæret: vt Poetæ quidem ratione quamuis sit
posterior, ipsa tamē re sit prior. Pandora est ἡ Τύχη, quam
rerum humanarum arbitram, facultatem præcipue, om-
niumque quæ e terra nascuntur, e mari comparantur,
ὁ τούτων ἐπιστάτης καὶ οἰκονόμος Deus esse voluit (in qua ta-
men etiam alia considerantur, vt ostendimus cum de
Peristasi agimus.) Eam vtrique & mari & terræ, id est,
toti Oeconomice rationi, circa quam versatur Poeta, τῷ
παντὶ nimirum καὶ πῶς præficiebant veteres: Horatius
lib. I.

*Te pauper ambit sollicita precē-
Ruris colonus: e dominam aquoris*

Q

*Quicumque Bithyna laceſſit
Carpathium pelagus carina.*

Dominam enim æquoris vocat, non quod mari & eius tempeſtatibus præfecta eſſet, ſed quod navigationibus, ſicut eas conſiderat Heſiodus, id eſt, τῷ πόρῳ, & mērcaturæ. Atque hæc cauſa eſt, cur Antij & in maritimis oppidis ab antiquis hæc Dea coleretur. Iam δῶρον δειῶν dictum fuiſſe quicquid ad vitam hominum con-ducit, ſciunt qui Homerum & Heſiodum legerunt, & quæ nos hac de re infra ad interpretes Heſiodi diſputamus. Plato in Politico: Ὅθεν δὴ τὰ πάλαι λεγόμενα πα-ρὰ δειῶν δῶρα ἡμῖν δεδορηθημεν ἀναγκαίως διδασκῆς καὶ παι-δεύσεως. Loquitur enim de ætate hac qua Pandora fuit nata. Quotiescunque autem περὶ δειῶν δῶρων loquuntur veteres, τὰ τυχερά intelligunt. Plutarchus in tractatu Quomodo iuveni legendi ſint Poetæ, ubi de Heſodo loquitur, Τὰ τυχερά, inquit, τῶν ἀγαθῶν, Διὸς δῶρα πέκλη-κε, πλῆτες καὶ ἀρχαί, καὶ πάντα ὅλως τὰ ἐντός. O Economi-
cæ ergo finis eſt, rerum ſufficientia. Quæ cum ſub ἡγε-μονικῷ δῶρον δειῶν eſſet, ſub ἐπιθυμητικῷ donum Fortunæ facta eſt, teſte Heſiodo: quia omnes Dei & ſinguli, ſua dona huic monſtro reli-gnarunt: ac propterea Πανδῶρα dixerunt, -- ὅπ' πάντες, ὀλύμπια δώματ' ἐχού-
τες

Δῶρον ἔδωρησαν.

Porro cornu Amaltheæ geſtaſſe Fortunam, in triuio no-tum eſt. Quia autem illud τὴν παντοκράτειραν continebat, id eſt, terræ dona omnia; imperium autem Fortunæ latius pateret, Plutarchus etiam de mari cornu illud interpre-tatur: in quo fallitur. Locus eſt in libello De Fortuna Romanorum: Τὸ δ' ὑμνέμενον ἐπεῖνο τὸ πλεῖν κέρως ἔχει διὰ χειρὸς, οὐκ ὁπώρας αἰεὶ δαλλούσης μετὸν, ἀλλ' ὅσα φέρει πάντα γῆν, πάντα δ' θάλατταν, καὶ ποταμοὶ καὶ μέταλλα, καὶ λιμένες, ἀφ' ὧν καὶ ῥύθην ὀπχεαίμεν. Duo illi attribuebant pictores

veteres

veterum: in altera cornu hoc; in altera gubernaculum.
 Quod gestabat gubernaculum in altera, sicut in altera
 cornu Amaltheæ, nauigandi opportunitatem designat,
 & per consequens ἡ ὥρα, id est, *diuitias marinas*, sicut
 cornu Amaltheæ ἡ πλῆτον, id est, *terre opulentiam*, quod
 nec Plutarchus, neque reliqui veteres notarunt. Causa
 hæc erat: naui gubernaculum cum demerent, significa-
 bant, ἡ ὥρα ἡ πλῆτον defuisse; id est, *tempus nauigandi do-*
neum: hoc est, aduenisse autumnum, quo ex Hesiodi præ-
 scripto non amplius illi qui circa alteram OEconomia-
 cæ partem quæ his libris continetur, versabantur, mer-
 caturam nimirum, mari se committebant, sicut secundo
 libro docet. Sicut autem cum naui gubernaculum af-
 figerent, aduenisse ver significabāt, ita autumnum, cum
 demerent. Autumno enim in fumum gubernaculum
 deponebant. Vnde illud: Αἰψά κε πηδάλιον μὲν ὑπὲρ κα-
 πνὺ καταθεῖο, & Πηδάλιον δ' ἐνεργὲς ὑπὲρ καπνὺ κρεμά-
 σαυ. Vbi per πηδάλιον, alteram OEconomia rationem
 Hesiodus designat, ἡ πλῆτον nimirum; cuius finis est ὁ πό-
 ρος, sicut per ἔργα cornucopiam. Vtramq; hæc, vt dixi, vi-
 tæ comparandæ rationem, veteres Fortunæ attribuebāt,
 sicut hic Pandoræ, Αἰψά κε πηδάλιον μὲν ὑπὲρ καπνὺ κατα-
 ἔργα βοῶν δ' ἀπόλοιτο καὶ ἡμιόνων τελαεργῶν. (θεῖο
 id est, continuo gubernaculum in fumum suspendere
 potuisses, neque ad Autumnum vsque expectandum fu-
 isset: nec de terra vltius sollicitus esses; sed hæc omnia
 facerent. Nunc utrunque & τὸ πηδάλιον, & τὰ βοῶν ἔρ-
 γα in manibus Fortunæ sunt. Vbi primo duplicem OE-
 conomia, de qua in his libris est actorus, rationem pro-
 ponit. Vtrique ἡ Πανδῶρα præficit. Neque alia causa est,
 cur ἡ Τύχη Homerus, teste Pausania, Deam ma-
 rinam fecerit; qui in hymno εἰς Δήμητρα, primo memi-
 nisse illius notatur; ubi eam cum Cereris filia

inter reliquas Oceaninas ludentem introducebat. Quod nos in nostro εἰς Πανδύραν, ubi veterum errorem refutamus, his verbis profecuti sumus :

Χαῖρε πάλιν κρείνους θεῶν, τρεφεῖνς τε καὶ ὕψης,
 Ὑψὲς καὶ τρεφεῖνς, τῷ καὶ παλαιόμηνσιν αἰεὶς
 Τῇ μὲν Ἀμύθεινς κέρας ἀγλαόν, οὐθαρ ἀφούρης
 εὐφορίης μέγα ἥμα, πορὶ σαχύεσσιν βεβεθός,
 Ἀμφοτέρων σαχύεσσιν καὶ ἀνθείουσιν. ὅσά τε γαῖα
 Εἰαρινῷ Ζεφύρῳ χεῖρ μεθύοντι ἐέρσῃ·
 Πανδάλιον δὲ ἐτέρηφι τόθεν ἔθεν ἄμφι θεαίνῃ
 Πολλὰ παλαιόμηνσιν ἐψεύσατο βιβλία φωνῶν.
 Ἥ γὰρ ἀνακίσειν τε μόνην κόσμῳ καὶ ἀρχὴν
 Σημαίνειν ἠγοῦντο. Σὺ δὲ εἰνδύνῃ θεὸς ἦδα,
 Εἰναλὴν θεὸς ἦδα. Τύχην δὲ ἔφασκε καλεῖσθαι
 Νηρέῃ ἐν βένθεσσιν, καὶ Ὀκεανοῖο γέροντι.

Et reliqua quæ sequuntur. Totum enim hymnum, quem in Deam illam, ad explicationem huius doctrinæ, scripsimus, editioni huic nostræ adiunximus: ne quid studiosis adolescentibus deesse possit: simul ut feliciter eorum ingenium excitetur, ut has Musas cum Latinis coniungant. Atque hæc sola fuit causa, cur pictores antiquissimi, Homeri & Hesiodi, ut & reliqui artifices, imitatores, Fortunam utrunque in manu habere voluerint: cornu, quo designatur ἡ μαργαρία, & qui ex ea ὁ πλοῦς: & πανδάλιον, quo designatur ὁ πλοῦς, & qui ex eo ὁ πόρος. Hanc enim alteram vitæ rationem minus iustam τῷ πανδαλίῳ designabant. Hinc eleganter Synesius, Astræam ex aere εἶχεν protendere dicit, οὐ πανδάλιον: quod agricultura iustior sit mercatura. Hanc qui non videt esse mentem Hesiodi, quæ totius propositionem continet operis, quam nos postea explicabimus, quæ veriora esse existimat, amplectatur. Nos duo hoc capite probavimus: Primo quomodo cum ætatum divisione cohercat

reus Pandora. Secundo quomodo cum totius operis subiecto. Nunc ad reliqua pergamus.

CAPUT XII.

REstat ut ostendamus, quomodo ea quæ de Pandora dicuntur, inter se conueniant. Præter ea quæ ἔργα dici ab Hesiodo infra ostendimus, ἐργασίαν quandam mulieribus attribuit: ita vocat τὴν ἰοῦσαν, & hinc quædam Hesychij Glossa, de qua infra, diuidit τὰ ἔργα, in ἡμετέριαν, quæ viris: & παλαιήν, quæ mulieribus proprie conuenit. Ait igitur Poeta noster, Deos singulos dona sua commisisse huic Pandoræ. Minervam primo τὴν παλαιήν, cui præest ipsa; ut mulieres quoque habeant quo aliquid ad rem familiarem conferre, & eius potentiam in conquirenda vita experiantur. Iam quod Venus illi χάριν dederit, ut Poeta loquitur, nihil est quod magis huic Deæ conueniat: vox enim χάρις quomodo hic sumatur, in Notis nostris diximus. Duplex Mercurius duplicem illi facultatem, duplicia dona largitur. Prior impudentiam & versutiam: hic Mercurius est ὁ ἱμπερικὸς θεός, mercaturæ nimirum & eius fraudum, quæ in illa Oeconomizæ parte committuntur, præses. Quod autem ille διάκτορ a Poeta dicitur, causa est, quia secum τὸ ἐνδιάθετον λόγον habet, ut Philosophi loquuntur, e quo bona vel mala proficiuntur, qui Fortunæ non minus quam reliqui suum donum largitur, quod est fallere & decipere. Quæ Fortuna in emporijs nostris notissima est. Iam alter Mercurius, qui vocem illi suppeditat qua inescare homines possit, ὁ περφορικὸς λόγος est: qui externo vocis ministerio utitur. At vero donum suum Pitho quod confert, huc respexit Alcma, cum Fortunam Πειθοῦς ἀδελφὴν dicit. Quod Promethei

causa inducta sit; eo alludit idem, cum eandem Deam *Περμηθείας θυγάτηρ* vocat. Plutarchus de Romanorum fortuna: *ἀλλὰ μᾶλλον* (de Fortuna loquitur) *Εὐνομίας καὶ Πιθῆος ἀδελφὴ, καὶ Περμηθείας θυγάτηρ, ὡς Ἰουλαρχεῖ* *Ἀλκμάν* Nunc quod a Vulcano e luto factam eam vult, naturale est: sine igne, aqua & terra, nihil creatur. Deas autem etiam *τὰς νοητὰς*, Poetae ubique *ἀνθρωπομορφῶσι*. Prometheus est humanæ prudentiæ & industriæ vis & quæ dum nimium se effert, dum ignem, id est *τὴν εὐπορίαν*, teste Platone, a Dijs consequi sperat, in vinculum acerbissimum incidit; fortunam nimirum & necessitatem fati: cuius auxilio (ut Hesiodus loquitur) vitæ comparandæ modum Iupiter occultat. Poena audaciæ illius, quæ *τὴν εὐπορίαν* illicitis sibi vindicare modis ausa fuit, Fortuna est; Dea cæca & quæ cum *τῇ Περμηθείᾳ* pugnat. Veteres Philosophi, diu deliberarunt, utrum naturam, quæ omnia hominibus suppeditat, *Τύχην*, an vero *Σοφίαν* appellarent. Plutarchus libro supra adducto: *αὐτὴν τὴν Ἰουλιανὴν ἡμῖν καὶ φέρουσιν ἅπαντα φύσιν, οἱ μὲν τύχην εἰς νομιζουσιν, οἱ δὲ Σοφίαν*. Prometheo opponitur Epimetheus: alter prudentiam significat, quæ futura prospicit; alter pœnitentiam, quæ iam facta deplorat. Hic Epimetheus *δῶρον Διὸς* accipit: ita Poeta more suo bona fortuita appellat. Quod non solum notat Plutarchus, sed & totam conclusionem ad eandem Deam, ad quam nos reliqua omnia, refert, in libello De Fortuna, *Ἡ ποὺ καλῶς ὁ Ἡσιόδου Περμηθεὺς τῷ ἐπιμηθεὶ παρακαλεῖ, μήποτε δῶρον δέξῃ παρὰ Ζηνὸς Ὀλυμπίου, ἀλλ' ἀποπέμπῃ, τὰ τυχερὰ λέγων καὶ τὰ ἐκτὸς*. Vbi manifeste ostendit, quid per donum Iouis Hesiodus designet. Fortunam nimirum quæ *Pandora* dicitur. Quod autem apud Hesych. legitur, *Πανδῶρα ἡ γυνὴ, ὅτι τὰ πρὸς τὸ ζῆν πάντα δωρεῖται*. ἀφ' οὗ καὶ ζεῖδωρ, sciendum est, scholion esse Aristophanis, sicut

totum

totum Grammatici illius lexicon, nihil præter Glossas
 autorum continet) quo explicatur Cornici locus, qui se-
 pte, γῆν Πανδώραν vocat. Locus hic est, πρῶτον Πανδώρα
 φύσει ἀκότεια κείνη. Interpretes Græci: Πανδώρα, τῇ γῇ
 ἐπιδὲ πάντα κατὰ τὸ ζῆν δωρεῖται, ὅφ' οὐκ ἐξείδωρε καὶ ἀνη-
 σιδώρα. Doctrina tam nobilis quæ hic a Poeta traditur,
 nemini quod suboluerit, mirum est: quorum plerique
 σοφιστὰς, καὶ φυσικὰς ἀληθείας excogitarunt: quæ ἐν τοῖς
 διδασκαλικοῖς locum non habent: ac propterea ad Theo-
 goniam pertinent. Nos eam, ut putamus, ita manifeste
 eruimus, ut posthac latere non possit. Ita ergo, inquit
 Poeta, cum rebus nostris agitur, postquam a Deorum
 tutela destituti fuimus, ut obiecta sit difficultas maxi-
 ma: cui Dij singuli munera attribuerunt: penes quam
 summam facultatem eorum distribuendorum esse vo-
 luerunt: unde processit necessitas artis Oeconomicae,
 Fortuna nimirum: extra quam qui sunt, sine difficultate
 ab Homero vivere dicuntur; quales sunt mortui, ut in-
 fra dicemus.

CAPUT XIII.

NE quid sit quod diligentiam effugiat nostram, aut
 in Pandora, aut in ijs ex quibus illa dependet, in
 propositione ipsius operis hi versus sunt explicandi,
 priusquam ad ordinem reliquorum pergamus:

Κρύφατες γὰρ ἔχουσιν θεοὶ βίον ἀνθρώποισι.

quæ verba quasi vinculo quodam necessario & indif-
 vulso cum illis quæ postea sequuntur, coherent. Ἀλλὰ
 Ζεὺς ἐκρύψε. quæ est prima ad Pandoram εἰσβολή. Vi-
 ta illa, quam occultatam a Deis Poeta prædicat, sup-
 ponit alteram. Sicut itaque opponuntur inter se æta-
 tes: ita & vitæ duæ diuersissimæ. Prioris homines γένε-
 ζώμετες ab Homero dicuntur: quod vitæ genus opponitur

huic in quo Hesiodus scripsit, in quo hodie versamur. Vnde ab eodem Homero *ῥεῖα ζῶντες*, etiam *defuncti*, appellantur, quos vulgo *μαργείτας* dicimus. Qui ex hac Fortunæ ἀταξία rursus, vnde deciderant, peruenerunt. Τὸ *ῥεῖα ζῆν* duabus in rebus constituunt: in simplicitate cum αὐταρκεία: in facilitate cum voluptate. Prior egestas tollitur, & cupiditas: altero labor & difficultas. Exempli gratia, statuamus *μαλάχην καὶ ἀσφόδελον*, quem poeta cibum proponit, tanquam sufficientem simpliciter viventibus. His duobus nihil simplicius, nihil magis obuium: utrumque tamen sufficit τοῖς *ῥεῖα ζῶντες* *περὶ αὐτοῖς*. Destruitur hæc vita a duobus maxime: cupiditate & labore. Cupiditatis serui hoc tempore omnes sunt: maxime autem illi, qui a pristina illa vitæ simplicitate ad luxum iniquis artibus quam maxime declinant. quales Hesiodi iudices sunt, quos *δυσφάγους* ille appellat. Labor cupiditati inseruit, quæ sunt voces τῶν *πείρας*. Vtrūque enim finem suum sequitur. Vtrique frænum iniectum fuit maximum, quod a Platoniciis *περὶ αὐτοῖς* vocatur. Cum enim cupiditas vitæ prioris simplicitatem tollat, labor facilitatem destruat, quorum ab altero sæculum hoc *ἐμπυμνήκον*, ab altero *χαλεπόν* dicitur: utrumque autem comparare studeat quod desiderat; illud quod utrumque impedit, est ἡ *περὶ αὐτοῖς*. Cupiditas labore vititur ad consequendam rem cupitam: *περὶ αὐτοῖς* cupiditati frænum iniicit & laborem impedit: a quo *περὶ αὐτοῖς* hoc æuum, & *ἀκούσιον* appellatur. Exemplis rem illustremus e vita Oeconomica petitis. Ex nauta si quis quærat, cum omnia, secus ac olim, arte & labore comparentur, cur nauiget; respondebit, lucri causa. Si ex eo qui uxorem ducit, quam causam propositam habeat; respondebit, liberos. Si ex agricola, cur terram colat; respondebit, ob fructus. Si ex homine politico; respon-

spondebit, honoris causa. Si ex militante; vitæ gratia. In quibus tria considerata sunt, quæ priori vitæ aduersantur. Primo cupiditas quæ petit: secundo, ars, industria, labor, quo petit: postremo, successus, qui cupiditatem & laborem sequitur, & prioribus duobus imperat. In cuius potestate cum sint reliqua duo, tollitur libertas hominis cupientis & τὸ αὐθαίρετον, quod nihil quam petere possit & anniti. Cæterum si & nauta, & agricola, & miles successu carent, apparet ἡ περίσσεια, quæ & ante fuit, quia de successu suo certi esse non possunt. Itaque & antequam successus impeditus est, tollitur libertas; quia & non succedere potest: & postquam impeditus est, apparet seruitus. Hæc tria inter se coherent, ἐπιθυμία, τέχνη, περίσσεια, ut neque cupiditas aliquid sine arte efficiat, neque ars sine successu esse possit: neque successus ibi imperet ubi priora defunt. Hæc tria in vnica Pandora sunt cōsideranda. τὸ χαρίεν & πικρανὸν est voluptas, ὁ κόσμος τῆς Ἀθῆναις est ars. Dona Deorum quæ commissa sunt illi, est Fortunæ potentia. Hoc itaque modo apparet quomodo Diī vitam occultarint, secundum Hesiodum, de quo in illis versibus, quos proposuimus, agit. Illis vero, qui sequuntur περίσσεια actionum nostrarum describitur:

Πῆιδίως γὰρ κεν καὶ ἐπ' ἡματι ἐργάσαιτο

Ὡς ἔστι κ' εἰς ἐνιαυτὸν ἔχιν, καὶ ἀεργὸν εἶναι.

Nisi, inquit, obstaret ἡ περίσσεια, id est, Pandoræ potentia, facillime vno die ea consequeretur homo, quæ iam vix toto vitæ tempore. Priorem itaque vitam Philosophi βίον ἀπλὴν dicebant, ἀπερίσσειον, ἐλευθερίας ἐπήρατον. Posteriores, χθελὲν, ἀναγκαῖον, πειστικόν. Quibus omnibus hoc efficitur, nihil aliud quam Pandoram Hesiodicam circumscribere Platonem, qui omne illud æuum quod sub Dijs non est, sed sub Dæmonibus, τῷ εἰμαρμένῳ

ἡ, id est, Fato, seu Fortune, & τῇ ἐπιθυμίᾳ, id est, cupiditati attribuit. ἥ δὲ κόσμον πάλιν ἀνέστροφεν εἰμαρμένη τὴ καὶ ξύμφυλόν ἐπιθυμία, id est, Orbem uerogressum (postquam ex eo Dij recesserunt) fatiunt, eisque socias cupiditatis uoluebant. Nam & veteres inter Parcas Fortunam numerabant, & quidem plus quam reliquas posse existimabant, & ἥ Τύχην, εἰμαρμένην καὶ Μοῖραν dicebant. Quod in nostro Pandoræ hymno his verbis attigimus:

Χαῖρέ μοι αὖθις ἄνασσα, θεῶν πῶτε μῆτην εὔσαι,
 κηρὸς δὲ ξήτρεα, παρὰ γέφυρα καὶ πότμον
 Εὐσεβέων παιδεῖσι νόσον δὲ ἀπὸ πάντων ἀλάλξει.
 Σοὶ δὲ αἶμα γεινομένη, νόσοι αἰόλαι, ὅξυ π πῆμα,
 Ἰκέλαι ὀρνίθεσιν, ἢ ὀρνυμένησι μελίσσης.
 Ἀνδρόμακον βίον εὐθὺ δίδραμον· οὐδέ τις ἔσχε
 Ἀθανάτων, ἔλε νόσφι, Διὸς βελῆσιν ἀρήγειν,
 Οὐδέ παρὰ ἱεῖδαι συγχεῖν μερόπτεσιν ἀνάγκην,
 Οὐδέ κασιγνήτας, τῆσιν σ' ὁμόπλεμον ἔθηκε
 Ζεὺς Κρονίδης, Λάχεσιν τε καὶ Ἀτροπον, ἣν τε λείψουσιν
 Ἀνδράσιν ἰσομένοισιν ἐπικλώθυσθ' ἐφείναι
 Δαίμονα δυσφρονέοντα, καὶ ἠθάδα κῆρα μέλαιναν.

Et recte Pausanias: Ἐγὼ μὲν οὖν Πινδαρου πάτε δῆα πείθομαι τῇ ᾠδῇ, καὶ Μοιρῶν τε ἑῇ μίαν πλὴν Τύχην, καὶ ὑπὲρ τὰς ἀδελφάς π ἰσχύειν. Atque hæc hæcenus.

CAPUT XIV.

VT ulterius pergamus, eaque confirmemus, quæ de Pandora sunt dicta, ad habitaculum illius perueniamus: ut bonam illam Deam in lucem porro protrahamus. Illud Hesiodus Πίθον facit: Homerus autem eodem modo, Fortunæ secundæ & aduersæ Πίθον suum designarat. Ita ut ex his duobus similibus locis concluderint iam olim magistri, ὅτι φαίνεται νεώτερον Ὁμήρου ἢ Ἡσίοδου. Verba Poetæ sunt, apud quem Achilles diuina oratione lugenti Priamo filijq, fatum ægro animo feren-

Ferenti hoc modo loquitur:

Οὐ γὰρ πρὶς πρῆξις πέλει) χρυσοῖο γόιο,
 Ὡς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεαὶ δειλοῖσι βροτοῖσι,
 Ζῶν ἀχυμένους. αὐτοὶ δὲ τ' ἀκηδέες εἰσὶ.
 Δοιοὶ γὰρ τε πίθοι κατακεία) ἐν Διὸς οὐδῇ,
 Δάρων οἷα δίδωσι, κακῶν, ἕτερῳ δ' ἑάων.
 Ὡν μὲν χαμμίξας δῶν Ζεὺς περπικέραυνῳ,
 Ἄλλοτε μὲν τε κακῷ ὄγε κύρε), ἄλλοτε δ' ἑσθλῷ.
 Ὡς δὲ κε τῶν λυγρῶν δῶν, λωβητὸν ἔθηκε,
 Καὶ ἐκακὴ βύβρωσις ἐπὶ χθόνα διανέλαύνει,
 Φοιτᾷ δ' οὔτε θεοῖσι τετημένῳ, οὔτε βροτοῖσι.

Id est: *Haud equidem prodest misero succumbere luctu*

Hac etenim Divina lex stat mortalibus agris,

Vivere sub curis: queis illi longius absunt.

Dolia bina iacent Iovis alto inclusa cubili,

Qualia distribuit terris, letumque malumque.

Hinc cui mixta dedit magni concussor Olympi,

Prospera nunc illi, nunc illi adversa fuere.

At cui dura pater: miserandum protrahit eunus:

Illum namque fames terras male suada per omnes

Ludibrium premit infelix hominumque Deumque.

Hos versus ubi adducit Plutarchus, cum eleganti elogio, in Consolatione ad Apollonium, Hesiodi quoque nostri hunc locum adducit, eiusque tanquam recentioris meminit, ut qui in hoc quoque Homerum sit secutus: ὁ δὲ μὲν τῦτον καὶ τῇ δόξῃ, καὶ τῷ χρόνῳ, καίτοι τῶν Μυσῶν ἀναρχοῦντα ἑαυτὸν μαθητὴν ὁ Ἡσίοδος, καὶ αὐτὸς ἐν πίθῳ καθείρξας τὰ κακά, καὶ Πανδῶραν ἀνοίξασαν ἀποφαίνει κειμέναι τὰ πλεονεκτήματα ἐπὶ πᾶσι γῆν καὶ θάλατταν. Differentias in utriusque Homeri & Hesiodi Πισοπλασίᾳ has notant magistri: quod Homerus in cœlo cōstituat, Hesiodus in terra: quod Homerus duplex doliū constituat, Hesiodus unū; quod in Homericō vase *Σωμαπικὰ* sunt, & ἐξ ἀντὶ τούτου *δυάμιστα*,

in Hesiodi sunt *ῥυχίς*. quæ tamen differentia magni momenti non est. Homerus illius dolij *ἔφορον* Iouem facit. Hesiodus Pandoram. Homericum Iouem vno ore omnes non interpretes modo sed & Philosophi *ἡ εἰμαρμένη* (id est Fatum) dicunt, quæ præest bonis malisque. Hesiodus noster ostendere pergit, quomodo mala in homines inuecta sint, bona amissa: quomodo Iupiter prima deorum potestas, meretrici illi rerum humanarum Fortunæ, quæ mille illecebras mille habet dolos, quibus strenuos viros & solertes, id est, *τὴν μηχανικοῦς, τὴν τεχνικοῦς*, quos *ἄφρονες* vocat, qui ignem, id est, rerum inueniendarum rationem sibi vindicant, obruat: quomodo *Πῖθος* ille ad terram pervenerit, in quo erant Labor, Senectus, Morbi, & alia. Quæ omnia cum inter homines sparsisset, sola Spes remansit; quæ perpetua ac sola aduersæ fortunæ comes est. Si enim Fortunam tollas, Spes non erit: quæ semper in malis bono animo est, quod de instabilitate Fortunæ cogitat. Nisi enim instabilis Fortuna esset, in malis Spes non esset, in bonis Metus. Pandora igitur operculo remoto spargit malorum agmen. Sicut autem *πιθοπλασία* Iouis est; ita *πιθογία* (elegantiori voce hunc Hesiodi locum ita vocant Grammatici) Pandoræ. Mala illa quæ emittuntur (ut recte notat Proclus) in potestatem *τῶν Δαιμόνων* veniunt: quæ omnia illa confirmantur, quæ supra a nobis sunt dicta. Verba Procli sunt: *ὅτι καὶ τέτταρ' ἔφοροι δαίμονες εἰσιν, οἱ πρὸς ὁρῶσιν ἀφανῶς ἐπιπέμποντες τὰς ὑπὸ ἡ εἰμαρμένην τεταγμένας, καὶ τὰς ἐν τῷ πῖθῳ κήρας διασπείροντες*. Nonne satis manifeste Pandoram esse *ἡ εἰμαρμένην*, aut, quod proximum est, *ἡ Τύχην* fatetur? Deinde, Dæmonum potestatem, quam libri huius, seu potius partis prioris, subiectum facit Manilius, agnoscit? Ita ubique interpretes doctrinam hanc alludunt, & ignari verum fatentur, nusquam

quam agnoscunt. Sic itaque, vt Horatij verbis loquar,

Post ignem aethera domo

Sublatum, macies est nona febrim.

Terris incubuit coheris,

Semotique prius tarda necessitas

Lethi corripuit gradum.

Lethi necessitas, est ἡ ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης τελευτή in secunda Periodo: *tarda*, quia in priori non fuit, nimirum sub Saturno.

CAPUT XV.

Cum varia fuerint de hac Pandora opiniones veterum: refutanda nobis ea erit, quæ maxime assertoribus suis visa est probabilis: quod si fiat, non necesse erit vt de reliquis laboremus. Ea est eorum qui Πανδώραν, & τύχην esse voluerunt, id est, ipsam artem: in qua opinio-
ne est Tzetzes. Tria secundum Platonem, vniuersum regunt, Τέχνη, Τύχη, Φύσις. *Ars, Fortuna, Natura.* Ex his Ars & Fortuna εἰσπρέμμενα sunt. Artis inuentrix est ἡ Περμύθεια: nam sub δειθυμικῇ cessat αἰσθησις Deorum, quam offendit Prometheus, & ab hominibus auertit, proptereaque eius vicem Artem subiisse existimabant. Aristoteles quoque quotiescunque de Περμυθείᾳ & eius partibus ve effectis agit, toties illi fere & τύχην opponit, vt libro Ethicor. Nicomach. 111 cap: vi. vbi τὸ βυλεύδην, cum ab alijs, tum præcipue a Fortuna separat. Cum præterea, vt Philosophus idem Rhetor. lib. 1. docet, Fortuna sit eorum, quorum & causa non est definita, nec alicuius gratia fir, nec semper, nec sæpe, nec ordinate, excluditur αἰσθησις, quia nec sine ratione procedit, nec sine experientia. Vnde Fortuna ibidem ἀλογος αἴτια ἀνθρώπων λογισμῷ dicitur. Quæ pœna maior esse non potest, ijs præsertim hominibus, qui ἀλυσταὶ ab Hesiodo dicuntur, & excogitandæ semper aut inueniendæ rei

alicui sunt intenti. Infinita eiusmodi ex Platone dicē-
 &c adduci possunt & simpliciter : ex Aristotele partim
 simpliciter, partim κατὰ Συμπέρασμα. Iam enim hoc so-
 lummodo agimus, ut doctrinæ huius series & ordo pa-
 teat: ipsa autem lucem accipiat. Nunc ut & alteram reiij-
 ciamus restat. Eorum enim opinionem prætermittimus,
 qui hæc omnia ad sexum mulierum referunt, qui nesci-
 uerunt quid in scriptis Poetarum sit τὸ περὶ κικλόν, quod
 pugnat cū τῷ ἀληθεϊκῷ & τῷ νοερῷ. Duo illa inter se pug-
 nāt, ἀπορία, καὶ πλῆτος: itē ἀμνηχανία & τέχνη: itē id quod
 surripitur, & pœna surrepti. At vero ignē Promethei esse
 τὸ τεχνικόν, τὸ ποσειδικόν, τὸ μηχανικόν, & Plato ubique af-
 firmat, & cum eo Tzetzes. Iam hominibus Prome-
 theus, Deus, ut Æschylus loquitur, φιλανθρώπων τρόπου,
 ignem largitus est, non ut δῶρον suum, qualia sunt illa,
 quæ propria singulorum Deorum cum sint, ab illis ho-
 minibus suppeditantur; sed ut Dijs surreptum. Eius rei
 causas duas statuit Plato; ut succurreret τῇ ἀμνηχανίᾳ, &
 τῷ ἀτέχνῳ, quia homines, ut ille inquit, ἐν μεγάλας ἀπο-
 ρίας ἦσαν, πορίζεν οὐκ ἐπιστάμενοι, id est, magnis difficultati-
 bus urgebantur, cum de victu sibi prospicere non possent.
 Ignis igitur id est, quod Dijs surripitur, hominibus tra-
 ditur. Quem ignem Platonici, Dei, opificis vniuersi,
 quasi instrumentum statuunt. Iupiter hunc ignem, cum
 a Prometheo deceptus esset, in diuisione bouis, de quo
 in Theogonia habes, hominibus surripuit: eundem mox
 rursus sibi vindicat Prometheus, & hominibus tradit;
 ipsam nimirum artem, ipsam industriam, ipsam con-
 quirēde vitæ rationē. Quo furto & pœnam Iouis ipse, &
 cliētes eius homines incurrerūt. Pœna fuit Pādora. Quā
 Pāndoram si Artem interpretemur, eadem erit pœna Io-
 uis & munus Promethei, quod absurdum esse quilibet
 videt. Rursus quod ἀντὶ πινθῶ datur, aliud est ab eo pro
 quo

quod datur. Sed Πανδώρα propter surreptum ignem im-
mittitur, verū pœnæ vice, nō muneris loco, vt Hesiodus
loquitur: Τοῖς δ' ἐγὼ ἀντὶ πυρὸς δάσω κακόν. Item, finis artis
& eius ποιεῖν ignis, est pr. desse hominibus: qua etiā de
causa a Prometheo surreptus Dijs fuit: Pandoræ vero no-
cere: vnde κακὸν ab Hesiodo dicitur. Rursus ars cū labore
iuuat: Pandora cū voluptate nocere dicitur. Ac propterea
sub Saturni Periodo ne ars qdē fuit, sed sine labore quid-
libet a Deorū benignitate suppeditatū fuit. Rursus, cum
ars fuit, frænū artis inuēta est Pādora. Præterea Hesiodo,
(nunc ea quæ ab eo dicuntur, sequimur, nec vnquam in
vastū illud τῶν μυθολογούμενων mare abripi nos patiemur,
nō enim aliud agimus, quam vt horum librorum do-
ctrinā planā faciamus) τὸ ἀλφεῖν & τὸ τεχνάζει eadē sunt:
Pandora vocatur πῆμα τοῖς ἀλφεῖσι, id est, ijs qui arte, &
surrepto igne utebātur, τοῖς εὐρεπκοῖς, τοῖς μηχανικοῖς (ita
enim vocem illam esse accipiendam infra ad ipsū osten-
dimus: --- ὀνόμηνε ὃ τίμει γυναῖκα.

Πανδώραν· ὅτι πάντες ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες

Δῶρον ἐδώκεν, πῆμ' ἀνδράσιν ὀφεισῆσι.

Ergo diuersa sunt. Quippe si Pandora eorum sit pœna,
qui & industria vtuntur & arte, oportet aut aliud sit, aut
aliud habeat quam ars & industria. Rursus aliud est quod
a fauente datur, ab eo quod ab irato immittitur: sed ar-
tem tradidit εὖς Prometheus (ita dicuntur proprie in
Theologia veteri Dij singuli, cum dona sua largiuntur,
quæ alio nomine εἶα dicuntur, & ipsi δωτῆρες εἰάν) aliud
quod a Ioue sed χαλωσμένον. Pluribus idem alijs reijci
potest, & nostrum probari. Sed & aliud afferemus argu-
mentum. Pandoram eam esse Deam, quæ absenti-
bus Dijs, quod in ἐπιθυμῆικῳ contigit, omnia dona
hominibus largitur, iam supra diximus. Hanc Deam
veteres alio nomine Ἀρταίαν dicunt & Τύχην. Ho-

fiodus in Theogonia ἑκάτων vocat : refertque vni illi plenam omnium diuinorum beneficiorum distribuendorum potestatem factam esse. Ἀνταίαν & Πῆαν eandem esse Apollonij interpretes ostendunt ad illud : Ἡ δὲ πρὸς εὐαγγέλιον δὴ φρένα δῆκε δουλαῖς Ἀνταῖαν δαίμων. Interpretes, ἢ Πῆα οὐ τὰ λέγει, διότι ἐναντία τοῖς Τελχῖσιν ἐστὶν. Erymologus & alij: nam nihil ijs qui Græcos auctores vel a limine salutarunt, notius est. Ἀνταίαν eandem esse cum τῇ Τύχῃ, tum alij, tum vero Flaccus noster ostendit:

O Dina gratum qua regis Antim mæ,

Præsens vel imo tollere de gradu

Mortale corpus, vel superbos

Vertere funeribus triumphos.

Ita Deam indigitabant illam, quæ Antij colebatur, καὶ τὸ ἐπιπέμπειν τὰ ἄντα, pro quo male apud Hesychium legitur τὴν αὐτήν. Iam notissimum est, quot absurditates veteres Hesiodi interpretes adducant, vt causam in Theogonia reddant, quare Hecaten, quam omnes τὴν Τύχην fatentur, cum Neptuno coniungat, his verbis:

Καὶ τοῖς οἱ γλαυκῶν δισπόμελον ἐργάζοντ'.

Εὐχοντ' δ' ἑκάτῃ καὶ εἰκλύπῳ Ἐννοσιγαίῳ.

Eius rei nos causam supra ostendimus: cum diximus, Τύχην, marinam fuisse Deam, ac propterea πηδάλιον gestare: quod ibi alijs etiam rationibus probauimus. Ita ibi Hesiodus reliquis omnibus, mari, terræ, venationi, militiæ, foro, cunctis denique quibus Dij singuli præerant, vnā Hecaten, vt hic Πανδέραν præficit. Rheam autem, id est, Hecaten, Pandoram esse patet ex illo loco, qui ab Eusebio 11. lib. De præp. citatur: Γενέσθ' οὐρανὸν δουλαίεσσι, Βασιλείαν, καὶ Πῆαν καὶ Πανδέραν. Cæterum cōferat lector quæ de Hecate Hesiodus, cum ijs quæ a nobis

de Pandora in Hymno dicta sunt. Obtinuit hæc opino apud veteres, vsque ad regnum Fortunæ, id est, τῆς ἀτυ-
ξίας, quæ sub ἐπιθυμῆικῃ est, quo nauigatio cepit, fuisse regnum Astræ τῆς ἀντικείμενης. Vnde opposuerunt Astræam & Fortunam: quatenus altera spicam, altera gubernaculum ostenderet. Huc respicere Synesius videtur, ἐν τῷ Περὶ περνοίας. Vbi locum hac de te Arati interpretatur: Εὖς, φησὶν, οὗ ἐχρῶντο θαλάσση, χερσὶ δὲ ἡμετέροις, καὶ θεῶν ἐπιμειξίας ἐτυλχανον· πλοίων δ' εἰσελθόντων ἐνεργῆς εἰς χεῖρσιν βίου, τισυτοῦ ἀπεφοίτισαν ἡ δίκη τῆς γῆς, ὥς μόλις ὁρᾶται νικτὸς αἰθείας· καὶ μὲν τοὶ νῦν ὁρωμένη, σάχυν ἡμῖν περλεῖν, καὶ οὐ πηδάλιον. illa sublata, secuta est Pandora: quæ cum aliquamdiu regnum obtinuisset, recessit & Αἰδῶς καὶ Νέμεσις. Locus elegantissimus est apud Auienum Arati Paraphrasten, vbi de Astræa:

*Sen patris Astræi clarum es genus, æcrea cuius
Sydera sunt proles, & qui pro munere morum
Inculpabilium nomen dedit omnibus astris:
Aut Pelusiaci magis es Dea litioris Isis,
Digna poli, consors & cura latrantis Anubis:
Sen tu Diua Ceres: sic nam tibi fragrat arista,
Et, cæu Siriacō torretur spica calore
Protentata manu: sen tu pernicious ælis,
Nec sat certa gradum, viduataque vertice summa
Flexipeda vertis vestigia, lubricum ut æuum,
Sors agat, & subitis obrepas mobile fatum
Temporibus——*

Eo loco emendavi vertis vestigia, pro quo male vestis legebatur: reliqua fere sunt ex editione Grotij nostri. Ac propterea eandem Astræam & Fortunam esse voluerunt, vt Germanici Interpres & alij obseruant. Quo etiam versus illi Auieni referri possent, modo legatur *Flexibilis*. Glossæ veteres, *Flexibilis* ἐλαφμής, quod pro-

prium Fortunæ est. Ut ut sit: alij Astræ Fortunam successisse, alij Astram in Fortunam mutatam volunt *ἐν τῷ ἑπιθυμητῷ*. Dio Chrys. eandem facit oratione 11. *Περὶ τύχης. Ὁνόμασθαι ὃ ἡ τύχη καὶ πολλοῖς πρὶν ἐσθ' ἀνθρώποις ὀνόμασι. τὸ μὲν ἴσον αὐτῆς, τίμωσις, τὸ δ' ἀδύνατον ἐλπίς, τὸ ἀνασπῆστον μοῖρα, τὸ δ' ἀδύνατον δέμις.* Eodem tempore ceperunt fors & fatum: quod coniungit Auienus. *ἡ Εἰμαμένη, ἡ Πανδώρα, οἱ Δαίμονες.* Ita ut illi qui *περὶ τέχνης* ea omnia quæ de Pandora dicuntur, intelligunt, multis partibus impingant. Proclus, ut Platonicum decebat, quicquid de Pandora dicitur, ad τὸ ἀλογον τῆς ψυχῆς refert: qui quæquam ubique rerum suarum satagit, priusquam probet τὸ ἀλογον ἐν τῷ φρονεῖν, & in parte διανοητικῇ esse, nobis sufficit non aliam in his Hesiodi libris allegoriam, aut allegoriæ interpretationem adferri, quam quæ cum doctrina. sæculorum coheret. Quanquam in eo laudem mereatur Proclus, quod ordinem libri huius & rationem fere eandem quam nos ostendere conatus sit: tum quod rationem τῶν παρεκβάσεων, qualis est illa de sæculis, connectere cum reliquis tentarit. Rursus tamen omnem ordinem & institutum Poetæ his verbis confundit: *οὐτὼ δ' ὁ μῦθος ὅτι περὶ τῆς τύχης καὶ ἀδελφοῦ, ὅπως μὴ γράζοις ἑρμῆα.* Illud obiter notabunt studiosi, hoc quod de Pandora in Theogonia dicitur *πεπραγματοποιημένη* esse, in his libris *ἀληθοειδὴς* & *νοεῖν*. Pandora *πεπραγματοποιημένη* est, cum mulierem designat *Ἀληθοειδής*: ἀληθοειδὴς, cum siue Fortunam, siue Artem, siue Voluptatem, siue tale quid: quod sæpenumero a viris doctis confunditur. Græci omnibus scriptis vim suam eripuerunt, cum nihil pragmaticum in illis relinquunt, sed vento inani allegoriarum abrepti, omnia pro nutu fingunt: contra sæpenumero nude ea sumunt, quæ non nisi *κατὰ τὸν* cum reliquo scriptoris instituto conveniente

Quidam

Quidam Grammatici aliquam Pandoræ partem ἀληθῶς εἰκλῶ esse voluerunt: aliquam περὶ γυμναστικὴν. Sic ignem cuius hic sit mentio περὶ γυμναστικὸν esse notant: partim credo διὰ τὸ δὲ πᾶσι ἐν πάσαις τῇ τέχνῃ καὶ τῷ βίῳ τῷ ἀνθρώπινῳ χρῆσθαι, partim διὰ τὸ δὲ τῶν ἀνθρώπων πλάσειν αὐτοῦ πᾶσι οὐ συνίστασθαι. Pergamus.

CAPUT XVI.

Hesiodus igitur ex opinione verustissimorum qui περὶ τῶν λογικῶν egerunt, & eorum speciebus, in Theogonia sua de prima specie tractavit, cuius sub ἡγεμονικῇ maximā fuit cum hominibus familiaritas, ut ita dicam. Eius non modo genus, ortum, parentes, sed quod amplius est, μοῖρα, ut veteres Theologi vocant, ut ipse Hesiodus, δῶρα persecutus est, & quæ quisque hominibus conferret. Tractarat & Ἑρζονίαν, ut & hodie ex autoribus compluribus scimus. Mediam vero speciem in primo Ἑρζων persecutus est. Hinc igitur lucem accipit locus Manlij, in quo versus ille qui ad τὰ Ἑρζα spectat, ab omnibus ad Θεογονίαν relatus fuit. Postquam enim de Theogonia ita egit,

Hesiodus memorat Diuos, diuinique parentes,
interiectis aliquot mox versibus, quibus contentum operis describit, hunc adijcit,

Omniaque immenso volitantia numina mundo.

Aliter autem Pandoram suam in Theogonia quam ἐν πρώτῳ Ἑρζων considerat: in altero enim ut primam feminam, his verbis:

Τῆς δὲ ὁλοῖόν ἐστι γυνὴ καὶ οὐλα γυναικῶν
Πῆμα μέγα θνητοῖσι μετ' ἀνδράσι ναιετάουσιν,
Οὐλομένης πατρὸς οὐ Κύμφορα, ἀλλὰ πόροιο.

In altero, nimirum in quo nos versamur, longe aliter pro Dea illa, cui Dijs immortalibus postquam ἀταξία est inducta, omnia cōmissa sunt. Causa cur in Theogonia ita consideret, hæc est: quod ante πῶ ἀταξίαν, siue sub imperio manifesto Deorum γήϊοι fuerint homines, ve supra ex Platone ostendimus, & ex ipsa terra oriundi, Quorum pars maxima λογική erat & pura: altera autem vi illa quam ἄλογον vocant, cuius prior pars est ἡ φυσική, siue vis creandi, & crescendi, maxime carebant. At inducta Pandora, ἀλληλογονία pariter inducta est. Quod nos ita quoque in nostro persecuti sumus:

πρώτῳ δὲ Κέφασιν γυνάϊκα·
 Τῶνδε γὰρ ἀνπλέτιξο, καὶ ἀγλαὸν ἔλλαχε· εἶδο
 Παρθενικῆς ἀναστα, χάειν σίλβου καὶ αἰδῶ.

CAPUT XVII.

ATque hæc causa fuit, cur apud veteres, φιλοσόφοι & aliquis, & qui mentem huius libri bene examinatat, quæ potissima ex parte circa ἀταξίαν & volubilitatem Fortunæ, qua Dij, ut Poeta loquitur, vitæ conqui- rendæ rationem occultarunt, versatur, a versu illo, Οὐδ' ἔσσον ἐν μάλαχῃ, usque ad illum, Νῦν δ' αἶνον βασιλεῦσ' ἐ- γείω. hoc exordium, quod ex Pansania & Plutarcho He- siodi non esse certo scimus, præfixerit:

Μῦθον Πιερίθεν ἀοιδῆσι κλείνσαι,
 Δεῦτε δὲ ἐννέπετε φέτερον παλὲρ' ὑμνεῖνσαι.
 Ὅντε διὰ βροτοὶ ἄνδρες ὁμῶς ἀφατοῖτε φατοῖτε,
 Ῥήτοί τ' ἀρρητοί τε, Διὸς μεγάλοιο ἔκπη.
 Πρῶτα μὲν γὰρ βειάει, ῥέει ὃ βειάοντα χολέπει·
 Πρῶτα δ' ἀριζήλον μινύθει, καὶ ἀδμήλον ἀέξει,
 Πρῶτα δέ τ' ἰθύνην χολιὸν καὶ ἀγνήνορα κάρφει
 Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, ὅς τ' ὑπερτάτα δώματα ναίει.

Qui versus, aut ego fallor, aut mali Poetæ sunt, sed
 boni

boni Philosophi, & qui cum cura librum hunc perlegerat: meliusque argumentum perceperat, quam eorum quisquam, quem hodie in Hesiodum habemus. In quo tamen omnes non penitus errarunt, quod in hoc exordio vocem Διὸς, ἀντὶ εἰμαρμένους poni mordiciter asseruerant: quamvis minime propositum ἔστι γὰρ εἰμαμένον, multo minus Hesiodi ex eo institutum perceperint. Argumentum libri hoc exordio continetur, quod a nullo hactenus notatum fuit, multo minus quod sit. Argumentum est vis Fortunæ ac potestas, quemadmodum Iliados, ita Achillis. Plato in mundo ἀτάλως περιεργαζόμενον, vim quandam constituit, tanquam animam magni illius Dei, Mundi patris, quam Stoici εἰμαρμένον & ἀνάγκη vocant, & sepiissime Δία. Horatius, qui (ut iam olim renascentibus literis notavit Moretus) totum hoc exordium, quod ἔργων primo præfixum legitur, καὶ ἀλέξειν vertit, Deus reddidit: quem eundem cum Fortuna facit. Ode lib. I. xxxiv.

——— *valet ima summis*

*Mutare, & insignem attenuat Deus,
Obscura promens: hinc apicem rapax
Fortuna cum stridore acuto.*

Sustulit, hic posuisse gaudet.

Tota huius Deæ vis ex periodica revolutione pendet, quæ fit τῷ τῶν θεῶν χειρισμῷ, ut Philosophi loquuntur, id est, segregatione Deorum a rebus mortalium. Nota est Platoniorum & Aristotelicorum lucta περὶ τὸ αἰδίου ἔστι κόσμου disputantium, καὶ περὶ τὸ ἀφύπτετο magni illius Dæmonis. Præcipuum argumentum quo probabant, erat Periodica doctrina, & revolutio sæculi, quod vocabant τὰ ἔτη εἰς ἀταξίαν περιαγωγὴν. quæ ἀταξία hanc constituebat potentiam, quam nunc Δία vocat proœmij autor. Eo argumento ex Platonis Po-

litico desumpto, usus est Proclus noster, ut Philoponus indicat, circa finem decime octave disputationis: "Αλλ' ἐπεὶ δὴ, inquit, καὶ τὸτο ὡς ἰσχυρὸν ὁ Πρόκλος προβάλλει εἰς ἀποδείξιν ὅτι ἀγέννητον ἔστι τὸ κόσμον, κατὰ Πλάτωνα τὸ ἐν τῷ Πολιτικῷ, ὡς ἐν ὑποθέσει χρεῖζειν ὅτι κόσμος τὸ θεόν, καὶ τῷ χρεῖσμι ὅτι τοῦ εἰς ἀταξίαν αὐτὸν ἐκ τάξεως περὶ ἀζονία. Philoponus igitur, ut Christianus, ἐν ὑπὸ θεῶς locutum ibi ait Platonem, οὐχ' ἀπλῶς, id est, ut ipse Philoponus alibi loquitur, λαμβάνοντα τὸ ἀποδεικνύον, καὶ ἐκ τούτου ἐπὶ τὸν τὴν δεικνύοντα, tanquam pro confesso summentem id cui aliquid superstruit. Disputatione enim decima octava, quam refutat Philoponus, ita scripserat Proclus: εἰ ἄρα τὸ θεὸν ἀπειναι λέγεις, Platonem intelligit, ὅτι κόσμον, καὶ παρῆναι αὐτῷ δις ἐν Πολιτικῷ καὶ ἐν Τιμαίῳ, ἀπειναι πρότερον, εἴτα παρῆναι. οὕτω γὰρ εἴχε, φησὶ, τὸ πᾶν, ὡς εἰκὸς ἔχει. & paucis interiectis, Καὶ διὰ ταῦτα τότε μὲν ὅτι ἀτάκην μεταβάλλειν εἰς τάξιν ὅτι κόσμον· τότε δὲ ἐκ τεταγμένου μεταπίπτειν εἰς ἀταξίαν, ἕως ἑσθέρως αὐτῷ γῆν τῶν πηδῶν ἀφάμεν ὁ θεός, &c. Heliodum nostrum certe ἀπλῶς, non modo ὅτι εἰς ἀταξίαν ἐκ τάξεως περὶ ἀζονία asseruisse sæculorum divisio ostendit: sed & contrariam, πᾶν nimirum ὅτι ἀταξίας εἰς τάξιν, expectasse manifestum est. Omnia autem Platonis argumenta, siue καθ' ὑπόθεσιν loquitur, siue ἀπλῶς, ex primo Heliodi desumpta sunt: quod si vidissent interpretes, locum illum melius interpretati essent, qui post ἀταξίαν sui sæculi, iterum τὸ τεταγμένον notat expectari, sicut sub Saturno fuit, his verbis:

Νῦν γὰρ δὴ γένε' ὅτι Ἰσθμῶν, οὐδέ ποτ' ἤμαρ
 Παύσονται χαμάτων καὶ οἰζύνων, οὐδέ τι νύκτωρ
 Φθειρόμενοι· χόρηται δὲ θεοὶ δώσουσι μερίμνας.
 Ἀλλ' ἔμπης καὶ τοῖσι μερίξε' ἑσθλὰ χακοῖσι.
 Ζεὺς δ' ὁλόσθ' καὶ τὸτο γένε' μερόπων ἀνθρώπων,
 καὶ τ' ἀνγεινόμενοι πολυκρόταφοι τελέθωσιν.

Manifesta periodica revolutione, finem ætatis suæ constituit in melius, sicut iam relapsa erat in peius. Rursus illis,

Μηκέτ' ἔπειτ' ὄφραλον ἰγὼ σέμπεροισι μέλειται
Ἀνδράσιν. ἀλλ' ἢ σέβει δανεῖν, ἢ ἔπειτα γυίει.

Vbi apposite Proclus suam quam tot scriptis asseruerat Periodum, notat designari. qui ad locum illum, δι' ὃν οὐ μόνον δαίμονι ἢ ἀπὸ τῶν κρείττονων εἰς τὸ χεῖρον εἶδεν τῆς ζωῆς μεταβολήν, ἀλλὰ καὶ ἀνὰ πᾶσιν ἔστιν, ἀπὸ χερόνων εἰς τὸ κρείττον. τὸ γὰρ ἔπειτα γυίει εὐχεται, δαίμονι καὶ ἀμείνους ἔστιν τινὰς τῶν κατ' αὐτὸν ἀνθρώπων, ὅτερον ὥς καὶ ἐν τούτῳ δῆλον, ὅτι καὶ μεταβολὰς ἐθέλῃσι παραδοῦναι τῶν περιόδων τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς εἰς τὰ ἐναντία γινόμενα. Quamvis nusquam scorum Hesiodi, & ne ibi quidem τὸ κατὰ τὸ ἀκόλουθον totius doctrinæ animaduerterit. Magister autem Tzetzes impudentiæ velificans suæ Proclum perstringit: οἱ δ' λέγοντες τὸς ἔπειτα ἀνθρώπους λέγει τὸν Ἡσίοδον μέλειται γυίει, ἐναντίως τῷ Ἡσίοδῳ, καὶ οὐ κατ' ἐκείνον φασι. Vbi vides hominem nugacissimum: qui rationem ignorare maluerit, cur Hesiodus ἔπειτα adiungat, aut turpiter dissimulare, quam ex alio discere, aut non maledicere. Sub ἀταξία igitur, sub qua se natum esse deplorat Hesiodus, Dei vicaria est Pandora, quæ Ζεὺς ab autore Procræmij dicitur, cuius sunt collegæ Δαίμονες: vnde sæpenumero ὁ Δαίμων Græcis & ἡ Τύχη idem nomen est. Hinc Romanis, quotiescunque Græcorum Δαίμων vertunt, vox *Dæm* nihil aliud quam Fortunam designat. Sic Naso:

Vota suos habuere Deos,

id est, succellum euentumque suum. Maro:

Æscanius curuo direxit spicula cotinus:

Nec dextra errantis Deus absist.

Quod nos aliquando reddidimus:

Ἀσπίδι δ' ἄρ' ἴσμεν ἀπὸ νευρήφιν οἰστὺν·

Οὐδὲ τύχης παθάρηεν πέλεν ἄμμορον·

Hi sunt quos interdum *iniustos Deos* vocant Poetæ, quoscunque virtutem fortuna non sequitur. Sic Silius, *Iniustis neglecta Deis*, id est, τοῖς Δαίμοσιν, qui cū τῇ ἀταξίᾳ rerum potiuntur. Contra *εὐδαιμονία* a Marco Tullio ex Socratico Xenophonte definitur, *Fortuna cum virtute coniuncta*: quia Xenophon dixerat Δικαίως μοι δοκεῖς, ὦ Κῦρε, εὐδαιμόνῃ εἶναι ἀγαθὸς γὰρ ὢν ἀτῆς, εὐδαιμονεῖς. Quod Tullius vertit: *Recte vero te Cyre beatum ferunt: quoniam virtuti tua fortuna coniuncta est.*

C A P V T XVIII.

Postquam ea ostendimus quo spectent quæ ab Hesiodo in his libris obscurius tractantur, quam ut vel ratio eorum perspicui, vel quomodo cum instituto Poetæ ipsius cohercant continuo videri possit, necesse est, cum variæ sint de distinctione librorum sententiæ, de quo supra aliquid diximus, fusius nostram explicemus. Idque eo maxime, quia in ijs quæ præmisimus sæpenu-mero distinctionem librorum, quæ nunc obtinet, & quam in editione nostra servauimus, secuti sumus. Existimamus igitur, imo dicimus, totum illud quod sub Ἔργων καὶ Ἡμερῶν nomine circumfertur, librum esse vnum, partes multas. Argumentum quo probamus non vnum habemus, & quæ talia sunt ut dubitandum ne sit quidem. Ac primo manifesta Seruij authoritas, qui Hesiodum vnum ad Persen scripsisse testatur. Deinde quia quamcunque partem horum librorum citant veteres, Ἔργα καὶ Ἡμέρας vocant. Sic Etymologus: Αἰεὶ ὀνομαζόμενον, ἵπ-quit, αἰεόντα, λαμβάνοντα. παρὰ τὸ αἰεῶ τὸ συνεχαινόν τὰ λαμβάνω, κατὰ πλεονασμόν, αἰεῶ, αἰεεῦμαι, αἰεεόμενον, καὶ

πρώτη Αἰολικῇ αἰρούμενον. Ἡσίοδος ἐν Ἑργοῖς καὶ Ἡμέραις·
 καὶ ὡς ἰοῦσα Γηθήσῃ βίον αἰρούμενον ἐνδον ἰόντα. Item
 ἐν ἀκίνητα. Ἀκίνητα, καθόλου μὲν τὰ μὴ κινούμενα· παρ' Ἡσίο-
 δου ὅ ἐν Ἑργοῖς καὶ Ἡμέραις, ὁ τάφος. Μήδ' ἐπ' ἀκινήτοις κα-
 θίζειν. Item in ἀγύα. Δεινὴν ὃ βροτῶν ἐκδεύεα φήμι. Titu-
 lus igitur generalis totius operis est, Ἑργα καὶ Ἡμέραι·
 quamobrem neque necesse fuit duas priores partes Ἑρ-
 γων, posteriorem Ἡμερῶν titulo distinguere, quod Hen-
 ricus Stephanus diligenter seruauit tamen, & quis-
 quis accuratus. Nam & magistri veteres totius libri
 ad Persen inscriptionem esse notant Ἑργα καὶ Ἡμέρας διὰ
 πάντα, inquit, πάν τὸ βιβλίον ἐπιγράφεται. Ἡσίοδου Ἑρ-
 γα καὶ Ἡμέραι. Quod ut exemplo aliquo confirmemus,
 videamus quomodo hos libros citare soleant veteres.
 Philostratus ἐν Ἡρώδῃ, Homerum & Hesiodum cer-
 tasse notat coram Panide rege, (cuius certaminis & li-
 bellus vulgo inscriptus Ἀγὼν Ὀμήρου καὶ Ἡσίοδου me-
 minit, ut & Tzetzes noster, ubi accurate, ut sibi videtur,
 de poeta nostro, disputat) utrumque vero recitasse partem
 aliquam operis sui: partes autem illas ita distinguit, ut
 alterum περὶ Αἰάντοιν recitasse dicat; alterum partem
 eam, ubi Persen iubet ἔργων τε ἀπιδεῖν καὶ μαρτυρῆσαι περὶ
 καὶ δὲ. In quo Philostratus etiam morem, sicut in Home-
 ri versibus Rhapsodorum, ita in Hesiodi τῶν κιθαριστῶν
 obseruauit, qui in cantilenas hos libros diuidebant.
 Quæ omnia ea etiā cōfirmant, quæ a nobis de subiecto
 horū librorū sunt dicta. Nam sicut Homeri operis, quo
 ea quæ ad Troiam gesta sunt complexus est, partes
 multæ sunt (ut recte notat Philosophus, cum de Tra-
 gica periodo agit) quæ rursus minutas partes consti-
 tuunt, quarum partium vna est περὶ Αἰάντοιν, de qua
 agit Philostratus, cum subiectum sit ira Achillis: ita par-
 tes huius operis multæ sunt, quas nō in libros, ut nos, sed

in minutas partes & membra distinguebant. Cum autem subiectum sit Oeconomica παιδεία, pars eius aliqua est ἡ γαργία, quæ rursus minutas habet partes, tam respectu sui, quam respectu operis & ipsius Oeconomiae. Sed audiamus Philostratum: qui dicit: Αἶσαι ἄμφοτε καὶ Χάγκιδι, τὸ μὲν τὰ ἐπὶ τὰ θεῖα ταῖν Αἰαντίου, καὶ ὡς αἱ θάλαγγες αὐτοῖς ἀρραγῆαι τε καρτεραὶ ἦσαν. τὸν δὲ τὰ πρὸς τὸν ἀδελφὸν τὸ ἐαυτοῦ Πέρσῃ· ἐν οἷς αὐτὸν ἔργων τε ἐκείλουν ἀπείδου, καὶ γαργία προσκείδου, ὡς μὴ δεοίτο ἐτίρειν, μηδὲ πεινῶν. Vbi manifestissime illa, quæ iuxta principium libri secundi sunt, respicit:

—— ἐργάζεσθαι νήπιε Πέρσῃ
 Ἔργα τάτ' ἀνθρώποισι θεοὶ διέτακ' ἡγήσατο·
 Μήποτε σὺν παῖδεσσιν, γυναικὶ τε, θυμὸν ἀχέουσιν,
 Ζητούσης βίον καλὰ χεῖροναι. ——

Ita ut Homeri cantilena hæc fuerit:

Ἀμφὶ δ' ἄρ' Αἴαντας θοιὸν ἰσανίον θάλαγγες
 Καρτεραὶ, αἳ οὐτ' ἄν κεν Ἄρης ὀνόσαιο μετελθὼν,
 Οὐτ' ἐκ' Ἀθηνᾶν λαοσδότῃ. οἳ γὰρ αἶετοι
 Κεῖθεν ἴες Τρῳάς τε καὶ Ἑκτορα δῖον ἔμιμον,
 Φράξαντες δόρυ δουεῖ, Λαῖον Λακίῃ προθελίμην,
 Λαοῖς δ' ἁπασίν ἔρριδε, κόρυς κόρυιν, ἀνέρα δ' ἀνὴρ
 Ψαῦρον δ' ἱππόκομοι κόρυθες λαμπροῖσι φθοῖσι
 Νευόνων· ὡς πυκνοὶ ἐφείσαθ' ἀγλήλοισιν.
 Ἐφείξεν δ' μάχῃ φθισίμβροτ' ἐλχέησι
 Μακράϊς, αἳ εἶχον ταμείχρους. ὅσας δ' ἄμειδεν
 Αὐγὴν χολακήν, κορύθων ἀπο λαμπομέναων,
 Θωρήκων τε νεοσμήκων, Λακίων τε φαίνων,
 Ἐρχομένων ἄμυδις μάλα κεν θρασυκάροισι εἶπεν,
 Ὅς τότε γηθήσειεν ἰδὼν πόνον, οἳ δ' ἀνέχοιτο.

Hesiodi vero:

Πληιάδων Ἀτλαγμέων ὀπιτελλομένων
 Ἀρχεῖ δ' ἀμνησέ, ἀρότοις δ' δουρομένοισιν.

Αἰ δὴ τοι νύκτας τε καὶ ἡμέματα πεσάρ' ἀκούσῃα
 Κεκρύφαθ', αὐθις δ' ἀπεπλομένον ἐν αὐτῷ
 φαῖνονθ', τὰ πρῶτα χαρσασομένοιο Σιδήρου.
 Οὗτός τοι πεδίων πέλεθ' νόμος· οἷτε θαλάσσης
 Ἐγλύθι γαῖάνυσ', οἷτ' ἀγκυὰ βροσθήνῃα
 Πόντον κυμαίνοντο· ἀπ' ἀπέρθε πλοῖνα χῶρον
 Νάεισιν· γυμὸν Σπείρειν, γυμὸν δ' Ὀβελῖν,
 Γυμὸν δ' Ἀμῶν, εἰχ' ὤρεα πάντα δέλησθαι
 Ἔργα κομίζεσθ' Δημήτερος, ὥς τοι ἔκαστα
 Ὡεῖ' αἰέσσεται, μή πως τὰ μέλας χεῖρας
 Πλώσσης ἀγροεῖν οἶκος, καὶ μὴδ' ἐνύσσης.
 Ὡς καὶ νῦν ἐπ' ἐμ' ἦλθας· ἐγὼ δέ τοι οὐκ' ὀπιδῶμαι,
 Οὐδ' ἐπιμαίρησθ' ἐρχάσθαι νήπιε Πέρσῃ
 Ἔργα τὰτ' ἀνθρώποισι θεοὶ διδασκόμενοι
 Μὴ ποῖς σὺν παῖδεσσι, γυναικί τε, θυμὸν ἀχέων,
 Ζηλοῦντες βίολον καὶ ἀγέτορας, οἳ δ' ἀμελῶσι.
 Δὶς μὲ γὰρ καὶ τρεῖς τάχα τεύχεα· ἥνι δ' ἐπ' λυπῆς,
 Χρηῖμα μὲ οὐ φρεσὶν εἰς, ἵδ' ἐτάσσα πόλλ' ἀγορεύσεις,
 Ἀχρεῖο δ' ἐστὶν ἐπέων νόμος· ἀλλὰ σ' ἀντοχὰ
 Φράζεσθ' ἡρώωντες λύσιν, λιμὸν τ' ἀνταρλίω.

Ita ut manifeste videamus, minime obtinuisse librorum
 distinctionem, quæ hodie. Præterea doctrinam τῶν Ἡμε-
 ρῶν doctrinam fuisse quæ subsequēbatur, & cohaere-
 bat sine ulla distinctione, cum ea quæ est τῶν Ἔργων.
 Nam certe in Orphei quoque libris doctrina τῶν Ἡ-
 μερῶν fuit conclusio quædam τῶν Ἔργων, quod docet
 ipsum exordium manifestissime, quod tale est:

Πάντ' ἐδάης Μυσαῖε θεοφραδὲς· εἰ δέ σ' ἀνάγῃ
 Θυμὸς ἐπ' ἀνυμίας μῆνης κατὰ μοῖραν ἀκῦσαι,
 Ρεῖά τοι ὄξερ' ἐν σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βόηο Σῆσιν,
 Οἴλω τάξιν ἔχοντα κρεῖν· μάλα γὰρ χρεῖο δέσιν
 Ἰδμεναι, ὅς αὐτῇ παρέχῃ καλὸν ἀετὺς μῆνης.

Non aliter fere Hesiodus:

Ἥματα δ' ἐν δίοθεν περὶ ἀλλήλων, οὗ καὶ ἀμύμονος

Περὶ γένους δμώων. ---

Præterea cum ratio dierum non magis ad *μαζίας* pertineat, quanvis plura in ea observanda sint, quod ad rationem earū, quam ad mercatura n; tora autē O Economiz Hesiodi ratio circa duo illa hoc libro versetur, manifestum sitis est, totam considerationem dierum, præceptum esse aliquod, quod doctrinam utriusque absoluat: ita ut alterum ostendat τὸ δὴ δμῶν, alterum τὸ πόνου.

CAPUT XIX.

Illustrata minima huius libri parte, quæ plurimum difficultatis habet, reliqua iam plana sunt, quæ omnia hoc capite proponemus. ut ordo eorum facilius & series perspicatur. Sequitur sæculi illius descriptio, in quo *Αἰδώς* & *Νέμεσις* terras relinquunt, ac cælum petunt. Vltimum diuortium id est, quod cum homine fecit Deorum præsentia. Cum illis subeunt tum alia, tum mater scelerum iniustitia. Hac occasione singulare *ἀδινία* proponit exemplum, a causa desumptum, quæ misere pervertebatur a iudicibus. Quod ut occultius proponat, suauissimū de accipitre & philomela fabellā, quales erant illæ, quas Græci *αἶνυς* vocant interferit. Eiusmodi *αἶνυς*, quales sūt pleriq; Æsopici, quos venerabatur antiquitas, desumebant ab *ἡγεμονικῷ*, & Saturni ætate, qua cum reliqua hominibus & Dijs, tum vel maxime vox cōmunis erat & familiaritas, ut pote nondum inuenta *κροφαγία*: quales fuerunt qui secuti sunt homines, quorum poeta ut feritatem ostendat, negat eos amplius *Κίτρον* ἔδιδν. Vocem autem *Κίτρον* ita ab Hesiodo sumi, iam olim magistri viderunt. Plato in Politico ubi *ἡγεμονικὸν* sæculum cum reliquis confert, beatissimos aut eius sæculi fuisse homines, si quidem ex reliquis ant-

animalibus cum quibus vivebāt quotidie, & loqueban-
tur quotidie, didicerant, quæ ex uniuscuiusq; naturæ
cognitione percipere, ad sapientiam spectabant. Locus
illius est: Εἰ μὲν τοίνυν οἱ τέλειμοι ἔκρινον, παρούσης αὐ-
τοῖς οὕτω πολλῆς ὀφλῆς καὶ δυνάμεως, πρὸς τὸ μὴ μόνον ἀν-
δράποισ ἀλλὰ καὶ θηρίοις διὰ λόγον δυνάσασθαι συγγίνεσθαι, καὶ ἐπὶ
θεῶν τοῦτο τοῖς ὑμπασι ἐπὶ φιλοσοφίαν, μετὰ τε θηρίων καὶ
μετ' ἀλλήλων ἐμιλῶντες, καὶ συνθανόμενοι παρὰ πάσης φύ-
σεως, εἴ πινά τις ἰδίαν δυνάμιν ἔχουσα, ἥδε τό τε διάφορον τῶν
ἄλλων εἰς συναντημὸν φρονήσεως, ἄκλειον ὅτι τῶν νῦν οἱ τότε
μυρίην πρὸς εὐδαιμονίαν διέφερον· εἰ δ' ἐμπιπταμένοι Σίτων
ἄδλιν καὶ πόλιν, διελέγοντο πρὸς ἀλλήλους καὶ τὰ θηρία μύθους,
οἷοι δὴ καὶ τὰ νῦν περὶ αὐτῶν λέγον, &c. Ex quo apparet,
omnes μύθους illos inter homines ferasque, vel ferarum
inter se, ad illud sæculum referri solere. Quorum
quosdam Plato reprehendit, quod nihil minus quam
sapientiam docerent ac virtutem, quales multi tunc
circūferebātur. Hinc apparet partim μεμνημοσύνη, partim
iniquitas Aristarchi, qui versus illos e numero eiecit
reliquoꝝ: Ἀφ' ὧν δ' ὅς κ' ἐθέλη πρὸς κρείσσονας ἀντιφασίζον·

Νίκης τε σέρεται. πρὸς τ' αἰχρῶσιν ἄλγος πάθει.

Causam addibat: ὅτι ἀλόγῳ γνωμολογεῖν οὐ πρέπειον. At-
qui tempore ἡγεμονικῷ, λόγον aliquem tribuebant telis
quis animalibus, ut pote nondum existente τῷ ἀλόγῳ
maxima ex parte ante τὴν ἀνθρωπότητα, quod sub ἐπιθυμῳ
πλεονέκῳ maximum est, cuiusque pars præcipua ἡ ἐπιθυμία
καὶ ἀκολασία. Eam enim vocem ita ut Aristoteli sumitur
consideramus, quam veteres existimabant τὴν ἀντιπληρότητα
ἢ φρονεῖν δυνάμιν e sede sua eiecere. Hæc causa fuit, cur
quotiescunq; Platonici aut alij, fabulis utuntur, hæc fere
verba adiungāt, ἦν ἄρα τότε ὁμόφωνα καὶ τὰ θηρία τοῖς ἀνδρά-
ποισ, ut ostendant ex alio xuo, quod multum ab hoc discre-
pat, fabulas desumi. Sic Max. Tyr. Disp. 1. x. Ποιμὴν ἀνδρῶν

τὸ μᾶλλον ἐλάττωτον ἀμφοῖν κοινὴν ἰδόντες ὅτι ποίμνη
 ἀγναὺς ἐλθὼν πλανώμενον, ἀπολίσσονται τὴν συνόμω, ὅσαν το
 ἐπ' αὐτὸν ἀμφοῖν (ὡς ἀρ' τότε ὁμοφωνα καὶ τὰ θυρία τοῖς ἀν-
 δρώποισι.) Deinde sequitur longa descriptio præmiorum
 iustitiæ, pænarum iniustitiæ. Atque ita convenienter se
 ad iudices conuertit, quos monet, ut vel hanc ob causam
 iustitiæ rationem habeant, ἢ nimirum τῶν Δαιμόνων præ-
 sentiam, qui proprie inspectores cum aliarum rerum a loue,
 tum vel maxime eorum qui iuste aut contra iudicarent:
 quos propterea sustinere ait munus βασιλικόν, id est, δι-
 καστικόν. Siquidem ea vox ubique forensis est apud Poe-
 tam. Vbi rursus obiter iniuriam sibi factam proponit:
 ostenditque deuenisse eo improbitatem sæculi; ut pri-
 mum dedecus sit virum esse iustum: quam obrem καὶ
 ὑπόθεσιν iniustitiam esse dicit præferendam. Quam locum
 a verso, cuius initium, Πάντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμοῖς, ad eum
 usque cuius initium, Ἀλλὰ τὰ γ' οὐκ ἔοικα, eiebat
 Plutarchus. Postea fratrem rursus peculiariter ad iusti-
 tiam adhortatur, quia alterum hominum proprium, al-
 terum belluarum est. Illa namque ἡ δμιλία tollit, quæ
 tam necessaria est, ut humanam societatem constituat:
 cuius ἀντίφ' ne latronum quidem societas carere po-
 test, teste Platone. Ibi perisærio pœnas, pretium virtuti po-
 nit. quæ doctrina Pythagorica est, qui impietatem τῶν
 θεῶν metiebantur: sicut Plato De Rep. secundo οὐραρον &
 ἔριον coniungit. Sequitur collatio inter aditum virtutis
 qui asper est; & vitiorum, qui facilis: ita ut in altero præ-
 cedat dolor aliquis; in altero sequatur æternus. Hic
 primum virtutis præmium illi defert, qui per se sapit:
 alterum illi qui monitus: inutilem illum ostendit quæ
 nec sponte, nec per se. Iuste ut quis agat, esse necessa-
 rium ostendit τὸ ἐργάζεσθαι in genere, cuius finis est τὸ
 εὐλοῖν, sicut otij paupertas & miseria. Diuicias enim se-
 quitur

quitur confidentia: paupertatem pudor. Cum enim necesse sit viuere, sequitur ut vel iuste vel iniuste comparentur τὰ ὀπτιήδεια. Iuste potest, qui labore suo de vita sibi prospicit: iniuste, qui vel verbis vel re aliquem decipit. Sequuntur variae iniustitiae species. Τὸ δὲ δῖον enim more veterum scelera omnia opponit. Atque ita ad finem usque praecepta sequuntur, partim publica, quae ad *Ὑπολακτικὰ* spectant, partim priuata quae ad *κτιπικὰ* referuntur. Priori parte in doctrina hac consumpta, ducentis & aliquot versibus praecepta primae OEconomiae partis sequuntur. Ea autem est Agricultura. Primum est Arandi tempus: secundum modus; ubi terram diuidit εἰς πεδινὴν, ὄρευνήν, καὶ παραθαλάσσιαν. Huius rei finem proponit duplicem. Primus est specialis, & rursus ad Agriculturam spectat: alter generalior, & ad OEconomicen. Prior est, ut omnia suo tempore proueniant: alter ut res familiaris fiat auctior. Sequitur praeceptum OEconomicum simulque rusticum: de domo, ut capiat: de muliere, ut seruet: de boue, ut laboret. Sequitur *ἐὐλαστομῆλα*, siue lignario, quae utrique confert: Agriculturae ad aratrum & instrumenta similia. Patrifamilias ad thalamum & alia. Huius lignationis tempus distinguitur. Hanc sequitur praescriptio de numero aratrorum, de numero & aetate bouum, quando pascere & in campum deducere oporteat. Tum de his, de instrumentis, de curru, & alijs comparandis. Posthac, quando inuertenda sit terra: quando iteranda: quo modo & quibus *Διππ* applicandum: de abigendis auibus. Hic iterum generales sententiae de labore & industria inferuntur: cuius finis est rei familiaris opulentia. Sero aratibus quid obseruandum sit: tum diligentem habendam esse singularum anni tempestatum rationem. Et quoniam nihil homines magis efforminare existimabatur quam ignis, qui *ἄρ*

ταύτων erat proprius, ad quos ociosi homines confluere solebant, sicut suo loco in Notis ostendimus, monet Persen, ut tabernas huiusmodi & λέγας hyeme prætereant, potius que de domesticis cogitet: ne & paupertate simul obruatur & frigore. Quorum alterum ἡ ἀπορῆνεια, alterum ἡ θναυσιμότης est. Ibi tum ostendit, nihil agendi finem esse improbitatem, & artes non bonas, monetque æstate de hyeme, deque Κλινοποιίᾳ, priusquam ab hyemis violentia præueniatur, patri familias esse cogitandum. Sequitur luculenta hyemis, & eius incommoditatum descriptio; cuius iniuria quomodo sit propulsanda: quomodo præuertenda sit pluuia: quæ ratio Oeconomica hyemis tempore, propter inæqualem diuisionem ἡ νυχθημέριον incunda sit, ad veris usque aduentum potissimum, demonstrat. Quando sint putandæ vites, quando acuendæ falces. Ætate duo fugienda esse; mane somnum in lecto; pomeridianis horis in umbra. quorum alterum κοῖτον ἐπ' ἡοί, alterum δώκυς Κλειρὺς vocat. Agnæ quando pinguiissimæ: vinum quando præstantissimum sit: quorum utrumque est, cum carduus viret, cicada canit. Quænam ratio in victu, quæ in vini mixtione sit habenda, de qua hac occasione tradit præceptum. Quando tritrandum sit, quæ in area & solo: quomodo & quando intus reponendum. Quid de famulo, ancilla, & custode cane obseruandum sit: quid de paleis: quando famulis cessandum. Autumnus sequitur. Quando & quo tempore vitiæ carpendæ, quam diu soli exponendæ, quando in labra colligenda. Atque ita prioris Oeconomie pars cum anno absoluto absoluitur. In hac consideratione vltima est ea doctrina quæ Ephemeris ab agricolis vocatur: quæ a vere incipit & aratione, in eaque rursus desinit: quam Tzetzes & alij in illa parte constituerunt, quam ἡμέρας dicimus. Hanc excipit pars altera, quæ

ut maius lucrum propositum habet, ita minus iusta est, longiusque ab ἡγεμονικῆς ratione recedit, quæ ex terra vivebat: sicut etiamnum agricolæ, excepto labore, quem induxit Pandora. Primum quod in ea est, agit πειρὸς μέγας θαλάσσης, quod male intellectum fuit ab interpretibus: nam ita vocat ἡ ἐπιτήδευον καὶ ἔργον, quem constituit diebus quadraginta, post conversionem Solis. Agit de onere deinceps nauibus committendo, & quamdiu reditus differendus sit. Navigationem constituit duplicem: Εἰαρινὴν, quæ vltimatissima fuit, minus tuta tamen est: Θερινὴν, quæ tutior multo, & minori cum periculo coniuncta. Sequuntur deinde rursus præcepta in genere Οἰονομικά, de ætate viri & feminae, quando potissimum pater familias, quot annorum, qualem denique eligere debeat: quid spectandum, quid fugiendum. Restant versus aliquot, qui omnes præcepta de vita communi, de Dijs, de hominibus, & pleraque superstitiosa ad finem usque continent.

CAPUT XX.

Postquam ex ipsis Hesiodi operibus, quæ prior operis huius pars est, probauimus errasse eos qui hos libros de Agricultura esse existimauerunt: idem nunc ex altera parte præstabimus, quæ Ἡμέρας inscribitur. Inter reliquas doctrinas quas Agricultura complectitur, minime ignobilissima est illa, quæ Ἐφημερίς dicitur. Est autem in Agricultura Ἐφημερίς doctrina, quæ docet quando vnumquodque in ea agendum sit. Quia autem doctrinam τῶν Ἡμερῶν cum Ἐφημερίδι confundunt interpretes, aliquid prius de hoc errore dicendum est. Ac primum Ἐφημερίδα in Hesiodi Operibus non in Diebus, habemus;

habemus. Ἐφημερίδης toto opere sparsæ sunt. Sic, si quæris, quando arandum sit; respondebit, εὖτ' ἂν φωνὴν γερᾶνον ἐπακούσης. Si quæris, quando ligna cædenda sint, respondebit, Ἡμῶ δὲ λήγει μὲν ὁ ξίεος ἡλίοιο, & quæ sequuntur. Atque ita toto opere. Manifeste autem ibi plena Ephemeris totius anni incipit, Μῆνα δὲ Ληναῶνα. vbi ostenditur ob inæqualitatem dierum quid illa anni tempestate agendum in opere, quid in administratione domestica seruandum sit. Atque ibi hyems & dies eius. Ver ibi habes, & quæ agenda sint, Εὖτ' ἂν δ' ἐξήκοντα μὲν τριτὰς ἡλίοιο χεῖμει ἐκτελέσῃ Ζεὺς ἡματα. Æstas & quæ in ea agenda sunt ibi, Ἡμῶ δὲ σκόλυμός τ' ἀνθεῖ. Atque hæc causa est eur Philosophus ex diuisione Hesiodi mulieres fatalissimas esse dicat ἐπὶ Χολύμου: quod dicendi genus cum non petceperint Aristotelis interpretes, nos id suo loco illustramus. Autumnus, & quæ in eo agenda, ibi. Εὖτ' ἂν δ' Ἀρίων καὶ Σείει. Atque ita tota Ephemeris absoluta est. Quam Hesiodi rationem his verbis in Auibus suis lepide alludit Comicus:

Πρῶτα μὲν ὥρας φαίνομεν ἡμεῖς ἥρῃ, χεῖμωνος, ὁπώρας.

Σποιρὴν μὲν, ὅταν γέγωνῃ κρώζουσ' ἐς τὸ Λιβύην μεταχωρῇ,
καὶ παρθάλιον τὸτ' ναυκλήρω φράζει κρεμάσασθαι καθαύ-
δην, &c.

Errant enim qui Ephemeridis diuisionem κατ' ἡμέρας necessario statuunt, cum sit κατ' ὥρας καὶ μῆνας. Quo respexit idem Comicus, Ranis:

Ὅρφεύς γ' ἔμειν, inquit, πλάσας δ' ἡμῖν κατέδειξε, φόνων τ'
ἀπέχεσθαι.

Μισαῖ δ' ἔξακίσσετε τὴν νόσον καὶ χηνομύς. Ἡσιόδῳ δὲ,
τῆς ἐργασίας, καρπῶν ὥρας, αἰετός.

Nam de operibus loquitur. In Geoponicis, quæ sub Constantini nomine circumferuntur vulgo, liber tertius est Ephemeris, quæ definitur ibi a vetere magistro

ἡ σελ.

ἢ παρορήκυσσεν ἐκάστῳ μὲν ἐργασία, καὶ πᾶσι δὲ καθ' ἕκαστον μῆνα ἐργάζεσθαι. Incipit autor eius a Ianuario, desinit in Decembrem. Sic Ephemeris erit, si dicam, Τῷ Ἰαννουαρίῳ καὶ κοπεύειν τὰ καρποφοροῦντα τῶν δένδρων. τῷ Φεβρυαρίῳ καὶ πᾶν δένδρον φυλάειν, & sic in reliquis. Quæ doctrina nihil habet commune cum Diebus Hesiodi. Hinc, ut ego arbitror, iterum aliud sequitur erratum Tzerzæ, qui Orpheæ quoque Ἡμέρας scripsisse vult, cum ille Ephemeridas scripserit: diuidit enim magis, ut ex principio apparet, opera Agriculturæ καὶ ἀμῆνης. Verba Orphei sunt;

Πάντ' ἐδάμει Μυσαῖε θεοφαδὲς. εἰ δέ σ' ἀνώγει
Θυμὸς ἐπωνυμίας μῶν καὶ μοῖραν ἀκούσαι,
Ῥεῖά τοι Ἰξέρειω.

Et rursus paulo post idem, ὡς αὐτὴ παρέχει καὶ αὐτῇ μῆνης. Singulos tamen dies videtur persecutus ille, sed ex ratione Planetarum, Solis, & Lunæ, prout cum planetis conueniunt: nam & hi versus eius adducuntur:

Πρῶτον μὲν πρῶτῳ ἐνὶ ἡμέρῃ φαίνει Ἡ Ἄρης.
Μῆνη δ' εἰς τὴν Ἄρην ἐπιτέλλει Ἡ Ἰχθυόων δ' ἔργων.
Τὴν δ' ὅς τ' Ἰξανύσσα φύσιν δίκρων ἀναφαίνει.
Αὐτὰρ ἐπὶ τὴν τρίτον ἡμαρ ἀπὸ πρῶθεν ἡελίοιο,
Πᾶσιν ἐπιχρονίοισι φύλοσόν τε αἰτὴν ἀγκῆς.
Τετράδι δ' αὐξομένη πολυφύλλια λαμπρά τεύει.

Præterea cum Heraclitus Hesiodum risit, quod aliam diem φαύλῳ, aut, ut ipse loquitur μησηνῶν putaret, aliam μητέρας, siue ἀγαθῆς, quod omnes dies æquales sunt, dementia maxima esset cogitare velle, Ephemeridas rusticorum, quarum ratio & natura, e Sole & Luna, καὶ φύσιν est petita, euertere voluisse. Ostendimus igitur aliud esse Ephemeridem, aliud doctrinam eam, quæ Ἡμερῶν ab Hesiodo vocatur: de qua iam agemus. Dies sunt vel Boni, vel Mali, vel Mediocres. Rursus id quod sunt dies, Boni vel Mali, vel Mediocres; partim

suo, partim respectu operum sunt quæ aguntur. Quorum diuersitatem commoditas vel incommoditas dierum sequitur. Vtraque ratio consistit, vel in natura: ut cum quæro rationem, cur Athenienses diem *Συνοδικόν* ad contrahendas nuptias præferant reliquis: causam reddo: quia naturaliter tum cum Sole Luna coit. Vel ex religione: ut cum quantum diem doceo vitandum. Causa est: quia tum circumerrant Erinnyes: optimum approbo. Causa est: quia tum natus est Apollo. Vel ex ratione numerorum & vi occulta: ut cum quartam laudo, ob vim quaternarij magni illius *Δημιουργοῦ Πυθαγορείου*. quæ præcipue in his spectatur, & qua nituntur reliqua. Dubium autem non est, quin alij quoque rerum earundem scriptores, præcipue autem qui *Γεωργικά* dederunt, aut in ijs aliquid præstiterunt, hac quoque in re Hesiodum secuti sint. Quo proculdubio Christianorum hominum censuram meruerunt, qui superstitiones illas tanquam *ἀπίστευτες & τῆς ἑλληνικῆς θρησκείας οὐκ ἀναξίους* ex animis suorum euellere conati sunt. Nec alio spectare certum est, eam quam Phorius de Vindanij Anatolij Betyri, & aliorum quorundam scriptis reliquit. *ἔχει δὲ ὁμοίως καὶ ἕνιο, τὸ το βιβλίον τετραώδιον καὶ ἄπιστα, καὶ τῆς ἑλληνικῆς πλάτης ὑπόπλεον· ἃ δὲ ἰ. θ. εὐσεβῆ γηγόρον ἐκτρέπομενον, τῶν λοιπῶν συλλέγειν τὰ χηρίσιμα. καὶ οἱ ἄλλοι δὲ, τῶν πρὸς μαθηματικὰς τετραμαθείας συλλεγασμένων, χερδὸν πὶ τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν, ὅσα ἐμὲ εἰδέναι, ἐπιφαίνον· οὐκ ἐπὶ πολλοῖς δὲ διαφωνῶσι. ἐν οἷς δὲ διαπεφωνήχασι, ἢ Ἐλεονίῳ τῶν ἄλλων περικρίνεθαι πείσῃ.* Ex his tota Nicomachi Geraseni constabat Theologia: quod iopus recte vir cordatus *διανοίας οὐ καθαρυνούσης βλάβης ἀναπλάσματα* vocauit. Reliquæ rationes sunt *παροληγήσεις*, & pro causa habet experientiā. Generalior diuisio talis esset. Dies sunt vel

ἐργα-

ἐργάσιμοι, vel ἱεροί, vel ἀποφράδες. Ἐργάσιμοι sunt, qui & ἀνύσιμοι & ὀνήσιμοι dicuntur: ἱεροὶ quos θεῶν Ἡμέρας vocat Lucianus, quibus opponuntur ἀποφράδες. Ex illis cū maxime τὰς ἐργασίμους consideret Hesiodus, nos cū Heraclito τὴν ἀποφράδα τῇ ἐργασίμῳ opponimus, πῶ τῇ ἱερᾷ, in huius quidē operis cōsideratione. Nā de eo ita notat Plutarchus, Περὶ δ' ἡμερῶν ἀποφράδων, εἴτε καὶ τίθεσθαι πναε, εἴτε μὴ, εἰ ὀρθῶς Ἡρακλῆς ἐπέπληξεν Ἡσίοδον, τὰς μὲν, ἀγασσάς ποιεμένῳ, τὰς δὲ φαύλας, ὥς ἀγνοῶν φύσιν Ἡμέρας ἀπάσης μίαν εἶναι, ἐπέρωθι διηπόρησεν. Politianum quantū fugerit ratio, qui tres Iouis dies statuit, ex loco Hesiodi male intellecto, in Notis ostendimus. Iā ad institutū nostrum pergamus, latiusq; quam Agriculturā patet hanc partē ostendamus: quod ut fiat, iterum totū Ἔργων καὶ Ἡμερῶν librum diuidamus, hoc pacto. Circa duo operis totius ratio versatur. Primo enim aliquid agendū, quid, & quando, docet. Secundo, dies aptos & ineptos, vel mediocres, cum causis suis ostendit. Illud quod agendum est, Agricultura est: quæ non est præcipua, quia habet æqualē: neq; sola, quia adiunctā habet alterā. Ea est Navigatio. Sicut igitur doctrina τῷ ἔργῳ latius patet quā illatū altera, quia de utraque agit: ita τῶν Ἡμερῶν, quia utriq; dies assignat. Ac de Agricultura vbi agat notissimum est: sicut ibi:

Ἡ μὲν οἷς πέικεν, ἢ δ' εὐφρονα καρπὸν ἀμᾶθς. &
Σπέρμα δ' ἀξάθς φυτὰ δ' ἐκθρέψαθς ἀρίστη, & alijs.

De altera: --- ὑλοόμον τε ταμεῖν θαλαμήϊα δούρα,
Νήϊά τε ξύλα πολλὰ, τὰ τ' ἄρμενα νηυσὶ πέλονθ',
Τελέθ δ' ἰδ' ἄρχεαθς νῆας πῆγνυθαι ἀργίας.

Ostendimus utranque partem hic esse sicut in altera. Nūc etiam totum. OEconomia duplex est, ut diximus, vel conquirendi: ad quam spectat utraque pars de qua egimus, Agricultura & Navigatio: vel conseruandi, quæ proprie OEconomia dicitur, quam continuo in primo Ἡμερῶν habes:

Ἡματα δ' ἐὰν Διόθεν πεφυλαγμένῳ εὖ καὶ αὖ μοῖρᾳ
 Περὶ γδέμεν δμῶσι, τεληκάδα μηνὸς αἰίσῃ
 Ἔργα τ' ἐποπτεύς, ἢ δ' ἀρμαλίῳ δατῖαδ.

Ἀρμαλίῳ δατῖαδ munus erat in magnis familijs ὃ οἶκον
 νόμου, quæ secunda persona erat μετ' αὐτὸν, id est, post do-
 minum; Lucianus ἐν τῷ Περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ Συνόντων ὃ μὲν
 γὰρ μισθὸς αὐτὸς, καὶ αὐτὸς ὁβολὺς καὶ τέτταρες, καὶ βαρὺς αἰ-
 τῶν (ὃ καὶ ὁ χληρὸς δοκεῖ· ἵνα δ' οὐκ λάβῃς, χολακδίῃ μετ'
 αὐτὸς, καὶ ἐκτελέσῃ. δεραπυλῖν ὃ καὶ οἰκονόμῳ. οὗτ' ὅτι μὲν
 καὶ ἄλλ' ὁ δεραπύας τρόπος. Ἴι φένεσας suos ut plurimum
 habebant, quorum erat singula φένεσας. Qua voce Poe-
 ta eadem ratione infra de tota OEconomia utitur.

Ὁ γδοάτη τ' ἐνάτη τε δύω γέ μιν ἡματα μηνὸς.

Ἐξοχ' ἀεξομένοιο βεστήσει ἔργα φένεσας.

Vnde Theocritus χάεισιν·

Πολλοὶ ἐν Ἀντιόχοιο δόμοις καὶ ἀνακλῖ· Ἀλκυό·

Ἀρμαλίῳ ἐμνηνον ἐμείρησαντο φένεσας.

Rursus alio argumento utamur. Cum ἐργασία sit duplex
 respectu duorum, quæ familiam constituunt, & ex con-
 sequenti OEconomicis legibus utuntur: ut unum ex
 multis sumamus, Agricultura virorum, Lanificium mu-
 lierum; utriusque meminit. Nam uti non omni die
 prius fieri posse existimat, ita neque posterius. Diem au-
 tem unum altero, tam huic quam illi, magis conducere,
 Sic:

Ἡ δὲ δωδεκάτη τῆς ἐνδεκάτης μέγ' ἀμείνω.

Τῇ γὰρ τοι νεῖν ἡματ' ἀσπιπότῃ ἀράχης,

Ἡματ' ἐν πλείου. ὅτε τ' ἴδεις ἑωρὸν ἀμᾶται,

Τῇ δ' ἰσὺν σῆσαι το γυνῇ, περὶ ἀλοισί τε ἔργον.

Mulieris nentis idem scopus est qui viri arantis, ὃ πλουτε-
 ρῶν: utrumque ἔργον est, sicut & nauigatio. Rursus alio
 argumento utemur. Ἡ λοισία duplicem vsum habet,
 qui extra Agriculturam se extendit. alter est πρὸς θάλασσαν

επιτακτικῶς πρὸς τὴν αὐτήν. Vtrunque considerat bonus O Ecomus. Thalamum struebat paterfamilias, cum uxorem duceret: unde Homerus *δοῦλον νέον* dicit: ad quam rem τῇ ὑλοποιίᾳ erat opus. Navem, cum mercaturam institueret. Vtriusque tempus commodissimum hic traditur:

——— Ἰσοτόμου τε πρὸς τὴν ἀλκμήνῃα δούρα,

Νῆε περὶ ξύλα πολλὰ, τὰ τ' ἀριστα νηυσὶ πέλει.

Possunt & alia eiusmodi adferri: quod faceremus fortasse, nisi alio festinaresamus.

CAPUT XXI.

EX his omnibus iam satis superque apparet, quomodo vox ἔργον in Poetæ inscriptione sumenda sit. Cum enim ad speciem ea refertur, vel κατὰ π' ἑξαιρέτων, ut loquuntur magistri, sumatur necesse est: vel κατὰ γλῶσσαν, aut saltem κατὰ διάλεκτον. Quod si κατὰ π' ἑξαιρέτων sumitur, peccavit translatione inepta, ἀπὸ ψήφους ἐπ' αἰδοῖ: quæ & inepta esset, quia in inscriptionibus simpliciter loquendum est, & inanis, quia falsa: angustior enim contento esset. Quod si κατὰ γλῶσσαν, aut διάλεκτον, rursus peccavit, cum partim τῶν κοινῶν, quibus opponitur ἡ γλῶσσα, partim τῶν κοινῶν, quibus opponitur ἡ διάλεκτος, ibi maxima habenda est ratio, ubi ea tradimus, quæ ab omnibus intelligi volumus. quod in inscriptionibus maxime observandum est. Qui vocem ἔργον ἀπὸ τῆς ἑργασίας deducunt, κατὰ διάλεκτον eam sumunt, quæ multum ab Hesiodi abhorret: plerique κατὰ ἑξοχὴν, inter quos est Eustathius. Vtro modo sumatur, & Poetarum ratione non abhorret. Sicut in illo poetæ, ἔργον δ' ἔργον καὶ ἔργ' ἀνθρώπων. Quidius κατὰ διάλεκτον,

facta vertit. *Non hominum video, non ego facta boum.* Porro cum simpliciter vocem ἔργων ad omnia transferant veteres, quid opus est podum in scirpō quærere? Est igitur ἔργον, τὸ ἔργον τὸ οἰκονομικόν, τὸ πρὸς τὸ βίον συμφέρον. Ita inscriptionem horum librorum manifeste interpretatur Max. Tyrius, Sermonε εἰδὼ καὶ Ὁμηρον αἰρεῖται, vbi diligenter de Hesiodi libris agit, tandemque, *χρὲς δ'*, inquit, *αὐτῷ πεποιθὼς οἱ θεοὶ λόγοι, ἀλλὰ τοῖς λόγοις, θεογονία· χρὲς δ' αὖ ἀφελᾶν τὰ εἰς τὸ βίον ἔργα τε ἀδραστεῖον, καὶ ἡμίερα ἐν αἷς δραστεῖον*, vt supra ostendimus. Non potuit paucioribus verbis melius omnia ea approbare de quibus supra disputauimus, simulque ea confirmare, de quibus hic agimus. Cum autem nusquam improprie in his libris vox ἔργων sumatur, quæ dementia esset, ibi improprie eam sumere, vbi tantum propria esse debet. Sic, Ἐργάζου Πέρση δῖον γένος. &, Σοὶ δ' ἔργα φίλ' ἔστω μέγιστα κοσμεῖν. &, Ἐξ ἔργων δ' ἄνδρες πολύμηλοι τ' ἀφνειοὶ γίνονται. &, Καὶ τ' ἐργαζόμενοι πολὺ φίλτεροι ἀθανάτοισι ἔσονται, ἢ δὲ βροτοῖς. &, Ἐργον δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἀσργίη δὲ τ' ὄνειδος. &, Εἰδεκὼν ἐργάζη, τάχα σὺ ζηλώσεις ἀσργός. &, ἐργάζου νῆπιε Πέρση Ἐργα τὰτ' ἀνθρώποισι θεοὶ διέτεκμήρατο. & alibi. Præterea sicut ἔργα βοῶν, ita ἔργα νηῶν dicunt Poetæ: & sicut γῆν ἐργάζεσθαι, ita πόντον ἐργάζεσθαι. Elegans exemplum est in Theogonia, vbi γλαυκὴν ἐργάζεσθαι dixit de mari καὶ τοῖς οἱ γλαυκὴν ἀσπείρον φελον ἐργάζον. Ita vt hinc appareant somnia Grammaticorum, qui subtilius hæc inquirunt: & quibus vnus finis est ostentatio eruditionis per fas & nefas. Vt cōcludamus: non aliter vocem ἔργων in Hesiodi libris sumi certum est, quam a Philosopho sumitur Rhetorico- rum secundo in his verbis: Διὸ τὴν ἐλαφθεῖαν καὶ ἀσβεῖαν πηλῶσι, καὶ τὴν διχαλὺν τοιοῦτον δ' ὑπολαμβάνουσιν τοὺς μὴ ἀφ' ἐτέρας ζῶντας. τοιοῦτοι δ' οἱ ἀπὸ τῶν ἐργάζεσθαι, καὶ τού-
τοι

τῶν οἱ ὑπὸ μαργίαι, καὶ τῶν ἄλλων οἱ ἀνπερτοὶ μάλιστα. Ex quibus verbis, ut infra alibi ostendimus, perfecta huius libri reddi potest ratio. Cum enim τὰς ἐργαζομένους, & τὰς ἀνπερτοὺς veteres maxime iustos putarent, apparet non modo quomodo sumenda sit vox illa, sed & cur de iustitia agat Sic & apud Homerum Odyss. z. ubi hanc OEconomiam tangit:

Τοῖσ' ἔα δὲ πόλεμον, ἔργον δέ μοι οὐ φίλον ἦεν,
Οὐδ' οἰκωφελίην, ἥ τε τρέφει ἀγλαὰ τέκνα.

Atque hæc hæc hactenus.

F I N I S.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΡΕΟ

DANIELIS HEINSII
IN
HESIODI
ΕΡΓΑ καὶ Ἡμέρας
NOTÆ
ET
OBSERVATIONES.

DANIELIS HEINSII
In Hesiodi
OPERA & DIES
NOTÆ
ET
OBSERVATIONES.

PAG. 3. Κλυθ' ἰδὼν αἰῶντι δίκη δ' ἴθυνα δέμισας]
Duos hosce versus quin ad Iouem referant
vno ore Grammatici, dubium non est. Et
maximus Poeta Odysseæ secundo Iouem
cum Themide eodem modo coniungit, tanquam ὁπ-
αἰῶντα & δίκας.

—— Ζηνὸς ὀλυμπίου ἡδὲ Θέμιτος,

ἥτ' ἀνδρῶν ἀγορὰς ἡμὲν λύει, ἡδὲ καθίζει.

ex quo loco interpretes notarunt, effigiem illius Deæ
ante inchoationem iudiciorum & dimissionem, in Ec-
clesias ferri solere: quo signo vel iudicare incipiebant, vel
desinebant. Sed ieiunam hanc observationem & ambi-
tiosam existimo. Vult enim simpliciter, vt ego quidem
arbitror, Poeta, & Θέμιν & δίκας, vna cum Ioue. ὁπαιεῖν,
& omnem potestatem & λύει καὶ καθίζει τὰς ἀγορὰς, pe-
nes illos esse. Cæterum Hesiodus & τάξιν & βασιλειῶν,
id est, τὰ δικάσιν, τὰ δικάσιμα, τὰς δίκας, iudicia inspe-
ctionemque eorum, hoc libro, non Ioui, sed eius vicarijs

Dæmonibus tribuit, utpote ἐν τῇ ἀταξίᾳ οὐ παρόντι. Ἐ
 Διός, ut supra disputauimus. Quæ omnia cognoscere
 cum oportet, qui cum fructu suo & aliorum, Hesiodi
 hoc scriptum interpretabitur. Vnde infra, postquam eos
 dixit, φυλάσσειν τὰς δίκας, concludit ἔχειν αὐτὸς τὸ το γέρας
 βασιλῆιον. Quam postremam vocem non bene videntur
 percipisse Eusebius & alij. Porro, existimo ego, si hæc
 verba ita scribantur, ut ex tertio casu fiat quintus; posse
 hos versus commode ad Persen referri, & ita inter-
 pungi:

Κλῦθι ἰδὼν αἰὼνι, δίκη δ' ἰθὺς δέμισαι

Τύνη· ἐγὼ δέ κε Πέρσῃ ἐτήτυμα μυθησαίμην.

Est enim elegantissima quædam operis totius ἀναρθε-
 σις, quæ hic proponitur. Ita dicebatur antiquissimis vsi-
 tatum εὐκείνειας καὶ ἀσφηνίας ὅμιμα quoddam, in procemijs.
 Cohæret id autem cum proxime præcedenti, vbi ad
 attentionem Perses inuitatur. Illa autem verba, Κλῦθι ἰ-
 δὼν αἰὼνι, nihil amplius designant, quam quod infra:

ὦ Πέρσῃ, ὅτ' ὅ ταῦτα πῶ ἐνικάτθεις θυμῷ.

Sequentia, δίκη δ' ἰθὺς δέμισαι, cur ad Persen referri ne-
 queant non video, cum totum hoc opus eo spectet, ut
 πρὸς τῶν δικῶν Persen moneat. Qui donis labefactando
 iudices, inique cum fratre egerat, &, ut Grammatici lo-
 quuntur, δίκας κατέπειθε. Ἡσιόδου. Huc spectant, cum
 alia multa, tum integer locus ille a versu illo, Μηδὲ σ'
 ἔεις κακὸν ἔργον, ad eum vsque, cuius initium est, Πῆδ' ἰδὼς
 γὰρ κεν. Præterea, τὸ ἰθὺς non denotat τάξιν aut potesta-
 tem in iudicando; verum cum Poeta passim hoc opere
 τὰς εὐθείας δίκας τὰς ἀσφηνίας opponat, mirum non est si
 ex Archaismo vetere πλεονάζοντες Grammaticus, qui
 hoc exordium præfixit, δίκη ἰθὺς δέμισαι dixerit, pro δι-
 καίῃ δὲ δικαίως: quanuis ἰθὺς plerumque Poetis sit non
 aliud quam πρὸς τὸν νόμον.

Ibid.

Ibid. Οὐκ ἄρα μῦθον ἔλω.] Secuti Plutarchum & Pausaniam seorsim hæc olim edidimus, magnoque characterē distinximus: quorum alter Sympoſ. vii. i. Probl. i. Eratonem cum Hesiodi ἔργων principium caneret; ab hoc versu inchoasse dicit. Alter Boetios proœmium ad Musas omisisse, & principium operis τὰ ἐς τὰς εἰδὰς statuisse. Huius verba sunt: Βοιωτῶν ὅ οἱ περὶ τῶν ἑλικῶνται οἱ κοῦντες παρελημμένα δοξῇ λέγουσιν, ὥς ἂν Ἡσίοδος ποιῆσαι οὐδὲν ἢ τὰ ἔργα, καὶ τούτων ὅ τὰ ἐς τὰς Μῦσας ἀφαιρῶσι ποίησιν, ἀρχὴν τῆς ποιήσεως ἔτι τὰ ἐς τὰς εἰδὰς λέγοντες. Iliis: διὸ πρῶτον μὲν ἐκέλευσεν ἄσαι τῶν ἑράτωνα πρὸς τὸ λύειν. ἄσαι τῶν ὅ τὰ πρῶτα τῶν ἔργων, Οὐκ ἄρα μῦθον ἔλω εἰδῶν γὰρ, ἐπὶ νῦν σά πως τῷ κειρῷ περιπόντως ἀμμοσάμενον. Nunc leuiter distinximus.

Ibid. τῶ μὲν κεν ἐπαινεῖσθαι νοήσας] Non perceperunt hoc ut debebant Græci interpretes: multo minus vero qui secuti hos sunt Latini. Οἱ νοῦντες sunt οἱ σοφοί, & Poetis, νοήσας, ὁ σοφός. Sic Phocylides eadē elegantiā: Οὐδὲν γὰρ νοῦντος οἱ μηδέ ποτ' ἐσθλὰ μαθόντες. Vbi οὐ νοῦντιν, est οὐ σοφοί εἰσιν. Mens est. Duo sunt contentionum genera: quorū alterum laudari sapiens. Sapiens, ὁ νοήσας. Vnde νόημα Poetis toties ἢ σοφία. Hinc illud, οὐ πὶ φύνην εἰδήσιν, οὐτὲ νόημα. Fallitur ergo Proclus, qui πὶ subintellegi notat. Nihil familiarius est Poetis, quam articulum negligere, in eiusmodi: quod cum imitantur Latini, interdum obscuritatem parit. Ita Virgilius:

... numero Deum impare gaudet. Vult enim ὁ σοφός, quo designatur ille de quo agit: ὁ σοφός: nimirum. Ita hic νοήσας, est ὁ σοφός, sicut in Theogonia, νικήσας est, ὁ νικῶν, dissimulatione eadem. Νικήσας ὅστις καὶ τῷ καλῶν ἀσθλῶν Πείρα φέρει. Nihil elegantius.

Ib. Θῆκε δὲ μιν Κρονίδης] Tres Græci interpretes, non ordinē quidem horum verborum perceperunt. Quia illa

Γαίης δὲ ρίζῃσιν ad Iovem referunt. Antiqui amicitiam
 ἐν τῇ γαίᾳ constinebant, quam ἀγαθὴν Hesiodus dixit.
 Hæc contentio a veteribus philosophis φιλία, appellata
 fuit: quarum alteram mundo καὶ τῇ πατρὶ: alteram ho-
 minibus tribuebant. Altera est quam ἀρμονίαν ἢ πατρίδος
 dicebant, quam Hesiodus ἐν γαίᾳ ρίζῃσιν constituit: alte-
 ra quam Philosophus lib. Eth. vi. i. magis necessariam
 esse ait, quam est ἡ δικαιοσύνη Rebus publicis. Notat e-
 nim ibi, quosdam existimasse ἢ ὁμοιοῦσαν, ἢ φιλίαν consta-
 re, quosdam τῇ γαίᾳ. Locus elegantissimus est, & qui as-
 scribi meretur, ubi de amicitia disputat. Διαμοιρομένη
 ἢ αὐτῆς οὐκ ὀλίγα. οἱ μὲν γὰρ ὁμοιότητά πᾶσα πείσασιν αὐτήν,
 καὶ τὸς ὁμοίους φίλους· ὅθεν ἢ ὁμοίων φασιν ὡς ἢ ὁμοιον, καὶ καλοῦν
 ποτὶ κολοῖον, καὶ ὅσα τοιαῦτα; οἱ δὲ ἔξ ἐπαφίης, κερμαῖς πάν-
 τας τὸς τοιούτους ἀλλήλους φασιν εἶναι καὶ πείναι αὐτῶν τῦτον ἀνώ-
 τερον ἐπιζηῖσαι καὶ φυσικώτερον. Εὐειπίδης μὲν φάσκειν, Ἐρᾶν
 μὲν ὁμῶς γαίαν ἐκρανθεῖς· ἔρᾳν ἢ ἑμῶν οὐρανὸν πληρού-
 μενον ὁμῶς, πεισῶν αἰς γαίαν καὶ Ἡράκλειτον, τὸ ἀντίξενον
 ἑμφορέον, καὶ ἐκ τῶν διαφερόντων καθίστην ἀρμονίαν, καὶ πάντα
 κατ' εἶν γίνεσθαι. ἔξ ἐπαφίης ἢ τέτοις, ὁμοίᾳ καὶ ἑμπεδο-
 κλῆς· τὸ γὰρ ὁμοιον ἢ ὁμοίᾳ ἐφίεσθαι. Interpretibus autem
 qui verba illa, Γαίης ἐν ρίζῃσιν, ad Iovem referunt, non ad
 τὴν γαίαν, nescio quid in mentem venerit. Sed de his ad
 ipsos.

Pag. 4. --- Κοι δ' αὐκ ἐπὶ δυνάμει ἴσται ὧς ἔρᾳν] Non
 bene venustatem huius formulæ, quæ hic latet, asse-
 quuntur magistri. Tres enim Græci interpretes, illud
 δυνάμει per τὸ πάλιν, vel τὸ ἐκ δυνάμει, exponunt. quasi
 hoc dicat Poeta, Primo hoc fecisti, non facies secundo:
 semel fecisti, non facies iterum. Verum aliud voluit. De
 quo obiter. Antiqui cum stricte aliquem cogerent, vnam
 conditionem proponebant, cui astringebant eum: cum
 minus cogerent, sed plus permitterent, secundam sta-

viuebant, vsitata formula, τοῦτο δὲ πρῶτον ἔσται: id est, si primum non placet, licebit & secundum. Δεῦτερον δὲ, nihil aliud est quam ἔξισιν, & potentiam denotat, scilicet licentiam potius. Errarunt igitur, primo cum τὸ δὲ per se, hic, ἀντὶ τοῦ ἔξισιν poni existimarunt: secundo cum τὸ δὲ πρῶτον, pro πάλιν acceperunt. Mira venustate dictum est, τοῖς ἐκτὸς δὲ πρῶτον ἔσται ὡς ἐξισιν, pro, τοῖς οὐκ ἔξισιν τῷ τῷ ἐπὶ καὶ πάλιν ποιεῖν τὸ δὲ πρῶτον ordinem non denotat, sed licentiam.

Ibid. Οὐδὲ ὅσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ] Duos sibi ζῶοντας constituit Homerus: τὸν θεόν, καὶ τὸν τεθνηκότα. Cur ἀσφοδέλῳ λήμῳνα mortuis tribuat, multum olim disputarunt veteres, quanquam frustra. Nam quod apud Eustathium legitur hoc fieri, διὰ τὸ πρὸς τὸν Ἰσφρόδον ὁμοειδῆ φωνόν, & asphodelon, dictam, quasi Ἰσφρόδεον, διὰ τὸ πρὸς τοῖς περὶ τῶν νεκρῶν Ἰσφρόδον, quid est, nisi miserum Grammaticorum παραπαιόντων delirium? Recte Ἀσφοδέλῳ λήμῳνα illis tribuit, quod extra necessitatem vitæ huius sint, nec cura rei familiaris illis impendeat, sed victu simplicissimo vivant: qualis ἡ μαλάχη καὶ ἀσφοδέλῳ est. quibus ante τὸ ἐπιθυμητικὸν homines vivebant, & sanctissimi quique philosophorum postea, qui illam in vitando εὐτέλειαν, quam poetæ βίον ἡῖστον vocant, sequebantur. Quo Horatius his verbis respexit:

Premant Calena falce' quibus dedit

Fortuna messem: diues & aureis

Mercator exsiccat calustis

Vina Syra reparata merce

Diis charus ipsis: quippe ter & quater

Anno renisens equor Atlanticum

Impune me pascunt olivæ,

Mē cichorea leuæque malva.

Hinc mortuis hominibus in tumulo maluam asphodelumque serebant, ne deesset illis cibus. Et hoc voluit sibi Porphyrius in quodam Epigrammate, ubi tumulum his verbis introducit: Νῶτῳ μὲν μαλάχῳ τε καὶ ἀσφόδελον πολύειζον κόλπῳ ὃ δὲ δεινὰ ἔχω, id est: *Foris quidem maluam asphodelumque habeo: Intus vero mortuum claudo.* Nam non integros versus citat Eustathius, neque ad verbum, quod indicat vox δεινὰ, qua utimur, ut legum consulti, voce Titij. Hinc Homerus quoties campum eum describit, quem *Asphodelum* vocat, his plerunque verbis utitur: Τῷ περ ῥήϊσι βιοτὴ πέλῃ ἀνθρώποισι, id est, *Ubi facillima vivendi ratio est hominibus.* Opponunt autem poetae τὸ ῥήϊσι ζῆν, vitæ regum & iniustorum principum plerunq; καὶ τῇ πολυτελείᾳ ἀδίκῃ. Nam τὸ ῥεῖα ζῶειν & δαΐζειν, pro simplicissima voluptate ponunt, quæ ut longissime ab ἐπιθυμητικῷ sæculo abest; ita maxime ad ἡγεμονικόν, & priscam illam vitam, accedit. Sic Theocritus de Cyclope suo: Οὕτω γοῦν ῥαῖσα δαΐζ' ὁ Κύκλωψ ὁ παρ' ἡμῖν Ὀρχαῖς Πολύφαιος. Hesiodus negat iniustos iudices illos, quid sit τὸ ῥήϊσι ζῆν, scire; & per consequens μαλάχῳ & ἀσφόδελον ignorare: ex quo tempore Dij vivendi genus, quod sub ἡγεμονικῷ fuit, sub ἐπιθυμητικῷ abscondere cæperunt. Atque hæc causa est, cur Lucanus vitæ hanc simplicitatem, *Deorum munera* vocet, *nondum intellecta*: eodem plane modo cum Hesiodo nostro lib. v.

————— *o vita tuta facultas*

Pauperis, angustique, Lares, & munera nondum

Intellecta Deum! quibus hoc contingere templis

Aut potuit muris, nullo trepidare tumultu

Cæsarea pulsante manu? . . .

Nec aliter intelligendus ille Claudiani locus, qui vivendi facultatem vulgo notam esse negat, i. in Rufinum:

Hæc

*Hæc mihi paupertas augustiori. hæc mihi tecta
Culminibus maiora tuis. tibi querit inanes
Luxuries nocitura cibos: mihi donat inemptas
Terra dapes. rapiunt Tyrios tibi vellera succos,
Et picturata satiantur murice vestes.*

*Hæc radiant flores, & prati vina voluptas
Ingénio variata suo. fulgentibus illic
Surgunt strata toris: hæc mollis panditur herba,
Solicitem curis non abruptura soporem.*

*Turba salutantum latas tibi perstrepat ades:
Hæc avium cantus, labentis murmur arui.*

*Vivitur exiguo melius: natura beatis
Omnibus esse dedit, si quis cognoverit uti.*

*Hæc si nota forent, frueremur simplice culu,
Classica non fremerent: non stridula fraxinus iret:*

Non ventus quateret puppes——

Beatos vocat, quos Homerus μάκρος, & ῥῆτα ζῶντας:
quorum ignotam esse ait vitam, sicut Hesiodus κεκρύφ-
θαι ὁ βίος. Quales nec ij sunt qui ex iudicijs vivunt, nec
ij qui ex bello, sed nec ij qui ex navigatione, id est, *Mer-*
catura, quibus omnibus poetæ opponunt τὸ ῥῆτα ζῆν, &
τὸ εὐτελές, quod ex ἀσφοδέλω, & μαλάχῃ percipitur. Quæ
vita maxime ad illam quæ sub ἡγεμονικῷ fuit, accedit,
Fuit enim hæc opinio eorum, πᾶν τὸ σύμφυτον ἀγαθόν,
πᾶν δὲ τὸ ἐπικτήσιον κακὸν εἶναι.

Ibid. Ἀλλὰ Ζεὺς ἔκρυψε] Ope Pandoræ, de qua supra
in Introductione nostra. Quomodo a Fortuna caperit
κεκρύφθαι ὁ βίος, etiam Philosophi ostendunt: ut merito
Antoninus Imperator & Philosophus τὸ τύχην in vita
humana ἀτέκμαστον dixerit, rem imperuestigabilem, quæ
veluti nubem quandam & caliginem, reliquis rebus hu-
manis induxit: ut impossibile sit hominem ad finem in
re Oeconomica & reliquis, ad quæ virtutis opera perus-

nitur, pertingere inoffenso gradu. Τίς, dicunt Platonici, οὕτω ταχύς καὶ ἀσφδής οδοιπόρων, ὥς μὴ ἐπιυχεῖν βαδίζων χαρὰς ἀφανῆ, ἢ χάρακι ἀδήλω, ἢ κρημνῷ ἢ τάφρῳ; τίς δὲ οὕτω κυβερνήτης ἐξαθὺς καὶ εὐσοχός, ὥς ἀπείραστον διελθεῖν ἀνδράκλυδων καὶ ζάλης, καὶ πινάματων ἐμβολῆς, καὶ αἰρόν τεταραγμένου. Itaque concludunt: virtutem quidem per se certam esse, sed in lubrica & incerta materie versari, causa scelestæ illius veneficæ, quam cum ebria anī conferunt: est enim reuera χεῖμα τυφλόν, καὶ ἀσάθμητον, & κάλυμμά τι καὶ κρύψις τῆς εὐπορίας, quæ totam vitam possidet, ac ne quidem nobis, qui minima speramus, certi quid relinquit. In Academicis sæpe, more Græcorum, τρίβων καὶ πάγων sufficiunt; præclara contra ingenia, & quos nihil peius habet, quam quod quicquam Fortunæ debere coguntur, per omnem vitam τῇ βελτίῃ πεινία προσφιλοῦσιν.

Ibid. Ρῆιδίως γὰρ κεν καὶ ἐπ' ἡμαπ' ἐργάσαιο, "εἰσε σέ κ' εἰς ἐνιαυτὸν ἔχῃς] Venustissimo idiomate οἱ εἰς ἐνιαυτὸν ἔχοντες dicuntur οἱ πλούσιοι, quibus opponebantur οἱ εἰς ἡμέραν ἔχοντες. Herodorus Clione: Οὐ γὰρ τοι μέγα πλούσιός μ' ἐστίν· ἐπ' ἡμέραν ἔχοντός μ' ὀλβιώτερός ἐστι. εἰ μὴ ἡ τύχῃ ἐπίσπῳ, πάντα καλὰ ἔχοντι τελευτῆσαι τὸ βίον.

Ibid. πῆμ' ἀνδράσιν ἀφῆσῃσιν] Multum sæpenumero errarunt viri magni, quod in Græcorum Poetarum scriptis non distinguerent epitheta quæ κατὰ παράκλησιν ponuntur, ab ijs quæ δέοντως, & ex sensu pendēt. Nec propterea a summis huius ævi viris Homerus reprehendi debuerat, quod Achillem lachrymantē πόδας ὠκύν fecit. Est enim illud πλεονάζον, & quod Achillem comitatur κατὰ παρακλήσιν, non ἐκ δέοντος. Sic, ne longe exempla petamus poeta Iliad. 111. Menelai manum παχέαν dixit ἐκ δέοντος: in Odyssæa Penelopes κατὰ παράκλησιν, & ut antiqui loquebantur, κατὰ ἀκρωλεξίαν. Eodem modo postea Clypeo αἰδέας ἀλφειὰς, κατὰ παρακλήσιν. Ἀλλὰ μήτιν ὀφαινε

φαίνε μὲν φρεσίν, ὅφρα διοῖσιν ἄνδράσι τ' ἀληθεύσιν ἀρεῆς
 ἀλκτῆρα φύσει. Hoc loco ἐκ δέοντι. ita ut ex hac voce
 magna pars Mythologiæ huius pendeat, quam nos su-
 pra libro singulari primi eruiamus. Dedit, inquit, Pando-
 ram, maximum oblitaculum ijs hominibus, qui circa in-
 uestigationem rerum necessariarum versantur.

Pag. 8. Ἀλλὰ γυνὴ χεῖρασι] Falluntur, qui, ut hinc inter-
 pretationem suam allegoricam confirmant, τὸ γυνή, συλ-
 ληπτικῶς accipere videntur : & ad vniuersum mulierum
 genus referunt : cum simpliciter ἀνθρωπομαστικῶς ponatur :
 nihil enim hic plus est quam Πανδῶρα in præcedētibz.

Ibid. ἐν ἀρρήκτοις δόμοις] Non potuit concoquere
 Seleucus antiquus magister, qui a Proclo citatur πίθον
 ab Hesiodo δόμον vocari : rescripsit igitur ἐν ἀρρήκτοις
 πίθοις. Sed loquendi rationē non intellexit. Locum in
 quo ante nuptiarum tempus puellæ solent παρθενεύειν,
 δόμον & οἶκον Hesiodus vocauit, quod & infra ostendi-
 mus. Homerus μυχὸν δόμου & μυχὸν θαλάμου posuit, pro
 δόμῳ & θαλάμῳ : idem enim illis est δόμος & δάλαμος :
 quia pars intima erat. Eustathius ad Odyss. Γ. Ὅτι αἶθερ
 ὡς ἐν Ἰλιάδι, οὕτω καὶ ὧδε λέγεται Ἰξωτάτω ἐν μεγάροισι οἴ-
 κησιν, τὴν ἐνθὺς μὲν τὴν αὐλήν ὥσπερ τὸ ἐνδοτάτω δάλαμον, καὶ
 μυχὸν παρὰ δόμον. Hes. infra : Ἡ τε δόμων ἐνδοτε φάλη παρὰ
 μῆτιν μίμνη οὐ πῶ ἔργ' εἰδῆα πολυχέουσιν Ἀφροδίτης, de vir-
 gine. Omnes autem virtutes & affectiones τὰς μάλιστα κα-
 θαρεύουσιν Poetæ virgines faciunt. Atque hæc causa est cur
 Hesiodus, reliquis omnibus malis e vase volantibus, so-
 lam Spem dicat tanquam καθαρεύουσαν, μίμνειν ἐν δόμοις.
 Elegantissima loquendi ratio : quæ ab eo quod sequitur
 satis confirmatur, οὐδὲ δύρασι ἔξειπεν.

Ib. Πίθον ὑπὸ χεῖρασι] Πίθον ὑπὸ χεῖρασι, & ἐνδοτον, idō est :
 nā ὑποχείλες minus est quὰ ἐπὶ χεῖρας, quod tantū τῷ πρὸς
 πληρωμένῳ opponitur, cū ad ipsū vas refertur, & ἐπὶ χεῖρας

mensura quædam erat non plena : quo allusit Comicus
 Ἰππ' Ὅς ἐποίησε ἢ πόλιν ἡμῶν μέσῃν, εὐρώων ὀπχιλῇ. Heli-
 chius ὀπχιλῆς, τὸ ἐλλίπης. Sicut autem illa quæ ἐν θαλά-
 μῳ sunt, longissime a foribus absunt ; sic τὰ ὑπὸ χείλε-
 σιν ὄντα, longissime a vasis orificio.

Ibid. Αἰγόχου βελῆσι] Mirum est quod hic nobis acci-
 dit. Libere καὶ ἂν Ἀείσαρχον versum hunc inducendum
 iudicaueramus. Hanc sententiam nostram Plutarchi cal-
 culo confirmari deprehendimus, qui in consolatione ad
 Apollonium, ubi totum hunc locum adducit, solum
 hunc versum prætermittit, vel ut νοθεύοντα, vel ut igno-
 tum omnino tum temporis.

Pag. 11. Τέρποντ' ἐν θαλίῃσι] Græci sæpenumero to-
 tam ἢ ἀθανασίαν voce θαλίῃ designant, quod Latini *Di-
 nūm epulas* dicunt. Theocritus, ἐνθα (ὦν ἄλλοισιν θαλίῃς
 ἄγχι οὐρανίδῃσι. Quod cum exprimit Maro, *epulis diuinis
 accumbere*, dicit, sicut Theocritus θαλίῃς ἄγχι. *Τι δὲ ἐ-
 pulis accumbere Diuinis.* Hæc causa est, non quam red-
 dunt interpretes.

Ibid. Νόσφιν ἄτερ τε πόνων καὶ οἰζύων] In quibusdam
 Siculi Diodori exemplaribus vno versu auctior hic lo-
 cus legitur, hoc modo :

Νόσφιν ἄτερ τε πόνων, καὶ ἄτερ χολεποῖο πόνου,
 Νέσων τ' ἀργαλέων, καὶ ἀπήμονες. οὐδὲ μέλεισι
 Γῆρας ἐπὶν —————

Supra,

Πρὶν μὲν γὰρ ζώεσκον ἐπὶ χθονὶ φύλ' ἀνθρώπων,
 Νόσφιν, ἄτερ τε κακῶν, καὶ ἄτερ χολεποῖο πόνου,
 Νέσων τ' ἀργαλέων. αἵ τ' ἀνδράσι γῆρας ἔδωκαν.

Ibid. Τοὶ μὲν δαίμονες] Apud Platonem omnes hi
 versus aliter in Cratylō concipiuntur. hoc nimirum
 modo :

Ἀντὶ ἐπὶ τὸ τῦτο γίνεσθαι καὶ μὴ ἐκείνῳ,

Οἱ μὲν δαίμονες ἄγνοι' ὀπιχθόνιοι καλέοντ',
 ἔθλο' ὀξεῖοι, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων.

Aristides apud Photium, Platonem sequitur: qui consulendus.

Ibid. Ἡέρα ἑσάμενοι] Nescio quid, impulerit veteres Grammaticos, cur hunc locum omnes περὶ Ἡρώων adducerent, quia b Hesiodo περὶ Δαιμόνων usurpatur, & tanta quidem confidentia, ut ex eo etymologiam eius vocis deducant. Interpres Homeri: Ἡρώας δὲ φασὶ κληθῆναι, ἀπὸ τῆς ἀρετῆς· ἢ ἀπὸ τῆς ἀρετῆς, ὡς φησὶν Ἡσίοδος ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ταῖς ἡμέραις, Ἡέρα ἑσάμενοι, πάντα φοιτῶσιν ἐπ' αἶαν. Eodem modo Etymologus. Et Eustathius, postquam probavit ἀπὸ τῆς ἀρετῆς Heroas dici, addit & ἀπὸ τῆς Ἡέρας. Quod probat partim ex Porphyrio, partim ex Hesiodo. Verba eius sunt, Iliad. 14. Οἱ δ' ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ὡς δηλοῦται καὶ ἐν πινι τῇ παρὰ Πορφύριον ἐπιγραμμάτων (erant autem epigrammata ea quæ ex Aristotelis Peplo desumpserat ille) ἐν ᾧ κεῖται τὸ, Σῶμα μὲν ἐν πόλει καί. πνεῦμα δ' ἀπὸ τοῦ ἔχου (Fortasse Σῶμα μὲν ἐν πόλει καί. πνεῦμα δ' ἐξ αἵματος.) φησὶ δ' καὶ Ἡσίοδος Ἡέρα ἑσάμενοι, πάντα φοιτῶντες ἐπ' αἶαν. Necesse esset igitur eosdem esse Heroas & Δαίμονας, quod falsissimum est in Hesiodo. Qui καθαρῶς καὶ διωρισμένως, ut notant veteres, omnium primus τῶν λογικῶν τέσσαρες γένη' ἐξέθηκε, nisi grammaticos lapsos esse, quod non insolentes faciunt, hac quidem in re malimus: cum alter ex altero falsum adducere, quam Hesiodum consulere maluerit.

Ibid. --- πάντα φοιτῶντες ἐπ' αἶαν Πλατοδότη] Postquam Jupiter reliquique Dij desierunt esse ἑσάων δωτητές, & πλατοδοῦναι, vicem eorum subierunt οἱ Δαίμονες. Postquam Jupiter in terris τῆς δίκης ὀπισθεῖν desuit, id munus ad eius vicarios rediit τοὺς Δαίμονας, qui res

forenses inspicere cæperunt, quod, βασιλῆιον, ab Hesiodo dicitur. Commode autē duo hæc munera ascribit τοῖς Δαίμοσι. Quia circa duo hæc totius fere operis subiectū veritur. Cæterum πλουτοδῶ dicuntur οἱ τῆς γεωργίας ἐπιστάται. Apparent in Hesiodo passim veteris simplicitatis vestigia, in verbis non minus quam in rebus. Est enim proprie πλῦτ' ἢ ἐπικαρπία, seminum in terra absconditorum felix vbertas. Hesychius: Πλῦτ', ἢ ἐν τῶν σπέρματων ἐπικαρπία, καὶ ἡ πανσπερμία, sicut apud Latinos Ope. Ops enim Terra mater est. Inopes sunt οἱ ἄθαρτοι, & οἱ ἄποροι. Hinc πλουτοδῶ dicti sunt Dij, qui τὴν ἐπικαρπίαν promouerent, & quocunque modo terræ præessent. In sacris non aliter accipiebatur. Sic ἐν τοῖς Λιβαϊκοῖς, ubi δ' ἰδοὺ χεῖρ gestans facē clamabat ΚΑΛΕΙΤΕ ΘΕΟΝ· id qui audiebāt, respondebant ΣΕ ΜΕΛΗΤ' ΙΑΚΧΕ ΠΛΟΥΤΟΔΟΤΑ. Πλῦτον enim id dicebant quod in cornucopia continebatur: & τὸ χειρὺν, id est, canistrum in quo sacra hordea erant, εὐπλῦτον vocabant. Hesych. εὐπλῦτον χειρὺν, εὐ ἔχον πλῦτον. Ipsa autem hordea, ut pote terræ fructū, ita dicebant, διὰ τὰς, inquit, ἐπ' αὐτῶν οὐλαί. πλῦτον γὰρ ἔλεγον τὴν ἐν τῶν χειρῶν καὶ τῶν πυρῶν πειυσίαν.

Ibid. Ἄλλ' ἐκατὸν μὲν παῖς] Ἄλλ' eleganter hoc loco pro ἄλλ' ὅμως ponitur. Inferior quidem hæc ætas, inquit, & deterior superiore erat, ἀλλ' ὅμως οἱ παῖδες, id est, quāuis multa erant, quam in superiori deteriora, hoc bonum tamen erat, quod pueri aliquamdiu simpliciter & sine malo, & ut Philosophi verbo utar, qui in Rhetoricis de hac ætate ita loquitur, ἐν ἡθῶς educabantur, apud matres suas. Iam quomodo intelligendus sit hic locus dicendū, quia a Græcis interpretibus id prætermissum. Sicut puellæ ad nuptias vsque, ita filioli ut ab improbitate abstinere omni eis τὴν γυναικωνίπῃα cū matribus suis & sororib. ablegebantur. Quo id diutius fiebat, eo simplices ma-

gisq; malorū ignari, & æui corruptelarū expertes crede-
bantur. Quanquam etiam interdum qui prouectiores æ-
tate erant, quoties locus in cænaculo deesset, pransum
cænatumq; mittebātur. Sic in Gallo Luciani Eucrates fi-
lium suum eis γυναικωνίπιδι ablegat. Πάειθι, ἔφη, καὶ (ὦ, ὦ
Μίκυλλε, καὶ Συνδείπνι μὲθ' ἡμῶν, ἐν τῇ γυναικωνίπιδι. ἢ ὅν γδ
ἔσθ' κλείσω μὲν τῆς μητρὸς ἐσταθῆναι, ὥς (ὦ) χόρον ἔχῃς. Quo-
igitur diutius ibi versabātur, eo simplices erāt. Hesio-
dus ut æui illius εὐήθειαν notet & ἀρετήαν, cen- ū annos in
Gynæceo eos egisse dicit. ἐνὶ οἴκῳ αὐτῆς ἐστὶ τῷ θαλάμῳ.
ita enim locum illum vocāt Poetæ qui Homerū sequun-
tur. Vnde Theocritus, virginem innuptam, παρθένον ἐν
θαλάμῳ dicit, quam τῇ νύμφῃ opponit, ut ad illū notamus.
οἶκον dixit Poeta, ut Virruuius, cum de eodem, nimirum
de Gynæceo, loquitur, lib. v. c. xx. *In his locis introitus cō-*
stituuntur acci magui, in quibus matres familiarum cum la-
mpficiis habent sessiones. Hic mos post Hesiodi tempora cor-
ruptus fuit, cum scelestissimi Eunuchi matronarum æ-
cos inuaserūt. Hoc est, de quo tertio de legibus cōqueri-
tur Plato: Πειριεῖδεν ὑπὸ γυναικῶν τε καὶ εὐνύχων παιδεύθεν-
τας αὐτῶν τὴν ἡγεσίαν. Hesiodus: τρέφει δὲ παρὰ μητέρι dicit,
ut Lucianus μὲν τῆς μητρὸς ἐσταθῆναι.

Pag. 12. Καὶ τοὶ μὲν χεῖραςιν] Non intellexerunt Græ-
ci interpretes & cum ijs Latini διασολαί quas Poeta po-
nit inter ἀήξεις diuersarum ætatum. Quas sine ἀήξει in-
terijisse dicit, eas ait vel δαμῆναι, vel θανάτῳ καλύπτειν.
Quas autem significare vult ἀήξειν constituuisse ex se, nec
interijisse funditus; ait ὑπὸ γῆς καὶ ὑψίστου: quod primæ &
secundæ ætati cōtigit. Tertia ætas cōtra, de quibus: Καὶ τοὶ
μὲν χεῖραςιν ὑπὸ Φερίεροι δαμέντες Βῆθ' ἐς οὐράντα δόρον
κρυεῖν Ἀΐδαο Νώνυμοι. Tales διασολαί Homero familiares
sunt. Sic Iliad. F. Ὅπποτερ' ὅτε τὰδε ἔργα μετ' ἀμφιτέροισιν
ἔθηκε Τὸν δὲ ἀποφθίμενον δύνειν δόμον Ἀΐδ' εἰσὼ. Vbi manij-

festā sit διασολή, non placet tamen frigida illa Grammaticorum. Eustath. τὸ δ' ἀποφθίμενον δύναι εἰς ἄδην, πρὸς διασολὴν εἶρη. τῶν δὲ χα φθορᾷ μυθολογμένων δύναι εἰς ἄδην, ὁποῖοι ὁ Περσέας, καὶ ὁ Θηπεύς, καὶ ὁ Ὀδυσσεύς καὶ ὁ Ἡρακλῆς. Sicut igitur ibi Homerus ἀποφθίμενον δύναι εἰς ἄδην dixit, πρὸς διασολήν, ita Hesiodus homines ætatis tertiæ, βῆναι εἰς ἄδην, sed θαλασθέντας ὑπὸ Κελέρησι χερσὶ: secundo γωνύμως. Observatio illa etiam magis necessaria est in Heroum ætate, quam duplicem facit: eorum qui Thebanum bellum gesserunt, & qui Troianum. Priores interiisse dicit sine λήξει, sicut tertiam: posteriores partim interiisse, partim λήξειν habuisse, idque ἐν μαχέρων νήσοις. Diuisio, quam male perceperunt interpretes, ibi est:

Ἐνθ' ἦτοι τὴς μὲν θανάτῳ τέλει ἀμφεκάλυψε,

τοῖς δ' ἄλλοις ἀνθρώποις.

Illud enim τὴς μὲν & τὴς δ' eos distinguit qui funditus interierunt, ab ijs qui translati in beatorum insulam fuerunt. Qualis apud Homerum Menelaus est, cui prædicit Proteus: Σοὶ δ' οὐδέ σφαλόν ἐστι διοτρεφέες, ὦ Μενέλαε,

Ἄργε' ἐν ἱπποβοτόῳ θανέειν, καὶ πότμον ἐπισπεῖν,

Ἄλλα σ' ἐς Ἠλύσιον πεδῖον, καὶ πείρατα γαίης

Ἀθάνατοι πέμψουσιν.

Hoc Hesiodi loco decepti fuerunt ij, quos magistri notant insulas beatorum Thebis constituisse. Thebanos Hesiodus sine λήξει, suo scelere, interiisse dicit, nec λήξειν constituisse. Troianos partim interiisse, partim λήξειν constituisse cognominem, id est, Heroicam; quibus opponuntur οἱ γωνύμως θνήσκοντες. Ex ijs maxime excipiebatur illi qui in vndis perierant, quorum præcipuus fuit Ajax, cui ne locum quidem in sua νεκυία concessit Homerus, quod funditus interiisse existimaretur. Quod & Synesius notavit: Ἐμὲ δ' ἐν τοῖς δεινοῖς, ὁμνυμί σοι θεὸν ὃν φιλοσοφία προσέειπε, τὸ Ὀμηρικὸν ἔθεκτεν ἐκείνο, μὴ ἄρα

ἀν-

ἡμιθὺς εἶη, καὶ ὕδατος θάνατον, ὁλεθρον τὴν καὶ αὐτῆς τῆς
 ψυχῆς. λέγει γὰρ ὅτιν ὅπου τῶν ἐπῶν, Αἴας δὲ ὁξυπόλοον
 ἐπεὶ πέν ἀλκυόνες ὕδατος, καὶ ἐν θαλάττῃ θάνατον ἀκερυσάτω
 ἀπόλωσαν τὴν πθέμενον. οὐδένα γοῦν αἶον ὁξυπόλοον εἶ-
 σιν, ἀλλ' ἕκαστος ἀποθνήσκων, αἰδὼς δὲ ἐβελήκει. ταῦτ' ἄρα καὶ ἐν
 Διοσὶν νεκυῖαι ὁ μικρὸς Αἴας οὐδαμοῦ δὲ δρόμας εἰσενήνεκεν,
 ὡς τῆς ψυχῆς οὐκ οὔσης ἐν ἄδου.

Pag. 15. Τὸς μὲν ἐπὶ ἐπιγόνους] Intelligit non tantum
 τὸς ἐπὶ ὅτι Θήβαις ιδίως, sed etiam eos qui ἐπιγόνους
 dicebantur, id est, τῶν ἐπὶ τῶν ὅτι Θήβαις filios. Vtrique
 Thebas adorti sunt. Diodorus Siculus libro 111. οἱ δὲ
 τῶν παῖδες ἐπιγόνους ὀνομαζέμεντες, τὸν τῶν πατέρων θά-
 νατον ἐπεξιώντες, ἐγνωσαν στρατεύειν κοινῇ ἐπὶ τὰς Θήβας.
 Æschylus quoque non tantum ἐπὶ Θήβαις tra-
 gœdiam, sed etiam ἐπιγόνους scripsit. Ex ea inter-
 pretes Pindari versus οὗτοι κρόσιον adferunt : κατὰ καὶ
 Αἰγύλιος ἐν ἐπιγόνους.

Λοιβαὶ Διὸς μὲν πρῶτον ὠραίου γάμου

Ἦρας τε, τὴν τε δευτέραν κρόσιν νέμω.

Τεῖπλω Διὸς (ωτῆρος) ἐνκαταίαν λίβα.

qui corruptissime ibi scribuntur. Et Androgonus ab A-
 thenæo narratur ἐν ἡμερήκειν τὸς ἐπιγόνους.

Ibid. παρ' Ὀκεανὸν βαθυδίνω] Veteres Critici, totum
 hoc, παρ' Ὀκεανὸν, interpretati primo omnium viden-
 tur ἐν τῷ αἰεὶ : postea vocem Ὀκεανοῦ ita sumpserunt,
 quasi quæ per se τὸν αἰετα designaret. Hesychius, Ὀκεα-
 νός, αἰὲρ, θάλασσα. Item, Ὀκεανοῖο πόρον, τὸν αἰετα εἰς ὃν αἱ
 ψυχαὶ τῶν τελευτώντων ἀποχωρεῖσι. Postremo alia. Atque
 hinc Heroas suos, qui παρ' Ὀκεανὸν constituuntur, Aë-
 nis in latis campis constituit Maro. At Græci interpretes
 magno se ἀτοπήματι traduxerunt, cum, παρ' Ὀκεανὸν,
 verterunt, κατὰ τὸν Ὀκεανὸν, quod & reliqui secuti
 sunt. Melius multo & prudentius Silius, *Ultra Oceanum*

reddidit lib. XIII. *Vernum ultra Oceanum sacro conterminat*
Lethæos latice & sacra obliuia potat. (fontes,
 quod Græce esset πῖεσθαι Ὠκεανῷ. Cæterum cur ibi He-
 roas constituat Hesiodus, ratio hæc est. Oceanū veteres
 causam aliquam statuebant τῆς ἀδίκου διαίτης, quæ iustis-
 sima & facillima, καὶ μὲν δόχμωσύνῃς, e terra petebatur pri-
 us: postea cū Oceanum πόρον εἶνεκα tentarent, actum de
 iustitia fuit. Atq; hæc causa vera est, cur Hesiodus vitam
 illam quam Homerus βίον ῥήϊστον vocat, ultra Oceanum
 esse voluerit, quod nihil plus cōmerciij cum Oceano &
 eius præside Fortuna haberet. Hinc Pindarus, in multis
 Homeri & Hesiodi interpretes, eleganter, vbi περὶ μακάρων
 & eorum νήσων agit, negat illis πόντον ὕδωρ περὶ διαίαν
 τῷ. Quem locum in hanc sententiam & Theon adducit.
 Verba eius sunt ad illum Arati, vbi Altræa describitur, &
 de sæculis agitur: Αὐτὸς δ' ἔζων. χαλεπὴ δ' ἀπέκλιτο θά-
 λασσα. ἐκάσθ' τὰ ἐπιχώρα ἤκει τε καὶ ἤκεισι. καὶ Πίνδαρος,
 Οὐδὲ πόντον ὕδωρ κενεὸν περὶ διαίαν. Vbi legendum κί-
 σταν περὶ διαίαν ex ipso Pindaro. Opponit κενεὴν διαίαν
 Oceani, τῇ ῥήϊστῃ βιοτῇ. Quanuis nobis ipse Arati locus
 quoq; vsui esse potest, vbi hunc βίον ῥήϊστον describēs. O-
 ceanum ab illis sciungit: Αὐτὸς δ' ἔζων. χαλεπὴ δ' ἀπέ-
 κλιτο θάλασσα, καὶ βίον αὖτῳ νῆες ἀπόπλεθον ἡμίσκεον, ἅλλ' αὖ
 βόες καὶ ἄεθρα. Sicut ante ἐπιθυμίαν & τὸ ἐπιθυμητικόν,
 Oceanus ignotuserat, aut semotus: ita Heroum καὶ τῶν
 μακάρων animæ ultra Oceanum cōstituuntur, quod ex-
 tra ἐπιθυμίαν sint. quæ qui carent ῥᾶτα ζῶειν dicuntur. Ve-
 teres enim, teste Synesio, qui hunc Arati locum ἐν τῷ Περὶ
 εὐεργεσιᾶς eleganter interpretatus est, iustitiæ locum es-
 se existimabant ἀπουδαδείσης γαργίας, ναυτελίας ἢ ἀποσυ-
 δαδείσης. Hesiodus in hoc libro (nam in eo laboramus vt
 autorem, præcipueque mentem huius libri interprete-
 mur) iniustitiæ pœnam constituit τῷ Ὠκεανόν, tanquā ne-
 neces-

cessarium, a quo etiam iustos separat : quibus hoc præ-
 mium proponit, futurum, ut ne Oceano quidem opus
 habeant. Θάψουσιν δ' αγαθοῖσι διαμπερές, ὅδ' ἐπὶ νηῶν Νείσ-
 σον Ἰκαρπὸν ὃ φέρει ζείδωρ' ἄεθρα. Ipse Poeta cur Heroas
 suos παρ' Ὀκεανὸν constituat, causam satis ostendit, cum
 addit, τοῖσιν μελινδέα καρπὸν Τεῖς δ' ἔντες θαλάσσια φέ-
 ρει ζείδωρ' ἄεθρα. Terræ enim fructum, quem ῥήτ-
 σον βίον vocant, Oceano, opponit ; sicut Horatius pe-
 ratas epulas, ut alibi ostendimus, mari & mercatura.
 Poterat præterea epithetum βαθύδινος grammaticos in
 officio continere, & eorum deprecari ambitionem, ne
 multa de voce Oceani dicerent, quæ nihil præter ostenta-
 tionem nobis eorum detegunt, ut cum de Horizonte
 & alijs. At Homerus, ex quo tam multa nugati sunt, sim-
 plicissime locutus erat, cum πρὸς μακάρων νήσων dixerat.
 Ἀλλ' αἰεὶ Ζεφύροιο λυγρηνέοις αἵπας Ὀκεανὸς ἀνίσσιν.
 Duo enim significarat Poeta : primo secutus opinionem
 eorum, qui Oceanum patrem ventorum statuunt, pro
 diuersis eius partibus, sicut Herodorus fluuios τ' αἰρῶν,
 id est, vaporum, qui ab alijs νεφέλαι dicuntur : vnde Nilus
 ἀνέφελος a quodam dicitur. Secundo, ostendit situm
 eorum πρὸς δύσιν esse, quem ubiq; ex ventis designat : nec
 enim voce Zephyri ibi poeta utitur κατὰ τὸ ἐπιλθόν, ut
 magistri loquuntur, & frustra : vel, quod sæpe facit, ὡς τοῖς
 οὔτεν φιλῶν ἄνεμον μάλισα, sed ut dixi. Notarunt iam olim
 etiam veteres Homeri interpretes toto hoc opere τ' δά-
 λασσαν καὶ τ' Ὀκεανὸν Ἡσιόδῳ βλάσφημον ἔν). Cæteri poetas
 cum Hesiodum & Homerum non bene percepissent, ip-
 sum Ὀκεανὸν sedem beatorum statuerunt. Plato in Phe-
 done τ' Ὀκεανὸν, τῷ Ἀχέροντι simpliciter opponit : quod
 spectasse videntur etiam ij quos Patriarcha Photius no-
 tat scripsisse, τ' εἰς ἄδου καὶ θοδὸν παρα' τ' Ὀκεανὸν γεφυρῶν
 τῷ Ὀδυσσεῖ, οὐ καὶ τ' Σικελίαν. vbi παρα' Hesiodico mo-
 do sumitur.

Ibid. Μικτ' ἔπειτ' ἄφρον' ἐγώ] Hunc locum eleganter expressit Valerius Cato :

- Ergo quod Deus atque Heros, cur non minor etas?
 Infelix ego, non illo qui tempore natus,
 Qua facilis natura fuit : sors ô mea lana
 Nascendi, miserumque genus, & sera libido
 Tanta mea, &c.

Opponit minorem ætatem, id est, τὸ πρῶτον γένος, τοῖς ἀφροσι. Deos ætatem auream vocat : quia ætas illa τοὺς δαίμονας καὶ ἀλῆξιν constituit. facilem naturam dixit, τὸν γῆϊον βίον. Legendum autem versu secundo, Sors e mea lenta Nascendi. Ita plane mentem Hesiodi dat.

Ibid. Νῦν γὰρ δὴ] τὸ νῦν hoc loco ex illis vocibus est, quæ summi πλαπλῶς a Grammaticis dicuntur: tale est illud Homeri:

νῦν μὲν γὰρ κεν ἔλοις πόλιν εὐρυαγῆαν.
 Ibid. χειροδίκη] Observarunt iam olim veteres commentatores in Homero & Hesiodo πάθος quoddam in compositis quibusdam ἀντιθέμενον: quod directe cum simplicibus pugnat. Sic μέγας θυμός, τὸ πολὺ τὸ χόλον, cum μεγάλθυμος sit ὁ μεγαλόφρων in virtutibus, καὶ μεγαλόψυχος. Sic ἐδίκλω ἐν χερσὶν ἔχων est ὁ δίκην χειροδίκης ὁ ἀδικός. Vtrumque notavit vetus quidam magister olim ad Poesiam: Μέγας μὲν γὰρ θυμός, τὸ πολὺ τὸ χόλον, μεγάλθυμος δὲ ὁ μεγαλόφρων καὶ μεγάλόψυχος. οὕτως καὶ παρ' Ἡσιόδῳ διαφέρεται ὁ χειροδίκης, καὶ ὁ ἐν χερσὶν ἔχων τὴν δίκην· χειροδίκης μὲν γὰρ ἐκωθέτως ὁ βίαιος, καὶ οὐκ ἐν τοῖς νόμοις, ἀλλ' ἐν χερσὶ τὴν ἐάντου, κείμενον ἔχων τὸ δίκαιον. δίκλω δ' ἔχων ἐν χερσὶν, ὁ δίκαιος καὶ αἰεὶ πρὸς χερσὶν οἷον φέρων τὸ δίκαιον. Vtrumque tamen pro altero poni potest, ut iam videbimus.

Pag. 16. δίκη δ' ἐν χερσὶ καὶ αἰδῶς. Οὐκ ἔσται] Distingui hoc modo etiam alia ratione & contraria potest. μὴδ' ὅν τ' ἀκῶν ἐκτῆρα καὶ ὕβει· Ἀνέξα πρῆσανσι, δίκη δ' ἐν χερσὶ καὶ αἰδῶς.

αἰδώς οὐκ ἔστι. Illud autem δίκη δ' ἐν χερσὶ, tum eadem ratione dicetur qua χειροδίκη infra dicuntur οἱ ἄδικοι. Sic nunc δίκη δ' ἐν χερσὶν ἔστι, est, ἄδικοι ἔσονται. Nam idem illud πᾶσι significationis contrariae in simplicibus esse potest, quod in composito. Euripides Bacchis χειρῶν δίκη κλέω dixit ἢ βίαν, καὶ τὸ βίαιον. Καὶ ἢ μὲν ἂν περσείδης, εὐδαλον πῶς Μυκαμένω ἐχούῃ ἐν χερσὶν δίκη.

Pag. 19. Ἀργαλέον πόλεμον τεκμαίρεται] Hesiodus voce τεκμαίρεται utitur de Dijs, sicut Aristophanes voce ἐπιβουλεύει. Pluto:

Ἄλ' ἀγὰρ διὰ τί γε ταῦτα ἐπιβουλεύει ποιεῖν ἡμεῖς
Loquitur ibi de Ioue Carrio, sicut hic Hesiodus: quam obrem frustra non fuerunt antiquorum glossae, nescio quae; quae nos monent, τεκμαίρομαι παρ' Ὀμήρου τὸ τελεῖω, παρ' Ἡσιόδου δὲ τὸ βουλεύω: quod Comicus ἐπιβουλεύειαι dixit. Ceterum, quod notabunt utriusque poetae studiosi, vel ex hoc Homerum apparet Hesiodo nostro priorem, cui τὸ τεκμαίρεται est τὸ τελεῖν: antiqua enim lingua τέκμαρ ita in usu erat. Philosophus Rhetor. 1. τὸ γὰρ τέκμαρ καὶ πείρα τῶν τούτων ἐστὶ κατὰ τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν.

Pag. 20. Ἡ δὲ κακὴ βουλὴ] Male hunc versum veteres plerique & recentiores acceperunt partim; partim supine interpretati sunt. Cohæret enim cum præcedente, quæ ad huius intellectum adhibere debuerant. Inter eos est Gellius, ubi de Historia Hetruscorum Aruspicum, ex Annal. maximorum lib. xi. & Verrij Flacci lib. i. agit: nisi quod illud ambiguum sit, & utroque modo accipi possit. Ceterum minime exprimitur ista interpretatione quod Hesiodus voluit; *Malum consilium consulti pessimum.* Ἡ κακὴ βουλὴ, est, ἡ ἐπιβουλὴ: ὁ βουλεύσας, est, ὁ ἐπιβουλεύσας, hoc est, quod in proxime præcedenti versu fuit ὁ κακὸς τύχων. Germanum sententiam eundemque plano hi duo

versus habent. Posterior a priorē diuulsus fuit maleque
vsurpatus. Nam nec τὸ *consultor*, nec τὸ *consulens*, quod
alii, vocem βουλευών exprimerē potest. Reddendum igitur
erat: *Insidiae insidiatori pessimae*; vel, *Malum consilium*,
ei qui concepit pessimum.

Ibid. Πάντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμός] In Hieroglyphicis Æ-
gyptiorum oculus & δίκη significabat, teste Siculo
Diodoro, vel & δίκης τηρητής. Nec apud Hesiodum ali-
ter: apud quem veteres etiam vocem Διὸς nunquam
in hoc libro proprie accipi notarunt: quod valde ea con-
firmat, de quibus supra in Introductione disputauimus.
Theon. Διὸς ὀφθαλμόν & αἴρα interpretatus est. Ἡσίοδος,
inquit, Πάντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμός. τὸν αἴρα οὕτω καλῶν.
Sed tales delicias Grammaticis relinquamus.

Pag. 23. --- ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκη] Cum hunc li-
brum aliquot iuuenibus nuper explicarem, monebam
eos, emendandum, ἵκηαι, quamuis apud Clementem,
Philonem, Xenophontem & alios aliter legi non igno-
rarem: de eodem postea me monuit illustrissimus
Scaliger, & doctissimus Meursius.

Ibid. ὃς αὐτῷ πάντα νοήσῃ] Quomodo νοεῖν apud He-
siodum sumatur, ostendimus supra, ad locum illum, &
μὲν κεν ἐπαινέωσι νοήσας. Cuius significationis elegan-
tiam si perpendissent interpretes, legendum notassent,
ὃς αὐτὸς πάντα νοήσῃ. Cæterum αὐτὸς sumitur elegan-
tissime sicut apud Theocritum in illo, Πολλάκι ταὶ οἶες
προπὶ τ' αὐλίων αὐταὶ ἀπὴνθον. Apud Virgil.

Ipsa lætæ domum referunt distenta capellæ

Vbera ---

Ipsa, id est, fronte sua. ὃ αὐτὸς νοεῖν πάντα, est, ὁ κατὰ πάντα
αὐτὸς, τετίσι κατ' αὐτὸν, σοφὸς ὢν, qui opponitur, τῷ διὰ
ἄλλου πρὸς νουθεσίᾳ σοφῷ μερόπ.

Ibid. --- ὄρεα (λιμὸς Ἐχθαίρη, φιλήν δέ] Parodiam
huius

huius loci elegantem Cratinus fecerat:

Ἔδῃ κ' ὃν γαστὴρ δίδου χάριν, ὅφρα σε λιμὸς

ἔλθῃ, Κοινὰς δ' πολυτέφας νικήσῃ.

Eratautem Connas ille tibicen, poculis addictus admodum, qui Olympicorum certaminum cum victor aliquoties declaratus fuisset, pauper admodum nihil præter κόπρον quo Olympici victores coronabantur, reseruauerat. Aristophanes Ἰππ. Ὡπὶς Κοινὰς σέφανόν μ' ἔχον αὖτον, δὲ ψῆ δ' ἀπολλώης.

Pag. 24. -- τρέχουσιν ἀστροί] Pro eo Stobæus, μή ποτε ἔδουσι.

Ibid. -- Οἱ δ' ἔργα φίλ' ἔσω μέτεια κοσμεῖν] Μέτεια ἔργα quæ dicat Hesiodus non perceperunt interpretes. Ac primum Moschopulus, qui μέτεια reddit Σύμμελος τῇ ὀνύμφῃ: neque Tzerzes, qui Σεμνὰ κ' μὴ ἀπειρή. Multo minus Latini, qui *mediocria* reddiderunt. Philosophi sæpe μέτερον dicunt, id quod in vnaquaque re bona maximum est. Sic & apud Platonem μελείως λέγειν, ubique est, optime & verissime dicere: quod quia observatum non est, & ex eo locus hic dependet, vnum & alterum adducemus. Plato Phædone: Ἔτο γὰρ ὥμῳ περὶ ἔ, παντὶ δῆλον ἐστίν, ὅτι διὰ τὸ ἐδίξεν καὶ πίνεν. ἐπέδαν γὰρ ὅτι τῶν σίλων ἢ μὲν σαρκὸς πρὸς γίνων, τοῖς δ' ὅστέοις ὅσπ, καὶ οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον κ' τοῖς θεοῖς τὰ αὐτῶν οἰκεία ἐκείνοις πρὸς γήνη, τότε δὴ ἢ ὀλίγον ὄγκον ὄντα, ὕστερον πολὺν γερονέναι, κ' οὕτω γίνεσθαι σμικρὸν ἄνθρωπον, μέγα. οὕτω τότε ὥμῳ. οὐ δυνάμει σοι μελείως, ἐμοὶ γὰρ ἔφη ὁ Κρίτης. id est: Illud certe antea existimabam apud omnes in confesso esse, edendo bibendoque illud fieri. Postquam enim cibus caro carni accesserit, ossibus similiter ossa, atque ita eadem ratione reliquis quæ cum singulis maxime conveniunt, maximeque his propria sunt, tunc illud quod minimum est, maximum evadere. Ita tum temporis arbitrabar; nonne tibi videor optime? Οὐκ ἔστιν, inquit Cebes.

Vbi cum ex præcedentibus, tum ex Cebetis responso videmus manifeste quid sit μέλειος. Ita μέτειον paulo ante Dialogo eodem: ἥ αὐτὴν ταύτῃ οἶμαι εἰπόντα δέξαιτ' ἂν ἡ ψυχὴ, πρὸς Σῶμα, καί τις λέγων αὐτὰ ταῦτα πτερὶ αὐτῶν. μέτειά μοι φαίνεται λέγειν, ὥς ἡ ψυχὴ μὲν πολυχρόνιον ὄναι, τὸ δὲ Σῶμα ἀδυνάτωτον καὶ ὀλιγοχρονιώτερον: id est, Eodem modo ad corpus se habeat anima. Ac si quis eadem de illis diceret, optime mihi dicere videretur: animam, nimirum, temporis longissimi esse, corpus vero imbecillius minorisque temporis. Hesiodus postquam exemplum τῶν κηφίων adduxit, πρὸς ἔργα μέτεια adhortatur fratrem, id est, labores indefatigatos: causam addit: Ὡς καὶ τοὶ ὀρεῖου βίοντι πλήθονα χαλκίαι. Porro τὸ πλήθον non nisi ex maximis quibuscunque contingit. τὸ μέτερον autem est τὸ πρὸς, extremus rei terminus. Theocritus in Epigrammatibus victorem quendam celebrat Demotelem, quem ait μέτειον γηρύναι ἐν πᾶσι, quod est, excelluisse in omnibus, contra ac existimant interpretes:

Δαμοτίλης ὁ χορηγός, ὁ δὲ τρίποδι, ὃ Διόνυσος,

Καὶ Σα δὲ ἡδίστον Διῶν μακάρων ἀναβείς,

Μέτειον ἐν ᾧ πᾶσι. χορῶ δὲ ἐκτίσας οὐκ ἴστω

Ἀνδρῶν, καὶ τὸ χαλὸν καὶ τὸ πρὸς ἡκον ὄρων.

Eodem modo Hesiodus in epitaphio, quod Pindaro ascribitur, μέτερον Σοφίης habere dicitur, id est, multum sapientia, vel, in sapientia excellere. Id enim quod optimum est, extra mediocritatem esse non potest, quia alias ad vitium deflecteret, & τὸ πρὸς ἡκον καὶ τὸ χαλὸν transcendere. Ut multis docet in moralibus Philosophus. μέτειον igitur est τὸ ἕξοχον in omni re præclara. μέτειον erat in omnibus Demoteles, id est, excellens: μέτειον ἔργα laudat Hesiodus, id est, τὰ ὧς μάλιστα συνέχῃ, τὰ πολλά. Quod interpretes Greci minime observarunt, multo minus

Ibid.

Ibid. Ἐρρον δ' οὐδὲν ὄνειδος.] Delicatos certe oportet fuisse veteres, qui in hoc versu ἀδιάφρωτα scripsisse Hesiodum voluerint: ita ut hæc verba Socrati pronuntiata fraudi fuerint. Eustathius: Σημείωσαι ὅτι τὸ, Ἐρρον δ' οὐδὲν ὄνειδος, ὃ δὴ φησιν Ἡσίοδος· ἐκείνο μὲν γὰρ ἀσαφὲς γέγραπται, ἐλάττω δὲ Λοφὸν Σωκράτην, ὃς εἰσθὼς λέγειν βίχνα τὸ, Ἐρρον δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἢ γὰρ οὐδὲν τί ὄστιν ὄνειδος τὸ ἐν ἔρροις ἀσάφους ἐμπαιδεῖται, (κυφοφαντία πειρίσσων, οἷα δογματίζων, ὡς ἔρρον ὑδὲν, ἢ γὰρ ὑδὲμία ἐργασία, καὶ τε φαύλη, καὶ τε χεῖρη, ὡς ὄνειδος ἐστὶ τῷ ἐργαζομένῳ καὶ ντὺθεν ἐλάβη ὡς ἀδιαφρογὰ πρὸς τὰς πράξεις. Sed Plutarcho accuratissimo scriptore, & Hesiodi olim interprete, quid faciemus, qui hoc propemodum modo hunc versum Hesiodi vsurpavit: ἐν ᾧ τοῖς τότε χεῖροις, καὶ Ἡσίοδον, ἔρρον ὑδὲν ὡς ὄνειδος, καὶ δὲ πύχνη διαφορὰν ἔφειν. Cum tamen τὸ ὑδὲν, non ad τὸ ἔρρον, sed ad τὸ ὄνειδος referendum sit. Sed nihil est vilitatis quam elegantiae causa ad vsum alium Homeri & Hesiodi, versus transferre. Quod si propterea procedat hæc calumnia, singulis versibus peccavit Homerus, nisi ignoremus delicias τῶν παρωδόνων.

Pag. 27. Εἰ γὰρ τοι καὶ χεῖμα ἐγ' ἡμίονον ἀπὸ γῆν.] Elegantissimum est illud ἄλλο, quod hoc loco ea ratione vsum est, qua frequenter scriptores Attici τῷ ἄλλως. Sic apud Lucianum Venus in Iudicio Dearum, cum instaret Mercurius, ut causam sciret, cur de Patide tam studiose inquireret, respondet, ἄλλως ἡρόμην. Est igitur, χεῖμα ἄλλο, ἢ βλάβη, ἢ τύχη ἐπιπείσασα, ἢ βλάβη, ἢ πείρασός τις τύχη λαμβάνει, detrimentum siue infortunium inexpectatum & fortuitum. χεῖμα ἄλλο vocat. Virgilius, id quod Græci ἄλλως dicunt, tantum reddit. Sic in illo Silenii,

Serta procul tantum capiti delapsa iacobant,
πρὶ σέφαρος ἄλλως ἐκείνη. Quintus Calaber, vitam humanam

nam, ἀνθρώπων βίον eleganter ἀλλογεῖν dicit, quia mala bonis, bonis mala sine vlla ratione attribuantur. Locus est elegantissimus elegantis poetæ:

——— τὰ δ' ἄλλουδ' ἄλλα φέρει

Προῖν ὡς ἀνέμοιο, καὶ ἀνέει πολλάκις ἐδλφ

Ἀμφιχύθη μέγα πῆμα· λυγρὸ δ' ὅτι κάππεσιν ὀλγ

Οὔτι ἐκόν· ἄλλ' ὅς περ βί' ἀνθρώποισι.

Pag. 28. δεινὴ δ' ἐνὶ θυμῷ φειδῶ] Scribo δειλῶ. Sicut Poetis δειλὸν μὲν πλεονασμῷ ἰωνικοῦ est δειλῶν. Sic δειλὸν μὲν συκοπῆς, idem est quod *serm*: quoniam omnes quotquot hæc tangunt scriptores *serm* vertunt. Sic in Catalectis Virgilij:

Et helluato sera parsimonia

In fratre parsimonia.

Namque huc respicit ὁ γε φάμεν. quod non fugit quoque magnum Scaligerum. *Sera parsimonia*, δειλῶ φειδῶ, sicut δειλὸν ὀφία, & similia.

Ibid. φερβέμεν ὡς γὰρ πλῦτ.] Hic versus quam ineptè cum sequenti cohæreat, fieri non potest, quin animaduertat quiuvis, nam plane τὸ ἀκόλυθον desideratur. Ego dubitare non possum, Hesiodum hoc modo scripsisse. Ut versus transponantur:

Μυροβυθὴς ὅς περ (ὥς) παλῶτον αἶκον,

Γηγαιὸς ὅς γάρ τοις ἐπερὶ παῖδα ἐγκαλείπων

Φερβέμεν ὡς γὰρ πλῦτ' αἰετὶς ἐν μεγάροισι.

Ita rei causa sequitur, quæ interpellata erat absurde interiecto illo versu: Πῆμα δὲ κεν: nam τὸ δὲ apud Hesiodum αἰτιαλογικὸν esse, qui cum triverunt, ignorare non possunt. Porro ἐγκαλείπων ἐπερὶ παῖδα φερβέμεν, rectè dictum est. Pueri φέρβειν dicuntur, dum in tenera illa ætate sunt qua crescunt nutriunturque, ut & βίβιδαι. Tale est illud Sophoclis Aiace:

Τῶνδ' αὖτε παυροῖς φρονήμασιν βόσκου, νέεσθαι
 Ψυχὴν ἀπ' αὐτῶν, μήλει τῇδε χαρμόσιν.
 idem est βόσκειδ', φέρειδ', ἀτάλλιν. Mens hæc erit:

*Unicus vero filius datum paternam servet,
 Senex vero primumquam moriaris alium relinques
 Crescentem: ita enim divitiæ in edibus crescent.
 Iurisper enim pluribus facile plures adiungit opes.*
 dubitare non possum.

Pag. 31. οἷχ' ὦρα πάντ' ἐθέληδα] ὦρον non est semper
 τὸ χρὸ ὦρον, sed & τὸ ἐνελαις in fructibus: dicebantur
 autem ἐνελαις fructus & τελεσφόροι, cum non minus
 facundi essent, quam destinaret cultor. Ita ὦρον ἐνικυλόν
 dixit Theocritus & ὄλον, & ne vno quidem die pleno
 minorem. Et τελεσφορία pro frugibus illis celebraba-
 tur, quas Hesiodus καρπὺς ὄρινος vocat, sicut οἷχ' τελεσ-
 φόρος ille dicebatur, in quo erant, maritus, vxor, liberi.
 Et tantum τελεσφόρον, ὄλον & ἐνικυλόν dicunt poetæ: vnde
 illud, τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτόν, quod Theocritus εἰτ' ὦρον
 dixit. Hesiodus eleganter οἷχ' ὦρα πάντ' ἐθέληδα ἔργα
 κομίζεδ' Δημήτερι. id est, εἰ τελεσφόρος χρὸ ἐνελαις
 τὰς καρπὺς κομίζεδ' ἐθέλεις.

Ibid. Κτητὴν ἢ γαμήτην] Notarunt iam olim viri docti
 Philosophum in Οἰκονομικῇ etiam & κτητὴν pro con-
 iuge sumere. In iure certe Attico etiam coniux inter τὰ
 κτήματα numerabatur, & maritus ὁ κύνειος appellabatur.
 Vnde cum lis intentaretur vxori, præco clamabat Ἡ
 ΔΕΙΝΑ ΚΑΙ ΟΚΥΡΠΙΟΣ, id est, Eiusmodi mulier
 accusatur cum domino suo. Qua occasione Comicus
 Sminuthen perstringens, parumque virilem ostendens,
 κύνειον illi dat. χρυσὸν δὲ δέξαις Σαρκύθην καὶ κύνειον. Ἰπποκρί-
 τῳ. Homini bus enim mulieribus per cōtūmeliā elegan-
 ti scommate κύνειον assignabant, quasi eos inter τὰ κτήματα
 & κτήματα cum vxoribus numerarent, quales erant im-

puri illi senes Lampidij sub *ἡλιαγῶ* Heliogabalo, qui
maritos se habere iactabant, scelestæ principis sui libidi-
 nis affectæ.

Pag. 36. *εὐνοχθεῖν δ' ἴξαι*] *Ματὲ εὐνοχθεῖν* substituitur
ab alijs. Eustathius: *ὅθεν καὶ Ἡσίοδος εὐνοχθεῖν λέγει, τὸ*
ἐπὶ κακοῖς κωπιδῆν. ἢ καὶ ἀγλαῶς ἐχθίσταται, τὸ εἶναι ὑποφύοντι
δυμόν. ἴσμεν, ὅτι οὐδὲν πλὴν τὸ ὄχι μὲν ἐξυβρίοντες ἢ τερφῆ. ἀφ' ἧς καὶ
τὸ εὐνοχθεῖν κατὰ πιναι παρ' Ἡσίοδου.

Pag. 39. *ἑλπίς δ' ἐκ ἀγαθῆ*] *ἑλπίς ἐκ ἀγαθῆ* Hesiodo
 est νόημα κακόν. Pindarus eam partem in homine *ἑλ-
 πίδα* vocat, quæ cogitationibus vacat.

Pag. 44. *Ἦώς τοι προσφέρει*] Non dubium est quin huc
 respexerit Aristarchos cum in illo Theogonia loco, *Κη-
 λίοπη, ἣ μὲν προσφέρει αὐτῇ δὲν ἀπασίαν*, exponit, *προσφε-
 ρῶν προσβύτατον*. Vetus Glossa ad Theogoniam. *Ἀριστ-
 αρχὸς τὸ προσφέρεισθαι, ἀντὶ τῷ προσβύτατον ἡκούσιν. ὡς ἀδελ-
 λον, ὅτερον τῇ πῆλῃ, ἢ τῷ χέρον προσφέρεισθαι. οἱ δ' ἐντιμολο-
 γῶν. Eustathius: τὸ δ' προσφέρειν πρῶτον τυπὸν εἶναι τῆς προ-
 φέρει, ἀφ' ἧς παρὰ τοῖς ὕστερον προσφεικὸς παρῆκται καὶ
 ἴσμεν. ὅτι ἡ προσφέρεισθαι τὸ νικᾶν λέγει, ὅθεν καὶ ὁ προσφείσκει,
 δηλὸν εἶναι. Ἡσίοδος δὲ ἐν τῷ, *προσφέρει μὲν ἰδόν, προσφέρει δὲ καὶ*
ἔργον, ἐπεὶ οὐδὲν ἢ ἡμετέρον μόνον δ' προσφέρει ὑποφύοντα, καὶ ἡ
αὐτοχρημα κατέβαντ' ἀντὶ τῷ ὑπερφείσκει. ἀντὶ τῷ προαγῆ.
*προφύκειν ποιεῖ, τὸ κινεῖ, τὸ ἐξέρχεται.**

Ibid. *Ἡμὸς δ' ἐκλόμου*] Epheueris Hesiodi *ἑλ-
 πιν* definit *ὅτι ἐκλόμου*. Multi viri docti disputant,
 quid sibi velit Philosophus in Problematis, cum hoc
 modo hunc versum adducit: *Ἀλλὰ τὸ ἐν τῷ δέξασθαι μὲν ἀν-
 δρες ἥτιον δύναται, καὶ ἐξιδίωξεν αἱ δὲ γυναῖκες μάχον, καθά-
 περ καὶ ὁ ποιητὴς λέγει ἐπὶ ἐκλόμου, Μαχότα δὲ γυναῖ-
 κες, ἀφ' αὐτάτοις δὲ τὸ ἐνδρῆς. Quod loco quidam, intel-
 quos fuit vir *ἡνθῆς* Camerianus, *ἐκλόμου* legerunt,
καὶ ἐκλόμου, καὶ ἐκλόμου cum dicunt, *καὶ ἐκλόμου* exponitur ab
 Hely-*

Hesychio. Sed mirum viris doctis in re tam leui aquam habuisse, præsertim qui βεαχυλογίαν Aristotelicam cognitam haberent. Hesiodus æstatem constituit ἐπὶ Κολύμῳ καὶ τέττιγι, ὅ : ita loquuntur eleganter οἱ χαιεῖρες, id est, tempore cardui & cicadae, vel, dum cardui & cicada est. Hoc secutus Aristoteles, dixit Hesiodum salacitatem mulierum, viroꝝ vero impotentiam constituere ἐπὶ Κολύμῳ. Non vacabat Aristoteli aliud agentī citare versus illos, Ἡμῶν δὲ Κόλυμός τ' ἀνθεῖ, & quæ sequuntur, Μαχ' ὅταν δὲ γυναῖκες. Propterea eleganti ratione dixit, καθάπερ καὶ ὁ ποιητὴς λέγει ἐπὶ Κολύμῳ, sicut poeta Hesiodus dicit de tempore quo vires cardui. Quod hinc desumpsit Alcæus cū dixit : Ἀνθεῖ δὲ καὶ Κόλυμός νῦν δὲ μὲν ὁ γυναικες. Diximus supra Hesiodum in libris Ἐργα καὶ ἡμερίδα complexum esse. Ostendit itaq; hic, postquam ver absoluit, quid agendum sit ἐπὶ Κολύμῳ καὶ τέττιγι.

Pag. 47. Πλεῶν δὲ κατὰ χρόνος] Non intellexerunt hæc interpretes. Ac primò Moschopulus quantum a sensū horum verborum absit, perspicue fatetur, cum ἔσται per ἔστω reddit. Satis superque supra probauimus, ne iterum hic repetendū sit, in libro nostro singulari, contra Tzetzen, Ephemeridem in operibus Hesiodi non in diebus esse : cum autem designatio eius passim (fere sparsa sit, manifeste tamen ibi incipere : Μῶνα δὲ ἀμεινωῖα. Ita vt tota agriculturæ doctrina in Ephemeride desinat. Hanc postquam cum anno terminauit, cuius doctrina ab hyeme incipit, in autumno desinit, totam simul Ephemeridem & agriculturæ doctrinam, tali clausula concludit : Πλεῶν δὲ κατὰ χρόνος ἀρμενῶν εἰν. quod interpretes Latini, secuti Græcos, reddiderunt, Annus vero per terram accommodus sit. Ineptissime. Multum tor sit omnes illud κατὰ χρόνος, quæ verba absolunt agriculturæ præ-

cepta, simulque ad navigationem vitam præparant: ita
 ut illud quod sequitur, εἰ δὲ σε ναυίλλης, ita cum hoc co-
 hæreat. quia enim τῇ Πανδυσίᾳ veteres arare incipio-
 bant (quod Lacones vna voce βοῶντιν dicebant, Hesychius: βοῶντιν, ἀροτειᾶν ὅταν ἂν ὠρίαν δύνῃ) [navigare autē
 desinebant, eleganter hac occasione alteram Οἰκονο-
 μίας rationem orditur. At Proclus optime ad hunc lo-
 cum notarat, πλείων ὁ ἐνιαυτός, τῶν δὲ τῆς ἐργασίας
 αὐτῶν τέλει ἔχει: potuisset tamen melius alijs consulere
 infra: si pro illis, εἰάν ταῦτα ποιήσῃς, ὁ ἐνιαυτός δλο-
 ἀμρόδιος ἔσται, notasset, ὁ ἐνιαυτός δλο-
 μένος ἔσται. Tzetzes nugari maluit, quæ hic omit-
 ti poterant. ἀμεινον ἰgitur est τὸ πεπληρωμένον: κατὰ
 χρόνον, est καὶ τῶν χρόνων ἐργων: nam ita transit ad
 τὰ τῆς θαλάσσης. Absoluto totius anni tempore conclu-
 dit Ephemeridem his verbis: Πλείων ἢ καὶ ἀχρόνος ἔργων
 γ' εἶναι. Sic annus in opere rustico absolutus est. Ita su-
 mendum.

Pa. 52. Μίτερά φυλάσσεσθαι] Non intellexerant hæc in-
 terpretes. Hesiodus μίτερά θαλάσσης vocavit ἢ ἀργίαν
 πλεῖν. Sic eleganter, Δείξα δὴ τοι μέτερά πολυφλαίασθαι
 θαλάσσης: quamobrem quæ Moschopulus, Proclus, Tzet-
 zes πειρὶ Συμμετρίας hic dicunt, ostendant eos non bene
 mentem Hesiodi vidisse. Dum suadet μέτερά φυλάσσεσθαι,
 suadet ut mercator usque ad ætatem maneat, quia vti-
 latissimus alter ille πλεῖς, veris nimirum, ἀρπακτὸς sit.
 quod quid sit ad interpretes diximus.

Ib. καὶ ἐν ὁμῶ γῆρα δῶκεν] Stob. καὶ ἐν ὁμῶ γῆρα δῶκεν.
 Pag. 55. μηδὲ πολυξείνου δαίτης] Ut hoc præceptum,
 quod est περὶ Συμβόλων & χαλαβολίων, quæ collatis ab v-
 no quoque sumptibus instituebantur, constet sibi, sub-
 lata distinctione, ita lego: Μηδὲ πολυξείνου δαίτης δια-
 πέμψαι. D. Ἐκ καὶ τῶν πλεῖς τε χάρις, ἀπὸ καὶ τῶν χαλίων.
 Sen.

Sensus est hoc modo mire directus & perspicuus.

Pag. 56. --- μηδ' ἐπ' ἀκινήτοισι καθίζεν] Notum est omnibus quam multa de his veteres. Cæterum cur hoc præceptum, de non mouendis sepulchris, ad παιδὲς δωδεκαεταίους spectet, nunquam ostendere potuerunt. Nos hos versus, etiam sine Grammaticorum suffragio, hoc modo transponendos esse non dubitamus, qui nimium misere trancarunt, mutilarunt, auxerunt, transposuerunt olim, tanquam vultures quidam Homerum & Hesiodum :

Μηδὲ γυναῖκας λυγρῶ χροὶ παιδῶν τε
 Παῖδας δωδεκαεταίον, ὅτ' ἀνέξ' ἀνέτορε ποιεῖ,
 Μηδὲ δωδεκαμηνον. ἴσον κ' τῦτα τίττε
 Ἄνεις· ἀδελφεὶ δ' ἐπ' ἡρώεσσι
 Πρηνή.

Quantacumque τὰ δευρόπτεα τ' αὐτῶν, quæ γυναῖκας vocabant, & absolute λυγρῶ, in deliciarum descriptionibus, Lampridius *lauacro muliebri*, Capitolinus *excaldationes*, sicut viri magni nuper notarūt, veteres distinxerint, prioris notum est, cum ex alijs tum ex Comico, qui ἐκ τῶν λυγρῶν totam disciplinam Atheniensium considerari vult. Pueri autem δωδεκαεταῖοι & δωδεκαμηνοί, omnia communia cum matribus habebant, διαίταν, τροφὴν, οἶκον, id est, ipsum Gynæceum : Hesiodus ergo ne cuiusmodi puerulos matrum λυγρῶσι assuescere sinant, ex disciplina veteri, quia διαλύειν τὰ κοίματα ex aquæ re-pore existimabant, diligenter monet. Sensus erit ita perspicuus planusque, vt nihil supra, hoc modo:

Neque muliebri lauacro corpus purgare

Puerum sinat duodecennem, quia masculos enervat,

Neque duodecim mensium : noceat & illud equali modo

Viro : dura enim suo tempore & hanc rem sequitur

Pana.

Apparet hinc ante omnia præceptum *οὐκ ἐπὶ τῶν ἀκινήτων* huc non spectare: quod seorsim considerabimus.

Ib. *μηδὲ ἐπὶ ἀκινήτοις καθίζειν*]. *Ἀκίνητα* sunt οἱ νόμοι de quibus vñtatam fuisse elegantissimā paræmiā *μὴ κινεῖν τὰ ἀκίνητα*, quæ hic Hesiodus vñtur, satis ex illo Platonis apparet, tertio De legibus: οὐκ ἔστι τοῖς νομοθέταις ἡ μέγιστη τῶν μίμνων, ἰσότης αὐτοῖς πρὸς καὶ ἀπαράξουσι τῆς οὐσίας, ἢ περ ἐν ἄλλαις νομοθετημέναις πόλεσι πολλαῖς γὰρ *ὅς* ἐάν τις ζητῇ γῆν τε κτήνη κινεῖν, καὶ χεῖρ ἐν δόλῳ, ὁρῶν, ὥς οὐκ ἂν δύναίτο ἀνευ τέτων γινώσκοντες τὸ ἴσος ἵκανῶς. αὐτοὶ περὶ τῆς δὲ νομοθετικῆς κινεῖν τῶν τεύτων πρὸς ἀπάντην λέγων, μὴ κινεῖν τὰ ἀκίνητα. Et Eusebius Præparat. Euang. lib. i i i. ἡμᾶς δὲ τὰ μέγιστα ἀσχεῖν, καὶ οὕτως ἐμφανέως καὶ εὐεργετικῶς δυνάμεις ἐν οὐρανῷ λόγῳ πεποιημέναι. ἀντικρὺς δὲ παρακαλοῦντας, δεῖον εἶναι ἕκαστον τὰ πάτρια, μηδὲ κινεῖν τὰ ἀκίνητα, σοιχεῖν δὲ καὶ ἐφελκεῖν τῇ τῶν ἀσχημάτων εὐσεβείᾳ, ἀλλὰ μὴ πολυπραγμεύειν ἐν ἁγίᾳ καὶ ἀσχηματίᾳ. Καθίζειν ἐπὶ ἀκινήτοις, pro κινεῖν τὰ ἀκίνητα, quam eleganter dictum sit, ostendimus ad Proclum.

Ibid. οὐδὲ ἀμεινον]. Vetus clausula qua potissimum utebantur in interdictis suis principes, erat, οὐδὲ ἀμεινον. Sic apud Herodotum in cautione sepulchrali in Epitaphio Nitocridis: τῶν περ ἐμοῦ ὑπερὶ προμέτων Βαβυλῶνος βασιλείων, ἢν ἀπαιτῶν χρημάτων, ἀναίξας ἢ τάφον, λαβέτω ὁκρὸς βίβλη δὲ χεῖματα μὴ μὲν τοῖς μὴ ἀπαιτούμενοις: οὐδὲ ἀμεινον. Quia autem vulgo etiam in Ethicis cautionibus ea utebantur clausula, Horatius philosophiam alibi, *meliora dixit*, id est, τὰ ἀμεινον.

Cum tu coemptos undique nobiles

Libros Paneti, Socraticam & domum.

Mutata loricis Iberis

Pollicitus meliora, tenuis.

Pollicitus meliora, est, ὁ τῆς φιλοσοφίας ἀντικρὺς.

-Pag. 39. Διὸς παρὰ μὴν ἰβνίῳ-] Erravit vir summus, Angelus Politianus, cum tres dies Iouis ab Hesiodo statui observat, ex hoc loco. Vetusissimi Poetæ omnis causa utebantur ἐκ περὶ τοῦ, voce Διὸς eleganter, in narrationibus etiam, quacunque de re agebant. Ita in principio continuo τῶν ἑρῶν, ὄντι δὲ βροτοὶ ἄνθρωποι ὁμοῖς, ἀφαιροῖτε πατοῖτε, Πηλοὶ τ' ἀρρηλοῖτε Διὸς μεγάλῃο ἑκλή. Vbi illud postremum omnis causa ponitur, & ex abundantia nam nihil est quo referatur. Peculiariter autem singulos dies poetæ, ἡμέρας ἐκ Διὸς dicunt simpliciter. Sic in illo ἔσται γὰρ νύκτες τε καὶ ἡμέραι ἐκ Διὸς εἰσι. Autor Megaræ Idyllij Dorici: σὺ δ' ἥντις λήβειαι ὕδωρ Νόκτες τε κλαῖναι καὶ ἐκ Διὸς ἡμαδ' ὅποσα. Ita Hesiodus cum rationem τῶν ἡμερῶν incipit, in genere iubet φυλάσσειν ἡμέρας ἐκ Διὸς, id est, simpliciter, dies quos natura constituit: ita eorum vox millies a poetis ponitur. Sic Apollonius & Nonnus ἡμέρας ἐκ Διὸς dixerunt, sicut Hesiodus ἡμέρας ἐκ Διὸς. Omnes enim res omnis causa Διὸς dicebant. Ita ut inde τὸ Διὸς, ἐκ περὶ τοῦ, in usu remanserit. Ut cum Theocritus dixit, Μυσαῖον ἀπένευθε, Διὸς μέγα βουλευόνη: quod etiam veteres magistri videntur ex eo loco ad Homerum notare. Id quod illi toties ἐκ Διὸς dicunt, Hesiodus hic παρὰ Διὸς, dixit. Αἱ δ', inquit, ἡμέραι εἰσὶ παρὰ Διὸς: id est, *Hi sunt dies de quibus acturi sumus*: quicquid non interpretamur, omnis causa dicitur. Atque hæc causa est, cur Proclus, qui tam studiose ex more familiæ suæ, dies persecutus est, nihil περὶ Διὸς ἡμερῶν dicat, nisi quod πάσης τῆς ἀγαθῆς ita dici existimat. Atqui Hesiodus post hanc formulam non τῶν ἀγαθῶν solum, sed & τῶν κακῶν aggreditur divisionem. Tzetzes ad omnes dies retulit: quamquam more suo nugacissime supra, ἐκ Διὸς, ἐκ ποδὸς καὶ φρονίμων exponat, hic vero παρὰ τῆς ἡμαρμίνης. Sed veniam meretur

qui a Grammaticis dissentit, cum ipsi tonics a se ab-
cant.

Pag. 60. Εἰκάδι δ' ἐν μεγάλῃ] Nimirum hic nos frustran-
tur interpretes. Itaque quanvis hæc resistere poteramus
in notas nostras, ad ipsos, hic tamen monere visum.
Εἰκάς in mense multiplex est: μεγάλην dicitur postrema,
respectu priorum. Atque hæc est causa, cur in Nebulis
Comicus dicat σιλήϊον ἄχει εἰκάδας. Ὁρῶν ἄγνοον ἢ σι-
λήϊον εἰκάδας. Non bene intellexit locum illum Græcus
interpres. Queritur enim cur cum τῇ τετακάδ' finis sit
plerunq; lunæ & mensis, cū τῇ τετακάδ' sit satisfaciendū
senioratoribus, miser tamen Strepsiades οἷε' τῶν εἰκά-
δων agat. Atque hic interpretis rationes videntur mi-
hi λίαν ἀπεροδογύτοι. Εἰκάδες eleganter πληθυντικῶς di-
euntur, cum plures sint. Ἡ μεγάλην εἰκάς ultima est mensis
veterum. Est autem dies illa quæ vigesimarum ultima
est: μεγάλην enim est ἡ ὅσ' αὖτε, quæ ἢ ἔντω ἢ νύκ' præcedit.
Observant enim veteres, etiam Athenienses ante Solo-
nem, ἄχει τετακάδ' & μέτρον ἢ μήνα ἡεὶ θυμυκῆσαι. Εἰκάς με-
γλήν, est, Prædie Calendarum: nona & vigesima. At inter-
pres Aristophanis ἡ μεγάλην εἰκάς, inquit, ὡπὸ εἰκοστῆς πρῶ-
της, εἰς εἰκοστῆς ἐννάτης ἢ φθινόγου. Itæ totum tempus a
xxi. vsq; ad xxi. x. μεγάλην εἰκάς esset. Sed hic, ut diximus,
terminus illius temporis intelligitur, quæ est vicecima &
nona. Quam nugentur interpretes, qui πλείον ἡμῶν idem
cum εἰκάδ' μεγάλῃ esse putant, in notis ad ipsos offen-
dimus: ex quibus reliqua petenda quæ ad Hesiodi
intellectum faciunt. Quicquid enim hic
prætermittimus, ad interpretes
olim notauimus.

F T N I S.

EX ELEGIARVM

DANIELIS HEINSII

LIBRI V.

ELEGIA III.

De Hesiodo & eius scriptis.

Hroximus huic longa, nec non & laudibus, *enim,*
Quem gelidis ortum finibus Ascre dedit,
Quem sua vicina puerum docuere Camena
Carmina: Parnassus non procul inde fuit,
Sederas, ut fama est, deserta in vallibus Ascre,
In manibus pini virga sedentis erat.
Pendebant aliquae prona de rupe capellae,
Pascebant aliqui non procul inde boues.
In medio placidasque inter passumque uigantes
Per teneras frondes, ipse sedebat oues.
Hos populos illi dederat fortuna regendos,
Non alias usquam pauper habebat opes.
Terra pedum pulsu visa est vicina moueri.
Respicit: a targo tres uidos esse Deas.
Bis totidem parui linquebant culmina collis
(Exigui iuxta culmina collis erant.)
Vna tenens laurum lauroque enincta capillos,
Calliopen Graio nomine turba pecae.
Hec tibi dant, inquit, quae cernis premia Musa,
Hae tibi sunt ista sceptra tenenda manu.
Et tibi ne certent magnorum premia regum,
Tutus ab infidijs omnibus illis gerat.
Tutus ab infidijs viridi securus in herba,
In viridi fagus membra iacebis humo

Et que soles, tardos stimulis impelle iuuenops,
 Et que soles pecudes pascere pascere iuas.
 Nos quoque pauperes paucis latissimare cubis,
 Nos quoque simplicitas non operosa iuvat.
 Et tibi ne desint facilis compendia vite,
 Terra parens segetes, & idabit amnis aquas.
 Quod satis est, cuius tribuit natura deusque,
 Luxuria nullum nouit habere modum.
 Dixerat, & summa pertentat tempora lauro,
 Et leuiter pura tempora tingit aqua.
 Fons erat illius vicini in vertice montis,
 Indomiti velox ungula rapit equi.
 Hauserat hinc paucas, ut trane sine sordibus, undas,
 Spargeret ut sacras hoc Dea rore comas.
 Ille leui primum persusus membra sopore
 Labitur, inque herbam fessus, ut ante, iacet.
 Mane erat: educit pecudes in gramina rursus,
 Et calami sparsas curvamine cognouit.
 Sponte sua quiduis facili veniebat ab ore,
 Nec vitio durum, nec rude carmen erat.
 Viderat intonsi iuuenem cui colla capilli
 Primaque pingebat flore iuuenta genas,
 Hi quoque pascebat teneras in montibus agnas,
 Curaque vicinos fecerat una duos.
 Diligit hunc sensim, nec erat non dignus amari,
 Sed prohibent Parca cetera, rapinus abire.
 Ultima persoluit iuueni solatia rapta,
 Materiem vati suppedstabat amor.
 Mox Thetidis laudes, Thetidique ro Pelopon quondam,
 Vnanimi virescedere iuuiis Hymen.
 Hinc terram, terra quo canis praecipit colenda,
 Hoc superest nobis, cetera tempus habet.

Quid

Quid noceat Baccho, quo quaque sit ordine vitis
 Et quo sit melius constituenda modo.
 Forſan Ariſtaï veteres his iunxerat artes,
 Et qua ſollicitas ara morentur apes,
 Qui placeant flores, qua proxima gentis origo,
 Que loca, quas latebras agmina parua petant.
 Addidit herbarum proprios cum viribus uſus,
 Et medicam docuit, cætera doctus, opem.
 Quid memorem pulchros terra quos prodidit ignes,
 Ortaque qua calo lapſaque ſignaculis?
 Ideosque Deos, & qua dum format Achillem.
 Centauri veteris dicta fuiſſe ferunt.
 Iupiter inſano ſuſpēdit in æquore molem:
 Æquoreis tellus undique cedit aquis.
 Hanc quoque deſcripſit, faciemque habitumque locorum.
 Prodidit, & iuſtum continuauit opus.
 Quid memorem priſcas Heroidas, extaque uatum?
 Addidit & magnos ultima cura Deos.
 Hic Chaos antiquum, primique exordia mundi,
 Cunctaque paulatim nata fuiſſe vides.
 Cum mare, cum tellus, cum ſidera mixta iacerent,
 Cum facies mundi nulla vel una fuiſſet, &c.

F I N I S.